

መቅደስ የገቡ መናፍቃን

የጥንታዊቷ የኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን (ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ) ስስተምህርን
መሠረት ስድርገ የተዘጋጀ

በቀሲስ ደረጃ (ስመ ጥምቀቱ ዜና ሥላሴ)

ና

በደቀ- መዝሙር በዛ (ስመ ጥምቀቱ ሰንበት-እግዚዕ)

የቅድስት ሥላሴ መንፈሳዊ ኮሌጅ ምሩቃን

2000 ዓ.ም.

ባህር ጻር

የቅጂ መብት - @ በቱ ደ . ገ . ፍ በጂ. በ . ስ. - 2000ዓ.ም.

- @ By Rev. D.G. & By Dn. B.S. - 2008

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው።

ይህንን መጽሐፍ ያለ አዘጋጆች ፈቃድ ማንም ሰው በከፊልም ሆነ በሙሉ ሊያሳትመው ሕግ አይፈቅድለትም።

ይሁን እንጅ ባለመብቱን አስፈቅዶ በድጋሚ እንዳለ ማሳተምና በነፃ ማሰራጨት ይበረታታል።

All copy rights are reserved.

No part of this publication may be reproduced with out the prior permission of the Author.

የመጀመሪያ እትም 2000ዓ.ም.

First published 2008

በመጽሐፉ ላይ አስተያየት ቢኖረዎት ወይም መጽሐፉን ማግኘት ቢፈልጉ ቀ

በፖስታ ሣጥን ቁጥር 165 ባህር-ዳር

110609 አዲስ አበባ

E-mail d33_gezu@yahoo.com

በለው ይጻፉልን።

መታሰቢያነቷ

እድሜ ጠገብ ውሸቶችን እንደ እውነት /እንደ ዋና ነገር/ በማስቆጠር የእግዚአብሔርን ክብር ነጥቆ ለክፉ ሀሳብና ፃላማ ማስፈጸሚያ እንዲሆን እያገለገለ ያለውን የክፉት አሰራር ለሚገልጡ፣ በቤተ-ክርስቲያን ውስጥም ስርጎ የገባውን የመናፍቅነት ትምህርት በጥበብ፣ በማስተዋልና በፍቅር ለሚያሳዩ እንዲሁም ለሕይወታቸው ሳይሰበቱ ፊት ለፊት ለቅዱሳን አምላክ ለልዑል እግዚአብሔር ክብር ያለአፍቅሮ ንዋይና ከንቱ ውዳሴ ለሚቆሙ ቅዱሳን ሁሉ ትሁንልን ።

መክስተ አርዕስት

ምዕራፍ አንድ

መናፍቅ ምንድን ነው?

> 1. መናፍቅ ማለት ምን ማለት ነው? - - - - -	1
1.1 አንድ ሰው እንዴት መናፍቅ ይባላል? - - - - -	1
1.2 መናፍቃን በዘመነ ሐዋርያት - - - - -	2
> 1.3 የመናፍቃን ውግዘት በአበው ጉባዔያት ሲቃኝ - - - - -	2
- ሀ. የኒቂያ ጉባዔ - - - - -	2
- ለ. ጉባዔ ቁስጥንጥንያ - - - - -	4
- ሐ. ጉባዔ ኤፌሶን - - - - -	5
> 1.4 መናፍቅ በቅዱሳን መጽሐፍ ሲታይ - - - - -	9
1.4.1 እምነት ምንድን ነው? - - - - -	10
1.4.2 እምነትና ኃይማኖት - - - - -	12
> 1.5 እምነት በቅዱሳን መጽሐፍት ሲታይ - - - - -	13

ምዕራፍ ሁለት

የጻድቅ ሰው ምልጃ

> 2. ጻድቅ ምንድን ነው? - - - - -	18
2.1 ጻድቅ ማን ነው? - - - - -	19
2.1.1 የእግዚአብሔር ክንድ - - - - -	20
2.2 ምልጃ ምንድን ነው? - - - - -	21
2.2.1 ለምልጃ የሚያበቁ መስፈርቶች - - - - -	21
ሀ. ወንጀለኛ ያልሆነ - - - - -	21
ለ. ከዕዳ ነፃ የሆነ - - - - -	22
ሐ. ለዋስትና የሚበቃ (ብቃት ያለው ዋስ) - - - - -	23
> 2.3 ምልጃ በቅዱሳን መላእክት - - - - -	25
2.3.1 አንድ ቅዱስ መላክ በሁሉም ቦታ ይገኛል? - - - - -	26
2.3.2 ስማቸው በተጠራበት ቦታና ጊዜ ሁሉ ይደርሱልናል - - - - -	27
2.3.3 ቅዱሳን መላእክት ይማልዳሉ - - - - -	28
> 2.4 ምልጃ በቅዱሳን ሰዎች - - - - -	33

2.4.1 ቅዱሳን በሕይወተ-ሥጋ - - - - -	39
2.4.2 ቅዱሳን በጸደ ነፍስ /ከሞቱ በኋላ/ - - - - -	42
> 2.5 ሙታን ስለሕያዋን ሕያዋን ስለሙታን ይለምናሉ?? - - - - -	43
> 2.6 ማጠቃለያ - - - - -	47

ምዕራፍ ሦስት

የክህነት አገልግሎት

> 3. የክህነት አስፈላጊነት - - - - -	51
3.1 ክህነት በዘመነ ሕገ - ልቡና - - - - -	51
3.2 ክህነት በዘመነ ሕገ - ኦሪት - - - - -	52
3.2.1 የክህነት ተልዕኮ በሕገ - ኦሪት - - - - -	54
3.2.2 የሕገ ኦሪት ክህናት የት ያገልግሉ? - - - - -	54
3.2.3 የመገናኛው ድንኳን - - - - -	54
> 3.3 ዓውደ ምህረት - - - - -	55
3.3.1 የነሐስ መሰዊያ - - - - -	55
3.3.2 ሰን (የመታጠቢያ ስህን) - - - - -	57
> 3.4 ቅድስት - - - - -	60
3.4.1 መቅረዝ - - - - -	60
3.4.2 የሕብስት ገበታ - - - - -	63
3.4.3 የዕጣን መሰዊያ - - - - -	63
> 3.5 ቅድስተ ቅዱሳን - - - - -	67
3.5.1 የቃል ኪዳን ታቦት - - - - -	69
3.5.2 ሁለቱ ኪሩብ - - - - -	73
3.5.3 የምድረ በዳው መና - - - - -	74
3.5.4 በትረ አሮን - - - - -	77
> 3.6 ክህነት በዘመነ ሕገ - ወንጌል - - - - -	81
3.6.1 የአዲስ ኪዳን ክህነት መስራች - - - - -	81
3.6.2 የአዲስ ኪዳን ሊቀ ክህናት - - - - -	82
3.6.3 አብ ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስን ለምን ሾመው? - - - - -	83
ሀ. ነውርና ነቀፋ የሌለበት ሊቀ - ክህናት በማስፈለጉ - - - - -	83
ለ. ፍፁምነት ያለው መካከለኛ ባለመገኘቱ - - - - -	85

ከእዳ ነፃ የሆነ ሊቀ-ካህናት በመጥፋቱ	96
> 3.7 የአዲስ ኪዳን ካህናት	100
3.7.1 እራስህን ለካህን አሳይ ማለት	103
- ከሰምጹ የነፃው ሰው	104
- ለምጹ የነፃበት ዘመን	104
- ለካህን አሳይ የተባለበት ጊዜ	104
3.7.2 በምድር የምታስሩት ማለት	106
3.7.3 የመንግስት ሰማያት መክፈቻ ቁልፍ ማለት	109
3.7.4 ... እኛ አለባቸውና መንፈስ ቅዱስን ሰጣቸው	112
3.7.5 ... ስልጣንን ሰጣቸው ማለት	114
> 3.8 ለቤተ ክርስቲያን የተሰጡ የማዕረግ ስሞች	115
3.8.1 ዲዋቆናት፣ ቀላውስትና፣ ጳጳሳት እያስፈልጉምን?	115
3.8.2 ዲቄና ቅስና ኤጲስ ቆጶስነት	116
3.8.3 የኢየሱስ ክህነት የባህርይው ናት ስለመባሉ	120

ምዕራፍ ሦስት

ተዋህዶ /Incarnation/

> 3. ምሥጢረ ትስጉት	127
ተዋህዶ በቅዱስ መጽሐፍ ሲመዘን	129
3.1 እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ያልነበረው መቼ ነው?	130
> 3.2 ተዋህዶ በጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን (አለማቀፋዊት)	131
3.3 የተዋህዶ ጽንሰ ሐሳብ በሠልሥቱ ምዕት /Apostolic Father/	
የጥንቷ አባቶች ስለሁለተኛ መወለድ የነበራቸው አስተምህሮ	134
3.4.1 ተዋህዶ ከዘመነ - አፄ ተ/ጋይማኖት እስከ አፄ ዳዊት ሳልሳዊ	
(1698-1713 ዓ.ም)	138
የአራት ዓይና ጎሹ ማሻሻያዎች	139
3.4.2 ተዋህዶ ከዘመነ - አፄ ቴዎድሮስ ዳግማዊ - አፄ ዮሐንስ	
አራተኛ (ከ1845 - 1881 ዓ.ም)	140
> 3.4 ተዋህዶ ባለንበት ዘመን	146
> የታሪክ ሽክርክሪቶች	146
> አፄዎቹ ያወጡት አዋጆች	147

> እውጣኬ	152
> ካራዎች	152

ምዕራፍ አምስት

ቤተ ክርስቲያን

> 5. ቤተ-ክርስቲያን ማለት ...	157
5.1 የተጠራች ጉባዔ	161
5.2 ጠሪውና ተጠሪዎች ያላቸው ግንኙነት	164
5.3 የአማኞች ሰብሳቢ ማን ነው?	164
5.4 የጉባዔው ራስ እና የመንፈስ ቅዱስ በሙላት መመላለስ	168
5.5 የሰብሰባው አጀንዳ /ማዕከል/	171
5.6 ቤተ-ክርስቲያን ለምን ትግሣኤን ትተርካለች	172
5.7 የቤተ-ክርስቲያን ምድራዊ ሕወቲ	174
> የቤተ-ክርስቲያን ሙሽርነት	175
> 5.6 ለቤተ-ክርስቲያን ሦስት ስያሜዎች አሏት??	178
5.6.1 ሕንፃው	178
5.6.2 አንድ ግለሰብ	179
5.6.3 ስብስቡ	179
ዋቢ መጻሕፍት	181

መቅደም

በሰመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ ፩ዱ አምላክ ዘለዓለም። ምንም ለእጣይቱ አካላት ሦስት ብንል በጣሕርይ በሕልውና አንድ አምላክ ብለን በሦስትነቱ ርባዔ /ርባታ/ በአንድነቱ ምንታዊ /ፍርቅነት/ የሌለበትን አምላክ እግዚአብሔርን አምነን “ ንቀድም በረድኤተ እግዚአብሔር ” በእግዚአብሔር አጋዥነት እንጀምራለን። እርሱ “ ዘእንትሐ አልባቢን ኃበ ዝክሩ አክነተ ” ማለት በልብ ወደ መታሰቡ በቃል ወደ መነገሩ ልቡናችንን ያነቃቃ ፈፅሞ ወደ ማመስገንና ጌትነቱን ወደ መናገር እንደበታችንን መርቶ ያደረሰን አምላክ ምስጋና ይገባው።

“ጻድቅ ዘእልቦ ሐሰት ባዕለ ዘእልቦ ንዴት ኃያል ዘእልቦ ድካም” ሐሰት ፈጽሞ የማይገኝበት ጻድቅ ድካም የሌለበት ኃያል አምላክ ነውና። ለምን ቢሉ ፍጡርን ጻድቅ ቢሉት ሐሰት ባዕል ቢሉት ንዴት ኃያል ቢሉት ድካም ይለማዋልና።

“ወኃቢሁም ብጸሐ ኩሉ አስተብቁዎት” የምልጃ ሁሉ መድረሻ የሆነውን ጌታ በዚህች “መቅደስ የገቡ መናፍቃን ” ባልናት ጥቂት ጥራዝ ውስጥ ጌትነቱንና አባትነቱን እንድንፀፍ መንፈሳችንን በቅዱስ መንፈሱ ላነሳሳንና ሳያስፈፅም የማያስጀምረው የአባቶቻችን አምላክ ልዑል እግዚአብሔርን እንተርክ ዘንድ እንጀምራለን።

ይህች ጥቂት መጽሐፍ ጥንቷዊት ብሔራዊትና ሐዋርያዊት የሆነችዋን ርትዕት ኃይማኖትን ትገልጣለች። ይኸውም ሰዎች ሊያደርጉላቸው የምትወዱትን እናንተ ደግሞ እንዲሁ አድርጉላቸው ማቴ 7-12 እንዳለ ጌታችን። የእውነትንና የፅድቅን መንገድ ሰዎች እንዲነግሩን ብዙ እንመኝ እንደነበር ሁሉ፤ እኛ ደግሞ መንግስቱንና ፅድቁን ለሚሹ ወንድምና እህቶቻችን መንግስቱን ያውቁ ዘንድ ይህንን ልናካፍል ተመኝተን “...በስሜ የምትለምኑትን ሁሉ ይለጣችኋል” ዮሐ16+24 የሚለውን የተስፋ ቃል ይዘን ጸለይን። በቃሉ ታማኝ የሆነው ጌታም ለአባቶቻችን የገለጠውን እውነት ለእኛም እንደረዳን ጻፍን።

ዛሬ አብዛኞቹ በኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን ውስጥ የሚገኙ የኃይማኖት መመሪያ መጽሐፍቶች በየዘመናቱ የተነሱ ፈላስፋና ልብ-ወለድ ደራሲዎች

በቤተ-ክርስቲያናችን ጉያ እየሸገጡ ይህንን የጻፈ ያጻፈ እስከ ሦስት አንዳንዴም እስከ አስራ ሁለት ትውልድ ይቅር ይባላል እያሉ ቅድስት ቤተ-ክርስቲያናችንን የአሕዛብ መሳቂያና መሳላቂያ እንዳደረጓት ይታወቃል።

በዚህም ድርጊታቸው እናት ቤተ-ክርስቲያናችን ከሐዋርያትና ከሠለስቱ ምዕት የተቀበለችውን መመሪያ ከመጤዎችና ከቤተ-ሐሳውያን አስተምህሮዎች ጋር ቀላቅላ በመያዝ ዛሬ ከፋውን ከመልካሙ መለየት እስኪሳናት ደርሳ ትገኛለች። አምላኪና ፈጣሪዋ እንዲሁም በደሙ ዋጅቶ የፊት መጨማደድና ነውር ሳይኖርባት በአባቱ ፊት ያለነውር ያቀረባትን ቅድስት ቤተ-ክርስቲያንን እንደሚገባው እንዳታመልከው የዳርጓትም እኒሁ መጻሕፍቶች ለመሆናቸው ብዙ ሊቃውንት አባቶቻችን ይናገራሉ።

እንደ ምሳሌ ብናነሳም፡- የሁለት ተቃራኒ ድርሰቶች ባለቤት ሆና መገኘቷ። በትግራይ ከ/ሀገር በአዲግራቱ የቤተ-ክህነት ጽ/ቤት ፈቃድ፤ በክልሉ ቢሮ እንዲሁም በባህልና ቱሪዝም መስሪያ ቤት ትብብር በተጻፈው መጽሐፍ የጉንዳጉንዶ ደብረ ገሪዛን ማርያም ገዳም አብምኒት የነበሩትን አባት አባ ደቅ እስጢፋን ለእምነታቸው የሞቱ፤ ለማዕት፤ ጻድቅና ቅዱስ አባት ብላ መቀበሏ በሊቃነ ጳጳሳትና በቤተ-ክርስቲያኗ ሊቃውንት ከግዕዝ ወደ አማርኛ የተተረጎመው መጽሐፍ ያስረዳል። (ጊድለ ሐቡነ እስጢፋኖስ ዘጉንዳጉንዲ ፤ በተቃራኒው ደግሞ እኒሁን ጻድቅ አባት ቆዳቸውን ገፍፎ በስቃይ የገደለና የእርሳቸው ደቀ-መዛሙርት የነበሩትን ከ300 መቶ በላይ የገዳሙን መነኮሳት በሰይፍና በገደል ውስጥ ከብት በመንዳት የገደለውን ንጉስ፤ ጻድቅ በምልጃቸው የሚረዱን ባላ ታቦት ቀርባ ምስል ስላ ታስተምራለች።

እኒሁ ጻድቅ የተባሉት ንጉስ መነኮሳትንና የመጽሐፍ መምህራንን ከማስጨፍጨፋቸውም በላይ የምንክስና ቆሳቸውን ጥለው ሲነግሉ በቤተ-ክርስቲያን ሥርዓት /በተክሊል/ ሁለት ሚስቶችን እንዳገቡ ዜና ገድላቸውም ሆነ የኢትዮጵያ የታሪክ ድርሳናት ያትታሉ። በመሰረቱ ቤተ-ክርስቲያኗ ከወንጌል ጋር የሚስማማ የጋብቻ መመሪያ ከጥንት ጀምሮ የነበራት ሲሆን፤ እኒህ ሰው ግን ይህንን ሕግ አፍርሰው /ሚስጢረ-ተክሊል/ ሁለት ሚስት ሲያገቡ ስርዓቱን መፈጸም አልነበረባትም። ይሁን እንጂ በመቃወም ፋንታ “አንድ ወንድ ለአንዲት

ሴት” የሚለውን መለኮታዊ ትዕዛዝ ንጉሱ ሲጥሱ ለጋጢአታቸው ተባባሪነቷ ሳያንስ “ጻድቅ አባት! የኃይማኖታችን ሐዋርያ! የቤተ-ክርስቲያናችን ሥርዓት ደንጋጊና ወላኝ ” በማለት ነፍስ ገዳይን ሰው ትዳሱና ጻድቅ ብላ እስካለንበት ዘመን ድረስ ታቦት ቀርጾ መልክዕ ደርሳ ስታወድስ የመታለቢያም በዓል ስታከብር ትገኛለች።

ይህንንም እውነታ ከወንጌል አብልጠን በምናየው አሁኗ አሁኗ ሳንላለመው በማንውለው ተፃምረ ማርያም በተባለው መጽሐፍ ውስጥ አናገኘዋለን? ላይ መረጃ ሆኖ አናገኘዋለን። እውነታነቱንም ማንኛውም አንባቢ የተጠቀሱትን የመጽሐፍት ክፍሎችንና ገጾችን አይቶ ሊያረጋግጥ ይችላል።

ስለዚህ እውነቱን ከሐሰት እንድንለይ፣ የመናፍቃንን መሰሪነትና የማደናገሪያ ጥቅሶቻቸውንም ለይተን እንደተጻፉበት ዓውድ እንድንረዳቸው ጥቂት ጥቆማ ስለምታደርግልን ሳንሰለች! በጸሎት መንፈስ! በቅን ልቡና ሆነን እንደ ቤርያ ክርስቲያኖች በልበ ሰፊነት ሐዋ 17+11 አዲስ /እንግዳ/ መስሎ በሚሰማን ሀሳብ ላይ ሳንደናገጥ! እውነት እንደሆነ በተረዳነው ሀሳብ ላይም በእንክሮ በተዘከሮ እንብበን በቅዱስ ወንጌልም ሚዛንነት መዝነን ከእግዚአብሔር እውነት ጋር እየተስማማን የቀናቸውን ርትዕት ዕምነታችንን እንድንጠብቅ ትረዳናለችና እንድታነቧት በልዑል እግዚአብሔር ስም እንጋብዛለን።

አዘጋጆቼ!

መግቢያ

ማንም ሰው ለራሱ የመነበት ነገር ሁሉ እውነት ነው። በአንፃሩ እርሱ ከሚያምንበት እምነት ወጣ ያለ አመለካከት የያዘን ሰው ደግሞ የተሳሳተ እምነት /አመለካከት/ እንደያዘ ይቆጥረዋል። በዚህ መካከል ሁለት ተፃራሪ ጉራዎች ይፈጠራሉ። አንዱ ተፃራሪ ጉራ እውነት ነው ብሎ የያዘው በሌላኛው ጉራ ይተቻል። በአንፃሩ ስተተኛ ነህ ተብሎ የተተቸው አካል እርሱ የሚያምንበት እምነት ስለተነቀፈና ስለተተቸበት አፀፈታውን ይመልስ ዘንድ ተቃራኒው አካል ለመበቀል ይነሳል።

በዚህ ጊዜ ደም ወደ መፋሰስ እና ሕይወት ወደ መጠፋፋት ግጭት ያመራሉ። ይህ ደግሞ በክርስቲያኖች ዘንድ ያልተለመደና እንግዳ ነገር ሲሆን ድርጊቱ ድግሞ መሆን የሌለበት ተግባር ነው። ምክንያቱም ለክርስቲያን የኒ የሚለው የራሱ እውነት የለውም። ይልቁንም የእርሱ እውነታ የእግዚአብሔር እውነት ብቻ ነው።

ይህ የእግዚአብሔር እውነታም በልጁ የተነገረው በመንፈስ ቅዱስ የተገለጠው በቅዱሳን የተፃፈው የእግዚአብሔር ቃል ነው። ስለሆነም ቃሉ የሚናገረውን ሁሉ እውነት ወይም ትክክለኛ ነው በማለት መቀበል ለክርስቲያን ሁሉ የተገባ ነው። ክርስቲያን ያልሆነ ሰዎች ግን የተለያዩ እውነታዎችን ይዘው ቢከራከሩና ቢገዳደሉ አያስደንቁንም። ምክንያቱም ትክክለኛው እውነት በእነርሱ ዘንድ የለምና። ክርስቲያን ግን እውነት ተገልጦ እያለ እውነት እንዳልያዙ ሰዎች መነቃቀፍና መተቻቸት ብሎም ዱላ መማዘዝ አይኖርበትም።

እውነትን እንደ እውነትነቱ በመቀበል ብቻ የራስን ሀሳብና አመለካከት ለቅዱስ ቃሉ በማስገዛት መኖር ክርስቲያናዊ ግዴታ ነው። የእግዚአብሔር ቃል ሲተላለፍልን እንደተላለፈልን መልዕክት መያዝና በዛም ቃል መኖር እንጅ እኛ በፈለግነው ነገር ላይ ብቻ ለማጠንጠን ስንል አንድም አያልን የእውነት ማድበ ስበሻና ጭብጥ ሀሳቡን ማሳቻ /ማዛቢያ/ መገንደቻን የምንፈለግ ከሆነ የመንፈስ ቅዱስን ሃሳብ መቃወም ይሆንብናል። ለምን ብንል ለአንድ እውነት አንድ እንጅ ሁለት ሦስት እውነታዎች የሉምና።

ክርስቲያኖች ደግሞ በአንዱ በክርስቶስ ኢየሱስ የተገጣጠሙ አንድ አካል በመሆናቸው በእግዚአብሔር ቃል ላይ የተለያዩ አመለካከት ሊኖራቸው አይገባም።

² ተፃምረ ማርያም ምዕራፍ 24 በትንሣኤ ዘገባዔ የታተመው 1989 ዓ.ም.

ነገር ግን መለያየትን የሚወድ ሰይጣን ለእግዚአብሔር የቀናን እያስመሰለ ሲለያየን ትክክለኛም የሆነ በማስመሰል እየከፋፈለ በየመንገዱ ስም እያስወጣ ሲበታተን እንዲሁም የእግዚአብሔርን ሥራ በአንድነትና በጋራ እንዳንሰራ ሲያደርገን መተበል የለብንም።

በመሠረቱ ለቤተ-ክርስቲያን /ለክርስቲያኖች ጉባዔ/ ሌላ ቅጣድ ስም እያስፈልጋትም ነበር። ይሁን እንጂ እኔ የያዝኩት ይበልጣል ከክርስቲያኖችም እኔ የተለየሁ ክርስቲያን ነኝ እያልን ልዩ ልዩ ስም ለየራሳችን እየለጠፍን ቀሪዎቹን እንደ መናፍቅ እንቆጥራለን። እንደ መናፍቅ የቆጠርናቸው አካላትም መልሰው እኛን መናፍቅ ይሉናል።

በዚህም እርስ በእርሳችን ስንተቻች የእግዚአብሔርን ሥራ በመስራት ፋንታ የሰይጣንን ሃሳብ ስናገለግል እንገኛለን። ጥንት አባቶቻችን ፡- መናፍቅ ይሉ የነበሩት ከእግዚአብሔር ሀሳብና ፈቃድ የተለዩ ሰዎችን ብቻ ነበር። አሁን አሁን ግን ነገሩ የተገለበጠ ሆነና የእግዚአብሔርን እውነት የያዙ ስለ ክርስቶስ ብቻ የሚናገሩ መናፍቅ ሲባሉ፤ ስለሰከንቱ ነገርና ስለእሩት ብዕሊዎች የሚተርኩት እንደአማኝ ተቆጥረው ከግብራቸው ጋር የማይስማማውን የትዱሳንን ስም ስያሜያቸው አድርገው ትዱሳንን ሲያሳድዱ ይታያሉ ።

የትኞቹ ትክክለኞች እንደሆኑ እስከማይታወቅና ለሰሜም ግራ እስከሚያጋባ ድረስ ሲወጋገዙም ኖረዋል። ስለዚህ አማኝንና መናፍቅን እንዴት መለየት እንደሚቻል በጥቂቱም ቢሆን በትዱሱ መጽሐፍ አርዳታና በእሸው የዕምነት መግለጫ በመታገዝ አማኝን ከመናፍቅ ለመለየት ትሞክራለችና እንድታነቧት እየጠቀምን ሁላችንንም ወደ ቃሉና ወደ ክብሩ እንድንዘር ይርዳን እገላለን።

ስሜን!

ክፍል ፩

መናፍቅ ማለት ምን ማለት ነው?

መናፍቅ ምንድን ነው?

ነፈቱ፡- ከፈለ ተጠራጠረ ወላወለ እንደማለት ሲሆን መናፍቅ የሚለው ቃል መነሻው የላቲን ቃል ሆኖ “ሢሪቲክስ” /heretic/ መራጮች በማለት ለመጀመሪያዎቹ ክርስቲያን አይሁዶች መጠሪያ አድርገው ያወጡላቸው ነበር።

ነገር ግን መናፍቅ የሚለውን ቃል ወደ ሀገራችን ቋንቋ ስናመጣውና ዕንሰ-ሀሳባዊ ትርጉሙንም ስንመለከተው የግዕዝ ግስ ሆኖ ተጠራጣሪ ወላዎይ በያዘው የማይረጋ የሚለውን ፍች ይሰጠናል።³ ዛሬ ዛሬ ግን በአማርኛ ቋንቋ በስፋት የምንጠቀምበት ይልቁንም በሃይማኖተኛ ሰዎች ዘንድ በስፋት የሚያገለግል ቃል ከሆነ ረዘም ያሉ ጊዜያት ተቆጥረዋል።

ወደ ዕንሰ ባህርያዊ ትርጉሙ ስንሂድም መናፍቅ ማለት ከትክክለኛው የወንጌል ዕምነት ከፊሉን በመተበል ከፊሉን ደግሞ በመጠራጠር የሚኖር፤ መሰረተ-ዕምነቱን እግዚአብሔር በተናገረው ቃል ላይ ሙሉ በሙሉ ያላስደገፈ እንደ ማለት ነው። ማንኛውም ሰው መነሻውን የእግዚአብሔር ቃል አድርጎ ኑሮውንና ፍጻሜውን ግን በራሱ የፍልስፍና ሀሳብ የሚመራ ከሆነ መናፍቅ ይባላል።

እንደ ሰው እንዴት መናፍቅ ይባላል?

መናፍቅ ማለት ምን ማለት እንደሆነ ከላይ ባየው የቃል ትርጉም ላይ ተመልከተናል። በዚህ ክፍል ደግሞ እንድን ሰው መናፍቅ የሚያስችትን አስተምህሮዎች /ትምህርቶች/ እንመለከታለን። እንደ ሰው ተጠራጥሯል ወይም መናፍቅ ሆኖአል የሚባለው በእብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ እንደ አምላክነት የማያምን፤ እንድነቱንና ሦስትነቱን ካለመረዳትም ሆነ ከፍልስፍና የተነሳ የሚክድ፤ በትዱሳን ሕብረት ውስጥ መለየትን፤ ነፋቱን (ጥርጣሬን) የሚዘራ ቲቶ 3+10 በተለይም እብ ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስን ወደዚህ ዓለም እንደላከው እርሱም ለሰው ልጆች ጋጢአት ሲል ሕይወቱን በመስቀል ላይ አሳልፎ እንደሰጠና የሰው ልጆች ድህነተ-ነፍስ በእርሱ ብቻ እንደተገኘ የማያምን ወይም አሜን ብሎ የማይቀበል ሰው ሁሉ መናፍቅ የሚለውን ስያሜ ሊያገኝ ይገባል። መጽሐፍም

³ መዝገበ ቃላት ኪዳነ ወልድ ክፍሉ

እንዲህ እንዳለ “...ወእለ ካሕደ ያበውሉ ዘሕርትምና ወይክህድም ለእግዚአሙ ዘተሳየሙ ወያመጽዕም ላዕሌሆሙ ፍጡነ ለሙስና ወብዙኃን ሰብዕ ይተልጪምሙ ለዕሉ በእንተ ዝሙቶሙ ወይጸርፉ ላዕሉ ፍናተ-ጽድቅ” ትርጉም ...እነርሱም የዋጃቸውን ጌታ እንኳ ክደው የሚፈትንን ጥፋት በእራሳቸው ላይ እየሳቡ የሚያጠፋ ኑፋቱን አሾልከው ያገባሉ ብዙዎችም በመዳራታቸው ይከተሏቸዋል በእነርሱም ጠንቅ የእውነት መንገድ ይሰደባል 2ኢጥ 2+1።

በዚህ ዘመን እኛ አንድን ሰው መናፍቅ ሆኖአል ወይም እንደ ሐዋርያት አገላለጽ ቢፀሐባውያን ነው። ለማለት መመዘኛችን ሐዋርያትና ከሐዋርያት ቀጥለው የነበሩ እውነተኞቹ የጥንት አባቶች (Apostolice Fathers) በእግዚአብሔር ቃል ላይ ተመስርተው ተጠራጣሪን (መናፍቅን) የለዩባቸውን መስፈርቶች እንደመርህ በመጠቀም ነው። ከነዚህ ውስጥም መናፍቃንን የለዩባቸውን ሦስቱን የአሸው ጉባዔያት መመልከቱ መርሆቹን ለማወቅ ስለሚጠቅመን እንደሚከተለው በአጭሩ እንይ።

የመናፍቃን ውግዘት በአሸው ጉባዔያት ሲታይ፡-

፩. የጌቱ ጉባኤ በቤተ-ክርስቲያናችን ታሪክ በጉልህ የሚታወቀው የመጀመሪያው መናፍቅ አርዮስ ቢሆንም ቅሱ ከእርሱ በፊት ቤተ-ክርስቲያንን የተፈታተኑ እንደ ሲሞን መሰሪ፣ጳውሎስ ሳምሳጢ፣ ግናስቲኮችና ሌሎችም ብዙዎች መናፍቃን ነበሩ። አርዮስ፡ በዓለም አቀፍ አብያተ-ክርስቲያናት ዘንድ ታዋቂ ከሆኑት ታላላቅ መናፍቃን (ከሐድያን) መካከል ግንባር ቀደመ ነው። የክህደት ምንጩም በእግዚአብሔር ወልድ ዙሪያ ነበር።

ይኸውም፡ “ወልድ (ኢየሱስ ክርስቶስ) ፈጣሪ ሳይሆን ፍጡር ወይም የእግዚአብሔር ፍጥረት ነው። ይሁን እንጂ ብቁ የበቃ ሆኖ ከመገኘቱ የተነሳ አምላክ ሆነ እንጂ የባህርይ አምላክነት የለውም ” የሚል ነበር።⁴ ይህ አስተምህሮው እንደ እግዚአብሔር ቃል እንዳልሆነ የቤተ-ክርስቲያን አባቶች በተረዱ ጊዜ በግልጽ ሆነ በጋራ እንደ ወንድም ትምህርቱ ትክክል እንዳልሆነ መከረውት ነበር። እርሱ ግን ምክራቸውን ከመቀበል ይልቅ ትምህርቱን በስፋት የሚያስራጭበትን መንገድ በማዘጋጀት መንቀሳቀስ ቀጠለ። በዚህ ጊዜ ቤተ-ክርስቲያን ከእግዚአብሔር የተሰጣትን ስልጣን ተጠቅማ ለጉዳዩ እልባት መስጠት

⁴ የቤተክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ በአባ ጎርጎርዮስ /ሊቀ-ጳጳስ/ ገጽ 114

ስለነበረባት በእስክንድርያው ኤጲስ ቆጶስ (ጳጳስ) በ325 ዓ.ም በኒቅያ ከተማ በንጉሱ ኮንስታንታይን አማካኝነት ከ300 በላይ የሆኑ የቤተ-ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶሳት በተገኙበት ስብሰባ ተደረገ።⁵

አርዮስም የጥርጣሬ ምንጩን ለጉባዔው እንዲያቀርብ ሲጠየቅ ከላይ የተጠቀሱትን የክህደት አስተምህሮዎች አቀረበ። ጉባዔውም አርዮስ የቀረባቸውን ጥያቄዎች መሠረት አድርጎ በሊቀ-ዲያቱን አትናቴዎስ አማካኝነት ለሚጠራ ጠርባቸው ጥያቄዎች መልሶች ተሰጥተውታል ከእነዚህ ውስጥ ጥቂቶቹም፡-

1ኛ. የኢየሱስ ክርስቶስን አዳኝነት ካመንክ የባህሪ አምላክነቱንም ማመን ይገባል። ምክንያቱም ማዳን የሚችል እግዚአብሔር ብቻ መሆኑን የእግዚአብሔር ቃል ተናግሮአልና ?

2ኛ. ወልድ በባህርይው አምላክ፣ፈጣሪ አይደለም ካልክ ፍጡር ፍጡርን እንዴት ሊያድነው ይችላል ትላለህ?

3ኛ. ወልድ (ኢየሱስ ክርስቶስ) የባህሪ አምላክ አይደለም በገድልና በትሩፋቱ አምላክነትን አግኝቶአል ብለሃል፤እንዲሁም ክርስቶስ ከባህሪ አባቱ ከአብ ጋር አንድ አይደለም ፍጡር ነው ካልህ ለእርሱ የአምላክነት ስግደትን ማቅረብ አምልኮ ባዕድ ስይሆንብህምን ?” በማለት የጉባዔው ሀሳብ ተገለፀለት።

አርዮስም በዚሁ ጥያቄያዊ ምላሽ ቅዱሳት መጻሕፍትን መሰረት ያደረገ ጭብጥ ያለው ማስረጃ ሊያቀርብ ባለመቻሉ እንዲመለስ ተመከረ። በእንዳንድ የታሪክ ድርሳናትም ሰብዓ እንደገቡለት ተጽፎአል እርሱ ግን መጀመሪያ ይዞት ከነበረው አቋም ሊመለስ አልቻለም። ስለዚህም እውግዝው ለይተውታል (ከማህበራ-ምዕመናን እንዳይቀላቀል አግደውታል)። ይህንን የቅዱሳን አባቶች ምላሽ በእግዚአብሔር ቃል ተመስርተን ስናየው ፍጡር ፍጡርን ማዳን እንደማይችል እና ፍጡር ለፍጡር መስገድ ባዕድ አምልኮን እንደሚያመጣ መጻሕፍትም ያስረዳሉ። ለምሳሌ “ ኢታምልክ ባዕድ አምላክ ዘእንበሊየ ” ዘዓ 20:2 ትርጉም ከእኔ በቀር ሌሎች አማልዕክት አይሁኑልህ /አይኑሩህ/ እንዲሁም በሌላ ክፍል “...እንዳታደርገው ተጠንቀቅ ከእንተ ጋር የኢየሱስም ምስክር ካላቸው ከወንድሞች ጋር አብሬ ባርያ ነኝ ለእግዚአብሔር ስንድ የኢየሱስ ምስክር የትንቢት መንፈስ

⁵ የቤ/ክ ታሪክ በአለም መድረክ በአባ ጎርጎርዮስ /ሊቀ-ጳጳስ/ ገጽ 110

ነውና አለኝ" ራዕ 19:10 ወዘተ... የሚሉ ብዙ የቅዱሳን መጻሕፍት ማስረጃዎችን መመልከቱ ለፍጡራን እንዳንሰጥ በቂ ማስረጃዎች ናቸው።

፪. ፳. ፳፻፲፱ ቁጥጥጥጥጥ ዓለም አቀፋዊ ቤተ-ክርስቲያን ለሁለተኛ ጊዜ ዓለም አቀፋዊ ስብሰባ ያደረገችው መቅደንዮስ የተባለውን ተጠራጣሪ ለመመለስ በ381 ዓ.ም በቁጥጥጥጥ ከተማ ነበር። ይህ ሰው እንደ መጀመሪያው መናፍቅ ሁሉ ከሀይቱ በእግዚአብሔር አንድነትና ሦስትነት ላይ ያነጣጠረ ነበር። በአንድነቱና በሦስትነቱ የሚመሰገነውን አምላክ አንድነቱንና ሦስትነቱን በመጠራጠር እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ሕፁፅ (ታናሽ)፣ ከአብና ከወልድም የሚያንሽ፣ ፍጡር ነው አለ።

እርሱንም እንደ አርዮስ በተለያየ ጊዜ የተለያዩ ጳጳሳት (ኤጲስ ቆጶስ) ቢመክሩትም ለመለስ አልቻለም።⁶ ይሁን እንጂ ይህንን ሰው ስህተትነቱን በቅዱስ መጽሐፍ አስረጅነት በማስደገፍ እንዲህ በማለት አስረድተውት ነበር። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለደቀ-መዛሙርቱ ዘላለማዊ የሆነን መመሪያ ሲሰጥ “እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው ያዘዝኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ-መዛሙርት አድርጓቸው” ማቴ 28:19 በማለት ያስተማረው ትምህርት ስህተትነት ነበረው ትላለህን? ምክንያቱም መንፈስ ቅዱስን ከአብና ከወልድ ጋር ማለትም ፍጡርን ከፈጣሪ ጋር እኩል አድርጎ አስተምረናል? የሚሉና ተመሳሳይ ጥያቄዎችም ተነስተውለት ነበር።

መቅ.፡ንዮስ ግን አስተምህሮው መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረትነት የሌለው ስለሆነ ሳስተማረው ስህተታዊ አስተምህሮ ምላሽ ማቅረብ ባለመቻሉ ከስህተቱ እንዲመለስ መከራት። እርሱ ግን ከስህተቱ ባለመማሩና ንስሐ ባለመግባቱ ከጉባኤ /ከቤተ-ክርስቲያን/ ለይተውታል (አውግዘውታል)።

ዛሬም ቢሆን እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን የምንክድና ሥራውንም የማንቀበል እንዲሁም በራሳችን ሀሳብና የሥጋ ምሪት የመንፈስ ቅዱስን ሥራ አስመስለን ለማገልገል የምንጥር ሁሉ፤ መቅደንዮስ ባለማመኑ፣ ጠንቅ መንፈስ ቅዱስን እንዳሳዘነ እኛም እንዳናሳዝነው መጠንቀቅ ይኖርብናል። በዚህ ጉባኤ

⁶ የቤተ-ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ በአባ ጎርጎርዮስ /ኢተ-ጳጳስ/ ገጽ 129

(በጉባኤ ቁጥጥጥጥጥ) ሌሎችም ከስህተታቸው አልመለሱ ያሉም ተካተው ተወግዘዋል።

፻፲፱. ፳፻፲፱ ሌሊት ይህ ጉባኤ በቤተ-ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ታላቁንና ከፍተኛውን ስፍራ የያዘ ነው እንላለን። ምክንያቱም የጉባኤው ውሳኔ ቅዱሳን አባቶቻችን ከመንፈስ ቅዱስ ጋር በመሆን በጊዜው ያስተላለፉት የዕምነት ድንጋጌ በዚህ ዘመን ላሉት ተጠራጣሪዎችም በቂ መልስን የያዘ ነውና። ዛሬ በብዙ ማኅበራትና የሃይማኖት ተቋሞች (Denomination) ዘንድ ለሚከሰቱ ስህተቶች ሁሉ የዚህን ጉባኤ ውሳኔ መለስ ብለው እያጡኑ አራሳቸውን ለመመርመር የሚያስችል እንደሆነ ስለሚሰማን ነው።

የዚህ ጉባኤ የስብሰባ አጀንዳ ንስጥሮስ የተባለውን የቁጥጥጥጥጥ ኤጲስ ቆጶስ /ጳጳስ/ የስህተት አስተምህሮን ለማረምና ስህተተኛውንም አጲስ ቆጶስ ወደበጎው ሀሳብ ለመመለስ ነው። ይሁን እንጂ ንስጥሮስ “ቃል ከማርያም የነሣውን ሥጋ እንደ ማኅደር /ማደሪያ/ ተጠቀሞ አደረበት እንጂ አልተዋህደውም” የሚል የስህተትን አስተምህሮ በመናገሩ ጉባኤው በጽሞና ካጸመጠው በኋላ በሰብላቢው ቄርሱስ (cyril) አማካኝነት ለስህተት አስተምህሮዎቹ በእግዚአብሔር ቃል የተደገፈ ምላሽ ተሰጠው። እርሱ ግን በእልክኝነትና ባለማስተዋል የቀረበለትን መልስ ሊቀበል አልፈቀደም።

እነርሱም በሌሎች ጉባኤያት እንደተደረገው ሁሉ ደጋግመው መከራት በመጨረሻም አልመለሱ በማለቱ ቤተ-ክርስቲያን ከአምላኳና ከመድኃኒቷ በተሰጣት ስልጣን መሠረት አውግዛ ለይታዋለች። ይህንን የቄርሱስ ምላሽ ተዋህዶ በሚለው ምዕራፍ ውስጥ በሰፋት ያንብቡ።⁷ በዚህ ምዕራፍ ለማየት የተሞከረው ቤ/ክያን መናፍቃንን እንዴት ማወቅና ማውገዝ እንዳለበት እንጅ በጉባኤያቱ የተካሄዱትን መሉሉ ሐሳቦች እንዳልሆኑ እንባቢያን ሊገነዘብልን ይገባል።

ስለሆነም ከላይ በጥቂቱ ያየናቸው ጉባኤያት አንድን ተጠራጣሪ ወይም መናፍቅ ለማለት እንዴትና በምን አስተምህሮ ውስጥ ሲገኝ ነው? “የሚያምን ከማያምን ጋር ምን ኅብረት አለው?” የሚለውን መለኮታዊ ቃል ቤተ-ክርስቲያን ተግባራዊ የምታደርገው? የዛሬዋ ቤተ-ክርስቲያናችንን አባቶቻችን መናፍቃንን

⁷ ተዋህዶ ከፍል ሦስት

ከአማኞች ሀብረት ሲለዩ የተጠቀሙባቸውን የመንፈስ ቅዱስን መርሆዎች እየተጠቀሙትበት ነው? ወይስ? የሚሉትን የምንዳስለበት ክፍል ይሆናል።

ካለፉት ጥቂት ዓመታትና ባለገበትም በዚህ ዘመን የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ-ክርስቲያን መናፍቃን ብላ የምታሳድዳቸውን ክርስቲያን ልጆቿንና የእምነት አቋማቸውን ስንመዝን የቤተ-ክርስቲያኒን ቀደምት የዕምነት አባቶች አካሄድና የመንፈስ ቅዱስን ሥራ በእጅጉ የሚቃወም አካሄድ ነው። ቤተ-ክርስቲያናችንም በቅዱስ ወንጌል ትመራለች? ወይስ መመሪያዋ ምንድን ነው? ወደሚል ጥያቄ እንድናመራ ያስገድደናል።

ምክንያቱም መሰረቲና ፅንሰቷ ብሉም እድገቷ በወንጌል ላይ ብቻ የነበረች ቤተ-ክርስቲያን ወንጌልን መቃወሚያ፤ ቀደምት አባቶቿም ስለዚህ ወንጌል ብቻ እንገታቸውን ለሰይፍ ሰጥተው የተሰውለት ለወንጌል ነበር። ዛሬ ግን ልጆቿ ይህንን ወንጌል ሲያስተምሩ እንደመናፍቅ በመቁጠር ማሳደጃ፤ እንዲሁም በጉፋቱ የጠረጠሯቸውን ልጆች ወይም አገልጋዮች በጉባዔ አቅርባ መከራና ዘክራ ለመመለስ ሳትሞክር በየመድረኩ እያወገዘችና እያሳደደች ማበረራ የተመሰረተችበትን የክርስትና መሰረትና የተሰጣትን ሰማያዊ ሀላፊነት ለመጣሷ ከበቂ በላይ ማስረጃዎችን እንድንይዝ አድርገናል።

ዛሬ ቤተ-ክርስቲያናችን እየፈጸመች ያለችው ዕለታዊ ጉዞዋ ከቅዱስ ወንጌል መለኮታዊ እውነታዎች ይልቅ ለሌሎች የወፍ ዘራሽ /ሥጋውያን/ አስተምህሮዎች ቦታ ሰጥታለች። በዚህ ድርጊት ላይም ቤተ-ክርስቲያኗ አንዳች እንኳን የእርምት እርምጃ ባለመውሰዷ ልጆቿን ከማሳዘነም በላይ የወደፊት ህልውናዋን አደጋ ላይ ጥሉት ይገኛል። ስለዚህ መናፍቁን ከአማኝ ለመለየት ቅዱስ መጽሐፍን በፊደል ሳይሆን በመንፈስ የተረዱ ጉንጭ አልፋ ታሪኮችን በመጫን የተሸከሙ ሳይሆን የተረዱ የእግዚአብሔር ሰዎች ወፍ ዘራሽ መጽሀፍቶችን እንዲለዩና እንዲያርሙ ጋላፊነት እንዳለባቸው የእግዚአብሔር ቃል ያዝዛል።

ስለዚህ ማንም ሰው ከንቱና ጋላፊ ጠፊ በሆነው ሥጋዊ ኑሮ መቀያየምና ምድራዊ ክብርን በመሻት አማኝን መናፍቅ፤ መናፍቁን ደግሞ አማኝ በማለት መወጋገዝን ለመተው የጥንት አባቶችን መመሪያዎች መከተል ይኖርበታል። በ/ክያንም እንዲሁ ልጆች ነን ባዮችንና ልጆቿን በጉባዔ በማድረግ አማኝና መናፍቅን በቅዱስ ወንጌልና በጥንት አባቶች አስተምህሮ መዝና ትለይ ዘንድ ይገባታል።

ይሁን እንጅ ይህንን የታሪክ ሽክርክሪትና የቤ/ክያኒን መሰረት መዛባት የሚመለከቱ አንዳንድ ቅን የሆኑ የቤተ-ክርስቲያን አባቶችና ምዕመናን የስህተቱን ምንጭና ስህተቱን የማወቅ ጉጉት ስላለባቸው በየጊዜውና በየቦታው በቤተ-ክርስቲያናችን ይህ ሁሉ ችግር ለምን ተፈጠረ? እንዴት ተፈጠረ? ለምንስ በእንዲህ ዓይነቱ አጣብቂኝ ውስጥ ቤ/ክ ተጠላለፈች? ወዘተ... እያሉ ስለሚጠይቁ ለግንዛቤ ይረዳቸው ዘንድ በጥቂቱ እነሆ!

1ኛ. የቤተ-ክርስቲያኗ አገልጋዮች ከአጋንንት አሰራር ማለትም ከጥንቆላ፣ ከድግምት፣ ከሚርት ትምህርት ጋር የቀለም ትምህርትን ጎን ለጎን ማስኬዳቸው 1ጢሞ4፥3። ይህ የተጀመረበትን ምክንያት በዝሙት ምክንያት ወደ ቤተ-መቅደስ አገልግሎት እንዳይገቡ የሚታገዱት የቤ/ክያኒ አገልጋዮች /ደብተራዎች/ እየዋሉ እያደሩ ሙሉ በሙሉ ከሕገ-ወንጌል እየራቁ በመሄዳቸውና የቤተ መቅደስ አገልጋዮችን /ቁሶችን/ በመቃወም በመንፈሳዊ ሕይወታቸውም በመድከም ከዲያቢሉስ ጋር ቀረቤታን በመመስታቸው ነው።

2ኛ. አንድ ወጥና ቋሚ የሆነ አስተምህሮ ቤተ-ክርስቲያኗ ነድፋ ለተከታዮቿ አለማስቀመጣ። በዚህም ምክንያት ከላይ የተጠቀሱት ፀረ-ወንጌል ደብተራዎች እንደገዛ ፈቃዳቸው የተሰማቸውን የፈጠራ ድርሰት ሁሉ እየጻፉ ማስፋፋታቸውና አደናጋሪ ትምህርታቸውንም ተቀባይነት እንዲያገኙ “ ይህንን ያነበበ፣ የሰማ ፣ ያሰማ፣ በትራሱ ላይ ያስቀመጠ፣ በአገገቱ ላይ ያንጠለጠለ ከወባ ከውጋት ከፍልጠት ከቁርጠት ከችጋርና ድህነት ወዘተ... ይጠበቃል”። እያሉ ሲሰብኩና ከጽፉ ቤተ-ክርስቲያኒ ከመቃወምና ከእግዚአብሔር ሀሳብ ጋር እንደሚቃረን ከማሳየት ይልቅ መቀበሏ። ለምሳሌ ድርሳን ሚካኤል መቅድሙን ፣ ሰኔ ጎለጎታ ፣ ሰይፈ ሥላሴ ወሰይፈ መለኮት መግቢያው/መግለጫው/ ወዘተ... መመልከት ይቻላል።

የሚገርመው ግን እነዚህን መጽሐፍቶች ሁሉ ያላንጠለጠለና ከትራሱ ያልሸገጠ ኢትዮጵያዊ አለመኖሩ እየታወቀ በዓለም የለየልን ደሀዎች እንዲሁም በወባና በወረርሽኝ በሽታዎች የሚያልቀው ቁጥር ከአፍሪካ ሀገሮች እንኳን ቀዳሚውን ሥፍራ ይዘን ለመገኘታችን የስታስቲክን ቢሮ ማስረጃ ፍለጋ

* ድርሳን ሚካኤል ዘሀዳር ቁጥር 74-75 ገጽ 44

የሚያስጠይቅ አለመሆኑን በየዘመዶቻችን መርዶ እናውቀዋለን። ይህንን እያየን እንኳ እንዳናስተውል አዚም ተጭናብናል።

3ኛ. ሐዋርያዊትና ኦርቶዶክሳዊት የሆነችዋ ቤተ-ክርስቲያናችን ጥንታዊ ማንነቷን በማያውቁ መጤ መናፍቃንና የፖለቲካ አጀንዳቸውን ለማሳካት በተጠናቀቁ ነገስታት በተረቀቀ የመተዳደሪያ ደንብ በመመራቷ።

4ኛ. ምንም ዓይነት የነገረ-መለኮትን ትምህርትም ሆነ የቤ/ክ ሥርዓትን ጠንቅቀው ሳይማሩ የቤ/ክያኒ አገልጋይ እንዳይሆኑ በመመሪያ ብታስቀምጥም *⁹ ከዲቂና እስከ ኦጲስ ቆጶስነት /ጳጳሳት/ ማዕርግ ድረስ ግን ማን ፈጠረህ? ቢባል የሚሰጠውን ምላሽ ሁላችንም በምናውቀው ሁኔታ የሚመልሱ ምንጮችን ቤተ-ክርስቲያኒ የአመራር ቦታ መስጠቷ።

እነዚህና እነዚህን የመሳሰሉት ተጠቃሽ ምክንያቶች ሲሆኑ ለነዚህ ችግሮች በወቅቱ መፍትሔ አለመስጠቱ ወይም እርምት አለመወሰዱ ያስከተለውን አሉታዊ ተፅዕኖች ሳናይ ፡-

> መናፍቁ ኦርቶዶክሳዊውን ሲያወግዝና ሲያሳድድ መታየት ፡-

> በዛርና በጥንቆላ መንፈስ እየተመሩ የሚንቀሳቀሱ ደብተራዎች የቤተ-

ክርስቲያኗን የአገልግሎት ዘርፎችና አመራሩን ቦታዎች መቆጣጠራቸው።

> በቤተ-ክርስቲያኗ ዓውደ ምህረት ላይ የመድኃኔዓለምን የማዳን ሥራ /ወንጌልን/ ከማስተማር ይልቅ ልብ-ወለድ የፈጠራ ድርሰቶችንና በግለሰብም ሆነ በድርጅቶች ላይ አንዳንዴም በፖለቲካ አንጀንዳዎች ላይ ጣልቃ በመግባት ጥላቻን በመዝራት ሕዝቡን በእምነትና በሥነ-ምግባር (Ethics) ከማጎዳ ይልቅ ስድብንና የአክራሪነትን (Fanaticism) መንፈስ በየዓውደ ምሕረቷ ላይ ማስተማሯ።

> የቤተ-ክርስቲያኗ አገልጋይ ካህናቶችና ምዕመናን እውነተኛ የበጎች እረኛ በማጣታቸው ለአልኮል ሱስ /ለስካር/ እና ለዕፁፋርስ /አደገዛዥ ዕፅ / ተጠቃሚነት በአጠቃላይ ለሥነ-ምግባር ብልሹነት መዳርጋቸው። በዚህም ዛሬ ዛሬ ጠጭነትና አጫሽነት የኦርቶዶክሳዊያን መለያ፤ አለመስከርና አለመሴለን የሌሎች መለያ እስከ መሆን ተደርሶአል። ይህ ደግሞ ለቤተ-ክርስቲያኒ በእጅጉ አሳፋሪና የሚያሸማቅ አንገትም የሚያስደፋ ውርደት ነው።

⁹ ፍትሐ-ነገስት አንቀጽ ስድስት ቁጥር 212 (በስ 89)

ስለዚህ ቤተ-ክርስቲያናችን እንደዚህ ዓይነቱን ድርጊት ባለመቃወሟ አብዛኛዎቹ ምዕመናን በመጠጥና በተለያዩ ሱሶች ተጠምደው ይገኛሉ። እናም ሥነ-ምግባር /ጥራት/ የወደቀውን ለዕምነቱ፤ ለባህሉ፤ ለቅርሱ ደንታ የሌለውን ተስፋ የቆረጠ ሕዝብ በምድሪቱ ለመመረቅ እይነተኛዋ ተጠቃሽ የኛዋ ቤ/ክ መሆኑ ለሁላችንም ግልጽ ነው። ስለዚህ ቤተ-ክርስቲያናችን ምዕመናንንም ሆነ ሀገሪቱን ወደ ፈውስ ለመምጣት የክርስቶስ ወንጌል መርሆዋ እድርጋ ልታስተምር ይገባታል። በቅድሚያ አመራሯንም ሆነ የዕምነት አቋሟን ከአፈጻጸም ሂደቱ ጋር አዛምዳ በመመርመር ያለምንም አማራጭ ወንጌልን መመሪያዋ ልታደርግ ግድ ነው። ወደዚህ እውነታም ደረሰች ማለት የጥንቷ ኦርቶዶክሳዊት ቤተ-ክርስቲያንን ኑሮ ጀመረች ማለት ነው።

5ኛ. በአጠቃላይ፡- ዓባይት የመናፍቃንን የውግዘት ሥርዓትና የመናፍቅነት መለኪያ በጥንቷ እና አሁን ባለችው ቤተ-ክርስቲያን መካከል በንፅፅር ስናይ ፍፁም ተቃራኒ ሆኖ እናገኘዋለን። ይኸውም ያለፉት የጥንት አባቶቻችን አንድን መናፍቅ /ተጠራጣሪ/ ሲያወግዙ ወይም ከምዕመናን ሀብረት ሲለዩ፡-

1ኛ. ተጠርጣሪው ሰው አስተምህሮውንና የሚያምንበትን የዕምነት አቋም እንዲገልጥ ይጠየቅ ነበር።

2ኛ. አስተምህሮውና የዕምነት አቋሙ ከእግዚአብሔር ቃልና ሀሳብ ጋር ይቃረናል ወይስ አይቃረንም ተብሎ በቅዱስ ወንጌል ይመዘን ነበር።

3ኛ. የእምነት አቋሙ ስህተት ሆኖ ከተገኘ የማስተማርና የመምከር ፀጋ ባላቸው አባቶች እንዲማርና እንዲመክር ይደረጋል።

4ኛ. ከዕምነት አቋሙ አልመለስ ብሎ በተደጋጋሚም በጉባዔ ተመክሮና ተጸልዮለት ካልተለወጠና በቅዱስ ወንጌል መሰረትነት የቀረቡለትን ማስረጃዎች ካላመነባቸው ከቤተ-ክርስቲያን /ከማንበረ ምዕመናን/ ይለያል። ይህ ሲባል ከማንበረ ምዕመናን መለየት እንጅ በሃገር አይነር፤ ቤት አታከራዩ፤ ቤቱን በድንጋይ ደብድቡ አፍርሱ ግደሉ፤ መቃብር ከልክሉት ማለት እንዳልነበርና እንዳልሆነም ከአባቶቻችን ታሪክ ማየት ይቻላል። ያለፉት ጉባዔያት ውሳኔዎችም እንዲህ ነበሩና።

መናፍቅ በመጽሐፍ ቅዱስ አይታ

6ኛ. መናፍቅ የሚባለውን አካል ምንነት በጥቂቱም ቢሆን ከላይ በአባቶች እይታ አይተናል። የእግዚአብሔር ቃል (መጽሐፍ ቅዱስ) ደግሞ አንድን ሰው

መናፍቅ ሆኖአል ወይም ተጠራጥሮአል ብለን የምንመዝንበት መመዘኛ ይጠቁመናል። ስለዚህ በዚህ ሚዛንነት አንድን ሰው ተጠራጥሮአል ወይም መናፍቅ ሆኖአል ብለን ለመመዘን ከአንዲት እምነቱ የተለየ አመለካከትን ሲይዝ ወይም ክፍሉ ሲያምን መሆኑን ቅዱስ መጽሐፍ ያስተምረናል 1ጴጥ2+1-2። በመጽሐፍ ቅዱስ አንዲት እምነት ተብላ የምትጠቀሰው አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ በሦስቱ አካል አንዱ አካል ከቅድስት ድንግል ማርያም ፍፁም ሰው ሆኖ የሰውን ልጆች ሁሉ ተቤዝ። ከሚለው እምነት የተለየ ሰውን ብቻ መሆኑን በአጠቃላይ አይታ የመጽሐፍ ቅዱስን ጽንሰ ሀሳባዊ ይዘት ያልተከተለውን ሁሉ መሆኑን መረዳት እንችላለን።

ይህችም ዕምነት በመጀመሪያ የነበረውን የሰውን ልጅ ክብር በጊሳም በኃጢአቱ ምክንያት የደረሰበትን ውድቀት በመጨረሻም በክርስቶስ ኢየሱስ ያገኘውን ትንሣኤ ታላቅቃለች።

“ዕምነት ምንድን ነው? ዕምነት ተስፋ ያደረግነውን ነገር እንደሚፈጸም እርግጠኛ የምንሆንበት፣ የማናየውን ነገር እንዳየነው ወይም እውን እንደሆነ የምንረዳበት፣ የተስፋ ጉልበት ነው ዕብ 11+1 ።

“ዕምነት ማመንን ብቻ ሳይሆን መታመንንም ያመለክታል።

“ማመን ማለት ደግሞ አንድ ከእርሱ የተሻለ አካልን ይሠራልኛል ብሎ ተስፋ አድርጎ መጠጋትን መደገፍን ያሳያል።

“መታመን ማለት ደግሞ ተስፋ አድራጊው አካል ይሆንልኛል ይደረግልኛል ብሎ የጠበቀውን ተስፋ እንደሚደረግለት ሳይሆን እንደተደረገለት በእርግጠኝነት መጠባበቅ ማለት ነው።

ለምሳሌ:- ሙሴ ከእስራኤል ኢምባሊ ሺዛ ቢያመጣ የሙሴ ታማኝነት ሺዛውን በአግባቡ መያዝ ሲሆን የኢምባሊው ታማኝነት ደግሞ ሺዛውን እንደያዘ አረጋገጠ በሺዛው አማካኝነት የጉዞ እድል መስጠት ነው። ሙሴ ሺዛው እስካለው ድረስ ካሰበው ሀገር እንደገባ ይሰማል (ይቆጥረዋል)።

ምክንያቱም ሺዛውን በአግባቡ በእጅ ጠብቆ ይዞአልና ነው። እንደዚሁ ሁሉ ዕምነትን የሰጠ እግዚአብሔር ነው፤ ተቀባዩ ደግሞ ሰው። ስለዚህ ሰው ካመነበት ጊዜ አንስቶ ከእግዚአብሔር መንግስት እንደገባ እርግጠኛ መሆኑን ማረጋገጥ ይችላል። መጽሐፍም “ወአንሥእነ ወአንበረኒ ምስሌሁ በሰማያት በኢየሱስ

ክርስቶስ” በክርስቶስ ኢየሱስ በሰማያዊው ስፍራ ከእርሱ ጋር አስቀመጠን ኤፌ2+6 ይላል።

“ልቦታመን? የሚለው ቃል ለሐዋርያውና ለኤፌሶን ሰዎች ብቻ ሳይሆን በዚህ ዘመን ላለው በክርስቶስ ኢየሱስ ለምናምን ለሁላችንም ነው። ምክንያቱም የጠፋውን በግ አዳምን ይፈልግ ዘንድ ክርስቶስ የበጎች እረኛ ነው የእርሱ የሆኑት በጎቹ ደግሞ ድምፁን ሰምተው ይከተሉታል ጌታም እንደተናገረ “በጎቹ ድምጺን ይሰማሉ” ዮሐ10+4 እረኛው ባለበት በዚያ ደግሞ ድምፁን የሰሙት በጎች ይገኛሉ። ጌታም እንዲህ ብሎ እንደለመነ “በእኔ ስለሚያምኑ ደግሞ እንጅ ስለእነዚህ ብቻ አልለምንህም...ባለሁበት የሰጠኸኝ እነርሱ ደግሞ ከእኔ ጋር ይሆኑ ዘንድ እወዳለሁ” ዮሐ 17+20-24።

ስለዚህ እውነተኛው የበጎች እረኛ ኢየሱስ የደህንነታችንን ተግሣፅ ሁሉ ተሸክሞ በመስቀል ላይ ከፈጸመልን በኃላ በአባቱ ቀኝ ተቀመጠ ብለው የሚያምኑ ሁሉ ድምፁን የሰሙ በጎቹ ናቸው። በጎቹም እረኛው ባለበት በዚያ ይኖሩ ዘንድ ይከተሉታል። በተቀመጠበት ሥፍራም ይቀመጣሉ። በአብ ቀኝ የመቀመጣችን ምስጢርም የበጎች እረኛ በዚያ በመሆኑ ነው። ወትቀውም ንግስት በየማንኛኛ¹⁰ ተብሎ እንደተጻፈ መዝ44+9። በሌላ ክፍልም በክርስቶስ ኢየሱስ ላሉት አሁን ኩነኔ የለባቸውም ሮሜ 8+1 ይለናል። ምክንያቱም እረኛው ባለበት ሕይወትና እረፍት እንጅ ሞት የለምና። እነዚህ የኤፌሶን ሰዎችም ሆኑ የሮሜ ሰዎች ይህ መልዕክት ሲነገራቸው በምድር ላይ በሕይወተ ሥጋ እያሉ መሆኑ ግልጽ ነው። ስለዚህ ሰው ወደ እግዚአብሔር መንግስት መግባቱን ማረጋገጥ ያለበት በምድር እንጅ ከሞተ በኋላ አይደለም የተባለው። ከላይ ያየነው ምሳሌም ሙሴ ሺዛውን የሚቀበለው እስራኤል ከገባ በኋላ እናዳልሆነ ተመልክተናል። እናም አንድ ሰው ወደ እግዚአብሔር መንግስት ገብቻለሁ ወይስ አልገባሁም? ጸድቄአለሁ? ወይስ አልጸድቅሁም? የሚለውን ለማረጋገጥ አማኝ ነኝ? ወይስ ተጠራጣሪ? በማለት አራሱን በእግዚአብሔር ቃል ሊፈትሽ ይገባዋል።

ቅዱስ ወንጌልም “ በእርሱ ማለት በክርስቶስ ኢየሱስ የሚያምን ሁሉ የዘለዓለም ሕይወት እንዲኖረው እንጅ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወደአልና” ዮሐ 3+16 ይላል። ይህንን

¹⁰. ንግስቲቱ በቀኝ ትቆማለች የሚለው ትንቢታዊ ቃል በሐዲስ ኪዳን ለቤተ-ክርስቲያን የሚሰጥ ነው

መለኮታዊ ትዕዛዝና መመሪያ ተቀብሎ በዕምነት በክርስቶስ ኢየሱስ በተደረገው የቤዛነትን ሥራ የሚመክና የታመነ ባመነበትም የኖረ ሰው ሁሉ ጸድቄያለሁ ብሎ የመናገር ድፍረት አለው። ነገር ግን ማነኛውም ሰው ይህ ዕምነት በውስጡ አስካልተገኘ ድረስ የእግዚአብሔርን መንግስት አወርስ ይሆን? ብሎ ቢጠራጠር ተገቢ ነው። ምክንያቱም በውስጡ የእግዚአብሔርን ልጅ ፍፁም አዳኝነትና እዳውንም እንዳልከፈለለት ተሰምቶታልና። እንዲህ ያለው ሰው እኔ ክርስቶስ ነኝ የክርስቶስም ተከታይ ነኝ ማለት አይገባውም። በአገፃሩ ደግሞ በክርስቶስ እያመነ ስለመፅደቁ የሚጠራጠር ከሆነ ይህ ጥርጣሪው በራሱ ጋጢአት ነው።

ሐዋርያውም እንዲህ አይነት የጥርጣሬ መንፈስ ያለባቸውን ሰዎች ሲያስጠነቅቅ “ ከእናንተ ማንም የማይበቃ መስሎ እንዳይታይ (እንዳይሰማው) አንፍራ” ዕባ 4+1 ይላል። ስለዚህ ያለምንም ተከፍሎተ-ልብ /ጥርጥር/ ቀዳማዊው አዳም ባመጣው ጋጢአት የሰው ልጆች ሁሉ ተካፋይ እንደሆነ እንዲሁ በዳግማይ አዳም በተከፈለው የጋጢአት ዋጋ በማመን የጽድቁ ተካፋይ ለመሆን እንደበቃን መጠራጠር የሰብንም። አባ ኤፍሬምም እንዲህ እንዳሉ “ ዳግማይ አዳም ከመ ያግብዖ ለአዳም ቀዳሚ ብዕሊ እምድር ውስተ ገነት ” 11

ዕምነትና ሃይማኖት ዕምነት የአንድን ሰው ውሳጣዊ ተስፋ የሚታመንበትንና የሚደገፍበትን ሀሣብ የሚያሳይ ሲሆን ሃይማኖት ማለት ደግሞ የዕምነትን የውጭ አካሄድ ሥርዓትንና ድንጋጌን ይገልጣል። ይህም ሥርዓተ አምልኮን፣ባህል ፣ወገን፣ቀኖናን ወዘተ.....ያጠቃልላል። ይሁን እንጂ በዚህ ዘመን ዕምነቱን ሃይማኖት፣ሃይማኖቱን ደግሞ ዕምነት እያልን ስናስተምርና የእግዚአብሔርንም ሀሳብ አጣመን ስንተረጎም እንገኛለን። ወደ በኋላ መለስ ብለን ቅዱሳት መጽሐፍት የተጻፉባቸው ቋንቋዎችን (በእብራይስጥ በግሪክና በአርማይክ) ስናጠና ግን ዛሬ ሃይማኖት እያሉ የተረጎሟቸውን ቃላቶች እምነት የሚሉ እንደነበሩ የቋንቋው ባለቤቶችና የቋንቋው ምሁራን ይናገራሉ።

ለማስረጃም የሐዋርያው የጳውሎስን መልዕክት ወደ ኤፌሶን ሰዎች ምዕ 4 ቁጥር 5 የተጻፈውን ከዋናው ቅጅ ከግሪክኛው በንፅፅር ስናይ ዕምነት የሚለው ሃይማኖት ተብሎ ተተርጉሞአል። ይህንንም አሁን አሁን ከግሪክና ከዕብራይስጥ ቋንቋ በቀጥታና በንፅፅር በተተረጎሙ መጽሐፍ ቅዱሶች ላይ በማቃናት ዕምነት

11 ውላሌ ማርያም ዘሰነይ /የለኛ ውላሌ ማርያም/

እያሉ ተርጎመዋቸው ይገኛል። ለምሳሌ በቀጥታ ከእብራይስጡና ከግሪክኛ ቅጂዎች እንደተተረጎመ የሚነገርለት አዲሱ መደባኛ ትርጉም 12 ፣የእንግሊዝኛው መጽሐፍ ቅዱስ * 13 በመባል የሚጠራው፤እንዲሁም በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር 1980 ዓ.ም. የታተመውን መመልከቱ በቂ ነው።

ስለዚህ መናፍቅን በመጽሐፍ ቅዱስ እይታ ስንመዝገው እንደ እግዚአብሔር ቃል ያልሆነን የራስ ፍልስፍናን ወደ ልቡ ያስገባ፤እንዲሁም የእግዚአብሔር ቃል የሆነውን መጽሐፍ ቅዱስን ከፍሎ የሚቀበል ማለት እንደሆነ ከላይ ተረድተናል። ጠቅላላ አድርገን ስንመለከተውም የእግዚአብሔርን ቃል እግዚአብሔር እንደተናገረው ለመቀበል እራስን ማዘጋጀቱ ከመናፍቅነት /ከጥርጣሪ/ የሚታደገን አማራጭ የሌለው ብቸኛ መንገድ መሆኑን እንረዳለን። ይሁን እንጂ ሰይጣን ይህንን ስለሚያውቅ ቅዱስ መጽሐፍን እንዳንረዳው ል። ልዩ ምክንያቶችን በመፍጠር እንዳናነብና ያነበብነውንም እንደተጻፈበት መንፈስ ሆነን እንዳንገነዘበው ሲያደርገን ኖሮአል። ሰይጣን ቅዱሳት መጻህፍትን እንዳናነብ ከሚፈጥራቸው ምክንያቶች ውስጥ ጥቂቶቹን ስናጠና ፦

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ ሃይማኖትን እንደሚያስክድ መፍራት፤

ለ. መጽሐፍቅዱስን በስፋት አለማንዘብ የጋጢአትን ቅጣት ይቀነሳል ብሎ መገመት

ሐ. ከመፅሐፍ ቅዱስ ይልቅ በሌሎች መጽሐፍቶች ላይ ትኩረት ማድረግ፤

ሄሀ. መጽሐፍ ቅዱስን በማንበብ ሃይማኖቱን ያስከደኛል ብሎ መፍራት

ሃይማኖት ከዕምነት የሚመጣ ሲሆን ዕምነትም እግዚአብሔርን ከማወቅ ቃሉንም ከመስማት የሚገኝ ነው ሮሜ 10+17። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ታላቅነት፣ ፍቅር፣ ርህራሄና ቸርነት ለሰው ልጆች ሁሉ ያለውን ማዳንና የማዳን ተስፋ የሚያስተዋውቅ ነው። ስለሆነም ዕለት ዕለት ማንዘብ ዕምነትን ይጨምራል እንጂ ዕምነትን አያስከድም።

የእግዚአብሔርን ቃል ማንበብ መስማት ወይም ማዳመጥ ምን ያህል ታላቅ ነገር እንደሆነ ጌ/መ/ኢ/ክ በመዋዕለ ስብከቱ እንዲህ ሲል ተናግሮአል። “ወአውሥአ ወይቤሉው እምየ ወእገውየ እሉ እሙንቱ አለ ይለምዑ ቃለ

12 አዲሱ መደባኛ ትርጉም ባለ ማብራሪያው ገጽ v መቅደም አንተጽ 4 ና 5

13 Revised standard version—Holy bible The most ancient authorities & revised 1952 page 182 / N. T/

እግዚአብሔር ወይንብሩ" ሉቃ8+21 ትርጉም ...እናቴና ወንድሞቼን የእግዚአብሔርን ቃል ሰምተው የሚያደርጉት እነዚህ ናቸው። እንዲሁም በሌላ ክፍል የእግዚአብሔርን ቃል ማዳመጥ ከሁሉም ነገር የተሻለ መሆኑን ሲያስረዝቡ ወንዳጥ የአክል ወእመ አኮ አኮቲ መክፈልት ወማርያምስ ንርየት መክፈልት ሰናዩ ዘእየሀይድዋ ሉቃ10+33-42 ማለት ማርያምስ የማይቀሟትን በጎ እድልን መረጠች ከእርሷም አይወሰደባትም ተብሎ በወንጌል ተጽፎአል።

ጌታችን ኢየሱስ ይህን ያለበት ዋና ምክንያት ማርታ በሚበላና በሚጠጣ ነገር እርሱን ለማስተናገድ በብዙ ትደክም ስለነበረ ነው። ማርያም ግን ከሁሉ አስበልጣ ለእግዚአብሔር ቃል ቅድሚያ በመስጠት ከእግሩ ሥር ታዳምጠው ነበር። በዚህ ዓውድ ላይ የሁለቱም እህትማማቾች ፍላጎት አንድ ነገር ላይ ያተኮረ ነው ይኸውም ኢየሱስን ማስደሰት። ኢየሱስ ግን የተደሰተው የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማት በፊቱ ቁጭ ባለቸው ማርያም እንደ በማርታ አልነበረም። ምንም እንኳን ማርታ የሰማይና የምድር ፈጣሪ ጌታ በቤቷ ሲገኝ ለማስተናገድ ደፋቀና ማለቷ መልካም ቢሆንም ድርጊቷ እራሷ ተረብሻና ሰላም አጥታ ኢየሱስንና ቃሉን የሚሰሙትን ስታውክ እንመለከታለን። ማርታ ከቃሉ በመለየቷ ያተረፈችው ነገር ቢኖር ሰላም ማጣትና መታወክን ነው። ከዚህም የተነሳ ኢየሱስ " በብዙ ነገር ትጨነቂያለሽ ትታወኪምአለሽ የሚያስፈልገው ግን አንድ ነገር ብቻ ነው " አላት።

ዛሬም ቢሆን እኛ የሚያስፈልገን አንድ ነገር ብቻ ነው እርሱም የእግዚአብሔርን ቃል ማድመጥ። በዚህም /በቃሉ/ ሁሉ ነገር አለ። ማለትም ሰላም ለሌለው ሰላምን፣ እረፍት ወይም የጽድቅ ጥማት ላለባት ነፍስ ዘለዓለማዊ እርካታና እረፍት ወዘተ... ይገኛልና። ስለዚህ የእግዚአብሔርን ቃል ማንበብ ወደ ዕምነት ያደርሳል እንደ ዕምነትን አያስከድም። ስለሆነም እንዲህ ዓይነቱን ባዕድና ሰይጣናዊ አስተምህሮ ወደ ቤተ-ክርስቲያን እንዳይገባ መጠንቀቅ ይኖርብናል።

ለ. መጽሐፍ ቅዱስን በሰፋት አሰማንበብ የጋጠላትን ቅጣት ይቀነሳል ብሎ መገመት። በመሀረቱ ቅጣትን /ፍርድን/ የሚያከብደውና የሚያቀለው ጋጠያትን በመሥራትና ባለመሥራት እንዲሁም በእግዚአብሔር ልጅ በማመንና ባለማመን እንደ ቃሉን በስፋት በማወቅና ባለማወቅ ምክንያት አይደለም። ይልቁንም የእግዚአብሔርን ቃል ማወቅ ከጥፋት ለመዳን ይረዳል። መጽሐፍም እንዲህ እንዳለ "ሕዝቡ ዕውቀትን ከማጣቱ የተነሳ ጠፍቷል" ሆሴ 4+6-9 እንዲሁም በሌላ

ክፍል "የማያስተውል ሕዝብ ይገለበጣል" ሆሴ 4+14 እንዲሁም በዚሁ ክፍል "እንተም ዕውቀትን ጠልተሃልና እኔም ካህን እንዳትሆነኝ አጠላላሁ የአምላክህንም ሕግ አረስተሃልና እኔ ደግሞ ልጆቼህን አረሳላሁ እኔም ከብራቸውን ወደ ነውር አለውጣለሁ እንደ ሕዝቡም እንዲሁ ካህኑ ይሆናል" ሆሴ 4+6-9

ነገር ግን እንዲህ የሚለውን የእግዚአብሔር ቃል ካለመቀበላችን የተነሳ ዛሬ የምናያቸው አባቶች /ቀሳውስት/ የቃል ዕውቀት ጠፍተዋቸው መክረው አይመልሱ ተናግረው አያሰሙ በቆሙበት መድረክ ሁሉ "እንትናች ተነስተዋል" እንዳንዴ ደግሞ "ወየውላችሁ" ከማለት የዘለለ ነገር የሌላቸው። በዚህም ምክንያት ትውልዱን ሊወጣበት በማይችል ተስፋ እጦት ወስጥ እያስገቡትና ወደ ማይፈልገው የእምነት ድርጅቶችም ያስከበልሉታል።

ዛሬ ምንም የማይመለስን ነገር ነገ በጣም ታላቅ የሆነን ችግር የሚወልድ መሆኑ በብዙዎች የቤተ-ክርስቲያን መሪዎች ዘንድ የታሰበበት አይመስለንም። ክርስትናን በመቀበል ቀዳሚትነብስልጣኔና በኢኮኖሚያዊ ፊትኛ የነበረችው ሀገር ዛሬ የሁሉ ደራት የሆነችው ከምንም የተነሳ አይደለም። የእግዚአብሔርን ቃል በሚጥሉና በሚገቱ መሪዎች በተለይም ደግሞ የቃሉ ዕውቀት በሌላቸውና የዕምነት ለዎች ባልሆኑ የቤተ-ክርስቲያን መሪዎች ቤተ-ክርስቲያኑ መመራቷ ነው። ስለዚህ ዕውቀትን የሚጠላ ሁሉ መሪ ሊሆን አይችልም። ምክንያቱም የእግዚአብሔርን ቃል ያላወቀ/ ያልሰማ/ አያምንም ያላመነም አይጸድቅም አይድንም ሮሜ10+17።

ያላመነ ደግሞ አማኞችን በእምነት መገንድ አይመራም ስለ ጽድቅና ስለ መዳን የማስተማር ብቃት የለውምና። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ እግዚአብሔርን እንደ እግዚአብሔርነቱ እንድናውቀው ያደርገናል እንጂ ጥቂት በማወቅ ጥቂት ቅጣት ብዙ በማወቅ ደግሞ ብዙ ቅጣትን ያመጣል የሚል ስሌትን በማሰብ መጽሐፍ ቅዱስን ከማንበብ መቆጠብ የለብንም። እግዚአብሔር ልጁን እንድናውቀው በልጁም በኩል ፍቃዱን እንድንፈጽምለት አዝዞናል "...ሕዝቡን የሚመራው ካህንም በቅዱሳት መጽሐፍት እንደተነገረው ካህኑ የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር መልእክተኛ ነውና ከንፈሮቹ እውቀትን ይጠብቁ ዘንድ ይገባቸዋል" ሚል 2+7 /እንደተባለ መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ መለኮታዊ ግዴታችን ነው።

በሌላ ክፍልም መጽሐፍ ስለዚህ ነገር ሊያስረግጥ "ወዘሕጎ ያነብብ መዓልተ ወሌሊተ ወይከውን ከመ ዕዕ እንተ ትክልት ንበ ሙጋዝ ማይ እንተ ትሁብ ፍሬሃ በበጊዜሃ ወቄጽላኒ ኢይትነግፍ ወኩሎ ዘገብረ ይፌጽም" ትርጉም ሕጉን በቀንና በሌሊት የሚያነብ (በሕጉ የሚመሰጥ) በውኃ ፈሳሾች ጻር እንደተተከለች ፍሬዋን በየጊዜዋ እንደምትሰጥ ቅጣሏም እንደማይረግፍ ዛፍ ይሆናል የሚጠበቀውም ይከናወንለታል ይላል።

ኛሐ. ከመጽሐፍ ቅዱስ ይልቅ በሌሎች መጽሐፍቶች ላይ ትኩረት ማድረግ

በቤተ-ክርስቲያናችን በአብዛኛው ሕዝብ ጊዜውንና ገንዘቡን የሚያባክነው፣ በየዕለቱም የሚያነበው /የሚደግመው/ መንፈሳዊ መጽሐፍ ቢኖር ቅዱስ ወንጌል አለመሆኑ ለሁላችንም የታወቀ ነው። ይኸውም ስለ እግዚአብሔር ምንነትና ማንነት ስለጽድቅና ኩነኔ የሚያስረዱት ሌሎች መጽሐፍቶች ናቸው ብሎ ስለሚያስብ ነው። አንዳንድ ጊዜም እኒሁ መጽሐፍቶች የመንግስተ ሰማያት መግቢያ መንገዶች ሳይሆኑ መግቢያ መንገድ መስለው ስለቀረቡ ለጊዜውም ቢሆን የጽድቅ ጥማታችንን የሚያስታግሱልን ይመስለናል። ይህንም "እንደ ወንጌል ማን ጸድቆ እንደ ገድል ማን ተከንኖ" በሚል ብሂል ታስረንበት ኖረናል። አምላካዊያት የሆኑት ቅዱሳት መጽሐፍት ግን " ወአልቦ ካልዕ ሕይወት በዘየሐይወ ወአልቦ ካልዕ ስም በታህተ ሰማይ ዘይትወሀብ ለእኛላ እምሕያው" ሐዋ 4+12 በማለት የእውነት ማፈላለጊያ አማራጭ በማይገኝለት ሁኔታ በሌላ ተስፋ እንዳናደርግ አስረግጠውልናል።

ምክንያቱም ስለእግዚአብሔር ሕልውና፣ ስለ ሰው ልጅ ከየት መጣነት/መገኘት/ ፣ ስለ ጽድቅና ስለኩነኔ ከመጽሐፍ ቅዱስ በላይ ማንም ምንም ነገር ሊያስረዳን ችሎታም ሆነ ብቃት ያለው መጽሐፍ በሰማይም ሆነ በምድር የለም። ለምን ስንል የመጽሐፉ ደራሲና ባለመብት እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ነውና። ሌሎች መጽሐፍቶች የሚደረሱት በሰው ስለሰው ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ግን መንፈስ ቅዱስ ቅዱሳን ሰዎችን እየነዳ ማለትም አራሱ እየመራ እንደ ተያቢ /ታይፒስት/ እነርሱን ተጠቅሞ አጽፎታልና። ዛሬ ዛሬ ግን ጊዜያችንና ገንዘባችንን የምናባክንላቸው መጽሐፍት ዘወር ብለን ስንመረምራቸው የሰማይ መላክ እንኳ ቢሆን ከዚህ የተለየ ወንጌልን የሚሰብክ /ቢሰብክላችሁ/ የተረገመ ይሁን ገላ1+8-9 ተብለው የተወገዙትን ዓይነት ሀሳቦች የያዙ መሆናቸውን ልብ ልንል ያሻል። የዚህ

መጽሐፍ (የመጽሐፍ ቅዱስ ዋና ዓላማ) ጌታችን መድኃኒታችን እየሱስ ክርስቶስን ማስተዋወቅ ብቻ ነው።

ነገር ግን ከመጽሐፍ ቅዱስ ይልቅ አዋልድ የሚመስሉ ግን ያልሆኑ መጽሐፍትን እንድናነብ ጊዜያችንንም በዚሁ እንድንጨርስ የሰይጣን ፈቃድ ነው። የእግዚአብሔር ቃል ስለዚህ ሀሳብ እንዲህ ይለናል። " እስመ ኢያላምርዋ ለጽድቀ-እግዚአብሔር አላ ፈቀዱ በጽድቅ ርዕሶሙ ይቁሙ ወለጽድቀ እግዚአብሔር ስለኑ ገኒየ" ሮሜ 10+3 ትርጉም የእግዚአብሔርን ጽድቅ ሳያውቁ የራሳቸውን ጽድቅ ሊያቆሙ ሊፈልጉ ለእግዚአብሔር ጽድቅ አልተገዙም እንዳለ ጳውሎስ ሐዋርያ።

ስለዚህ ሰው የሚድነው የደብተራ ጽሑፎችን በማንበብና በማንጠልጠል ሳይሆን የእግዚአብሔርን ቃል በማንበብና በማዳመጥ እንደ ቃሉም በመኖር ብቻ ነው። ጌታም በወንጌል የሚወደኝ ቢኖር ቃሉን ይጠብቃል አባቱም ይወደዋል ወደ እርሱም እንመጣለን በእርሱም ዘንድ መኖሪያ እናደርጋልን እንዳለ ዮሐ14+23። የወንጌሉን ቃል ብቻ በማንበብና በመጠበቅ የክርስቶስ ማደሪያዎች የእግዚአብሔር መገለጫዎች እንሆናለን። ይህንንም የምናገኘው የእግዚአብሔር ሀሳቡና ፈቃዱ በተገለጠበት መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ነው።

ስለዚህ ጠቅላል ባለመልኩ መናፍቅ የሚለውን ሀሳብ ስናይ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በተጻፈው መጽሐፍ ቅዱስ አለማመን ፣ ከፍሎ መቀበል፣ የተጻፈውንም እንደተጻፈው ከመቀበል ይልቅ በመጠራጠር የራስን ሀሳብ መጨመር፣ በአንዲት ዕምነት ማለትም አብወልድ መንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ ከሦስቱ አካል አንዱ አካል ወልድ ሰው ስለሆነ በእርሱ ብቻ ድንኳል ብሎ አለማመን መናፍቅነት ነው።

ክፍል ፪

የጻድቅ ሰው ምልዳ

፶፩. ጽድቅ ምንድን ነው ? :- በዚህ ክፍል የምናየው የጻድቅ ሰው ምልዳን ቢሆንም በመጀመሪያ ሰውየውን ጻድቅ ያሰኘውን ጽድቅ መመልከት ያስፈልጋል። ጽድቅ ማለት ጻድቀ-ጻደቀ እውነት ተናገረ እውነተኛ ሆነ ከሚለው የግዕዝ ቃል የተገኘ ሲሆን ጻድቅ ማለትም እውነተኛ እንደ እግዚአብሔር እውነት የሚኖር ማለት ነው። አንድ ሰው እውነተኛ ነው ሊባል የሚችለው እግዚአብሔርን በመፍራት በሕጉ ፀንቶ ሲኖር ብቻ ነው። ይህም ማለት ሕግ አታድርግ ያለውን አሰማድረግ፤ አድርገው ደግሞ ማድረግን (መፈፀምን) የሚያመለክት ነው። በእግዚአብሔር ፊት ሕግን የሚያደርጉ ይፀድቃሉ እንዳለ የእግዚአብሔር ቃል ሮሜ 2+13 በትዝቢተ ሕዝቅኤል 20+11 ላይም "ሰው ቢያደርገው ኖሮ በሕይወት የሚኖርበትን ሥርዓትንም ሰጠኋቸው" ይላል ስለዚህ "ሰው ቢያደርገው ኖሮ" የሚለውን ሀረግ ስንመለከት ሰው ሁሉ ሕግን መፈፀም እንደተሳነው አመለካከት ነው።

በሐዲስ ኪዳንም በሕግ ሥራ የሆኑት ሁሉ ከርግማን በታች ናቸው። በሕግ ፀንቶ የማይኖር የማያደርገውም ሁሉ የተረገመ ነው ተብሎ ተጽፎአል ገላ3+10-11 በሕዝቅኤልም ሆነ በገላትያ የተጻፉት ሀሳቦች የሚያስገነዝቡን የሕግን ብቃት ማነስ ሳይሆን የሚፈጽም ሰው መኖር አለመቻሉን ነው። ማንም በእግዚአብሔር ፊት በሕግ እንዳይፀድቅ ግልጥ ነው ሲል ሐዋርያውም በገላ 3+11 ተናግሯል።

ሕግ ጽድቅን ካሰጠን እግዚአብሔር ለምን ሕግን ሰጠ? ቢባል ደግሞ:-
1ኛ. የሀጢያትን ምንነትና የሚያመጣውን ውጤት ለማሳየት ሮሜ 3+20 7+7።
2ኛ. እምነት እስኪመጣ ድረስ ሕግ ሞግዚታችን ሆኖ እንዲያገለግለን ገላ 3+24፤
3ኛ. ሕጉ የበጉ ነገር እውነተኛ ባይሆንም አምላል /ጥላ/ መሆኑንና ወደፊት የተሻለ ነገር እንደሚገለጥ ለመጠቀም ነው ዕብ 10+1። ስለዚህ ከላይ ያየናቸው ነገሮች ሁሉ የሰውን ልጅ ወደ አንድ ዓብይ ጉዳይ ልቡ እንዲገጠሰላል የሚያደርጉ ናቸው።

ይኸውም:- ሰው ከሕግ በኋላ የሚመጣውን ጽድቅ በናፍቆት እንዲጠብቅ የሚያነሳሳ ነበር። እናም የሕግ ዓላማ ከዚህ የዘለለ አልነበረም። ነቢያትም ይህንን

ሲናፍቁ "ለማየችን ቀድረህ ምነው ብትወርድ"¹⁴ እንዲሁም በሌላ ክፍል "ጽድቅ በሩት ቆሞአል እውነትም በአደባባይ ላይ ወድቆአል ትንነትም ሊገባ አልቻለምና እውነትም በአደባባይ ወድቋል" ይሉ ነበርኢሳ 64+1። ስለዚህ ጽድቅ በሩት ከቆመ እውነትም በአደባባይ ላይ ከወደቀ ትንነትም በሰዎች መካከል ከጠፋ እንዴት ጻድቅ ሰው ሊገኝ ቻለ? የሚለውን ጥያቄ ያስነሳል ይህንንና መሰል ጥያቄዎችን በቅዱሳት መጻሕፍ ተመሥርተን መልስ ስናገኛቸው የጻድቅን ሰው ምልዳ ተቀብለን እንዴትና መቼ ነው መጽደቅ የምንችለው? የሚለውን ብቁ መልስ እናገኛለን።

ጠቅላላ ባለ አገላለጽ ጽድቅ ምንድን ነው? ስንል የእግዚአብሔርን ሕግ መፈፀም ነው። ይሁን እንጂ የእግዚአብሔርን ቃል የሚፈፅም ሰው አንድስ እንኳ ባለመገኘቱ ጽድቅ ከሩት ቆሞአል ብለው ነቢያት ተናገሩ። የሕግን ሥራ በመስራት ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእርሱ በእግዚአብሔር ፊት በጽድቅ ስላልተገኘ ሐዋርያው በሮሜ 3+20 ላይ "...እስመ ኢይፀድቅ ኩሉ ዘንፍስ በገቢረ ሕጉ-አራት በቅድመ እግዚአብሔር" ትርጉም የሕግን ሥራ በመስራት ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእርሱ ፊት ስለማይጸድቅ ነው ይላል።

፶፪. ጻድቅ ማን ነው? ከላይ እንደተመለከት ነው እውነት በአደባባይ በወደተበት ጽድቅ በሩት በቆመበት ዓለም ውስጥ ጻድቃን ይገኛሉ? ይህንንም የእግዚአብሔር ቃል ሲያስረግጥ "ጻድቅ የለም አንድስ እንኳ ለስተዋይም የለም እግዚአብሔርንም የሚፈልግ የለም ሁሉም ተሳስተዋል በአንድነትም የማይጠቅሙ ሆነዋል" ሮሜ 3+11-12 በኢሳይያስም 64+6-7 "ሁላችን እንደ እርሱ ሰው ሆናል ጽድቃችንም ሁሉ እንደመርገም ጨርቅ ነው ሁላችንም እንደ ቅጠል ረገፈናል በደላችንም እንደ ነፋስ ወስዶናል ስምህንም የሚጠራ አንተንም ሊይዝ የሚያስብ የለም ፊትህንም ከእኛ ሰውረሃል" ይላል። ስለዚህ ከሰው ዘር መካከል ለሌሎች የሚተርፍ ጽድቅ ይዞ መገኘት ይቅርና ለእራሱ እንኳን ጻድቅ የሆነ አንድም ሰው እንዳልተገኘ እንረዳለን። በመሆኑም ከእግዚአብሔር ጋር እንደ ግድግዳ ለይቶን የኖረውን ሀጢያት በማፍረስ ጽድቅን ያመጣ የእግዚአብሔር ክንድ ነው። የእግዚአብሔር ክንድም ጽድቅን እንደጥሩ የለበሰ በራሱ ላይም የማዳንን ራስ ቁር እንዳደረገ በኢሳ 59 +17 እናነባለን። ከዚህ አንጻር ብቸኛ ጻድቅ ሆኖ በዚህ

¹⁴. ትዝቢተ ኢሳይያስ ምዕ 64 ቁጥር 1

ዓለም ላይ የተገኘ የእግዚአብሔር ክንድ ሲሆን ጽድቅንና ማዳንን ይዞ የመጣም ይኸው የእግዚአብሔር ክንድ ነው።

፻፫. የእግዚአብሔር ክንድ ማነው? ክንድ ማለት ከአካል ሳይላይ የራቀውን የሚያቀርብ ሳያስፈልግ ደግሞ የቀረበውን የሚያርቅ /የሚጥል/ የአካል ክፍል ነው። ከዚህ ተነስተን የእግዚአብሔርን ክንድ ስንመለከት ወድቆ የነበረውን እውነት ከአደባባይ ያነሳ በሩቅ የቆመውን ጽድቅም ያቀረበ /ያመጣ/ በሰዎች መካከል የጠፋውን ቅንነት ያስገባ እንደሆነ ከላይ የተጠቀሰው የመጽሐፍ ክፍል ይገልጥልናል። ይህ የእግዚአብሔር ክንድ ማን ነው? የሚለውን ጥያቄ ሲመልስም እነዚህን ነገሮች አስተባብሮ በመያዝ በሰዎች መካከል ከአባቱ ሳይላይ ከቅ/ድ/ማርያም የተወለደው ከሦስቱ አካላት አንዱ አካል እግዚአብሔር ወልድ እንደሆነ ቅዱስ መጽሐፍ በስፋት ያስረዳናል። የእግዚአብሔር ክንድ ለማን ተገለጠ? እንዴት ተገለጠ? ቢባል በኢሳ 53+1 የእግዚአብሔር ልጅ ከእናታችን ከድንግል ማርያም በሥጋ ተወልዶ “በቤተ ልህዋላ እነዝ ይትሔዘዝ ለአዝማዲሁ”¹⁵ እንዲል ቀስ በቀስ አደጋ¹⁶ በሠላሳ ዓመቱ በማየ ዩርዳኖስ በአደ ዮሐንስ ተጠመቀ በመጨረሻም በቀራንዮ መስቀል ላይ ስለ ሰው ልጆች ሀጢያት ሲል ምንም በደልና ሀጢያት ሳይኖርበት ስለ እኛ እርሱ ሀጢያት ሆኖ ቀረበ በዚህም ምክንያት “መልክና ውበትህ ከሰው ልጆች ሁሉ ያምራል” ተብሎ የተነገረለት ጌታ “መልክና ውበት የለውም ባየውም ጊዜ ደም ግባት የለውም የተናቀ ከሰውም የተጠላ የሀማም ሰው ሆነ” ተባለ ኢሳ 53+2-3።

ነብዩ ዳዊት እና ኢሳያስ የሚናገሩት ስለ አንዱ የእግዚአብሔር ልጅ ቢሆንም ዳዊት እስከ ፀሎተ ሐሙስ ድረስ ያለውን የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን መልክና ውበት ሲሆን ኢሳይያስ ደግሞ በቀራንዮ አደባባይ ላይ የነበረውን መልክና ውበት ነበር። ነብዩ ኢሳይያስ መልክና ውበቱ የጠፋበትን ምክንያት ሲገልፅ በምዕራፍ 53+1 ላይ “በእውነት ደዌያችንን ተቀበለ ሀማማችንንም ተሸከመ እኛ ግን እንደተመታ በእግዚአብሔርም እንደተቀሰፈ እንደተቸገረም ቆጠርነው እርሱ ግን ስለመተላለፋችን ቆሰለ ስለበደላችንም ደቀቀ የደህንነታችን ተግሣጽ በእርሱ ላይ ነበር ይላል። አዳም ሀግን ከተላለፈበት ቀን

ጀምሮ የሰው ልጅ ሁሉ ፈውስ በሌለው የኃጢያት ደዌ በመመታቱ እንደቀጠለ ረገፎ በደሉም እንደ ነፋስ ወስዶት ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር ጊዜው ሲደርስ ከሴት የተወለደውን ልጁን ልኮ ደዌያችንን እና ሀማማችን ተሸከሞ እርሱ ቆሰሎ እኛ ተፈወስን ስለዚህም “እግዚአብሔር ጽድቃችን ተብሎ ተጠራልን ኤር 23+6። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ምድር መጥቶ ሰው ሆኖ በቀራንዮ ደሙን እሲኪያፈስልን ድረስ ጽድቅ እንዳልነበረ መጽሐፍ እንዲህ ይላል “ጽድቅ የለም አንድስ እንኳን...” /ሊኖርም አይችልም/ በመሆኑም ጽድቅን ፈጽሞ የተገኘውና በእርሱ ጽድቅ ጽድቃን የተሰኘበት የእግዚአብሔር ክንድ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ስለዚህ የመጀመሪያው አዳም ሀግን ከተላለፈበት አንስቶ የእግዚአብሔር ክንድ በምድር ላይ እስኪገለጥ ድረስ ጽድቅ በምድር ላይ ፈጽሞ አልነበረም።

፻፪. ምልጃ ምንድን ነው? ምልጃ መሠረታዊ ትርጉሙ አንድ ሰው ስለሌላው ሰው መለመንን መፀለይን በመካከልኝነትም ሆኖ ማስታረቅን የሚገልጥ ነው። ¹⁷ ምልጃ ያስፈልጋል? ወይስ አያስፈልግም? የሚለውን ዓብይ ጉዳይ ከማየታችን በፊት የምልጃን /የአማላጅነትን/ መስፈርቶች ማየቱ ጠቃሚ ይሆናል።

ለማማለድ የሚያበቁ መስፈርቶች

፻ሀ. ወንጀለኛ ያልሆነ /ከወንጀል የፀዳ/ ወንጀል ማለት በሕግ እንዳይደረግ የተከለከለን ነገር ማድረግ /መፈፀም/ ሲሆን አድራጊው ደግሞ ወንጀለኛ ይባላል። አንድ ሰው ወንጀለኛ አይደለም ስንል በሕግ ከተደነገገው ውስጥ ሳይተላለፍ የተገኘ እንደሆነ ብቻ ነው። ሰውየውም ከወንጀል የፀዳ በመሆኑ ገፁሕ ሰው የሚለውን በማጎበረሰቡ ዘንድ ያገኛል። ይህ ሰው ለሌላ ወንጀለኛ ወይም ወንጀል ለሰራ ሰው ዋስትናን የመውሰድ አቅም ወይም ችሎታ እንዲኖረው ገፅሕናው ስላስገኘለት ወንጀለኛውን ሰው ከእስራት እንዲወጣ ያደርገዋል። በሰው ልጆች የዘር ሀረግ ታሪክ ውስጥ ከወንጀል ማለትም ከሀጢያት የፀዳ ይገኛል ወይ? ብለን ቅዱሳን መጻሕፍ ትን ስንመረምር ደግሞ “ጽድቅ የለም አንድስ እንኳን ...” ሮሜ 3+11 ይላል።

ሰሞላላ :-አብርሃም በእግዚአብሔር ፊት የተመረጠ የከበረና የተለየ እግዚአብሔር አምላክም ዓለምን ያድንበት ዘንድ ያዘጋጀውን የተስፋ ቃል ኪዳን የሰጠው ሰው ነበር። ሆኖም ከላይ እንዳየነው የሰው ልጅ ሁሉ ከወንጀል ወይም ከሀጢያት የፀዳ

¹⁵ ትርጓሜ ወንጌል ሉቃስ ምዕ 2 ቁጥር 50

¹⁶ .ሃ አሸው ዘኢጲፋንዮስ ምዕ 54 ክፍል 2 ገጽ 177

¹⁷ . መ/ስዋሰው ወግስ ወመዝገበ ቃላት አለቃ ኪዳነ ወልድ ክፍለ

ባለመሆኑ አብርሃም የሰራው ስህተት ለዛሬዎቹ ፍልስፕሎፊስትና እስራኤላውያን ግጭት መነሻ ሆኖ እናገኘዋለን።

አብርሃም ልጅ እንደሚወልድ የተስፋ ኪዳን ቢለጠውም ተስፋውን በእግዚአብሔር ሀሳብና ጊዜ/ዕቅድ/ ሳይሆን በራሱ ጊዜ ለመፈፀም የሚስቱን የሣራን ቃል በመስማት ወደ ባርያይቱ አጋር ገባ። ልጅንም ወለደ ስሙንም እስማኤል አለው ዘፍ 16+4። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ለተናገረው ቃል ታማኝ በመሆኑ የሰጠውን የተስፋ ቃል በድጋሚ አረጋግጧል ዘፍ 17+19። አብርሃምና እህቱ /ሚስቱ/ ሣራም ከእግዚአብሔር ሐሳብ ውጭ ላመጡት ልጅ እርስ በርሳቸው አለመግባባት በመፍጠራቸው ምክንያት ልጁን እስማኤልንና እናቱ አጋርን ከቤት አሳደዱ። ሣራ ባሏ አብርሃምን ወደ አጋር ሂድና ውላድ እንዳላቸው ሁሉ ይህችን ባርያ ከነልጁ አስወጣልች የዚህች የባርያቱ ልጅ ከልጅ ከይስሐቅ ጋርም አይወርስም አለችው። በእርግጥም እንደሥጋ የተወለደው እንደመንፈስ ከተወለደው ጋር አብሮ መውረስ አይኖርበትም።

ነገር ግን እንደሥጋ በገጢያት የተወለደው ልጅ የመወለዱ ምክንያት የአብርሃምና የሣራ ስህተት እንጂ የልጁ ወይም የእናቱ አልነበረም። እናም አባታችን አብርሃም በሰው ሁሉ ዘንድ የሚገኘው የውርስ ጋጢያት አለበትና ለዘሮቹ አንኳንስ የማማለድ ተስፋን ሊያስገኝላቸው ቀርቶ በራሱ ማንነት የሰራው ጋጢያት በሥጋ ክርሱ የተወለዱትን እስካሁን ሰላማቸውን ነስቷቸው ይገኛል። በዚህ ሁኔታ ያለን ሰው ከወንጀል ወይም ከጋጢያት ንጹህ ነው ለማለት አይቻልም። ስለሆነም አብርሃም የማማለድ ሞስፈርቶችን የማያሟላ ነበር።

የእግዚአብሔርን ተስፋ እንደተቀበሉ ተስፋውን ያልያዙ ሰዎች ሁሉ ቅጣታቸው ከራሳቸው አልፎ ቤተሰባዊና ሀገራዊ ሰላምንና ፍቅርን ያናጋል።

፪ሊ. ከዕዳ ነጻ የሆነ ዕዳ ማለት ያልተመለሰ ብድር ባይመልስ የሚያስጠይቅ እንደ ማለት ሲሆን አንድ ሰው ከሁለት መሠረታዊ ጉዳዮች አንጻር ባለዕዳ ሊሆን ይችላል

1ኛ. እራሱ የተበደረው

2ኛ. የወላጆቹን ዕዳ በመውረሱ ተወላጅ በመሆኑ ብቻ የሚወድቅበት /የሚጣልበት/ ማለት ነው።

የመጀመሪያውን ስንመለከት ከወንጀል የፀዳ ከሚለው የተለየ ባይሆንም መንፈሳዊ ትርጉሙ እያንዳንዱ ሰው እራሱ የሰራውን የሀጢያት ዋጋ እስካልከፈለ ድረስ ከተጠያቂነት ነፃ ስለማይሆን ባለ ዕዳ ይባላል።

ሁለተኛው ደግሞ ከወራሽነት ጋር የተያያዘ ነው። ወራሽ ለመሆን የመጀመሪያው መስፈርት ተወላጅ ሆኖ መገኘት ነው። ተወላጅ የወላጆቹን ሀብትና ንብረት በሚወርስበት ጊዜ በሀብቱ መጠቀም ብቻ ሳይሆን የአባቱንም ግዴታ የመሸከም ኃላፊነት አለበት። ይህንንም ወደ ሂሳ እያሰላን ስንሄድ ሁላችንም የወለዱን እናትና አባት እሱን የእናትና የአባቶቻችንም እንዲሁ በመጨረሻም አዳምና ሔዋን የሚባሉትን እናገኛለን። እነዚህ ሰዎችም በእግዚአብሔር መልክና አዳምና ሔዋን የሚባሉትን እናገኛለን። እነዚህ ሰዎችም በእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ ተፈጠሩ ይህ ደግሞ ሞት አልባ ኑሮ ወይም ዘላለማዊነትና ገዥነት ያለበት ነበር። ምክንያቱም እግዚአብሔር በባህርዩ ጽድቅና ቅዱስ ነው። ሰውም እንደ እግዚአብሔር መልክ በመፈጠሩ ከእርሱ የተነሳ ጽድቅና ቅዱስ ነበር።

ይሁን እንጂ በሰይጣን ተንከለኝነትና በራሱ የሥጋ መሻት ምክንያት ሀጢያትን ሰራ ለዚህ ወንጀሉም ባለዕዳ ሆነ። ይህ ዕዳም የሕይወት መስዋዕትነት እስካልተከፈለበት ድረስ ወደ ልጆቹና የልጅ ልጆቹ ሊንከባለል ኖረ። መጽሐፍ እንዲህ እንዳለ “አዳምም ልጅን በምሳሌው እንደ መልኩ ወለደ” ዘፍ 5+3 የወለደው ልጅም የእግዚአብሔርን መልክ ሳይሆን የአባቱን የአዳምን መልክ የያዘ በመሆኑ የአባቱ ዕዳ ወደ እርሱ እንደ ተላለፈ ያስገነዝበናል “ወሰበ በኒጋየ አሐዱ ብዕሲ ሞቱ ብዙኃን” ሮሜ 5+15 እንዳለ ጳውሎስ ሐዋርያ በአንድ ሰው በደል ብዕሲ ሞቱ ብዙኃን” ሮሜ 5+15 እንዳለ ጳውሎስ ሐዋርያ በአንድ ሰው በደል ብዙዎች ሞተዋልና። በአንዱ በደል ምክንያት ፍርድ ለኩነኔ ወደ ሰው ሁሉ መጣ ሮሜ 5+18 ይህ የውርስ ሀጢያት ይተላለፍበት የነበረው ከአባት አብራካ ከሚከፈለው ዘር ነው። ስለዚህ አንድ ሰው ከዚህ እዳ ነፃ ለመሆን ከተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ውጭ ሰው ሆኖ መገኘት ይጠበቅበታል ይህም ከአባቱ ዕዳ ነፃ ያደርገዋልና። ለወንጀለኛ ወንጀለኛ ሰው ዋስ መሆን አይቻልም ስለዚህ ተበዳዩን እግዚአብሔርን ከበዳዩ የሰው ልጅ ጋር ለማስታረቅ ከዘር እየተንከባለለ የመጣውንና በሥጋ ፍላጉቱ እየተረታ ከሚሰራ ሀጢያት /ከዕዳ የፀዳ/ የተለየ እካል እስካልተገነ ድረስ ለሌላው ዋስ መሆን ፈጽሞ አይቻልም።

፪ሐ. ለዋስትና የሚበቃ /ብቃት ያለው ዋስ/ :-
ዋስ ማለት አንድን ወንጀለኛ ወይም ባለዕዳ በተፈለገበት ጊዜና ቦታ ለተበዳዩ/ለአበዳሪው/አካል በኃላፊነት ይዞ ለማቅረብ ኃላፊነትን የሚወስድ ሳያቀርብ

ቢቀር ደግሞ በወንጀለኛው ወይም በባለዕዳው ምትክ ሆኖ የሚጠየቅ አካል ማለት ነው። ይሁን እንጂ ይህንን ኃላፊነት ለመውሰድ ዋስትና እንዲሰጠው የፈለገው አካል በዋሱ ላይ ዋስትናውን ይሸከምልኛል ብሎ ማመን አለበት።

ምክንያቱም 1ኛ. ከወንጀል ነፃ የሆነና የሚፈለግበትን የሚያሟላ መሆኑን ያረጋግጣል።

2ኛ. ተጠያቂው ወይም ባለዕዳው /ወንጀለኛው/ ዕዳውን በወቅቱ መክፈል ካልቻለ ዋሱ ለተጠያቂው /ለወንጀለኛው/ የተፈለገበትን ዕዳ መክፈል ወንጀል ከሆነ ደግሞ ለወንጀሉ ተመጣጣኝ የሆነን ካሳ ለተበዳዩ /ለጠያቂው/ ለመክፈል የሚችል አቅም /ሀብትና ንብረት/ ያለው መሆኑ ያረጋግጣል። እናም የሰው ልጆች ሁሉ በእዳም ሀጢያት ምክንያት ባለዕዳዎች ስለሆኑ በዚህ ዕዳ ከተጠያቂነት ነፃ የሆነ ለዋስትና የሚበቃ ሀብትና ንብረት ያለው ወገን ያስፈልጋቸው ነበር። በመሆኑም ከወንጀል የፀዳ ሀጢያት የሌለበት ከሀጢያት በስተቀር እንደ እኛ ፍፁም ሰው የሆነ ለዋስትና የሚበቃ ሀብትና ንብረት ያለው ሁሉ ዋስ በመሆን ያድነዋል ይሄውም የእግዚአብሔር ክንድ ተብሎ የተነገረለት ጌታችን ኢየሱስ ብቻ ነው። ስለዚህ ገፁህ መስዋዕት፤ ተወካፊ መስዋዕት፤ ነውርና ነቀፋ የሌለበት መስዋዕት አትራቢ፤ የሆነልን ሊቀ ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። አንድ ዋስ ለወንጀለኛው /ለባለ ዕዳው/ መዋስ የሚችለው፡- 1ኛ. ከሀጢያትና ከበደል ገፁህ ሆኖ ሲገኝ። 2ኛ. ዋሱ ከሀጢያተኛው የጠፋው ነገር ከእርሱ ሲገኝ ነው። እነዚህን አሟልቶ ያልተገኘ ከሆነ ደግሞ በእግዚአብሔር ዘንድ ዋስትና መስጠት /አማላጅ መሆን/ አይችልም።

ጠቅላላ ባለመልኩ የአማላጅነት መስፈርቶችን ስናይ አንድ ሰው በእግዚአብሔር ዘንድ የነፍስ ምልጃን ለመተግበር ሀጢያተኛው የሠራውን ሀጢያት ስርቶ የማያውቅ ሆኖ ሲገኝ፤ እንዲሁም ሀጢያተኛው ለበደለው በደል ካሳ የሚሆን ሀብትና ንብረት ያለው ማለትም ታማኝነት፤ ቅንነት፤ ታዛዥነትና እነዚህን የመሳሰሉ የእውነተኛ አማኝ መገለጫዎች ሲታዩበት የማማለድ/የማስታረቅ/ አገልግሎት በእርሱ ለመኖሩ እንደማስረጃ ይሆናል። ከዚህ አንፃር አማላጅ ማን ነው? የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ እነዚህ መስፈርቶች ይገኛቸዋል ተብሎ የሚታመንባቸውን አካላት አንድ በአንድ መመልከቱ መልሱን ይስጠናል።

፩. ቅዱሳን መላዕክት ቅዱሳን መላዕክት እረቂቅ ፍጡራን /መንፈስ/

መዝ 103+41/ዕቢ1+14 ሲሆኑ አገልግሎታቸውም ቅዱሱን አምላክ እግዚአብሔርን መላላክ እና ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ እያሉ ዘወትር ማመስገን ነው ኢሳ 6+3 ራዕ5+12 ቅዱሳን መላዕክት የእግዚአብሔር መልዕክተኞች ወይም ተላላኪዎች ስለሆኑ ወደ ሰው ልጆች ተልከው ይመጣሉ ኢያ 5+13 ይረዳሉ ሐዋ 12+7 ሐዋ 16+25 ያበረታታሉ ዘፍ 16+ ያፅናናሉ ዳን 10+21 ያበስራሉ /አዲስ ዜናን ይዘው ይመጣሉ/ ሉቃ 1+19 ሉቃ 1+28 ይቀጣሉ ሉቃ 1+0 ዘፍ 22+33 እነዚህን ድርጊቶች የሚያከናውኗቸው እንደተላኩበት መንፈስ ሆነው ነው። መልዕክተኛ የላኪውን መልዕክት/ትዕዛዝ/ እንደ ትዕዛዙ መፈፀም /መተግበር/ እንጂ ከተላከበት መንፈስ ውጭ ሆኖ ቢፈፀም መልዕክተኛ መሆኑ ይቀርና አመፀኛ ይሆናል።

የመጀመሪያው አመፀኛም ለአመፁ ዋጋ ከመቀበሉ በፊት መጽሐፍ እንደሚል “ጥበብን የተሞላህ የውበት መደምደሚያ...ልትጋርድ የተቀባህ ኪሩብ...” ሕዝ 28+11 በሌላ ክፍልም “አንተ የንጋት ልጅ የአጥቢያ ኮከብ” ኢሳ 14+12 ተብሎአል። እነዚህ ተሰጥተውት የነበሩ ክብሮች ወደ መታብይ በማስጠጋቱ እንዲህ እንዳለ እናነባለን “ዙፋኔንም ከሰማይ ክዋክብት በላይ ከፍ አደርጋለሁ... ከደመናዎች ከፍታ በላይ አረጋለሁ በልዑልም አመሰላለሁ” ኢሳ 14+13-14 አለ።

ስለዚህ ስቶ ስለተገኘ ክፋትንና አመፀኝነትንም ገንዘቡ በማድረጉ እርሱ ስቶ ለሌሎችም /ለሰዎችና ለመላዕክት/ የስህተት ምክንያት ሆነ። ከዚህ የተነሳም በሰማይ ሲሶ መላዕክትን ይዞ ወረደ የሰውን ልጆችም በዓደን ከተተክለችው ገነት አስወጥቶ ወደ ምድረ ፋይድ ይዟቸው/ይዙ/ ወደቀ።

ቅዱስ መጽሐፍን በጥልቀት ስንመረምረው መላዕክት የእግዚአብሔር የእጅ ሥራዎች /ፍጡራን/ መሆናቸውንና በዚህም ቦታ፤ ጊዜና ሁኔታ የሚገድባቸው /የሚከለክላቸው/ ፍጡራን መሆናቸውን እናያለን። በአንፃሩ ደግሞ ጊዜ፤ ቦታና ሁኔታዎች የማይገድቡት ምላሽ በኩላ አንድ አምላክ እግዚአብሔር ብቻ ነው። በዚህ እውነታ ላይ በመመስረት፡-

- ሀ. አንድ ቅዱስ መላዕክ በሁሉም ቦታ ይገኛል።
- ለ. ቅዱሳን መላዕክት ስማቸው በተጠራበት ጊዜና ቦታ ሁሉ ይደርሱልናል።

ሐ. ፀሎታችንንና ልመናችንን ወደ እግዚአብሔር ያሳርጉልናል ለነፍሳችንም ምሕረትን /ደህንነትን/ ያሰጡናል። የሚሉትን ሀሳቦች በእግዚአብሔር ቃል እንመዝናቸው።

ሀ. አንድ ቅዱስ መላዕክ በሁሉም ቦታ ይገኛል ፡- አንድ መላዕክ በሁሉም ቦታ ይገኛል ማለት በተመሳሳይ ጊዜና ቦታ መኖር /መሆን/ ይችላል ማለት ነው። ሀሳቡን በምሳሌ ለማስደገፍ ብንሞክር መላኩ ቅዱስ ገብርኤልን ዘካርያስንና ድንግል ማርያምን አብስርልኝ ብሎ ጌታ ቢልከው መላኩ ሁለቱም በአንድ ጊዜ /simultaneously/ ያበስራቸዋል እንደማለት ነው። እንዲህ ዓይነቱን ባህሪያ ለቅዱስ ገብርኤልና ለመሰል ወንድሞቹ መስጠት በእግዚአብሔር ባህርይና በመላዕክት /በፍጡራን/ ባህርይ ያለውን ልዩነት ጠንቅቆ ያለማወቅን ችግርን የሚያሳይ ይመስለናል። የቤተ-ክርስቲያናችን መጽሐፍ በሆነው ድርሳን ዘዩሐንስ ለፈወርቅ¹⁵ ላይ "ወእኮ ዘፈለሰ ሶበ ተፈነወ ወልድ እመካን ወስተ-መካን ከመ መላዕክት እስመ ይትጋጥኡ እመንኖሙ ሰቦ ይትፈነወ" ትርጉም ወልድ በተላከ ጊዜ እንደ መላዕክት ቦታውን ለቆ የሄደ አይደለም መላዕክት ሲላኩ የነበሩበትን ቦታ ለቀው ይሄዳሉና ወደ ተላኩበትም ሥፍራ ይደርሳሉ ይላል።

ከዚህ እንደምንረዳው መላዕክት ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ ሲሄዱ በፊት ከነበሩት ቦታ አለመገኘታቸውን /መገኘት አለመቻላቸውን/ ነው። በሁሉ ቦታ የመገኘት ባህርይስ የሚስማማው ለእግዚአብሔር ብቻ ነው። በቅዱስ መጽሐፍ እንደተጻፈው ዳንኤል ስለ አራሱና ስለ ሕዝቡ /እስራኤል/ ሲፀልይ መላኩ ገብርኤል አያበረረ መጣ ይልና ዳንኤል ሆይ! . . . በልመና መጀመሪያ ላይ ትዕዛዝ ወጥቶአል እኔም እነግርህ ዘንድ መጥቻለሁ 57 ምዕ 26-27 የሚል ሀሳብን ያስነብበናል። ከዚህ የእግዚአብሔር ቃል እንደምንረዳው መላኩ ገብርኤል በሁሉም ጊዜና ቦታ ሳይወሰን የሚገኝ ቢሆን ኖሮ አያበረረ መጣ ባልተባለም ነበር።

እንዲሁም በልመና መጀመሪያ ላይ ትዕዛዝ ወጥቶአል አኔም አነግርህ ዘንድ መጥቻለሁ የሚለው ሀረግ የሚያስገነዝበን የዳንኤልን ፀሎት የሰማ እግዚአብሔር ሲሆን ለፀሎቱ ምላሽን ያደርስ ዘንድ የተላከው ደግሞ ቅዱስ ገብርኤል ነው። ተልኮ መጥቶ ስለ ረዳው ፀሎቱን የሰማውና ምላሽ የሰጠው ገብርኤል ነው ብሎ ማሰብ ከአንድ ስነ-አዕምሮዊ ፍጡር አይጠበቅም። የዚህ

¹⁵ ድርሳን ዘዩሐንስ ለፈወርቅ 3 ቁ. 155-156

ቅዱስ መጽሐፍና የዮሐንስ አፈወርቅ ድርሳን አንደ ሚያስረዱን መላዕክት በጊዜና በሁኔታ ይወሰናሉ። እናም በጥንቷ ቤ/ክያንና በአሁኑ ቤ/ክ ያለውን የአስተምህሮ ልዩነት በጉልህ መረዳት የሚቻለውም ከእነዚህ የጥንት አባቶች አስተምህሮ የተነሳ ነው።

ቅዱሳን መላዕክት እንኳን በሁሉም ቦታ ይገኛሉ ብለን ለማለት ይቅርና በተላኩበት ቦታ መልዕክታቸውን በአግባቡ እንዳያደርሱ የሚቋቋማቸው አካል እንዳለ፤ከሌላም እርዳታን እንደሚሹ መጽሐፍ እንዲህ ይለናል። "እኛ የተወደድህ ሰው ዳንኤል ሆይ! እኔ ዛሬ ወደአንተ ተልኬያለሁና የምነግርህን ቃል አስተውል... እኔም ስለ ቃልህ /ስለ ልመናህ/ ጉዳይ ተልኬ መጥቻለሁ የፋርስ መንግስት አለቃ /ጣያት የሚያስመልካቸው ሰይጣን/ ግን ሃያ አንድ ቀን /ሦስት ሳምንት/ ተቋቋመኝ እነሆም ከዋነኞች አለቆች አንዱ ሚካኤል ሲረዳኝ መጣ ትዳን 10+11-13 ይለናል።

ስለዚህ የቅዱሳን መላዕክትን ማንነት መጽሐፍትና የእራሳቸውን ምስክርነት ወደ ጉን በመተው ያለግብራቸው ግብር ያለባህሪያቸው ባህርይን እየሰጠን ፀሎታችንን ይሰሙናል ያማልዱናል እያልን በየመድረኩ ስንናገርና ከንቱ የሆነን ጥብቅናም ስንቆምላቸው የምንውል ስንቶቻችን ነን? ይህ ደግሞ የሰው ልጆች ሁሉ በአምላካቸው ላይ ዓይናቸው እንዳያርፍ ሰይጣን /ክፋ/ መንፈሳዊነትንና ኃይማኖተኝነትን በማላበስ የሚያስናክልበት ዋነኛ መንገዱ ነው።

ሄ. ስማቸው በተጠራበት ጊዜና ቦታ ሁሉ ይደርሱልናል ቅዱሳን መላዕክት ስማቸው በተጠራበት ቦታ ሁሉ ይገኛሉ። ብሎ ማሰብም ሆነ ማስተማር የራሳቸው የሆነ ግዛት/መንግስት/ እንዳላቸውና በፈለጉት ጊዜና ቦታ ወደ ፈለጉት አቅጣጫ የሚበሩ፤አዛዥና ናዛዥ የሌላቸው፤ፍጡራን ከማስመሰሉም በተጨማሪ የሰውን ልጆች አመለካከትና የፀሎት አድራሻ አቅጣጫ የሚያስት የረቀቀ የክፉ አካሄድ ለመሆኑ ብዙ ምሳሌዎችን ማቅረብ የሚያሻው አይደለም። ምክንያቱም የፀሎታችን አድራሻ ወደየት መሆን እንደሚገባው ቅዱስ ወንጌል እንዲህ ይለናልና "አብም ስለ ወልድ እንዲከብር በሰሜ የምትለምኑትን ሁሉ አደርገዋለሁ ማናቸውንም ነገር በሰሜ ብትለምኑ እኔ አደርገዋለሁ" ዮሐ 14+13-14 በሌላ ክፍልም "እውነት እውነት አላችኋለሁ አብ በሰሜ የምትለምኑትን ሁሉ ይሰጣችኋል እስከ አሁን በሰሜ ምንም አልሰመናችሁም..." በማለት ጌታችን በዮሐ

16+23-24 ይነገረናል። ይሁን እንጅ ከቅርብ ዘመናት ወዲህ ከቅዱሳት መጻሕፍት ሀሳብ ጋር ፈፅሞ በሚቃረኑ እና ከእራሳቸው ከቅዱሳን መላዕክት ምስክርነት ጋር የማይስማማን ባዕድ የሆነን ትምህርት ቤተ-ክርስቲያኗ እንደ ጥንት አስተምህሮዋና መጽሐፍ ቅዱሳዊም ለማስመሰል የምታደርገው የመናፍቅነት ሥራ የብዙዎችን ሊቃውንተ-ቤተ ክርስቲያን ልብ እያደማና እያስከበለለ ይገኛል። እናም ቤተ-ክርስቲያናች ወደ ጥንት ማንነቷና አስተምህሮዋ የማትመለስ ከሆነ ከእግዚአብሔር ቤተ-ክርስቲያንነት ወጥታ በራሷ ፍልስፍና የምትመራ እንዲሁም ከአሁኑ አብያተ ክርስቲያናት /Oriental Churches/ እራሷን አግልላ ክርስቲያንና ቤ/ክ የሚለውንም ስያሜ ልትተው ይገባታል።

ሂ ውድ አንባቢያን ! ይህንን ስንል ከምንም ተነስተን አይደለም ከቤተ-ክርስቲያኗ መጤ አስተምህሮዎች መካከል አንዱን እንመልከት 'ይቤ ሚካኤል ሰባህኩክ በዮርዳኖስ ቅድመ ዮሐንስ መጥምቅ ሰባሕኩክ በደብር በቅድመ ሙሴ ወኤልያስ ነቢይ ምዕመናኒክ ሰባሕኩክ ወዓዲ እሴብሐክ' ትርጉም ሚካኤል አለ በመጥምቁ ዮሐንስ ፊት አከበርኩህ በተራራ ላይ ታማኞች በሆኑት ነቢያት በሙሴና በኤልያስ ፊት ፈጽሞ አከበርኩህ ዳግመኛም አከብርሃለሁ'። በማለት የጥር ሚካኤል ምዕመናኖቹ በማይሰሙት በገመና ሽፋኑ ቋንቋ በዚህ ስታንቆራቁረው ታድራለች። የድርሰቱ ባለቤት ማንና ምን እንደሆነ እስካሁን ድረስ የሊቃውንት ጉባዔውም እራሱ በግልፅ ባያውቀውም አዋልድ ነው ከያሬድ በኋላ የተጨመረ ሥርዋፅ ነው ከመባል በስተቀር በቂ ማስረጃ አልተገኘለትም።

በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እንድንፀልይ የታዘዘነውን መለኮታዊ ቃል ቀይረው ለመላዕክት እንደሰጡ ሁሉ የአብን ሥፍራ ለመላዕክት ሰጥተውት ፍጡሩ ሚካኤል መድኃኒዓለምን እንደባረከውና እንዳከበረው ያዘማሉ። ቃልን በሥጋ ያከበረው ከፍ ከፍ ያደረገውና ሥልጣንን የሰጠው አብ አባቱ እንጅ ፍጡሩ መላክ ቅዱስ ሚካኤል አይደለም። ሚካኤልንስ የፈጠረው ያከበረውና ከነማዕርጉ ያስዋበው እራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ /መድኃኒ-ዓለም / ነው።

ሐ. ቅዱሳን መላዕክት ያማልዳሉ ቅዱሳን መላዕክት ያማልዳሉ የሠራነውንም ሀጢያትና በደል በእግዚአብሔር ፊት በማቅረብ ተወው ይቅር

¹⁹ መጽሐፈ ዚቅ ዘጥር ሚካኤል ገጽ 120 /ገጽ/ ዚቅ ዘቃናዘገለላ መልሚካ ሰልጽፋረ አገርከ

በለው በማለት ይለምኑልናል ስለእኛም በእግዚአብሔር ፊት ይታዩልናል ይማፀናሉ በማለት ብዙ ሰዎች ስለመላዕክት ተፈጥሮና የተፈጠሩበትን ዓላማ በቅጡ ሳይረዱ ያልተማረውን ሕዝብ ተደናግረው ሲያደናግሩት ይታያሉ። መላዕክት ያማልዳናል ገነት መንግስተ-ሰማያትም ያስገቡናል የሚለው የእነዚህ ሰዎች ኢ-መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሀሳብ ስህተቱ የትጋ ነው ብለን ብንመለከተው።

1. ከፈጣሪ ይልቅ ለፍጡር ርህራሄን አዛኝነትንና አሳቢነትን መስጠት አይሆንምን?

2. እግዚአብሔር ወልድ እስኪመጣ ድረስ በአንዳንድ ጉዳዮች ላይ ከእግዚአብሔር ወደ ሰው ተልከው ሰውን ለመርዳት ሲመጡ ነበር ታዲያ ከዚህ የተለየ በሐዲስ ኪዳን ምን አዲስ ግንኙነት ተፈጠረና ነው ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰውን የሚያማልድለት ከራሱ ጋርም የሚያስታርቀው በማጣቱ ወደዚህ ዓለም መጥቶ እንደወንጀለኛ በመስቀል ተንጠልጥሎ በደሙ ዋጅቶ ያደነውን የሰው ልጅ አሁን መላዕክት ያስታርቁሁል ያማልዳሁል የሚፈጅትምህርት መሰጠቱ በመላዕክት ከተማ ምን አዲስ ነገር ተፈጥሯልና ነው ያማልዳናል ፀሎታችንንም ያደርሱልናል የምንለው? ደግሞስ እግዚአብሔር እንደ ምድራዊ ፀሎታችንንም ያደርሱልናል የምንለው? ደግሞስ እግዚአብሔር እንደ ምድራዊ ንጉስ በአንድ ወንበር ላይ ጉች ብሎ የሚቀመጥ መልዕክተኞች እስካላደረሱት ድረስ የማይሰማ የማያይ አምላክ ነውን? መላዕክት እስኪነገሩት ድረስ ፀሎታችንንም ወደ እርሱ እስኪያደርሱለት ድረስ የሚጠብቀው? ቅዱሳን መላዕክት ከክርስቶስ መምጣት በፊት ያማልዱ ያስታርቁ ደህነተ-ነፍስንም ያሰጡ ነበር ከተባለ የእግዚአብሔር ወልድ ወደዚህ ምድር መምጣትም ሆነ ስለ አኛ በደል በመስቀል ላይ መሰቀሉ ከንቱ ማድረግ አይሆንባቸውምን? ደግሞስ መላዕክት እግዚአብሔርን ለሚፈሩ ቅዱሳን ሰዎች በሥጋ ያለውን ኑሮ ይረዳሉ /የሰይጣንን ውጊያ/ አለ እንጅ ቅዱስ መጽሐፍ በነፍስ ስላለው ድኅነት ነፍስ ጉዳይ ተናግሯል? ይረዳሉስ ብሏል? ክርስቶስ ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ ነው ማማለድ የጀመሩት ከተባለ ደግሞ ለመላዕክት የተለወጠ ዘመን (ታሪክ) የላቸውም።

ስለዚህ ጉንጭ አልፋ ልብ-ወለድ ታሪክ ከመሆን የዘለለ አስተምህሮ አይደለምና እራሳችንን እናድን። ለዚህ ልብ-ወለድ ታሪካቸውም ጌታችንን ሰይጣን በቆሮንቶስ ገዳም ጥቅስ በመምዘዝ እንደፈተነው ጥቅስ ስለሚመዘ-የሚመዘቸውን ጥቅሶች በጥቂቱ እንደተጻፉበት መንፈስ ሆነን እንመልከታቸው።

ሄ ፩. ዘፋ 23+20 "በመንገድ ይጠብቅህ ዘንድ ወደ አዘጋጃሁትም ስፍራ ያገባህ ዘንድ እነሆ እኔ መላእክቱን በፊትህ አሰዳለሁ... በፊቱም ተጠንቀቁ" በዚህ ክፍል ውስጥ የምንገነዘባቸው ፍሬ ነጥቦች፡-

- መላኩን የላከው እግዚአብሔር መሆኑን፡፡
- የተላከበት ዓላማም ይጠብቅ ዘንድ መሆኑን፡፡
- መልዕክት ተቀባዮቹ መልዕክቱን ለመቀበል ፈቃደኛ ሆነው ካላገኛቸው እንደሚመኘርና እንደሚቀጣ ብሎም እንደሚቀሰፍ እግዚአብሔር የመላዕኩን ባህሪ ማስተዋወቁን እንረዳለን፡፡ ይህ ክፍል የምልጃ ሀሳብን ያሳያል ብለው ከሚያቀርቡ ይልቅ የተበዳዩን/የእግዚአብሔርን/ ልቦ ሰፊነትና ትዕግስት የመልዕክተኛውን /የተላከውን/ ትዕግስት ጥቂትነት ማለትም በአምላኩ ሲገዳደሩ የሚያያቸውን ሰዎች አለመተውን /ለአምላኩ የሚገባው ክብር አንሶ ከተገኘበት ተቆጭነቱን/ ያሳያል እንጅ "ያማልዳል" ለሚሉት አስረጅ አይሆናቸውም፡፡

ሄ ፪. ነገ 6+17 "...ለሉሌውም ጌታዬ ሆይ! ወደ ምን እናደርጋለን?" አለው፡፡ እርሱም ከእኛጋር ያሉት ከእነርሱ ጋር ካሉት ይበልጣሉና አትፍራ፡፡ አለውና "እቤቱ ያይ ዘንድ አይኖቹን ግለጥ..." ብሎ ፀለየ እግዚአብሔርም አይኖቹን ንብረተኛ አየም... ይለናል፡፡ ቅዱስ መጽሐፍ ስለ ኤልሳና አገልገዩ ታሪክ ሲነግረን ይህንን ጥቅስ ለመላዕክት ምልጃ ማስረጃ አድርጎ ለማቅረብ የኤልሳ ፀሎት እንዲህ መሆን ነበረበት፡፡ "በዙሪያችን ያላችሁ ቅዱሳን መላዕክት ሆይ! እንዲያያችሁ የዚህን ብላቴና አይኖች እባካችሁ ግለጡለት" ማለት ሲገባው በዙሪያው የከበቡትን መላዕክት ትቶ ነብዩ ያላየውን እግዚአብሔርን ሲማፀን እናነባለን ምክንያቱም የእግዚአብሔር ሰው የአምላኩን ምንነትና ማንነት ያቃል በአምላኩም ለሚነት አይጠራጠርምና ነው፡፡

ሄ ፫. በመዝ 90+11 "በመንገድህ ሁሉ ይጠብቁህ ዘንድ መላዕክቱን ስለ አንተ ያዘዛቸዋልና ..." ይላል መላዕክት የሰውን ልጅ የሚፈሩት ታዝዘው ሲመጡ እንጅ በራሳቸው ሀሳብና ፈቃድ ተነሳስተው አይደለም፡፡ ምክንያቱም የራሳቸውን ሕግና መመሪያ በማውጣት ለሰው ልጆች የሚውሉት ውለታም ሆነ እርዳታ የለምና፡፡ የእግዚአብሔርን ቃል ከመቃረን ወደ ጎላ የማይሉት ሐራጥቃዎች /መናፍቃን/ ግን ዚቅ ተብሎ በሚጠራው በቅዱስ ያሬድ ስም በከለሉት አስተዋፅኦ ላይ የደረሱት የዜማ ድርሰት እንዲህ ይላል "ቡኑ ኢትክል አድጋና እደየ ወበኑ

ዘኢይለምዕ በእዝዝየ አክብሩ በዓልየ ወሐሩ በሕግየ ትበልዑ ከራሜ ከራሜ እምበረከትየ ወእምፍሬ ተግባርየ ይቤ ሚካኤል" ዚቅ ዘመስከረም ሚካኤል* ²⁰ ትርጉም ሚካኤል አለ በውኑ እጄ ማዳን አትችልምን? በጆሮዬስ የማልሰማ ነኝን በዓሌን አክብሩ ሕጌንም ጠብቁ ከሥራዬ ፍሬ ከበረከቴም የከረመውን ትበላላችሁ ይላል፡፡ በመሠረቱ ይህ ቃል በትንቢተ ኢሳይያስ 59÷1 ላይ እግዚአብሔር ስለ እራሱ የተናገረው ነው፡፡ የፈጣሪን ክብር ለፍጡር መስጠት ልማዳቸው የሆነው የእግዚአብሔርን የትንቢት ቃል የእነርሱ ልዲስ ድርሰት በማስመሰል በእግዚአብሔር ቦታ ፍጡሩን ሚካኤልን እየተኩ ጽፈውታል፡፡

ሄ ፬. መዝ 33+6 "ይህ ችግረኛ ጮኽ እግዚአብሔርም ሰማው ከመከራውም ሁሉ አዳነው የእግዚአብሔር መልእክ በሚፈሩት ሰዎች ዙሪያ ይሰፍራል ያድናቸውማል" እንደ በአጣብቂኝ ችግር ውስጥ የገባን ሰው ጩኸትና የጩኸቱን ምላሽ በማግኘት ከችግሩ የዳነን ሰው ሁኔታ ያሳያል፡፡ በዚህ ሰው ዙሪያ የእግዚአብሔር መላዕክት እንደሰፈሩ ያስገነዝበናል፡፡ የእግዚአብሔር መላዕክት ለመስፈራቸው ምክንያት የሆነው ደግሞ እግዚአብሔርን መፍራቱና ወደ እግዚአብሔር በመጮኹ ነበር፡፡ በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ላይ አንድን ሞስመር መዝዞ እንዲህ ይላል አያሉ ያለ ሐሳብ ሐሳብ ከመስጠት ይልቅ ያ ! ሀረግ ያለበትን ጠቅላላ ዓውድ ማየቱና ትክክለኛውን መልዕክት መገንዘብ /ማጥናቱ/ ከስህተት ብሎም ከጥፋት ይጠብቃል፡፡ በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ዓውድ ውስጥ መዳን የሚለውን ቃል ለፈጣሪና ለፍጡር ሥራ /ግብር/ እኩል አገልግሎት ላይ የዋለ ይመስላል ከዚህም የተነሣ የመልዕክቱን ጭብጥ አሻሚ ያደርገዋል፡፡

ይኸውም "... እግዚአብሔርም ሰማው ከመከራውም አዳነው" የሚለውና የእግዚአብሔር መላክ በሚፈሩት ሰዎች ዙሪያ ይሰፍራል ያድናቸውማል የሚለው ነው፡፡ የመጀመሪያው ሀረግ የእግዚአብሔርን ማዳን የሚያሳይ ይመስላል፡፡ ነገር ግን የዚህን ሙሉ አውድ ስናነብ የእግዚአብሔርን ማዳን እንጅ የመላዕክትን አዳኝነት አይገልጥም ለዚህም ማስረጃ የሚሆንን ኪንግ ጀምስ ቨርገርን ተብሎ የሚጠራውን ጥንታዊ የእንግሊዝኛ መጽሐፍ እንዲህ ይላል "This poor man cried, and the lord heard him, and saved him out of all his troubles. "The angel of the LORD encamps

²⁰ ዚቅ ዘመስከረም ሚካኤል ገጽ 18 (ዓ ገጽ 18)

around those who tear him, and delivers them" psalms 34+6-7 የመጀመሪያውን የማዳን ስራ Saved him በማለት ማዳን የሚለውን ሲሰጠው ለሁለተኛው ሀረግ ማለትም የመላዕክትን አርዳታ ለማሳየት የተጠቀመበት ቃል ደግሞ "delivers them" means to set free re-save the prayed to God to deliver them from danger ይለዋል። ይህም የሚያሳየው በችግር ጊዜ ወደ እግዚአብሔር ፀልዩ ከአደጋ መዳንን /መትረፍን/ የአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስም ጠቅለል አድርገን ዓውዱን ሰናየው ከእንግሊዘኛው የተለየ ሆኖ አናገኘውም። በየትኛውም ሥፍራ ሆነን ወደ እግዚአብሔር ስንፀልይ በሁሉም ሥፍራ ሙሉ የሆነው እግዚአብሔር ደግሞ መልስ ይሰጠናል ይህ መልስም በተለያዩ መልኩ ለችግረኛው ሰው ይደርሳል ከእዚህም መካከል ምላሹ በመላዕክት በኩል የሚመጣው አንዱ ነው።

፪. ትንቢተ ዘካርያስ 10+14-16 የእግዚአብሔርም መልአክ መልሶ አቤቱ የሰራዊት ጌታ ሆይ! እነዚህ ሰባ ዓመት የተቆጣኝቸውን ኢየሩሳሌምንና የይሁዳን ከተሞች የማትምራቸው አስከ መቼ ነው? አለ... ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የመላዕክትን አማላጅነት የሚገልጥ ነው ብሎ ለማለት፡-

1ኛ. የማትምራቸው አስከ መቼ ነው? በማለት ፋንታ አባዘህ ማራቸው ማለት ነበረበት።

2ኛ. እግዚአብሔርም በሚያፅናና ቃል ለመላኩ ሲመልስለት ወደ ኢየሩሳሌም በምሕረት ተመልሻለሁ ከማለት ይልቅ "ስለ አንተ ስል የኢየሩሳሌምንና የይሁዳን ከተሞች ምሬያቸዋለሁ" ማለት ነበረበት። ይሁን እንጅ ከመልአኩ ንግግር እንደምንረዳው ኢየሩሳሌምና ይሁዳ ምሕረት የሚደረግላቸው መቼ እንደሆነ አለማወቁን የሚያሳይ ነው። ምን አልባትም ቅጣታቸው ለ70 ዓመት ያህል መሆኑ በትንቢት ተነግሮ ስለነበር ይህ ዓመት መፈፀሙን አውቆ ቅጣቱ ሊጨመር ነው ወይስሌላ? ብሎ ለማወቅ ጥያቄ እንዳቀረበ ያሳያል እንጅ ምልጃን አይገልጽም።

3ኛ. ሱቃ 1+13 " ዘካርያስም ባየው ጊዜ ደንገጠ ፍርሃትም ወደቀበት መልአኩም እንዲህ አለው " ዘካርያስ ሆይ! ጸሎትህ ተስምቶልሃልና አትፍራ" ይህ ክፍል ምልጃን ያመለክታል ብሎ ለማለት መላዕኩ ለዘካርያስ ማለት የነበረበት "ፀሎትህን ለምቻለሁና አትፍራ ወይም ፀሎትህን ወደ እግዚአብሔር አሳርጌልሃለሁና አትፍራ ነበር። መላአኩ ግን የራሱን ተልዕኮ /ድርሻ/እና

የአምላኩን የእግዚአብሔርን ስልጣን ጠንቅቆ የሚያውቅ ስለሆነ ይህንን አላለም። ይልቁንም ፀሎትህ ተስምቶልሃል ነው ያለው።

፪ውድ ልገባቸዋል ! ቅዱሳን መላዕክት የእግዚአብሔር መልዕክተኞች /ተላላኪዎች/ ናቸው ሲባል ከእግዚአብሔር ወደ ሰው መልዕክት ይዘው ይመጣሉ ማለት እንጅ ከሰው ወደ እግዚአብሔር ፀሎትንም ሆነ ማንኛውንም መልዕክት ያደርሳሉ ማለት አይደለም። እንደዚህ አይነት ሐሳብ በየትኛውም አስትንፋሱ እግዚአብሔር በሆኑ ቅዱሳት መጽሐፍት ተጽፎ አይገኝም። ምክንያቱም መላዕክት የሰውን ፀሎት በመካከለኝነት አያሳርጉም እራሱ ባለቤቱ ልብ ያለበውን ኩላሊት ያመለሰውን ስለሚያውቅ ** ነጋሪ ዘካሪ አይሻውምና። መልዕክታችንን ወይም ልመናችንን ያደርሱልናል ብሎ ማመን ግን እግዚአብሔርን በአንድ ቦታ የሚወሰን በአንጻሩ ደግሞ መላዕክትን በሁሉ ቦታ የሚገኙ አድርጎ መቁጠር መሆኑን የተገነዘቡት አይመስለንም።

ጥንተ ጠላታችን ሰይጣን ማስተዋላችንን ነስቶ ምንና ማን እንዴት እንደምናመልክ ሳንረዳ ያመለከን መስሎን ሳናመልክ፤ እግዚአብሔር የተገዛን መስሎን ሳንገዛ በድንብርብር ሕይወታችንን ወደ ዘለዓለም እሳት መውሰድ አላማው ነውና የአምልኮን መልክ ይዘን ሀይሉንና ስልጣኑን ማዳኑን እንድንክድ ያደርገናል 2ጢሞ3+5። እንዲህ አይነቱን ሀሳብ የእግዚአብሔር ቃል ሲናገር "ሕዝቡ ሁለት ክፉ ነገሮችን አድርገዋል እኔን የሕያውን ውሃ ምንጭ ትተውኛል የተቀደዱትንም ጉድጓዶች ውሃውን ይይዙ ዘንድ የማይችሉትን ጉድጓዶች ለራሳቸው ቆፍረዋል" ኤር 2+13 ይላል። የሚያድን ፀሎትን የሚሰማና ምላሽንም የሚሰጥ መድኃኒዓለም እንጅ ቅዱሳን መላዕክትስ ከእርሱ ወደ እኛ የሚላላኩ መናፍስት እግዚአብሔርን በሚፈሩ ሰዎች ዙሪያ ከንጉሱ ተልከው የሚሰፍሩ የሚጠብቁ መዝ 33+7 እንጅ ለእኛ የሚላላኩ በራሳቸው ሀሳብና በእኛ ልመናም የሚያድኑ አይደሉም መጽሐፍም እንዲህ እንዳለ " ከእኔ በቀር መድኃኒት የለም" ሆሴዕ 13+4 ኢሳ 43+11

፪. ቅዱሳን ሰዎች ያማልዳሉ ቅዱሳን ሰዎች ማለት ለእግዚአብሔር የተለዩ ከዓለም እራሳቸውን የለዩ ሰዎች እንደ ማለት ነው። የእነዚህ ሰዎች

** የዮሐንስ ራዕይ ምዕ 2:21

የመለየት ዓላማም እነርሱ በተማረኩበት የእግዚአብሔር ፍቅር እየኖሩ ለሰዎች ሁሉ ይህ ፍቅር እንዲደርስ የሚፀልዩ የሚያስተምሩና የሚመክሩ ማለት ነው። ስለዚህ ምልጃ ሲነሳ ትዳሳን ሰዎች የቀመሱትን የእግዚአብሔር ፍቅር ለሌሎች ማድረስን በዚያም እንዲኖሩ ስለሌሎች መለመንን የሚያሳይ ነው። ትዳሳን ሰዎች ስለ ወንድሞቻቸው /ስለወገኖቻቸው/ ይፀልያሉ ይማልዳሉ ሲባል ከጊዜያዊ የሥጋ ቅስፈት ለመታደግ የሚያቀርቡት ልመና ማለት ነው።

ይሁን እንጅ ዛሬ ዛሬ ብዙዎቹ የትዳሳንን መልጃ /ትድግናን/ ከሞቱ በኋላና ሳይሞቱ ብለው በመክፈል ያስተምራሉ። እነዚህን ሀሳቦች በእግዚአብሔር ቃል ላይ ተመስርቶ ማየቱ አግባብነት ስላለው አንድ በአንድ እናያቸዋለን በቅድሚያ ግን ስለአማላጅነት አስረጅ የሚባሉ ጥቅሶችን እንይ። ማቴ 16፡44-47 "...እናንተን የሚቀበል እኔን ይቀበላል እኔን የሚቀበል የላከኝን ይቀበላል ነብይን በነብይ ስም የሚቀበል የነብይን ዋጋ ይወስዳል ጻድቅን በጻድቅ ስም የሚቀበል የጻድቁን ዋጋ ይወስዳል...ዋጋው አይጠፋበትም..." ይላል የምዕራቡ ሙሉ ሐሳብም አጠር ባለ መልኩ ሲታይ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደቀ-መዛሙርቱን ጠርቶ ትዕዛዝንና ስልጣንን፤ የሚያጋጥሟቸውን ችግሮች፤ መውሰድ ያለባቸውን ጥንቃቄ እንዲሁም ተልዕኳቸውን ሲፈፅሙ የሚቀበሏቸውንና የማይቀበሏቸውን ሰዎች ሁኔታ የሚገልፅ ሰፊ ሀተታን የያዘ ነው።

ይሁን እንጅ ይህን ሀሳብ ለትዳሳን አማላጅነት እንደማስረጃ ሆኖ ከመጠቀሱም በላይ ዝክር መዘከርን ወይም መታሰቢያ በማድረግ ገነት መንግስተ-ሰማያት ያስገቡናል እነርሱ ያገኙትንም ፅድቅ እኛም እናገኘዋለን ወዘተ... እየተባለ በየመድረኩ መሰበክ ከተጀመረ ሰሚዎችም ተግባራዊ ማድረግ ከጀመሩ በርከት ያሉ ዘመናት እየተቆጠሩ ይገኛሉ። በመሠረቱ ይህ ዓውደ ገባብ አሻሚ የሆነ/መንትዮሽ/ ትርጓሜን የሚያመጣ አልነበረም የእግዚአብሔርን ቃል እንደ ቃሉ ከመቀበል ይልቅ ወደ እራስ የሥጋ ሀሳብ ለማዛመድ ካልታሰበ በስተቀር። እናንተን የሚቀበል እኔን ይቀበላል ሲል ደቀ-መዛሙርቱ ተልከው ሲሄዱ የራሳቸውን ሀሳብና ፍቃድ ለማስፈፀም ስላልሆነ እነርሱን መቀበል እራሱን መቀበል ማለት ነው። እነርሱ ደግሞ "አንትሙ ሰማዕትዮ" ሐዋ 1፡8 ሉቃ 24፡44-49 ተብለዋል።

ሃኅቤን በነብይ ስም የሚቀበል የነብይን ዋጋ ይወስዳል ማለት ደግሞ ነብይን ነብይ ነው ብሎ መቀበል ከነብይ በስተጀርባ የትንቢቱን ባለቤት እግዚአብሔርን መቀበል የነብይን ዋጋ ያሰጣል ብሎ በእምነት በላኪው መታመን ነው። ለነብይ ቃልን /ትንቢትን/ የሰጠ እግዚአብሔር ነው። እርሱንም ያደመጠና በቃሉ የተጠበቀ/ያመነ/ የነብይን ዋጋ ሊያገኝ ይገባዋል። በነብይ ቃልና ባደመጠው ሰው መካከል ልዩነት አይኖርም ሁለቱም የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈፀም /ቃሉን ለማክበር/ ፈቃደኞች ሆነው እስከተገኙ ድረስ። ቃሉን ያልተቀበለ ማለትም እራሱ ነብይም ቢሆን ለትንቢቱ ቃል ታዣዥ ካልሆነ በቅጣት በትር እንደሚመታ በብዙ የእግዚአብሔር ቃል ላይ እናነባለን። ለዚህም ከይሁዳ ወደ ቤቴል /ንጉሱ ኢዩርብአም/ የተላከውን ነብይ ታሪክ መመልከቱ በቂ ይሆናል 1ኛ ነገስት 13፡1-25። ይሁን እንጅ በነብይ ስም የዘከረ የነብይን ዋጋ ያገኛል ማለት አይደለም ይህ ቢሆንም ዓለም ሁሉ ነብይ በሆነ ነበር።

ሃጻድቅን በጻድቅ ስም የሚቀበል የጻድቁን ዋጋ ይወስዳል ማለት ጻድቁን ጻድቅ ነው ብሎ መቀበል ያንን ሰው ማን አፀደቀው? እንዴት ፀደቀ? አፀዳቂውን ወይም የጽድቅ ባለቤት የሆነው እግዚአብሔርን በማሰብ ይህ ሰው የእግዚአብሔር ሰው ነው ብለን መቀበል ጻድቁን ሳይሆን አፀዳቂውን መቀበል ነው። ፅድቅን መቀበል እውነትን መቀበል ማለት ነው እርሱም የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ዮሐ14፡6። ለዚህ ነው እናንተን የተቀበለ እኔን ይቀበላል ያለው ጌታ በወንጌል። ይህ እውነት የሌለው ሰው ጻድቅ ተብሎ ሲጠራ በፍፁም ስይችልም ምክንያቱም መድኃኒዓለም ሰው ከመሆኑ በፊት ጽድቅ ፈፅሞ በሰዎች መካከል አልነበረም። ይህንን እውነት የያዘን ሰው መቀበል /ማዳመጥ/የሚለውንም ማድረግ ለዚህም ጻድቅ ሰው የሚያስፈልገውን የሥጋ ጉድለት /የዕለት ምግብ/ መስጠት ከዚህ የጽድቅ ሀሳብ ጋር መስማማትን ያመለክታል። ከጻድቅ ሰው ሀሳብ ጋር መስማማት ማለት ደግሞ በጻድቁ ውስጥ ያለውን እውነት /ጻድቁን ጻድቅ ያሰኘውን እውነት/ መቀበልና የጻድቁን ዋጋ ከእርሱም ጋር የሚገኘውን በረከት መጋራትን ያመለክታል።

ይሁን እንጅ መንፈስ ቅዱስ እንዲህ እንድንረዳው ያጸፈውን የእግዚአብሔር ቃል በማጣመም ለሆድ መመያየጥ የሆነ ትርጉም ተሰጥቶት ዛሬ ጻድቁ እከሌ የተወለደበት፤ የተጠመቀበት፤ ጡት የጣለበት፤ እግሩ የተቆረጠበት ወዘተ... ስለሆነ ዝክሩን ዘክሩ እየተባለ በየጊዜው ሲታወጅ እናያለን። ከዚህ ላይ

በጣም የሚገርመው ነገር ቢኖር ነብዩ በነብዩ ስም ጻድቁን በጻድቅ ስም ደቀ-መዝሙሩን በደቀ-መዝሙር ስም ተቀብሎ (አውነተኛ ነቢይ ነው ጻድቅ ነው የጌታ ደቀ-መዝሙር ነው በሉ እንግዳውን ማስተናገድ) ቀዝቃዛ ውሃ ብትሰጡ የነብዩን የጻድቁን የደቀ-መዝሙሩን ዋጋ ታገኛላችሁ አለ እንጅ። በጻድቁ በነብዩ በደቀ-መዝሙሩ ስም የሰጠ አይልም። እንዲሁም ለእኔ ዘክሩን አብሉኝ አጠጡኝ ብሎ ማወጅ "ሊበሏት ያሰቧትን አምራ ጅግራ ናት ይሏታል" እንዲሉ አሸው እለ ክርሶሙ አምላክሙ ፊል 2+19 ያሰኛል። እግዚአብሔር በሰው ወዝ ከመኖር ይጠብቀን የሥራ ፍቅርንም ያሳድርብን ከማለት የዘለለ ሀሳብ የለንም። "ከሚቀበል ይልቅ የሚሰጥ ብፁዕ ነው" ይላልና መጽሐፍ የሐዋ 20+35 ።

ማጠቃለያ ነብይ ያነሰሰ ሰክሙ... ተብሎ የተነገረለትን ኢየሱስ ክርስቶስን የተቀበለ እርሱ የሚሰጠውን ዋጋ ያገኛል። ምስክርቹን ሐዋርያትን የተቀበለ የሚመሰክሩትን እውነት ተቀበለ ከእርሷም ጋር ተስማማ ማለት ነው። ይህም ከአብ ጋር ተስማማ ማለት ነው ምክንያቱም እኔን የተቀበለ አባቴን ተቀበለ ብሎ ጌታችን ተናግሯልና።

፪. ውድ አገላለጽ ! ይህንን የማቴዎስ ወንጌል 10+40ን ለማጥናት ይረዳህ ዘንድ እነዚህን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ለምስክር /ለተጨማሪ ማስረጃ ተጠቀም/ ማቴ 25+45 ማር 9+36 ዮሐ 13+20።

2. ዮሐ 14+12 "... በእኔ የሚያምን እኔ የማደርገውን ሥራ እርሱ ደግሞ ያደርጋል ከዚያም የሚበልጥ ያደርጋል በስሜ የምትለምኑትን ሁሉ አደርገዋለሁ ማናቸውንም ነገር በስሜ ብትለምኑ እኔ አደርገዋለሁ" ይህንን ክፍል ጠቅለል አድርገን ስናይ ዕምነት ምን ያህል ኃይል እንዳለው የሚያሳይ እንጅ ለአማላጅነት አስረጅ ሆኖ የሚቀርብ ጥቅስ አይደለም። በዕምነት በኢየሱስ ስም የሚደረገውን ሥራ እንጅ በቅዱስ እክል/እክሊት/ ስም ስለሚከናወን ድርጊት የሚጠቁም ምንም ዓይነት ሀሳብ የለውም። ልመናን ተማፅንዎትን እርቅን እንድንጠይቅበት ከሰማይ በታች የተሰጠን ስም አንድ ብቻ ነው እርሱም የጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስም ብቻ ነው ቆላስይስ 3+17። የእግዚአብሔር ቃልም እርሱ ደግሞ ያደርጋል ነው የሚለው ስለዚህ ከፍፁም እምነት ስለተለየን ካልሆነ በቀር ኢየሱስ ያደረገውን በእርሱ ስም የምናደርግበትን የልጅነት ሥልጣንና ቃል ኪዳን

ሰጥቶናል። ስለዚህ የምናደርገውን ሁሉ በእርሱ በማመን በእርሱ ስም ማድረግ እንችላለን።

3. 2ኛ ዮሐ 9+18-20 " ነገር ግን የሆነው ሁሉ በክርስቶስ ከራሱ ጋር ካስታረቀን የማስታረቅንም አገልግሎት ከሰጠን ከእግዚአብሔር ነው በእኛም የማስታረቅ ቃል እኖረ ከእግዚአብሔር ጋር ታረቁ ብለን ስለ ክርስቶስ እንለምናለን "ከዚህ ዓውደ ንባብ እንደምንረዳው እግዚአብሔርን በክርስቶስ አውቀው በሚያምኑና በማያምኑ ሰዎች መካከል የሚደረግ እርቅን ያመለክታል። ሐዋርያው ጳውሎስ ያላመኑትን ሰዎች ወደ ማመን ለማምጣት እንደተሾመ በ1ጢሞ 1+12 ላይ "ለአገልግሎቱ ሾመኝ ታማኝ አድርጉ ስለቆጠረኝ..." በማለት እራሱን ይገልጣል

ስለዚህ ለአገልግሎት የተሾመበት ዋነኛ አላማ የማስታረቅን ቃል ለመንገር /ለማወቅ/ ነው። የሚታረቁት ወይም የሚማለዱት ሰዎች ደግሞ ከእግዚአብሔር ጋር መታረቃቸው ወይም አለመታረቃቸው የሚታወቀው የሐዋርያውን ስብከት በሙሉ ፈቃደኝነትና ዕምነት በመቀበልና ባለመቀበል የሚወለን ነው። ስለዚህ አንድ አዲስ ፍጥረት ከአሮጌው ማንነት ወጥቶ ድህነትን የሚያገኘው በክርስቶስ ኢየሱስ ነው። ከእግዚአብሔር ጋርም መታረቅ የሚቻለው በክርስቶስ ነው ብሎ ከተናገረ የማስታረቅን አገልግሎት እየፈፀም ነው ማለት ነው። ቃሉንም ስምቶ ወደ ክርስቶስ የመጣው ሰው መታረቅን /መማለድን/ አገኘ ማለት ነው። የሰዎች ምልጃ /እርቅ/ ሁልጊዜ ኢየሱስ ክርስቶስን ማስተዋወቅ ብቻ ነው። ምክንያቱም ያለ እርሱ ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅ አይቻልምና። "ወረሰየ ሳዕሌን ቃለ ሥምረቱ" ወደ የሠራትን ወንጌልን እንድናስተምር አድርጎናልና "ዘአቅረበን ወወሀበን መልዕክተ ግህለ" ይቅርታውን የምናገኝበት ሐዋርያነትን ሰጥቶናልና "ወይሁበክሙ እግዚአብሔር ፍስሐ በሳዕሌ" በኛ ጸሎት በኛ ትምህርት እግዚአብሔር ልጅነትን ሕይወትን ይሰጣችኋል በማለት በአንድምታ ጳውሎስ *²² ላይ ተብራርቶ እናነባለን የሐዋርያው አባባልም በእኛ ጸሎት በእኛ ትምህርት ልጅነትን እንድታገኙ ሲሆን መዳንን ጽድቅን ደግሞ ክርስቶስን አምኖ ዳግመኛ በመወለድ የሚገኝ ነው ይለናል።

3. ዮሐ 2+3 "...የወይን ጠጅም ባለቀ ጊዜ የኢየሱስ እናት የወይን ጠጅ እኮ

²² አንድምታ ጳውሎስ ዘትንሃሌ ዘጉባዔ ገጽ 217

የላቸውም አላቸው ኢየሱስም አንቺ ሴት ከአንቺ ጋር ምን አለኝ ጊዜዬ ገና አልደረሰም አላት እናቱም በአገልጋዮቹ የሚላቸውን ሁሉ አድርጉ አለቻቸው። እናታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በወቅቱ የተከለተውን የወይን ጠጅ ቸግር /አጥረት/ ለልጁና ለአምላኳ ነገረችው። እርሱም ከጥያቄው መንፈስ ውጭ የሆነን መልስ ሰጣት ጥያቄዋ በሰርጉ ላይ የተፈጠረውን ወቅታዊው ቸግር የወይን ጠጅ ማለትን ሲሆን፤ የእርሱ መልስ ደግሞ የመጣበትን ዋነኛ ዓላማ የሚገልጥ ነበር።

"ከአንቺ ጋር ምን አለኝ ጊዜዬ ገና አልደረሰም..." የሚል ነበር ምንም እንኳ ተግባቦታቸው (Communcation) ሰማያዊና ምድራዊ ቢሆንም ቸግሩን እንደሰማት ሰላመነች ወደ አገልጋዮቹ ሂዳ የሚላቸውን ሁሉ አድርጉ አለቻቸው። በዚህ የሠርግ ሥነ-ሥርዓት ውስጥ የድግሱ ባለቤት የወይን ጠጅ በማለቱ እመቤቱ ሆይ! እባክሽን ከልጅሽ ከወዳጅሽ ወይን አልቆብኛልና ውሃውን ወይን እንዲያደርግልኝ ለምኝልኝ? ሲላት አናነብም። እርሷ ግን ቸግሩ በተፈጠረበት ቦታ በአካል በመኖሩ ይህንን ለጌታዋ መንገሩ እንኳን ለእርሷ ይቅርና ለማንኛው ክርስቲያን ነኝ ለሚል አማኝ የሰውየው ውርደት ያላዝነዋል። ደግሞም ሁሉን ቻይነቱና ሁሉን አድራጊነቱን በወቅቱ የምታውቀው በሰርጉ ከታደሙት ውስጥ ብቸኛዋ እናት ድንግል ማርያም ነበረች። ስለሆነም ጭንቀትን የቸግረናንም ሀዘን ሊያስወግድ የሚቻለው ባጠገቧ የሚገኘው ኢየሱስ ብቻ ለመሆኑ የምታውቅ የመጀመሪያዋ የሐዲስ ኪዳን የዕምነት እናት /አማኝ/ እና የወንጌል መስካሪም ድንግል ነበረች።

ይህንን ባተደርግ ኑሮ ይደንቅ ነበር። ኢየሱስ ያለአላማ ወደ ሰርጉ አልመጣምና በሰርጉ ላይ በተደረገው ድንቅ ተዓምራት ሐዋርያትን የእርሱ ተከታዮች ያደረገበትና ያሳመነበት እንደነበር ወንጌላዊው ዮሐንስ ገልጾታል። እርሷም የእርሱን ማንነት ለታዳሚዎች በተለይም ለሐዋርያት አስተዋውቃለች። ዛሬም ከአንድ ቅዱስ ወይም ቅድስት ጻድቅ ሰው የሚጠበቀው እግዚአብሔር የሚላቸውንና ያላቸውን አድርጉ ጠብቁ በማለት የእግዚአብሔርን ቃል እንድንጠብቅና እርሱን እንድንከተል ማሳየት ነው። ከዚህ ያለፈ ከሆነ ግን ያለ ሰው ጻድቅ ሰማዕት ሐዋርያ ነው ብሎ ለማለት አያስደፍርም ምክንያቱም ማንም ሐዋርያ፤ ጻድቅ ወይም ሰማዕት ከእናታችን ከቅድስት ድንግል ማርያም ሊማር ይገባዋል። እርሷ የምላችሁን አድርጉ ቃል ኪዳኑን ጠብቁ ዝክራን ዝክሩ አላላችም አትልምም።

"እለ ክርሰሙ አምላኩሙ" ግን ጥረው ግረው መብላት ሲያቅታቸውና ትክክለኛውን ወንጌል በቃልና በኑሮ ማሳየት ሲሳናቸው በእናታችን ስም የዋሁን ምዕመን ጠላ ጥመቁልኝ ጠጅ ጣሉልኝ ብላለች እያሉ ሲዘርፉ ይኖራሉ። እግዚአብሔር በቃልና በሥራ እንድንገልፀው/ ለታረዙት በማልበስ፤ ለተራራቡት በማብላት፤ ለተጠሙት በማጠጣት ወዘተ.../ ማንኛውንም ነገራችንን ሁሉ በእርሱ ማለትም በልጁ ስም ማድረግ እንዳለብን እንዲህ ይለናል "ወኩሉ ዘትገብሩ ግበርዎ በስመ እግዚዕነ ኢየሱስ ክርስቶስ..." ትርጉም "የምታደርጉትን ሁሉ በጌታ በኢየሱስ ስም አድርጉት" 2ቀላ3+17 ይላል።

ይህንን የዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ ሁለትን የጥንቶቹ ዓይኖች የሆኑ የኦርቶዶክስ ሊቃውንት ከፍሉን ለምልጃ ምስክርነት አይጠቀሙበትም /አይጠቅሱትም/ እንዴውም የቤተ-ክርስቲያናችን መጽሐፉ የሆነው አንድምታ ትርጓሜ የሚባለው "ወይቤላ እግዚአ ኢየሱስ ምንት ብዩ ምስሌኪ ኦ ብዕሊቶ" የሚለውን ሲተረጎም አንድም በአምላክነቱ አገብሮ ታዝዞ እንዳሌለበት ለማጠየቅ ነው። አንድም ውሃውን ጠጅ አድርጌ የማጠጣቸው በኔ ፈቃድ ነው እንቺ ባንቺ ትዕዛዝ ነው?? አላት ይላል። ዓፄ "ኢበጽሐ ጊዜዬ..." ነገር ግን ጊዜዬ አልደረሰም ጊዜ ገቢር ለእግዚአብሔር እንዲል ሥራውን የሚሰራበት ጊዜ አለውና... በማለት ሰፊ ትንታኔን ይሰጣል። አንድምታ ወንጌል /አርባዕቱ ወንጌል/ ²³

የ ፩. የቅዱሳን ምልጃ በሕይወተ ሥጋ:- በሕይወተ ሥጋ:- ማለት በሀይወት ያለ ነፍስና ሥጋው ያልተለያየ ሰው ማለት ነው። በሀይወተ ሥጋ ያሉ አማኞች /ቅዱሳን/ ለባለንጀራቸው ክፉ ነገር እንዳይደርስባቸው የደረሰባቸው ነገር ካለም ከእነርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚያደርጉት ተማጽንዎ ምልጃ ይባላል። በመጀመሪያ ቅዱሳን ምልጃን ለማቅረብ ልመና የሚያቀርቡለትን ሰው ቸግር ማወቅ ይገባቸዋል። ቸግሩንም በሁለት መንገዶች ሊያውቁት ይችላሉ ፡-

የ 1ኛ. የቸግሩ ሰለባ በሚገኝበት ቦታ በአካል በመገኘት የቸግሩን አሳባቢነት በመገንዘብ

የ 2ኛ. እግዚአብሔር የተበደለበትን በደሉን ለቅዱሳን ሰዎች ሲገልጥላቸው ለምሳሌ እንደ ሙሴ ዘፃ 18። ከዚህ ውጭ ቅዱሳን አንድን ሰው ሀጢያተኛ ይሆን አይሆን ሊያውቁት አይችሉም። ሀጢያተኛ መሆኑን ሳያውቁ ደግሞ

²³ አንድምታ አርባዕቱ ወንጌል ዘትግላኤ ዘገባ፤ ገጽ 385

ሊፀልዩለት ሊያማልዱት አይችሉም። ለዚህ እንደማስረጃ ሆነው ሊቀርቡ የሚችሉ የቅዱሳን ታሪክን እንመልከት።

ሀ. አብርሐም ፡- በረሃብ ምክንያት ወደ ስደት ሲወጣ ንጉሱ አቤሜሊክን ሲዋሸውና የንጉሱ የዘር ማፍሪያ አካል ሲያብጥ ንጉሱ ለአብርሐም እንዲፈወስ እንዲለብሐርን እንዲለምንለት መጠየቁ እና መፈወሱ ዘፍ 20+2-17

ሄሴ. ሙሴ ፡- እግዚአብሔር ሙሴን ከግብፅ ምድር ያወጣሁት ሕዝብህ ሀጢያት ሠርተዋልና ...በማለት እስራኤላውያን የበደሉትን በደል በዝርዝር ለሙሴ ሲነግረው ሊወስድ ያለውን እርምጃም በሰማ ጊዜ በእግዚአብሔር በአምላኩ ፊት ጸለየ ...እንዲህ በማለት አቤቱ ቁጣህ በታላቅ ጋይልና በጽኑ እጅ ከግብፅ ምድር ባወጣኸውሕዝብህ ላይ ስለምን ተቃጠለ? ከመፃትህ ተመለስ ለሀዝብህም...እራራ በራስህ የማልሀላቸውን ባሪያዎችህን አብርሃምን ይስቀቅን አስብ አለ። ስለዚህ እስራኤላውያን እንደበደሉት ለሙሴ እግዚአብሔር ባይነግረው /ባይገለጥለት/ ኖሮ ሊያውቅ አይችልም ነበር። ሰዎች ቅዱሳን አማልዱን ብለው ስለተማፀኗቸው አይደለም ምልጃን የሚያከናውኑት እነርሱ በረከብት ነገር ሰው ሁሉ እንዲረካላቸው ከመፈለግ እንጅ እዚህ ላይ ሙሴን ወደ አምላኩ እንዲለምንለት የጠየቀው አካል የለም። በወንድሞቹ ላይ ሊመጣ ያለው ቅጣት አሳዝኖት እንጅ ምንም እንኳን እግዚአብሔር የሙሴን ልመና ሰምቶ ሊያመጣው ካለው ቁጣ ሲጊዜው ቢታገስም ሀጢያትን ሳይቀጣ ማለፍ ግን ባህርይው ስለማይፈቅድለት ከዚሁ የመጽሐፍ ክፍል ጥቂት ቁጥሮችን አልፈን ስናነብ እንዲህ የሚል እናንኛለን። የበደለኝን እርሱን ከመጽሐፌ እደመስበዋለሁ በምንብኝበት ቀን ኃጢያታቸውን አመጣባቸዋለሁ አለ። ሕዝቡም በሀጢያታቸው ቀሰፋቸው ዘፃ 32+33-35።

የሙሴ የልመናው መሠረት እግዚአብሔር ለአብርሐምና ለዘሩ የገባውን ቃል-ኪዳን መሠረት ያደረገ ነበር እንጅ በእራሱ ማንነት ተመስርቶ አልሰመነም። ሁልጊዜ ቅዱሳን በራሳቸው ማንነት ተመስርተው ስለ እኔ ብለህ አይሉም የእግዚአብሔርን ቸርነትና ርህራሄ መስረት አድርገው እንጅ። ይህንንም የቅዱሳት መጽሐፍን ምስክርነት ማየቱ በቂ ነው። ሙሴ በራሱ ማንነት የሕዝቡን ልመና ሰምቶ ከእግዚአብሔር ምህረትን ለማምጣት ብቃት አልነበረውም የለውምም። እግዚአብሔር ዘርህን እባርካለሁ... በማለት የገባውን የራሱን ቃል-ኪዳን በማስታዎስ /በማሳሰብ/ የተመሰረተ ልመናን ያቀርብ ነበር እንጅ። እዚህ ላይ

ልንረዳው የሚገባን ሀሳብ ቢኖር ለአብርሐምና ለዘሩ ቃል ኪዳንን የገባው እራሱ እግዚአብሔር መሆኑንና ቃል-ኪዳኑም ዘርህን አበዛዋለሁ የሚል መሆኑን ነው። ሙሴም ልመና ያቀረበው ይህንኑ የራሱን ቃል-ኪዳን ተመርኩዞ ነበር።

ሐ. ኤርምያስ ኤር 42+9-11 ቅዱስን ሰዎች በሕይወተ-ሥጋ እያሉ ጥብቅና ወይም ማላጅ ሆነው ይቆማሉ ተብሎ ከሚጠቀሱት የመጽሐፍ ክፍሎች አንዱ ይህ ነው። ይሁን እንጅ በቁጥር 1 ላይ የተጠቀሱት ሰዎች የኤርምያስን ነብይነት በመቀበል ልመናችን በፊትህ ትድረስ አምላክህም እግዚአብሔር ያሳየን ዘንድ ስለ እኛ ፀልይ አሉት... ነብዩም እንደ ቃላችሁ እፀልያለሁ እግዚአብሔርም የሚመልስላችሁን ሁሉ እነግራችኋለሁ አለ። እነርሱም አምላክህ አግዚአብሔር ወደ እኛ የላከውን ነገር ሁሉ ባናደርግ ምስክር ይሁንብን የእግዚአብሔርን ቃል አገላለግለን አሉት ከቁ 2-6 ነብዩ ኤርምያስ ከ10 ቀን በኋላ /ፀሎቱን ሲፈፅም/ የፀሎቱን ውጤት ይዞ መጣ። ነገር ግን እስራኤላውያን የገቡትን ቃል ረስተው በኤርምያስ በኩል የመጣውን የእግዚአብሔር ቃል ሐሰት ነው ብለው ተቃወሙት። ስለዚህም በእስራኤልና በእግዚአብሔር መካከል እርት ሳይመሰረት ቀረ ኤር 42+1-22 እና ምዕ 43+1። ሕዝቡ የእግዚአብሔርን ሐሳብ እንዲያሳውቃቸው ወደ ኤርምያስ መሄዳቸው አግባብነት ነበረው። እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ ሊፈፅመው ያለበትን ነገር የማይገልጥ ከሆነ ነብይ አይደለምና። ወደ ነብዩ የሄዱት እስራኤላውያን የአምላካችን የእግዚአብሔርን ቃል በመስማት መልካም እንዲሆንልን ወደ አምላክህ ፀልይልን አሉት እንጅ ስለ አንተ ሲል ምሕረት እንዲያደርግልን እበክህ አማልደን አስታርቀን አላሉትም። እርሱም ቢሆን ስለ እኔ ምሕረት ይደረግላችኋል ተማልጄ አማልዳችኋለሁ አላለም። የእግዚአብሔርን ሀሳብ እነግራችኋለሁ አለ እንጅ።

ስለዚህ ይህንን ጥቅስ ቅዱሳን ያማልዳሉ በሚል መላምት በእስረደነት እንዴት ይጠቀሳል? የእግዚአብሔር ቃልም ይህንን እያስተምረንም። በሕይወተ-ሥጋ እያሉ ቅዱሳን ሰዎች ስለሌላው ይማልዳሉ ማለት ፡-

1ኛ. የእግዚአብሔርን ቃል በመግለጥ በመምከርና በመገሰፅ በቃሉ አማካኝነት ሀጢያተኛው ሰው ንስሐ እንዲገባ ያደርጋሉ።

2ኛ. በፀሎት በእግዚአብሔር ፊት ስለ ባለንጅራቸው ስለሀገር መሪዎች ወዘተ ልባቸው በእግዚአብሔርና በቃሉ እንዲቀና በፀሎት ያግዛሉ 1ጢሞ 2+1-2።

ሄ ፩. ምልጃ በአፀደ ነፍስ /ከሞቱ በኋላ/ ቅዱሳን ያማልጻሉ ፡- ቅዱሳን ከሞቱ በኋላ፡- ማለት ነፍሱም ወደ አምላኩ ሥጋም ወደ አፈር ከተመለሰ በኋላ በሕይወት የሌለ ሰው ማለት ነው፡፡ ቅዱሳን በአፀደ ነፍስ እንደሚያማልዱ አሰረድ ሆነው ከሚቀርቡት ሀሳቦች መካከል አንዱና ዋነኛው እንዲህ የሚለው ነው ፡ ኢትዮጵያ ኪዳንን ወዲታርህት ምህረትክ እምኔን በእንተ አብርሐም ፍቁርክ ወበእንተ ይስሐቅ ቁልዓክ ወበእንተ እስራኤል ቅዱስክ ትርጉም ኪዳንን አትሰውጥ ስለወዳጅህ ስለ አብርሐም ስለ እገልጋይህ ስለይስሐቅ ስለመረጥከው ስለእስራኤል ብለህም ምህረትህን ከእኛ አታርት ዘፃ 32+13115 ነገስት18+36-3814731118ላዋ 28+421ሉቃ 20+37፡፡ በእስራኤል የሚገኙ ቅዱሳን አባቶች ብዙ 2ዜ እግዚአብሔር ለአብርሐም ለይስሐቅና ለያዕቆብ የገባላቸውን ኪዳን ወይም መሀላ በማሳሰብ ይፀልያሉ፡፡

መሐላውም ለአብርሐም ታላቅ ሕዝብ አደርግላሁ የምድር ነገዶች ሁሉ ባንተ ይባረካሉ ዘፍ12+2-31ለይስሐቅም ዘርህንም እንደ ሰማይ ከዋክብት አበዛለሁ ዘፍ 26+41 ለያዕቆብም ዘርህ እንደ ምድር አሸዋ ይሆናል የምድርም አሕዛብ ሁሉ ባንተ ይባረካሉ ዘፍ28+13-14 የሚሉ ናቸው፡፡ ስለዚህ ሙሴም ሆነ ኤልያስ እንዲሁም ሌሎች ስለ ራሳቸውም ሆነ ስለ ሕዝቡ ሲፀልዩ የዚህ ዘር አካል እንደመሆናቸው መጠን የቃል ኪዳን ተካፋይም ናቸውና እንዲህ ብለው መፀለያቸው አግባብነት ነበረው፡፡ ፀሎታቸውም እግዚአብሔርን የገባኸውን ቃል ኪዳን አስብ አሉ እንጅ ስለ አብርሐም ይስሐቅና ያዕቆብ ብለህ ይትር በላን አላሉም አብርሐም ይስሐቅና ያዕቆብን /እስራኤልን/ ያነሱበት ምክንያት ኪዳንን /መሐላውን/ የገባው አራሱ እግዚአብሔር በመሆኑና አርሱም ታማኝ ሆኖ ለዘላለም እንደሚኖር የተናገረውንም እንደማይረሳ በማመን ነው፡፡ እነዚህ የተጠሩት ሰዎችስ ስንኳን ሊለመንላቸው የሚለመንላቸው እንደሆኑ የጀርባ ታሪካቸውን ማየቱ በቂ ነው፡፡

ሄ በተጨማሪም በ2ነገ13+21 ስለ ኤልሳ አፅም ሙት ማስነሳት የተተ መጠውን ሀሳብ በመያዝ ቅዱሳን ያማልጻሉ በማለት የሚያስተምሩ አሉ፡፡ ነገር ግን ይህ የእግዚአብሔር ቃል የምልጃን ሁኔታ የሚያስረዳ አይደለም፡፡ በኤልሳ እውነተኛ ነቢይነት ለማያምኑና ይከራከሩ ለነበሩት ሰዎች በተለይም ለአልከኞች ነገስታት የኤልሳን ነቢይነት በመቃወም ነቢይ አልነበረም ይሉ ስለነበር

እግዚአብሔር የትናንቱ ነቢይ ኤልሳ በርግጥ የእኔ ነቢይ ነው፡፡ የተናገረው ቃልም የእኔ ነውና አታቃሉቱ ለማለት እግዚአብሔር የፈፀመው ድንቅ ተፃምራት እንጂ የነቢዩን አፅም ከሞት እንዲያስነሳው ሚቹም አለመነ ሴተሰባቹም የሞተውን ነቢይ እንዲያድንላቸው ዝክርና ተዝካር አላወጡም አልተማፀኑትም፡፡ ደግሞስ የብሉይ ኪዳን ነቢያት ከእግዚአብሔር ጋር ማስታረቅና ማማለድ ከቻሉ ለምን ገንብ/ኢየሱስ ክርስቶስ/ መውረድ መወለድ አስፈለገው? በቤተ-ክርስቲያናችን የትዳሴ መጽሐፍም "ወእምዝ ሰባ ርዕዩ ከመ ኢባቄዕ ለአድኅኖተ ዓለም ደመ ነቢያት ቅዱሳን እም ደመ አቤል ጻድቅ እስከ ደመ ዘካርያስ ወልደ በራክዮ ፈነወ ለነ ወልደ መድኅነ" * ²⁴ ትርጉም "...ከአቤል ደም ጀምሮ እስከ በራክዮ ልጅ እስከ ዘካርያስ ደም ድረስ የትዱሳን ነቢያት ደም ዓለምን ለማዳን እንዳልጠቀመ ባየ 2ዜ ቤዛ መድኃኒት የሚሆን ልጁን ለደደልን እያልን በዜማ ስናዘመው ለምን እንውላለን?

አባቶቻችን ቅዱሳን አሸውስ ለምን ይህንን አስተማሩን? ይልቁንስ እንባቢ ቅዱሳት መጽሀፍትን ከማያውቁ መጤ አማኞች ይልቅ የጥንቷን ተዋህዶ ዕምነት እንዴት እንደነበረችና ምን ምን ሥርዓት እንዳሏት በጥንቃቄ በመረዳት ማወቅ ከጥፋትና ከዘላለማዊ እሳት ያድናልና በማስተዋል እንመላለስ፡፡ ስለኤልሳ ታሪክ ማወቅ ከተፈለገም ስለአደጋ ጥቶችና ስለነቢዩ እንዲሁም ስለነበሩት ነገስታት በማጥናት ታሪኩን በስፋት ማወቅ ይቻላል፡፡

ሙታን ይስፅሉ በእንተ ሕያዋን ሕያዋን ይስፅሉ በእንተ ሙታን

ሄ "ሙታን ስለ ሕያዋን ሕያዋን ደግሞ ስለሙታን ይፀልያሉ" የሚለው አስተምህሮ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሚያስተምርበት ዘመን /በመዋዕለ ስብከት ዘመን/ በአይሁድ ዘንድ ይነሳ የነበረ ጉዳይ ነው፡፡ ይሁን እንጅ ጌታችን በማያዳግም ሁኔታ በምሳሌም በማስደገፍ አተምሮአል ሉቃ 16-18-31 ፡፡ ምሳሌውም ባዕለ ፀጋው ሌዊ፤ደሀው አልአዛርና የዕምነት አባት የሆነው የአብርሐምን ታሪክ ያሳያል ባዕለፀጋው ሌዊ በሲኤል አብርሐም በገንት እያሉ በስቃይ ያለው ሌዊ በተድኅና በደስታ ከሚኖረው አብርሐም ዘንድ ምህረትን ለመነ፡፡ ከውሃ ጥም ስቃይም ለሙታንስ በእቅፋ ያለው አልዓዛርን እንዲልክለት ጠየቀ፡፡ በአፀደ ነፍስ ያለው አብርሐም ግን ከእናንተ ወደ እኛ ከእኛም ወደናንተ

²⁴ ሥርዓተ ቅዳሴ ቅዳሴ ዘኤጲፋንዮስ ገጽ 148

ማንም እንዳይሻገር በመካከላችን ታላቅ ገደል ልዕ ስላለው ልመናው ዋጋ አልባ ጩኸቱም ትርጉም የለሽ ሆኖ ተርቶበታል።

በድጋሚም በአፀደ ነፍስ ያለው ሌዊ በአፀደ ሥጋ ላሉት 5ቱ ወንድሞቹ እርሱን ያገኘች ቅጣት እንዳታገኘችው አልአዛርን እንዲልክባቸው አብርሐምን ለመነው። አብርሐም ግን ሙሴና ነቢያት /የሙሴና የነቢያት መጽሐፍት/ አሉላቸው እነርሱን ይስሙ አለው። ስለዚህ በአፀደ ነፍስ ያሉ በአፀደ ነፍስ ያሉትን ሊያስታርቁ ወይም ሊያማልጹ እንደማይችሉ ሁሉ በአፀደ ነፍስ ያሉት በአፀደ ሥጋ ላሉት ምልጃና ፀሎትን ማቅረብ እንደማይችሉ ባለቤቱ መድኃኒዓለም በምሳሌ አስተምሮናል።

ኢየሱስ በምሳሌ አስተማረን አንድ በኃጥአንና በጸድቃን /ከሞት በኋላ መካከልም ሆነ የሞቱት ካልሞቱት ጋራ እንዲህ አይነት ቃል ምልልስ የለም/ እንዳንደቹ ደግሞ ይህንን እውነታ በሸፍጥ ለማድበስበስ ሲፈልጉ በሁሉም ቦታ ይገኛሉ ይለሙናል ማለታችን ላይሆን አንድ ጊዜ በተገባላቸው ቃል ኪዳን ለዘመናት ምሕረትን ሲያሰጡ ይኖራሉ ማለታችን ነው ይላሉ ውዳሴ ማርያም * ትርጓሜ የሚጠቅሷቸውን ቃል ኪዳናችም በእግዚአብሔር ቃል ስንመዘናቸው እግዚአብሔር የገባቸው ቃል ኪዳናች አለመሆናቸውን በቃሉ መነፃፀርነት አጥርተን ማየት እንችላለን። በዚህ ቦታ ለአናታችን ለድንግል ማርያም ተሰጣት የተባለው የቃል-ኪዳን መጽሐፍ እውነት ለመሆኑ ምንም አይነት ማስረጃ የለውም። ምክንያቱም ኃይማኖታችን ከመጣበት የእስክንድርያ /ግብጽ/ ሀገር እንዲህ አይነቱ ታሪክም ሆነ የቃል-ኪዳን ድርሰት ፈጽሞ አይታወቅምና መረጃችን ከጉቱ ይሆናል። የጥንት አባቶቻችንም ስለዚህ የድንግል ማርያም የገነትና የሲኦል ጉብኝት አልጸፉም። መጻፍ ቢያስፈልግም ማርያምን ይጠብቅና ያጽናናት ዘንድ አደራ የተቀበለው ሐዋርያው ዮሐንስ እርሷ ከሞተች በኋላ ስለሆነ የሞተው ይህንን ታሪክ ይጽፍልን ነበር። ይሁን እንጂ የሀገራችን ደብተሮች ልብ ወለድ በመሆኑ የትኛውም ዓለም ላይ አይገኝም የለምም።

እንዲሁም ለክርስቶስ ሠምራ ተሰጣት የተባለውን ቃል-ኪዳን ስንመለከት፡- ልጆቿን በሜዳ በትና ትዳሯን አፍርሳ ሰራተኛዎን ገድላ በዚህም ተፀፅታ በባህር ወስጥ አሣ በሆዷ እየተመላለሰ/ሥጋዋ ተበጣጥሶ/ ለ12 ዓመት እንደፀለየች ገድሏ

²⁵ ውዳሴ ማርያም ትርጓሜ ገጽ 14

ይተርካል። የተዘረዘሩትን ታሪኮችን ማየት ዓላማችን ባይሆንም ተሰጣት የሚባለው ቃል ኪዳን ግን በዚሁ የገድሏ መጽሐፍ ስናነብ በየቀኑ ሦስት ሺህ ነፍሳትን ከሲኦል ወደ ገነት ታዛውራለች ይላል።

ቃል-ኪዳን የተገባላቸውን ሰዎች በመጽሐፍ ቅዱስ ስናይ ለአንዳቸው ስንኳ ነፍስን ከሲኦል የማስወጣት ማዕርግን ያላገኙ ናቸው። ለምሳሌ ናህ! አብርሐም! ይስሐቅ! ያዕቆብ! ዳዊት ወዘተ... እነዚህ ሁሉ ቅዱሳን አባቶች ነፍሳትን ከሲኦል የሚያስወጣው የተሰፋ ዘር በወገባቸው እንደሚያልፍ አንድ ለእነርሱስ እንዲህ ያለው ቃል ኪዳን አልተሰጣቸውም። በሐዲስ ኪዳንም ማርያም ጳውሎስ ጴጥሮስን ማየት እንችላለን። ነፍስን ከሲኦል ወደ ገነት ለማስገባት ስልጣን ያለው መዳንም የሚገኘው በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ በጌታችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ካልሆነ በስተቀር በማንም በማን ሊከናወን እንደማይችል ቅድሳት መጻሕፍ ሁሉ በአንድ ቃልና በአንድ ሀሳብ ያስረዳሉ። ያለባህርይው ሰውነትን ገንዘብ አድርጉ የባርያን መልክ የነሳው ነፍሳትን ከሲኦል ለማውጣት በሰው የማይቻል ስለሆነ ብቻ ነው።

ይህ እርቅ በየትኛውም ዘመናት ለሚኖሩ ሰዎች የሚቻል አይደለም። ነፍስን ከሲኦል ወደ ገነት የመመለስ ቃል ኪዳን በብሉይም ሆነ በሐዲስ ኪዳን ለሚኖሩ ቅዱሳን አልተሰጠም። መጽሐፍም የጻድቁ ጽድቅ በራሱ ላይ የሀጢአተኛውም ሀጢአት እንዲሁ ይሆናል ይላል ሕዝ 18+20። በሌላ ክፍልም ነብዩ ዳዊት "አገውኒ ኢያድገን አገዋሁ ወኢያድህን ሰብፅ ወኢይሁብክ ለእግዚአብሔር ቢዛሁ ወኢተውለጠ "ኔጠ ነፍሱ" መዝ 48+7 ትርጉም ወንድም ወንድሙን አያድንም ሰውም አያድንም ቢዛውን ለእግዚአብሔር አይሰጥም እንዲሁም "ኢትትአመት በመላዕክት ወኢበአንሳ እምሕያው እሰ ኢይክሉ አድገኛ መዝ 146+1-10 በማለት ያስረዳሉ። ከዚህ አልፈን ቅዱሳንን አከበርን ከፍ ከፍ አደረግን ብለን ያለባህርያቸው ባህርይን እየሰጠን እነርሱም ቢለሙ የሚያዝኑበትን ስህተት ስተን ሌሎችን ማሳት ተገቢ አይደለም። በዚህም ድርጊታችን በእግዚአብሔር የፍርድ ዙፋን ፊት ተጠያቂዎች ሆነን መቅረባችን አይቀራ መሆኑን ተገንዝበን ይህንን እውነት ካወቅንበት ጀምሮ እጅግ ተጠያቂዎች መሆናችንን ሳንዘነጋ በንስሐ ወደ እርሱ እንቅረብ የጉፋቱ አስተምህሮአችንንም አርመን ወደ ጌታችን ቃል ዘወር እገባል።

ይሁን እንጅ የእኛ ቤተ-ክርስቲያን በእንደዚህ አይነት የስህተት አስተምህሮ ከገባችበት ጥቂት ዘመናት ዛሬ ነገ ትታረማለች ወደ ነበረችበትም ትመለሳለች ሲባል በስህተት ላይ ስህተትን ከመጨመር ያለፈ ነገር አልታየባትም። የለውጧም ተስፋ ይሆናል ተብሎ የሚገመተው የሊቃውንት ጉባዔው ስህተቷን ከማረም ይልቅ ስህተቷን የሚያበረታታ ጽሁፎችን ሲደርት እናያለን።

እንዲሁም ያልነው ከምንም ተነስተን አይደለም የዚህ ጉባዔ ሰብሳቢ የነበሩት የአለቃን ጽሁፍ አይተን እንጅ እኒህ አባት "ምልጃ አርቅና ሰላም" በሚለው መጽሐፋቸው ገጽ 11 ምልጃ በሚለው ንዑስ ርዕስ ስር አዳምና ኖህን ጠቅሰው ሲተነትኑ "እስካሁን በሥጋ በኩል አሳይተናል" ይሉና ሰውን ከእግዚአብሔር ጋር ለማስታረቅ የመጀመሪያው ማላጅ አዳም ነው ብለዋል። የእኒህን አባት ሀሳብ ለመረዳት በቅድሚያ ምልጃ የሚለውን ጽንሰ ሀሳብ ስንመለከት ምልጃ ተበዳይ በዳይና ከበደሉ ያልተሳተፈን መካከለኛ ሰው እምደሚያካትት የታወቀ ነው። በዚህም ድርጊት ሦስት አካላት መኖራቸው የግድ ነው እኒህም በሌሎች ምልጃ የለም። አለቃ ግን አዳምን የመጀመሪያው አማላጅ አድርገው አቅርበውታል። በዚህ መሠረት ተበዳዩ እግዚአብሔር ነው ማላጁ ደግሞ አዳም በዳዩ ግን ማን እንደሆነ አልገለፁትም። የሚገርመው አዳም ለሰው ልጆች ሁሉ የሀጢያትን መርገም ወደ ዓለም እንዳስገባ እንጅ ለሀጢያተኞች ፀለየ የሚል ፈፅሞ ከመጽሐፍት አናገኝም።

ቅዱሳን አባቶችም "አዳም ሆይ! ምን አደረግንህ ከልምላሜ ገነት አስወጥተህ ወደ ምድር ፋይድ እንድንወድቅ ያደረግኸን" ቅዱሴ አትናቴዎስ *²⁶ እያሉ ሲያማርሩ እንጅ ለመነልን ሲሉት ሰምተን አንብበን እናቅም ልናነብም አንችልም። የአዋልድ መጽሐፍት ሁሉ አባት/ርዕሰ/ የሆነው ቅዱስ ወንጌልም "ባህቱ ከነኛው ዳዕሙ ሞት አምላካም እስከ መሴ ለእስሂ አበሉ ወለእስሂ ወኢአበሉ በእንተ ይዕቲ ጋጢያቱ ለአዳም እስመ ኩሉ በአምላክ አዳም ተፈጥረ" ሮሜ 5፡14 በማለት በሌላ ገጽታ አሳይተናል። አለቃ ግን ከሐዋርያው ጳውሎስ የተለየ መገለጥ እንዳላቸው ያሳዩናል።

²⁶ ሥርዓተ-ትዳሴ ቅዱሴ አትናቴዎስ ገጽ 44

ከየትኛው መንፈስ እንዳመጡት ባይገልጹትም። ነገር ግን የእግዚአብሔር ቃል ከተጻፈው አትለፍ ይላል። ምን አልባት ከጳውሎስ ሳይበልጡ ካልተረጉ ማለታችን ነው። እኛ ግን ከቅዱስ ወንጌል ተነስተን አዳም እግዚአብሔርን ባይበድል ኑሮ ምልጃ የሚለው ስያሜ እንኳን ባልኖረም ነበር እንላለን። የተዋህዶ ዕምነትም ይህንን ለዘመናት ስታስተምር ኑሯለች ትኖራለችም ካንዳድ መጤ መናፍቃን ጊዜያዊ ማደናበርና ዘመነኞች ሆነው ከማለፍ በቀር። በቃሉ የሚሳለቁና ቃሉን የሚያጣምሙ ሁሉ ደግሞ ወደ ታች ይወርዳሉ። ቃሉን እንደቃሉ ተቀብለው የሚያከብሩ ግን እያደር ይለመልማሉ መዝግ1(92)÷12።

▼ ማጠቃለያ :- ዛሬ ብዙ የዋህን እነእኩሴ ሰግደዋልና እኛም እንስገድ እነቅዱስ እኩሴ እንዲህ አድርገዋልና እኛም እናድርገው። የሚልን የየዋህነት አመለካከት ይዘው በየመድረኩ ሲፈክሩ እንስማለን። በእውነትና በሕያው ቃሉ ምስክርነት ግን እንዲህ ዓይነቱ ፋክራ ለእነርሱም ሆነ ለእድማጩ ምዕመናን ፍርድን /መርገምን/ ከማስጠት የዘለለ ጠቀሜታ የለውም። ቅዱሳን አባቶችም ሆኑ እናቶች ቅዱስ ያሰኛቸው ከሀጢያት የራቁ /ያልሰሩ/ በመሆናቸው ሳይሆን ከሀጢያታቸው በንከሐ በመታጠባቸው ነው። ስለዚህ ቅዱሳን የሰሩትን ሥራ ሁሉ ትክክል ነው ብሎ መቀበል ከጥቅሙ ጉዳቱ ሲያመዝንብን ይችላል እንደየፈርጁ ካልተመለከት ነው በቀር ። ለምሳሌ በዘፍ 12÷10-11 አብርሐም ሐሰትን ሲናገር እናነባለን ስለዚህ በሐሰት አትመለከር /አትናገር/ የሚለውን የእግዚአብሔር ቃል ትተን አብርሐም ስለዋሽ መዋሽት አለብን ማለት ነው? ዘፍ 20÷16 ።

➤ 1ኛ 11÷7 የተወደደው ንጉስ ሰሎሞን በእሕዛባዊት ሴት ፍቅር ተነድፎ ለሞሉክና ለካሞሽ ጣዖት ቤትን ሲሰራ ሲሰግድም እናነባለን። ስለዚህ ለእግዚአብሔር ብቻ ስገድ እርሱንም ብቻ አምልክ ተብሎ የተጻፈውን ትተን እንደ ሰሎሞን ለጣዖት መስገድ አለብን ማለት ነው? ዘፍ 20÷5

➤ በገላ 21÷21 ጴጥሮስ አይሁድን ስለፈራ ለእነርሱ እርኩስ ስለሆነባቸው። "ምንም ርኩስ የለም... አትገኝ አትቅመስ የሚሉትን የሰው ስርዓቶች ለአገተ አይሁኑልህ" የሚለውን የሐዲስ ኪዳን ሥርዓት ትተን ወደ ብሉይ ስርዓት እንመለስ ማለት ነው? 2ኛላ 2÷20-23 ።

²⁷ የመጽሐፉ ዝግጅት የተጠናቀቀው አለቃ ከመሞታቸው በፊት ስለነበር ነው

➤ በራሱ 19+10 የሐንስ የእግዚአብሔርን መላዕክ ሊያይ ስንደ በዚህ ጊዜም መላኩ እንዳታደርገው ተጠንቀቅ ... ለእግዚአብሔር ስንደ... አለኝ ይለናል። በድጋሚም በራሱ 22+9 ተጠንቀቅ ... ለእግዚአብሔር ስንደ... አለኝ ይለናል። ትክክል አይደለም መባሉን ለምን ደጋግሞ ጻፈው? ደግሞስ ኢታምልክ ባዕድ አምላክ ዘእንበሉየ ኢበሰማይ ወሊበምድር ... በሰማይም ይሁን በምድር ለማንም ዕማን አትሰገድ የሚለውን የእግዚአብሔር ቃል ጥሰን የሐንስ በመስገዱ የተወቀለበትን እንጅ ደግ አደረግህ በርታ ያልተባለበትን ንባብ እየጠቀስን ለመላዕክ ሰግደት ይገባል! ካልን ዛሬ በ/ክ ለእግዚአብሔር የምንሰጠው ሰግደት በግንባራችን ተደፍተን ሲሆን ለቅዱሳንና ለመላዕክት ደግሞ የምንሰገደው የጸጋ ሰግደት ነው እንላለን በዚህ የቤ/ክ ያናችን እስተምህሮ መሰረት የሐንስም ሆነ የብሉይ ኪዳን ሰዎች ያቀረቡት ሰግደት ከእኛ በ/ክ እስተምህሮም ይሁን መመሪያ ውጭ የተሳሳቱ ሆነው እናገኛለን።

ምክንያቱም ለመላዕክት ሰግደት ይገባልን ብለን የምናቀርበው የሰግደት ማስረጃ ለመላዕክትም ሆነ ለሞቱ ቅዱሳን ሰዎች የፀጋ ሰግደት ነው። እንግዲህ ሚዛንነት የሐንስም ሆነ ሌሎች አባቶች ተሳስተዋል ማለት ነው። ይሁን እንጅ የሐንስም ሆነ ሌሎች ቅዱሳን መላኩን አይተውት ከመደገጣቸው የተነሳ እንደተደፉ ስለሆነ መጻህፍቱ የሚያስረዱን በመመሪያነት ከምናወጣቸው ይልቅ ባየነው ጊዜ እንደድንጋጤያችን መጠን ብንሆን የተሸለ ነበር። እራሳችን ለጫጫርነው የደሮ ይሁን የወፍ ምስል በቅጡ ለማይታወቅ የእጆቻችን ሥራዎች የመላዕክት ስዕል ነውና ሰግደት ይገባል በማለት ጎንብስ ቀና ማለቱ ከፈጣሪ ጋር ያለያየናል።

የሰግደት ሥርዓትን ማስተማር ካለብን አንድና ኃያው፤ ጻድቅና አምላክ የሌለው ጊዜና ሁኔታዎች ለማይገድቡት ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ማቅረብ አለብን። ከጉልበት በታች ከጉልበት በላይ የሚል ፍልስፍናን እያመጣን ለእኩሌ እንደዚህ ለዚያ ደግሞ እንደዚያ በማለት የሰግደትን ደረጃ መመደብ ከጥንቷ በ/ክያን መመሪያም ሆነ ከቅዱስ ወንጌል ሀሳብ ያልነበረ ትምህርት ነው። ቅዱስ ወንጌል ስለሰግደት አንድና አንድ ብቻ ቃል ነው ያለው። እርሱም ሰግደት "ለእርሱ ለአምላክህ ብቻ ስንድ የሚል ነው" ማቴ 4+10፤ ዘፋ 6+13። ስለዚህ ለእርሱ ብቻ ሰግደትን ልናቀርብ ይገባል። በፍጡራን መታመንና ለእነርሱም መስገድ

እንደማይገባ የቤተ-ክርስቲያናችን አባት አባ ኤጲፋጽኦም በሃ.አሸው * ²⁸ ትንቢተ-ኤርምያስን በተረጎሙበት ድርሳናቸው እንዲህ ይሉናል። "ወአኮ ተስፋነ በሰብዕ አባ በእግዚአብሔር እስመ ጽሑፍ ዘይብል ርጉም ዘይሰፈው ካልእ ዘእንበለ እግዚአብሔር ባህቲቱ ዘይሰፈድ ዘከማሁ ሰብዕ ይከውን ከመ ኳሂላ ወናሁ ተከስተ ለነ እስመ እግዚዕነ ክርስቶስ ኢኮነ ብዕሴ ዕሩቀ አመለኮት ከመ ኩሐ ሰብዕ እለ ዘከርናሆሙ ቅድመ ... ወኢኮነ ተስፋ መድኃኒትነ በሰብዕ ወኢክህለ ሰብዕ ያድኃነነ እምአዳም እስከ ተፍጻሜታ ዓለም አላ ውዕቱ እግዚአብሔር ቃል ዘተሰገወ ከመ ኢይኩን ተስፋነ በሰብዕ ወኢክኩን ርጉማን ወዳዕሙ ተስፋነ በእግዚአብሔር ሕያው ... ወሕይወትነኒ ኢኮነ በሰብዕ ወኢምንትነ በሰብዕ እስመ ይይ መጽሐፍ ይኩን ርጉም ዘይትለመን በእንባ እምሕያው "

ትርጉም ብቻውን እግዚአብሔርን ካልሆነ በቀር ሌላውን ተስፋ የሚያደርግ ቢኖር /ዕሩት ብዕሲን አለኝታው የሚያደርግ ሰው/ እንደ ፍሬ አልባ ደረቅ የበረሃ እንጨት ይሆናል። የምንታመንበት ጌ/መ/ኢ/ክ/ግን ቀደም ሲል እንደጠቀስነው እንደማንኛውም ሰው ከመለኮት የተራቆተ ሰው አለመሆኑ ግልፅ ነው። ስለማዳን የተነገረው ተስፋም በሰው አልተከናወነም /ድህነታችን በሰውና ከሰው አልተገኘም/ ከአዳም ጀምሮ እስከ ተፍጻሜታ ዓለም /እስከ ዓለም ፍጻሜ/ ድረስ እኛን ያድን ዘንድ የሚችል ሌላ ስላልተገኘ አለኝታችን ሕያው እግዚአብሔር የሆነው ሥግው ቃል አዳነን... እንግዲህ መዳናችንም ሆነ እምነታችን በሰው ላይ ያረፈ አልሆነም። መጽሐፍም እንደተናገረ በሰው የሚታመን የተረገመ ይሁን ብሎ።

ስለዚህ አምላክ ጽድቅ ራሱ ሰው ሆኖ አዳነን ... " በማለት በፍጡር /በሩቅ ብዕሲ/ ለመዳንና ገነት መንግስተ-ሰማያት ለመግባት መታመንም ሆነ መመካት ርጉም እንደሚያደርግ እኒህ አባትም ሆኑ ነቢዩ ኤርምያስ እስተምረዋል። ነገር ግን እንዳንድ የዋህ ምዕመናን " እኔ በቅዱስ እከሌ ወይም እከሊት ከምትመጣከኝ የፈለገውን ያህል ርጉም ልሁጉ ይላሉ። መቼም ከሀፃንነት ጀምሮ በእእምሮአቸው በተጫነት ታሪክ የተነሳ እንዲህ ቢሉና ሲወርድ ሲዋረድ በመጣ ወራዳ ኃይማኖታዊ ባህል ተይዘው አልላቀቅ ቢሉም በሕግና በዳኛ ፊት እኔ የወንጀለኛ መቅጫ ሕግን ስለማላውት ነበር ብንል ማወቃችንም ሆነ አለማወቃችን ከፍርድ

²⁸ አባ ኤጲፋጽኦም በሃ.አሸው

አያድነንም። በዳኛው ፊት ቆመን የፍርድ ውሳኔን እንቀበላለን እነአባ ኤጲፋንዮስ እንደተናገሩት በፍጡር በመታመናችን ርጉማን እንሆናለን።

አራሱም ጌታችንም እንደተናገረ ፍርዱ እንዲህ የሚል ነው። "ሁሩ እምኔ የ ርጉማን ውስተ አሳት ዘለዓለም..." "...እናንተ ርጉማን ለሰይጣንና ለመላዕክቱ ወደ ተዘጋጀ ወደ ዘለዓለም አሳት ከእኔ ሂዱ" ማቴ 25:41። በሰዚህ ወደዚህ የአሳት ባህር እንዳንወረወር ልናስተውልና ከሰዎች የተረት ተረት ጨዋታ ወጥተን ለሕይወታችን ዋጋ ሰጥተን ከሰው ይልቅ ጌታ የሚለውን ለምተን መተግበር እንዳለብን ልናስተውል ይገባል።

ለመላዕክት መታሰቢያም ሆነ ዝክር እንደማይገባ ከትዱሱ የእግዚአብሔር መላዕክት ቃል ወይም ንግግር መማር እንችላለን ፣ ማኑሂም የእግዚአብሔርን መልእክ የፍየል ጠቦት እስክናዘጋጅልህ ድረስ እባክህን ቆይ አለው የእግዚአብሔርም መልእክ ማኑሂን አንተ ገድ ብትለኝ መብልህን አልበልም የሚታጠለውንም መስዋዕት ማቅረብ ብትወድ ለእግዚአብሔር አቅርበው አለው ... ማኑሂም ነገርህ በደረሰ ጊዜ እንድናከብርህ ስምህ ማን ነው አለው? ስሜ ድንቅ ነውና ለምን ትጠይቀናለህ? አለው ... መኑሂም መስዋዕቱን ለእግዚአብሔር አቀረበው ... ያን ጊዜም መኑሂ የእግዚአብሔር መልእክ እንደሆነ አወቀ መጽሐፈ መላፍንት 13 15-21 ይላል።

በሰዚህ መልእክ መሆኑን ያላውቁ ሰዎች ያቀረቡትን ጥያቄ ዛሬም መላእክት የእግዚአብሔር ታዛዝና ተላላኪዎች እንደሆኑ በማያውቁ ሰዎች ለመላእክት መስዋዕትና ስዕለት ያስገባሉ ለመላዕክትም ስግደትና ዝክር ያስፈልጋል እያሉ ስተው የሚያስቱ ብዙ ምስኪን አላዋቂዎች ስላሉ አራሳችንን ከእንደዚህ አይነቱ ስህተታዊ ትምህርት ልንጠብቅ ያስፈልጋል።

መላዕክት ከእግዚአብሔር ወደ ሰው የሚላኩ መልዕክተኞች እንደ ከሰው ወደ እግዚአብሔር የሚላኩ አይደሉም። እግዚአብሔር ልብ ያለበውን ኩላሊት ያመለክሰውን ያውቃል ብለን ነው የምናስተምረውና።

ክፍል 3

የክህነት አገልግሎት

ክህነት

ተ ክህን የሚለው ቃል ኮቬን ከሚለው ዕብራይስጥ የተወረሰ ሲሆን በግዕዝም ተክህነ አገለገለ ክህን አገልጋይ ክህነት አገልግሎት ማለት ነው።

አገልጋዮች እነማን ናቸው? ማንንስ ያገለግላሉ? የሚለውን ጥልቅ ሚስጢር ከማየታችን በፊት የክህነትን አስፈላጊነትን በጥቂቱ እንመልከት።

ተ የክህነት አስፈላጊነት ፡- ክህነትን መቀበል ለክርስቲያን ሁሉ መለኮታዊ ትዕዛዝ መሆኑን መረዳት ያሻል። ምክንያቱም ያለ ክህነት የሀጢያት ሥርየት ከእግዚአብሔር ዘንድ አይገኝምና። ክህነት አገልግሎት ማለት ከሆነ ማን ማንን ያገለግላል? ብለን ስንመለከት ደግሞ ከሰው ልጆች መካከል የተመረጡ ሰዎች ልዑል እግዚአብሔርን ያገለግሉታል። አገልግሎታቸውም ዘወትር በመካከላቸው እግዚአብሔር እንዲኖር ስሙን ማክበርና ማወደስ ሲሆን በተጓዳኝም እግዚአብሔርን እንደ እግዚአብሔርነቱ ለማያውቁት ሰዎች ማሳወቅ፣ ሕግና ትዛዛቱንም ማስተማርን ያጠቃልላል። አገልጋዮች/ካህናት/ በሦስቱም ዘመናት የሰጡትንና እየሰጡ ያለውን አገልግሎታቸውን በአጭሩ እንመልከት።

1. ክህነት በዘመነ ሕገ- ልቡና ሕገ-ልቡና ማለት የልቡና ሕግ ማለት ሲሆን የሰው ልጆች የዕለት ተዕለት ነጭነቸውን በዚህ ምድር ላይ እንዴት ማከናወን እንዳለባቸው፣ እንዲሁም ከአምላካቸው ጋር ያላቸውን ግንኙነት በልባቸው የሀሳብ ሕግ ብቻ የሚተዳደሩበት ጊዜ (በጽሁፍ የሆነ መመሪያ ያልነበረበት ዘመን) ማለት ነው። ግንኙነታቸውንም በልቡና ሕግ ይፈጽሙት ነበር። ከእነዚህ አገልግሎቶች ውስጥም አንዱ የክህነት አገልግሎት ነው። ክህነት በሕገ-ልቡና አገልግሎቱ ሲፈፅም ቢታይም ሹመቱ ግን ለእኩሌና ለዚህ ነገድ ተሰጠ በዚህም መልክ ይከናወን ነበር የሚል የተገለፀ ታሪክ የለም። ማለትም የተጻፈ መመሪያም ሆነ የመተዳደሪያ ደንብ አልነበራቸውም። የክህነት አገልግሎት በጋላኛው ዘመን/በሕገ-ኦሪት/ በተገለጠ ጊዜ ዋና አላማው መስዋዕትን ማቅረብ መሆኑ በትዱሳት መጻሕፍት ተጽፎአል። ለምሳሌ የመጀመሪያዎቹ ሰዎች አቤልና ቃየል መስዋዕትን ለእግዚአብሔር እንዳቀረቡ በዘፍ 4+3-4 እናነባለን። በጋላም

እንደነ ናህ! መልክ ጼዴቅ! አብርሐም! ኢየሱስ ያሉ አባቶች ለራሳቸውና ለቤተሰቦቻቸው ይህንን አገልግሎት ያከናውኑት ነበር ዘፍ 8+20 12+7 ኢዮ 1+5::

ከእነዚህ አባቶች መካከል በዘመነ ሕን-ልቡና የክህነትን ሹመት ከማንና እንዴት እንደተቀበለ የትውልድ ሀረገ-ዘሩም የማይታወቀውን ለዘላለምም በልዑል እግዚአብሔር ልጅ ተመስሎ የሚኖረውን መልክ-ጼዴቅን እናገኛለን ዕብ 5+6:: መልክ ጼዴቅ ሹመቱን በውርስ ያላገኘውና የእርሱን ክህነትም ወደ ሌላ አካል ስላላስተላለፈው የሐዲስ ኪዳንን ሊቀ-ካህናት ሹመት ሊመስል ተገባው:: ይህ ካህን የነገደ እስራኤልን አባት አብርሐምን የባረከ ከእርሱም አሥራትን የተቀበለ ሰው ነበር::

ታናሽ በታላቅ ይባረካልና አሮንና ዘርቹ /ነገደ-ሌዋውያን/ ከእዚህ አባት በአባታቸው ጉልበት /ዘር/ ውስጥ ሆነው እንደተባረኩ አስራትንም ለመልክ ጼዴቅ እንዳቀረቡ ተቆጥሮላቸዋል ይላል ቅዱስ መጽሐፍ ዕብ 7+7-10:: ይህም ለሊቀ-ካህናት ለሮን ሊቀ-ካህናቱ መልክ-ጼዴቅ ነበር ማለት ነው:: ከዚህ የተነሳ ከሌዋውያን የክህነት ማዕርግና አገልግሎት ይልቅ የተሻለ መሆኑን መመልከት ይቻላል::

† 2. ክህነት በዘመነ ሕን-ኦሪት ክህነት በዚህ ዘመን የተጀመረው እግዚአብሔር ቃል ኪዳን የገባለትን የተሰፋን ዘር ከባርነት ነፃ ባወጣበት ጊዜ ነበር:: እግዚአብሔር በሙሴ አማካኝነት በብዙ ድጋፍና ተፃምራት ከንጉስ ፈርዖን የጭካኔ አገዛዝ ነፃ አውጥቶ ወደ ተስፋይቱ ምድር ሲወስዳቸው በሲና ተራራ ላይ 10ቱን ሕግጋት የያዘ 2ት የድንጋይ ዕላትን ለሙሴ ሰጠው:: ህዝቡ ግን ጣዖትን ሰርተው ሲያመልኩ ተገኙ እግዚአብሔር አምላክም ሕዝቤ ብሎ በሚጠራው ትውልድ ውስጥ እንዲህ አይነቱን አመንዝራነት (ጣኦትን ማምለክ) በማየቱ ተቆጣ::

ሙሴም የእግዚአብሔርን ቁጣ ለማብረድ የእግዚአብሔር ወገን የሆነ ወደኔ ይምጣ ብሎ ሲጣራ የሌዊ ልጆች ሁሉ “እኛ የእግዚአብሔር ወገን ነን” በማለት ወደ ሙሴ ተጠጉ ዘፃ 32 +19+20:: ሙሴም የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል “የእናንተ ሰው ሁሉ ሰይፍን በወገቡ ላይ ይታጠቅ በሰፈርም ውስጥ በዚህና በዚያ ክብር እስከ በር ይመላለስ... የእግዚአብሔር ወገን ነኝ ብሎ ያልመጣውን ሁሉ ወንድሙን ወዳጁን ጉረቤቶቹን ይገደል...” አላቸው::

የሌዊ ልጆችም ሙሴ እንዳላቸው አደረጉ ዘፃ 32+26-29 :: እነዚህ የሌዊ ልጆች (ነገዶች) ሁሉ በራሳቸው ፈቃድ የእግዚአብሔር ወገንተኝነትን መርጠው ስለተጠጉት እግዚአብሔር ያገለግሉት ዘንድ በእርሱና በሕዝቡ መካከል «መካከለኛ» እንዲሆኑ የክህነትን ስልጣን ሰጣቸው ዘፃ 28+1:: ከዚህ ታሪክ እንደምንገነዘበው ክህነትን ወይም የአገልግሎትን ሹመት ለማግኘት::

ሀ. የእግዚአብሔር ወገን መሆን

ለ. የታመኑ ሆኖ መገኘት (መታመን)

ሐ. ከራሳቸውና ከቤተሰቦቻቸው ክብር ይልቅ የእግዚአብሔርን ክብር ማስቀደም
መ. ሁሉን ትተው ርስታቸው እግዚአብሔርን ያደረጉ የሚሉ ጥቂቶቹ ናቸው

ሀ. የእግዚአብሔር ወገን የሆኑ :-እስራኤላዊያን ከግብፅ የባርነት ቀንበር ያወጣቸውን አምላክ ትተው በእጃቸው ለሰሩት ጣዖት ሲሰግዱ ተገኝተዋል:: በዚህ በደል ውስጥ የሌዊ ነገድም ቢሆን ንፁህ ሆኖ አልተገኘም:: ነገር ግን የእግዚአብሔር ሰው ሙሴ የእግዚአብሔር ወገን ወደ እኔ ይምጣ የሚል ጥሪን ባስተላለፈ ጊዜ ስህተታቸውን አምነው ወገንነትን ሽተው የእግዚአብሔር ሰው እንዳዘዛቸው አድርገዋል:: እግዚአብሔርን ከሚያስደስተው ውስጥ ሀጢአትን ተናዝዞ በንስሐ ወደ እርሱ መቅረብ ነው:: በዚህ የንስሐ አካሄዳቸው ለሌሎች ነገዶች ከእግዚአብሔር እርቅን የሚለምኑ አገልጋዮች እንዲሆኑ ተመረጡ::

ለ. የታመኑ:- መታመን ሁል ጊዜ ከወገናዊነትና ከሚያምኑበት ነገር ጋር መጣበቅን ያሳያል:: ነገደ ሌዊ «የእግዚአብሔር ወገን ነኝ» ብለው ከቀረቡበት ጊዜ አንስቶ ለእግዚአብሔር ታማኞች ከመሆናቸው የተነሳ በእግዚአብሔር ቤትና በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ሹመትን ሊያገኙ ችለዋል::

ሐ. የእግዚአብሔርን ክብር የሚያስቀድሙ:- አንድ አገልጋይ በእግዚአብሔር ና በመረጠው ሕዝብ ላይ አገልጋይ ሆኖ ለመሾም የእግዚአብሔርን ክብር በሚገባ የማወቅ ግዴታ አለበት:: ምክንያቱም የመሾሙ ዓላማ የእግዚአብሔርን ክብር ለመግለጥ ነውና:: የእግዚአብሔርን ክብር ለመውሰድም ሆነ ለመካፈል በሚሻ ማገኘውም አካል ላይ ርምጃን ለመውሰድ የማያቅማም አገልጋይ ከራሱ ክብርም የአምላኩን የሚያስቀድም እርሱ ካህን ሊሆን የተገባው ነው:: ነገደ ሌዋውያንም ያደረጉት ቢኖር የእግዚአብሔር ወገንነታቸውን ባልሰጡት ነገዶች ላይ እርምጃን

ሲወሰዱ ከአራታቸውና ከቤተሰቦቻቸው ክብር ይልቅ የእግዚአብሔርን ክብር በማስቀደማቸው የእግዚአብሔርን ውክልና ለመቀበል በቁ ዘፃ 32+28-29 ::
 መ. ሁሉን መተው ሌዋውያን ሁሉን ትተው በመከተላቸው ሁሉ ያለው እግዚአብሔር ርስታቸው ሆነላቸው:: ዘጸ 33+6 ::

† 2.1. የክህነት ተልዕኮ በሕገ-ኦሪት ተልዕኮ ሲባል ራዕይን ለማስፈጸም ክህነ ወይም ተሿሚው የሚያልፍባቸው የግብ መስመሮች ማለት ነው:: የሕገ-ኦሪት የክህነት ተልዕኮን በምናይበት ጊዜ እስራኤል በጊዜው ከሚደርስባቸው መከራና ችግር ምሕረትን ለማግኘት የሚያከናውኗቸው ሥርዓቶች ናቸው:: ተልዕኳቸውን ለመመልከትም ልዑካኖች የሚያገለግሉበትን ቦታና አገልግሎታቸውን በስፋት መመልከቱ ጠቃሚ ይሆናል::

† 2.2. የሕገ-ኦሪት ካህናት የት ያገለግላሉ? ነገደ ሌዊ የሕገ-ኦሪትካህናት/የሚያገለግሉት እግዚአብሔርን እንደ መሆኑ መጠን አገልግሎታቸውን የሚፈፅሙት እግዚአብሔር ክብሩን በሚገልጥበት ቦታ ነው:: ይህም ቦታ የማደራያው ድንኳን ይባላል:: ይህንን የመገናኛ ድንኳንና በውስጡ ያሉትን ንዋዮች ቅዱሳት ምሳሌያው እና አማካኝ ትርጉማቸውን ስንመለከት:-

ሀ. የመገናኛው ድንኳን /ደብተራ ኦሪት/ የመገናኛ ድንኳን ማለት አብረው ያልቆዩ ያልነበሩ አካላት የሚገናኙበት በጋራ የሚከትሙበት ማለት ሲሆን ድንኳን በመባሉም ጊዜያዊነቱን ይገልጣል:: የመገናኛው ድንኳን እስራኤላዊያን በጉዞ ላይ እያሉ ከአምላካቸው ከእግዚአብሔር ጋር የሚገናኙበት ለእርሱም ስንደትንና አምልኮን የሚያቀርቡበት ሥፍራ ነበረ ዘሌ 26+11::

የመገናኛው ድንኳንና በውስጡ የሚገኙት ቁሳቁሶች የተሰሩት እስራኤላውያን በፈቃዳቸው ላይ በተመሰረተ የጌጣጌጥ ስጦታዎች ነው:: ይህም ከጽላቱ በቀር ማለት ነው ዘፃ 25+1-29+36+3-6:: ድንኳኑ የሚተከለው ሁል ጊዜ በሕዝቡ መካከል ሲሆን ይህም አምላካቸው በመካከላቸው መገኘቱ የሚገልጥበት ነበር:: እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር ለመገናኘት ለምን በድንኳን ማደር አስፈለገው? ስንል ከአዳም እዳ በደል የተነሳ የሰው ልጆች ሁሉ ሀጢአተኞች በመሆናቸው ሀጢአታትን የማይወድ ባህርይው በሰዎች ማደር ስላላስቻለው ነበር:: ቢሆንም በድንኳኑ ያደረገው በጊዜያዊነት ነው ኤር3+16 :32+38 ዕብ8+6-7:: ጊዜው በደረሰ

ጊዜ ግን አንድያ ልጁን ከሴት እንዲወለድ ከሕግም በታች እንዲሆን ፈቀደ ገላ4+4:: የአዳም እዳ በደልም በኢየሱስ ሕማምና ሞት ምክንያት ከሰው ልጆች ተንከባልሎ ወደቀ:: ስለዚህ በሐዲስ ኪዳን እግዚአብሔርንና ሰውን ያገናኘ የመገናኛ ድንኳኖችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሆነልን::

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሕዝብንና አሕዛብን፣ጥቁርና ነጩን፣ጨዋና ባሪያውን አዋህዶ አንድ ካደረገን በኋላ ከአባቱ ጋር አገናኘን:: በወንጌልም “...እለ የአምኑ ብዩ በቃሉሙ ከመ ይኩኑ አሐደ ኩሉሙ በከመ አንተ አብ ብዩ ወእነሂ ብከ ከመ ይኩኑ እመኑቱሂ አሐደ ብነ ከማነ ከመ ይእመን ዓለም ከመ አንተ ፈነውከኒ ... ከመ ይኩኑ አሐደ ከማነ ከመ አሐዱ ንህነ ...” ዮሐ 17+20-23:: እንዳለ ከእርሱ የተነሣ ከአብ ጋር እንድንገናኝና አንድ እንድንሆን የመገናኛ ድንኳኖችን መሆንን ወደደ:: ሙሴ በምድረ-በዳ የሠራት ድንኳን ለሰማያዊቷ ድንኳን ምሳሌ መሆኗ ግልፅ ነው:: ስለዚህ የምድረ-በዳዋን ድንኳን ከሰማያዊቷ ድንኳን ጋር በንጽጽር ስንመለከት ሶስት ዋና ዋና ክፍሎች እንዳሏት እንመለከታለን እነርሱም:-

1. ዓውደ ምሕረት
2. ቅድስት
3. ቅድስተ ቅዱሳን

† 1. ዓውደ- ምሕረት ዓውድ ማለት ከስሙ መረዳት እንደሚቻለው አደባባይ ቦታ ስፍራ እንደማለት ሲሆን ምሕረት ማለት ደግሞ ይቅርታ ማለት ነው:: ሁለቱን ቃላት አዛርፈን ስናነብ ዓውደ ምሕረት እንላለን ትርጉሙም ይቅርታ የሚገኝበት /የሚደረግበት/ ስፍራ /ቦታ/ ማለት ነው:: በዚህ ስፍራ ውስጥ እንደገባን የነሐስ መስዊያውን እናገኛለን::

† 1.1. የነሐስ መስዊያ:- ነሐስ ማለት ከሰማያዊና ከአረንጓዴ አፈር መስል ማዕድን ተነጥሮ የሚወጣ ብረት ነክ ቁስ ነው::* ” መስዊያ ማለት ደግሞ ሰው ለሚያመልከው ወይም ለሚፈራው አንዳች ነገር አክብሮቱን የሚገልፅበት /የሚያቀርብበት/ ዕቃ ነው:: ስለዚህ የነህስ መስዊያን ከመጽሐፍ ቅዱስ አንጻር ስንመለከተው ከግራር እንጨት ተሰርቶ በነህስ ስለተለበጠ የነህስ መስዊያ የሚለውን ስያሜ ሊያገኝ ችሏል::

*. የመ/ቅዱስ መዝገበ ቃላት በኢትዮ. መ/ት ማህበር ገጽ 139

አገልግሎቱም ለአንድ ኃጢአት ሰው ለሀጢአቱ ስርየት የሚሆነውን በግ በተለዋዊት/በምትክ/ አቅርቦ ስለሀጢአቱ በእግዚአብሔር ፊት የሚሰዋበት ንዋየ ቅድሳት ነው ዘሌ 5+14-19። ሀጢአቱም ለመስዋዕት የሚቀርበውን በግ ይዞ በዚህ ሥፍራ ከሊቀ-ኃህናቱ ጋር መገናኘቱ እጅግ አስፈላጊ ነበር። ምክንያቱም እግዚአብሔር ከሀጢአቱ ሰው እጅ የይቅርታውን መስዋዕት ስለማይቀበል ሀጢአቱም ይህንን ስለሚያውቅ በጉን ለሊቀ-ኃህናቱ ያቀርባል። ሊቀ-ኃህኑም ለሀጢአቱ ተለዋዊት ወይም ምትክ በሆነው በግ ላይ ሀጢአቱም እጁን እንዲጭን ያገዝዋል። በዚህ አድራጎቱም በእግዚአብሔር ፊት መስዋዕት ሊሆን ከቀረበው በግ ጋር ለቅጣት እንደቀረበ ሆኖ ይታያል። ምክንያቱም ደም ሳይፈስ የሀጢአቱ ስርየት የለምና ዕብ 9+22 ። የበጉ ደም በሀጢአቱም ፋንታ ስለፈሰሰ ሀጢአቱም ው ደሙን ባየጊዜ የሀጢአቱ ሥርየት እንደተደረገለት ስለሚሰማው በልቡ ሀሴትን ያደርጋል ምንም እንኳን ሀሴቱ ፍጹም ባይሆንም።

ምንም እንኳን ይህ ሀጢአቱ ሰው የሀጢአቱን ስርየት ተመልክቶ በእግዚአብሔር ዘንድ ያለ ነውር የቆመ መስሎ ቢሰማውም በተጣዩ ቀን ለሚበድለው በደል /መተላለፍ/ ዳግመኛ መስዋዕትን እስካቀረበ ድረስ ያው ሀጢአቱም ንግድ ነበር።

† አገልግሎት ለዚህ ሰው ምን ዓይነት አስተያየት ይኖርሃል? በየቀኑ ለሚበድለው በደል የሀጢአቱ ይቅርታን ለማግኘት የሚታረድ በግ ማቅረብ ይቻላል ትላለህ? አንተስ በአንድ ወር ውስጥ 30 ቀናት አሉ ከነዚህ ቀናት ውስጥ ስንቶችን በበደል ስንቶችን ያለበደል አሳለፍክ? እስኪ ለበደልካቸው ቀናት ስንት በግ እንደሚያስፈልግህ ትንሽ ወረቀት ላይ አስፍርና ዋጋቸውን ደግሞ ከጉን እያስቀመጥህ ድምሩን አግኝ። መልካም ! የወር ደመወዝህ /ገቢህ/ ስንት ነው? ይህንን ደግሞ ቀንስለት ሂሳቡን በትክክል አስቀመጥህ? አንተ ይህን መክፈል ትችላለህ? በየቀኑስ ይህንን ለማቅረብ ቤተ-መቅደስ መቆም ትችላለህ? መልስህ እችላለሁ ወይም አልችልም ከሚለው የተለየ እንደማይሆን እንገምታለን። እችላለሁ ከሆነ ለሰው ሁሉ ያልተቻለው ለአንተ ተችሎህልና እንዲት የውጣ /ነጥብ/ ሳትጎድል ሕግን ሁሉ በመፈጸም ትጸድቃለህ። መልስህ አልችልም ከሆነ በትክክል ማንነትህን አውቀሃልና ሕግን ሁሉ ፈፅሞ ያንተን የሀጢአቱ ቅጣት ምትክ /ቤዛ/ ሆኖ ያከናውነውን የእግዚአብሔርን በግ ወደ ፊት እናያልንና በአንክሮ እንድትከታተለው እንጋብዝሃለን።

† የበጉ ደም በመሠዊያው ላይ መረጨቱ ፡- ሊቀ ካህናቱ የበጉን ደም በአራቱ ማዕዘናት የመሰዊያ ገጽታ ደሙን እንደሚረጨው ሁሉ ጌታችን ኢየሱስም በተራገዩ አደባባይ በተመሰቃቀለ እንጨት በተሰቀለ ጊዜ የፈሰሰው ደም በአራቱ ማዕዘናት-ዓለም ለሚገኙ የሰው ልጆች ሁሉ ስለሀጢአታቸውና ስለበደላቸው የፈሰሰውን ደም ያሳያል።

† የበጉ አካልና ቆዳው /ተራ አካል/ ከሰፈር ውጭ መቃጠል፡- አራታውያን ሰዎች ለሀጢአቱ ቅጣት የታረደውን በግ ቀሪ አካል ከሰፈር ውጭ አውጥተው ካቃጠሉት በኋላ ልብሳቸውንና ገላቸውን በውሃ ታጥበው ይመለሱ ነበር። ይህም ሀጢአቱን ከመፀዋቸው የተነሣ እንደበር እናነባለን ዘሌ.6+11፤ዘሌ.16+27። ክርስቶስም ስለ ሰው ልጆች ሀጢአት ሲል ሀጢአት ያላወቀው ስለእኛ ሀጢአት ባደረገው ጊዜከሰፈር ውጭ /ከበር ውጭ/ ተጣለ። መጽሐፍም እንዲህ እንዳለ “ወበእንተዝ ኢየሱስኒ ከመ ይቀድሶሙ ለሕዝብ በደሙ በአፍኦ እምትዕይንት ተቀትለ” ዕብ 13+12 ትርጉም ኢየሱስ ደግሞ በገዛ ደሙ ሕዝቡን እንዲቀድስ ከበር ውጭ መከራን ተቀበለ። ሊቀ ካህናት ስለ ሀጢአት ወደ ቅድስት የእንስሶችን ደም ያቀርባልና ሥጋቸውን ግን ከሰፈሩ ውጭ ይቃጥላል።

ስለዚህ “ኢየሱስ ደግሞ በገዛ ደሙ ሕዝቡን እንዲቀድስ ከበር ውጭ መከራን ተቀበለ ይልና እንግዲህ ነቀፌታውን እየተሸከምን ወደ አርሱ ወደ ሰፈሩ ውጭ እንውጣ በዚህ የምትኖር ከተማ የሰችንምና...” ዕብ 13+11-14 ይላል።

† 1.2. ሰን /የመታጠቢያ ሳህን/ ፡- በአደባባዩ ወይም በዓውደ ምሕረቱ ከምናገኛቸው ንዋየ ቅዱሳት መካከል በሁለተኛ ደረጃ የምናገኘው የመታጠቢያ ሰን ይባላል። ሰን ፡- ከነሐስና ከመዳብ እንዳንዴም ከብረት ሊሠራ ይችላል። በመገናኛ ው ድንኳን ውስጥ የሚገኘው ሰን ግን ከነሐስ እንዲሰራ ታዝዟል ዘዓ 30+18። አገልግሎቱም ካህናት ወደ ቅድስት ከመግባታቸው በፊት እጅና እግራቸውን የሚታጠቡበትን ውሃ የሚይዝ ነው። የእሮን ልጆች ወደ ቅድስት ለአገልግሎት ከመግባታቸው በፊት ወደ እዚህ የመታጠቢያ ሰን ቀርበው ሊታጠቡ ይገባል። ሳይታጠቡ ቢገቡ እንደሚሞቱ መመሪያ ተሰጥቷቸዋል ዘዓ 30+20። ይህንን የመታጠብ ስርዓትም /ሀፅበት/ ዕለት ዕለት በማከናወናቸው ወደ ቅድስት ይገቡ ዘንድ ድፍረት ይሆንላቸው ነበር።

የአርን ልጆች ወደ ቅድስት ለመግባት በውሃ መታጠባቸው ድፍረት እንደሆነቸው ሁሉ ለእኛም የሐዲስ ኪዳን ካህናት/አማኞች/ ወደ ሰማያዊቷ ድንኳን /መንግስተ-ሠማያት/ ለመግባት በእግዚአብሔር ልጅ ደም ከሀጢያታችን በመታጠብ እንደምንጸድቅና በዚህም ድፍረትን እንደምናገኝ እንረዳለን “የልጁ የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከሀጢያት ሁሉ ያነሳል” 1ዮሐ1+8። ይህንንም ቃል ስምተንና አምነን በሙሉ ፈቃደኝነትም ከተቀበልን ድፍረት ይሆንልናል “ወአንተ-ሰው ወዳዕከሙ ገፁህን አንትሙ በእንተ ቃል ዘነገርኩከሙ ” ትርጉም :-እናንተ በሰነገርኳችሁ ቃል አሁን ገፁህን ናችሁ እንዳለ ጌታ በወንጌል ዮሐ 15+3። ይህንን በዕምነት የተገኘ የፀጋ ድፍረት ይዘን ወደ አባታችን መንግስት ገብተናል።

ነገር ግን ለሚጠራጠሩ ሰዎች ሐዋርያው ጳውሎስ ፍራቻውን ሲገልጽ “ እንግዲህ ወደ ዕረፍቱ ለመግባት ተስፋ ገና ቀርቶልን ከሆነ ምን አልባት ከናንተ ማንም የማይበቃ መስሎ እንዳይታይ እንፍራ ለነዚያ ደግሞ እንደተነገረ ለኛ የምስራች ተስብኳልና ዳሩ ግን የሰሙት ቃል ከሰሚዎች ጋር በዕምነት ስላልተዋሃደ አልጠቀማቸውም ” ዕብ 4+1-3 ሰላለ። እንደ ሐዋርያው ፍራቻ ቃሉን ስምተው በዕምነት ወደ ሰማያዊ ኢየሩሳሌም አንገባም ወይም መግባትና አለመግባታችን የምናውቀው ነፍስና ሥጋችን ከተለየች በኋላ ነው ብለው ለሚጠራጠሩት ነው።

በተጨማሪም ለእንደዚህ አይነት ተጣራጣሪ ልቦና ላላቸው ሰዎች በቂ የሆነ መልስ ሲናገር “ወአልሰሙ አንዝ ኩነኔ ለእሰ የጋደጉ ምግባረ ሥጋ በኢየሱስ ክርስቶስ እስመ ሕገ መንፈስ ዘሕይወት ዘተውሀበ በኢየሱስ ክርስቶስ ውዕቱ አግዐዘነ እምሕገ ጋጢአት ወእምት” ሮሜ 8+1-3 ትርጉም እንግዲህ በክርስቶስ ኢየሱስ ላሉት ሕሁን ኩነኔ የለባቸውም በክርስቶስ ኢየሱስ ያለው የሕይወት መንፈስ ሕግ ከጋጢያትና ከሞት ሕግ አርነት አውጥቶናልና በማለት የዕምነት ትምክህቱን ይገልጻል።

በሰዚህ ዛሬም እኛ ገስሐ ገብተን ወደ ነፍሳችን ጠባቂና መልህት ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተለይተንና ከእርሱ ውጭ ሌላ አዳኝ የሞተልንም አካል እንዳለን የምናስብ ከሆነ፤ ከሰፈር አልወጣንም ለዘለዓለም መንግስትም እርግጠኛ ያልሆንንበትን አገልግ ከንቱ ጋይማናት ይዘናልና ቆም በማለት ድጋሚ ልናስብበት ይገባል እንላለን። ሐዋርያው ጳውሎስም እንደዚህ አይነት ሀሳብ ያላቸውን ሰዎች “... ተስፋ ገና ቀርቶልን ከሆነ ምን አልባት ከናንተ ማንም

የማይበቃ መስሎ እንዳይታይ እንፍራ...” በማለት ፍራቻውን የገለጸውም ለዚህ ነው።

የጥንት አባቶቻችን የተደረገላቸውን የመስቀል ቃል በዕምነት በመቀበላቸው በጸጋው ጸድቀናል ይሉ ነበር። ይህንን ያልተረዱ ከሰፈር ያልወጡ ኢ-አማንያን ደግሞ የዕምነት ቃላቸው ስላልገባቸው ፀጋዎች የሚል የሰላቅ ስያሜን ሰጠዋቸው እንደነበር ከታሪክን መረዳት ይቻላል። ነገር ግን ቅዱስ ወንጌል “ያመነ የተጠመቀ ይድናል” ማር16+16 ይላል። እነዚህ አባቶች ነቃፊዎቹን መውረድ መወለዱን አታምኑም ሲሏቸው እናምናለን ይላሉ። አልተጠመቃችሁም? ሲሏቸው ደግሞ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም ተጠምቀናል ይላሉ ታዲያ እንዴት አልጻናችሁም? ሲሏቸው መልሳቸው ስንሞት ነው የምናውቀው ይላሉ። የሚገርመው ግን ይህንን መልስ ሲመልሱ በሞት ፍርድ ውስጥ መሆናቸውን አለማውቃቸው ነው ።

ምክንያቱም ወንጌል በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ ስም ስላላመነ አሁን ተፈርዶበታል ይላልና ዮሐ 3+19። እንዲያው የቁርዓኑ ሙሐመድ መንፈስ ያደረበት ካልሆነ በቀር አምኖ የተጠመቀ ሁሉ ከፀጋው የተነሳ እንደፀደቀ አለማመን የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስን ተልዕኮ ትርጉም አልባ ማድረግ መሆኑን አልተረዱትም። ሙሐመድ ጀነት/ገነት/ ትገባለህ ወይ? አሉት ይባላል እርሱም ምኑን አውቂው አላህ በምህረቱ ካላየኝ አለ ይላሉ ሽሆቹ ከዚህም የተነሳ ተከታዮቻቸው ሁሉ እኒህ ሰው ጀነት እንዲገቡ እስከዛሬ ድረስ ዶክ ያደርጉላቸዋል።³⁰ በርግጥም ሙሐመድ ይሰሩት ከነበረው የሕይወት ገጽታቸው አንፃር ዱክ ቢደረግላቸው ተገቢ ነው...³¹

የአርን ልጆች ከሰኑ በተቀመጠው ውሃ ሳይታጠቡ ወደ ቅድስት ቢገቡ ይሞቱ እንደነበር ሁሉ ክርስቲያኖችም ሀጢያታቸውን ባይናዘዙ ፍፃሜያቸው ሞት እንደሚሆን የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ይለናል “ሀጢያቱን የሚሰውር አይለማም የሚናዘዝባትና የሚተዋት ግን ምሕረትን ያገኛል ሁልጊዜ የሚፈራ ሰው ምስጉን ነው ልቡን የሚያፀና ግን በክፉ ላይ ይወድቃል ” ምሳ28+13-14።

³⁰ .በሙስሊሞች የዘወትር የጸሎት /ዱክ/ ምርቃን

³¹ .ሰምን አልሰለምኩም? በረዳት ፐርፌሰር አለማየሁ ሞገስ ገጽ 79- 88

ሀጢያታችንን ተናገዘን ከእግዚአብሔር ጋር ልንታረት ይገባል። ወደ እግዚአብሔር መንግስት ለመግባት የሚሻ ሁሉ ንክሐ መግባት እንዳለበት በነዚህ የእግዚአብሔር ቃል መረዳት ይቻላል ሐዋ3+19:505+161፣ 5+231 ሉቃ15+18 ሀጢያትን መናዘዝ የእግዚአብሔርን ቅጣት /ሞትን/ ማምለጥ ነው። ከተናዘዘን ደግሞ ይቅር ሊለን ከቆየው አመፃችን ሁሉ ሊያገጸን የታመነ ነውና 1ዮሐ1+9።

2. ቅድስት

† ቅድስት :-የመገናኛው ድንኳን ወይም የማደራያው ድንኳን ሁለተኛው ክፍል ነው። ቅድስት ምንድን ነው? እንዴትስ የአገልግሎት ሥርዓቱ ይከናወንበታል? የሚለውን ሰፊና ልብ አንጠልጣይ ታሪክ ስንመለከት። ፆደለ ለየ ቅዱስ ልዩ ቅድስት የተለየች ከሚለው የግዕዝ ሥርወ-ቃል የመጣ ሲሆን ቅድስት ከቦታ ሁሉ የተለየች ቦታ ማለት ነው።

ወደዚህ ቦታ ከእርን ልጆች በቀር ማንኛውም ሰው የመግባት መብት የለውም። እነርሱም ወደዚህ ቦታ እንዲገቡ ያስቻላቸው የክህነትን ስልጣን ከእግዚአብሔር ያገኙ በመሆናቸው ነበር። ካህናት ይህችን በር አልፈው እንደገቡ በቀጥታ አይኖቸው የሚያርፈው ከድፍን ወርቅ ተቀጥቶ ከተሰራው የወርቅ መቅረዝ ላይ ነው።

† 2.1. መቅረዝ :-ከወርቅ የተሰራ በከፍታ ቦታ የሚቀመጥ ካህናት በሚያገለግሉት ቦታ ጨለማን የሚያስወግድ አይነተኛ ንዋዩ ቅዱሳት ነው። በተለይም በመጋረጃ ከላይ እስከታች ለተሸፈነችው ቅድስት ጠቀሜታው የጎላ ነው። ምክንያቱም ካህናት በቅድስት ውስጥ ሲገቡ መቅረዙ ባይኖር ኖሮ የትና እንዴት? እንደሚያገለግሉ አያውቁም ነበር። ዛሬም በኢየሱስ ክርስቶስ የማይኖሩ የሐዲስ ኪዳን አማኞች ማንን? እንዴትና የት? አገልግሎታቸውን መፈፀም እንዳለባቸው ሊረዱ አይችሉም።

ጌታችንም በወንጌል “በጨለማ የሚመላለስ ወደት እንዲሄድ አያውቅም የብርሃን ልጆች እንድትሆኑ ብርሃን ሳለላችሁ በብርሃኑ እመኑ” ዮሐ 12+35 እንዳለን ልብ ልንል ያሻል። በሌላ ክፍልም አጋር ከየት መጣሽ? ወደየትስ ትሄዳለሽ? ብሎ የእግዚአብሔር መላክ በጠየቃት ጊዜ የመጣችበትን ከመናገር በቀር ወደት እንደምትሄድ አላውቅም ነበር ዘፍ 16+8-9።

ዛሬም እኛ ማን ፈጠራችሁ ስንባል ሥላሴ ከማለት በቀር የት ትሄዳላችሁ? ስንባል የምንሄድበትን የምናውቀው ከሞት በኋላ ነው እንላለን። እንዲህ ያለው መልስ የሚመጣው ካለማመን ነው። እንደዚህ በማለታችን እግዚአብሔርን የመፍራት ራስን ዝቅ የማድረግ መንፈስ እንዳለን ይመስለናል። ነገር ግን ይህ እግዚአብሔርን የመፍራትና አራስን ዝቅ የማድረግ መንፈስ ሳይሆን በእግዚአብሔር ፀጋ /ነፃ ስጦታ በሆነው በልጁ/ አለመታመንን እንዲሁም መታገን ያድን ዘንድ በሞቱ ሞትን ባጠፋልን መድኃኒዓለም ላይ ትምክህት እንደሌለን የሚያሳይ ለመሆኑ ብዙ መጥቀስ አያሻውም። ቅዱስ ወንጌል “በክርስቶስ ኢየሱስ ያሉ አሁን ኩነኔ የለባቸውም ” የሚለውን መለኮታዊ ቃል ሽረንና አቃለን እኔ በአፖላኬ ትምክህት ከዘለዓለም ሞት ድኛለሁ እንዳገል ትህትናን በተላበሰ የሰይጣን አዚም ሥር ወድቀን እንገኛለን።

ወደ ቅድስት በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ታጥበንና ነፅተን በሥጋው መጋረዳትም በድፍረት የገባን ዕብ10+19 ክርስቲያን የተባለን ሰዎች የዓለም ብርሃን በሆነው መድኃኒዓለም ዮሐ12+46 ላይ አይኖችንን በማሳረፍ መዳረሻችንን አውቀን ተስፋ ስለምናደርገው መንግስተ ሰማያት ታምነን ልንኖር ያስፈልጋል። ይሁን እንጂ የብርሃን ምንጭ ባልሆኑ እና የራሳቸው የሆነ ብርሃን በሌላቸው ፍጡራን ላይ አይኖችንን በማሳረፍ ወደ ቅድስት ያልገባን ስንቶች ስመ ክርስቲያኖች ነን?

† መቅረዙ ከአንድ ወጥ ወርቅ ተቀጥቶ የተሰራ ሲሆን እንዱ የወርቅ ግንድ ሲቀጠቀጥ ቅርንጫፎች እንደ ተገኙበት ሁሉ በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ /በሁለተኛው አዳም/ መከራ መቀበል ቅርንጫፍ የመሆን ብቃትን አግኝተናል። በዚህም ከዘለዓለም ሞት ድነናል። ጌታም በወንጌል “እነ ውዕቱ ጉንደ ወይን ወአንትሙሂ አዕጹቲሁ” ማለት እኔ የወይን ግንድ ነኝ እናንተም ቅርንጫፎች ናችሁ እንዳለን ዮሐ15+5። እርሱ የወይን ግንድ ሆኖ እኛን ቅርንጫፎቹ አድርጎናል። አያይዘም ቅርንጫፍ ከግንዱ ተለይቶ ምንም ማድረግ ስለማይችል ያለ እኔ ምንም ልታደርጉ አትችሉም ብሎናል ዮሐ 15+5 በዚህ ያለእርሱ ምንም ማድረግ አንችልም።

ማንኛውም ሰው በባህርይው በብርሃን መኖርና መመላለስ ይወዳል። የወደደውን የሚያገኘው ደግሞ በኢየሱስ ክርስቶስ የሕይወት ብርሀንነት ሲያምን

ነው። ብርሃን ባለበት ጊዜያው ጨለማ እንደማይኖር ሁሉ ዘለዓለማዊ የሆነው የሕይወት ብርሃን ኢየሱስ ክርስቶስ ባለበት ደግሞ ዘለዓለማዊው ጨለማ እያገኘውም። የብሉይ ኪዳን ካህናት በቅድስቲቱ ውስጥ በመቅረቡ ብርሃን እንደተመለሰሁ ሁሉ፤ በሰማያዊቷ ቅድስት ደግሞ ሰማያዊ መቅረዝ እርሱም የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ሆኖልን እንኖራለን ራዕ 21+23። ለዚህም መጽሐፍ ሲመለከር “ጨረቃ ይታወካል ፀሐይም ያፍራል” ኢሳ 24+23 እንዲሁም “ቅዕርሽን መዳን በርቶሽንም ምስጋና ብለሽ ትጠሪያለሽ ከዚያ በኋላ እግዚአብሔር የዘለዓለም ብርሃንን እምላክሽም ክብርሽ ይሆናልና ፀሐይ በተን ብርሃን አይሆንልሽም የጨረቃ ብርሃንም በሌሊት አያበራልሽም እግዚአብሔር የዘለዓለም ብርሃንን ይሆናልና የለቅሶሽንም ወራት ታልቃለችና ፀሐይሽ ከዚያ በኋላ አትጠልቅም ጨረቃሽም አይቋረጥም” ኢሳ 60+18-21 እንደተባለላት እኛ አማኞች ለምንኖርባት መቅደስም በጊዜ የዘለዓለም ብርሃኗ ሆኖ ይኖራል።

አይነን ዘወትር ወደዚህ መቅረዝ /ኢየሱስ/ የሚያደርግ አማኝ ለዘለዓለም ጨለማም በማይታይበት ቦታ ያድራል። ምክንያቱም እኛ አማኞች ከብሉይ ኪዳን የዘር ውርስ ክህነት ወጥተን በኢየሱስ ክርስቶስ በማመናችን ምክንያት በደሙ በተደረገልን የዝምድና ትስስር የክህነትን ማዕርግ አግኝተናል። እናም ወደ ሰማያዊት ቅድስት ገብተን የክህነት ሥታችንን የማከናወን ብቃት /ስልጣን/ አለን ራዕ 1+6፤ 5+10፤ 1ኢጥ2+5 ። ይሁን እንጅ የመዳንን ብቸኛ የብርሃን መንገድ በመተው ፍጥረታዊያን ሰዎች እንደ ሞኝነት /ቂልነት/ ሥጋዊያን ደግሞ የተከፈለውን የመዳን ፀጋ ለሥጋ አርነት በመስጠትያል ኢየሱስ በጨለማ ውስጥ ይርመሰመሳሉ።

† ውድ ለገባቢ አንተ ከየትኛው ወገን ነህ? ከፍጥረታዊያን ሰዎች ወገን ከሆንክ ስለአንተ/ች/ ሲል ያለአንዳች በደልና ሀጢአት እንደ ወንበዴ ተቆጥሮ የውርደት ሞት በሞተልህ/ሽ/ በኢየሱስ ክርስቶስ ብርሃንነትና መንገድነት የተዘጋጀልህ/ሽን/ መንግስት ልትወርስ ተሰጥቶሃልና በእርሱ ብርሃንነት ብቻ እምነህ/ሽ/ ተመላለስ/ሽ/ ከሥጋዊያን ሰዎች መካከል ከሆንክ/ሽ/ ደግሞ የኢየሱስ ክርስቶስን መከራ ካሰረሳህ/ሽ/ና አዚም በላይህ/ሽ/ ላይ ከጣለህ/ሽ/ ሥጋዊ ምኞት ተላቀህ/ሽ/ የፍቅር ሁሉ ፍጻሜ የሆነውን ጌታ በፊትህ/ሽ/ ዘወትር እንደተሰቀለ እንድታየው /ይው/ ለሚያደርገው መንፈስ ቅዱስ ልብህን ክፈት/ች/። ይህ

እንዲሆንልህም/ሽም/ አይኖችህ /ሽ/ ወደ ተሰቀለው ኢየሱስ ሊያተኩሩ ይገባል ዮሐ 14+8-15 ሮሜ 8+26-27።

† 2.2. የሀብስት ገበታ ፡- የሀብስት ገበታ በቅድስት ውስጥ ከሚገኙት ንዋዩ ቅዱሳት ውስጥ ሁለተኛው ሲሆን ከመቅረዡ ፊት ለፊት ይቀመጣል። አገልግሎቱም በእግዚአብሔር ፊት ሁልጊዜ የማይለዩ ወይም ሊታዩ የሚችሉ 12 ሀብስቶችን /ዳቦዎችን/ መሸከም ነው። ሀብስቶችም እንዳይወድቁ የሚደግፍ 75 mm ከፍታ ያለው በወርቅ የተለበጠ ክፈፍ አለው ዘፃ 25+23-30። በገበታው ላይ ሀብስቶቹ ስድስቱ በአንድ ረድፍ ስድስቱ ደግሞ በሌላኛው ረድፍ ይደረደራሉ። የሀብስቱ ማስቀመጫ ገበታም ከግራር እንጨት የተሰራ ነው።

† የገበታው ዓላማ አስራ ሁለቱን ነገደ-እስራኤል ሊወክሉ የሚችሉ ሀብስቶችን መሸከም ነው። የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ 'ክርስቶስ'ም በሥጋ የተገለጠው የዓለምን ሕዝብ በመወከል በእግዚአብሔር /በእባቱ/ ፊት ሊታይልን ነው ዕብ 9+24 ገበታው ሀብስቶችን ተሸክሞ በእግዚአብሔር ፊት እንደ ነበር ሁሉ ዘፃ 25+30። ክርስቶስም የሰው ልጆችን ሀጢአት ተሸክሞ በእባቱ ፊት በመታየቱ ከእርሱ የተነሣ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነትን እንድናገኝ አድርጎናል። የእርን ልጆች /የሕገ-ኦሪት ካህናት/ ወደ ቅድስት ሊገቡ ገበታው ሀብስቱን እንደተሸከመው የሚያዩት ከመቅረዡ በሚወጣው የዘይት ብርሃን እንደሆነ ሁሉ፤ በመንፈስ ቅዱስ እርዳታም አስቃቂ የነበረውን ሀጢአታችንን ኢየሱስ ተሸክሞ ስለ እኛ ዕዳ በደል እንደተገለታ መንፈስ ቅዱስ ያሳስበናል 1ቆሮ 4+6።

† 2.3. የዕጣን መሰዊያ፡- በቅድስቱ ውስጥ ከሚገኙት ንዋይ ቅዱሳት ውስጥ ይህ ሦስተኛው ነው። አስራሩም ከግራር እንጨት ሆኖ በወርቅ የተለበጠ ነው። አገልግሎቱም እርን /ሊቀ-ካህናቱ/ በየማለዳው መብራቶችን በሚያዘጋጅበትና በምሽትም መብራቶችን በሚያበራበት ጊዜ ጣፋጭ የሆነውን የዕጣን ሽታ ለእግዚአብሔር የሚያቀርብበት መሠዊያ ነው ዘፃ 30+1-10። ይህ የዕጣን መሰዊያ ለእግዚአብሔር ፍፁም የተሰየመ ንዋዩ ቅዱሳት ነው። ምክንያቱም በዚህ መሰዊያ ላይ ከገፁ ሰጣን በስተቀር የሚቃጠል መስዋዕትም ሆነ የእህል ቁርባን እንዲሁም ባዕድ የሆነ ዕጣን፤ የመጠጥም ቁርባን እንዳይቀርብበት ጥብቅ የሆነ ትዕዛዝ ተሰጥቶ ነበር ዘፃ 30+9-10 ።

በመሰዊያው ላይ ባዕድ የሆነው አጣን ቢቀርብ መስዋዕቱ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት አይኖረውም፤ እግዚአብሔር በዚያ ለአሮን እንዳይገለጥለት መጋረጃም ይሆንበት ነበር። እግዚአብሔር የወደደው አጣን ግን በመሰዊያው ላይ በቀረበ ጊዜ “እኔ እግዚአብሔር ለአሮን በዚያ እገለጥለታለሁ” እንዳለ ዘፃ 30+6። ዛሬም እንደ አሮን ክህነት ባልሆነ ነገር ግን እንደመልክ ጼዴት ሹመት የሆነ የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ አራሱን የተወደደ ገፁ የመፃዛ ሽታ አድርጎ ስለእኛ ለእግዚአብሔር በማቅረብ እግዚአብሔር በዚህ መስዋዕት ተገልጦልናል ኤፌ 5+2። የብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት /አሮን/ ግን አራሱን መልካም መፃዛ ለእግዚአብሔርም የተወደደ ሽታ አድርጎ ለማቅረብ አይችልም። እርሱ ራሱ የሀጢያት ድካም ነበረበትና። ስለዚህ ስለ እርሱና ስለ ሕዝቡ ምልጃን በሚያቀርብበት ጊዜ ገፁ የተወደደ ዕጣን በመሰዊያው ላይ ማቅረብ አስፈለገው።

ይህም ስለ አራሱና ስለ ህዝቡ በእግዚአብሔር ፊት የሚቀርብ መስዋዕት ነበር። ይሁን እንጅ የሐዲስ ኪዳን ሊቀ-ካህናት ሀጢያት ያላወቀው እርሱ ስለ ሕዝቡ ሀጢያት ምትክ የሚሆን ዕጣንን በመሰዊያው ማቅረብ ሳያስፈልገው አራሱን ከምድር ከተቀመመ የዕጣን መፃዛ ይልቅ ሰማያዊ የሆነ የተወደደ የመፃዛ ሽታ አድርጎ በመስቀል ላይ አቀረበ። ስለዚህም ፪/፪ሮሳስ በሂላሽው ሲናገር “ወክርስቶስ ከዊኖ ሊቀ-ካህናት ወሐዋርያ እምነ አዕረገ ርዕሶ በእንቲአሃ ዕጣን ገፁ ሀሳብ ለእግዚአብሔር አብ” ፲ሮጉም ክርስቶስ ሊቀ-ካህናት የሃይማኖታችን ሐዋርያ ሆኖ ለእግዚአብሔር አብ እራሱን ያማረና የተወደደ ዕጣን አድርጎ ስለእኛ አቀረበ አለ። * ³²

እንዲሁም ፪/፪ሮሳስ በሂላሽው “ወመጣም ነፍሶ በእንቲአነ ወአዕረገ ርዕሶ መፃዛ ዕጣን ውኩፋ በእንቲአነ ለእግዚአብሔር አብ መስዋዕት አሐደ ወፈፀመ እስከ ለዓለም በውስተ ቅድስተ ቅዱሳን” * ፲ሮጉም ነፍሱን ስለእኛ ለውጦ ለእግዚአብሔር አብም መፃዛው ያማረ ሽቶና የተቀበለ አድርጎ ስለእኛ መስዋዕት ሆኖ እራሱን አሳረገ በቅድስተ ቅዱሳን እስከ ዘላለምም ፈጸመው እንዳለ። * ³³ የማያዳግምን የመፃዛ ሽታ አቀረበልን።

³² . ሃ. አሸው ዘቅዱስ ቁርሱስ
³³ . ሃ. አሸው ዘቅዱስ ፊልጎስ

በመሰዊያው ላይ ዕጣን የሚያቀርበው ካህን እግዚአብሔር ከወደደው ገፁ ለአጣን በስተቀር ሌላ እንዳያቀርብ ታዝሟል። በሐዲስ ኪዳንም እግዚአብሔር በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ካልሆነ በቀር ማንኛውንም ዓይነት የምስጋና መስዋዕት አይቀበልም። ምክንያቱም እንዲህ ተብሎ እንደተጻፈ “የእግዚአብሔር ቃል በሙላት ይኑርባችሁ በጥበብ ሁሉ እርስ በርሳችሁ አስተምሩና ገሰጹ በመዝሙርና በዝማሬ በመንፈሳዊ ቅኔ በፀጋው በልባችሁ ዘምሩ እግዚአብሔር አብን በእርሱ እያመሰገናችሁ በቃልም ቢሆን ወይም በሥራ የምታደርጉትን ሁሉ በጌታ በኢየሱስ ስም አድርጉት” ቆላ 3+16-17 ተብሏልና። ክብር ለእርሱ ይሁንና ከጫካ በተለቀመ የዕዕዋት ውጤት መስዋዕትን ከማቅረብ አሳርፎናል።

ዛሬ እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠብቀው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ሆነን የምስጋና መስዋዕትን እንድንሰዋለት እንጅ እንደ አራታውያኖች የዕጣን ጭስ እንድንወዘውዝ አልታዘዝንም። ነገር ግን ማንም በወደደው ነገር ሆኖ የምስጋና መስዋዕትን ሊያቀርብ ይችላል። ማለትም ቢፈልግ በፍጡራን ቢፈልግ ደግሞ በምድራዊ አጣን። ነገር ግን በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን እያገኝም ኤፌ 5+20፣ ሮሜ 14+8-10፣ 1ቆሪ 10+31፣ ቆላ 3+17። በዚህ ዘመን በቤተ-ክርስቲያናችን ውስጥ ሰርገው በመግባት አምልኮን ያዛቡ የመናፍቃን አስተምህሮዎች እንዳሉ ከቤተ-ክርስቲያን አባቶች የተሰወረ አይደለም። “ማወቁን እናውቃለን ብንናገር እናልቃለን” በሚባለው ብሂል አንደበታቸው ተያዘ እንጅ።

መናፍቃን አሸልከው ካስገቧቸው ባዕድ የአምልኮ አስተምህሮዎች ውስጥ ጥቂቶችን ብንመለከት፡- ፍጡር በፍጡር በኩል ምስጋናን ለእግዚአብሔር እንዲሰዋ ያስተምራሉ ይኸውም፡- “ዓለም የተፈጠረው ቅድስት እክሊትን ለማመስገን ነው” * ³⁴ እንዲሁም “እኛ ሀጢያተኞች ስለሆን ፀሎታችንን ወደ እርሱ ማቅረብ ስለማንችል በቅዱስ እክሊ/እክሊት/ በኩል ካልሆነ በቀር ጸሎታችን አይደርስም” ይላሉ። ቅዱስ መጽሐፍ ግን “የሥጋ ለባሽን ሁሉ ፀሎት ወደምትሰማ ወደእንተ...” መዝ64+2 ይላል።

ይልቁንም በዚህ ዘመን ቤተ-ክርስቲያናችን ከቅዱስ ወንጌል ሀሳብ ውጭ ብቻ ሳይሆን ሰው ከተፈጠረበት ዓላማም የሚለዩ ትምህርቶችን የሚያስተምሩ

³⁴ . ታምረ-ማርያም መቅድም

ተንቁሶች መናፍስትን ጠሪዎች በእገልጋዮቹ ዘንድ በስፋት ይስተዋላሉ። የእግዚአብሔርን ቃል ስናነብ ደግሞ እንዲህ የምታደርግ ቤተ-ክርስቲያን በሐዋርያት ዘመን የነበረችዋን ጴጆችን ታስታውሰናለች 602+12-17። ምክንያቱም የጴጆችን ቤተ-ክርስቲያን ዓለማዊነትና መንፈሳዊነትን ከጥንቅቃ መንፈስ ጋር በውስጧ ተደባልቆ ይካሄድባት ነበር። ይኸውም፡-

- ሀ. ባለቅን ያስተማረ የበለጸገ የጥንቅቃ ትምህርት የሚጠብቁ
- ለ. ኒቆላውያንን የሚከተሉ ነበሩባት

ተ ሀ. የበለጸገ ትምህርት የሚጠብቁ- በለጸገ በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረ ሀብተ- መርገም ያለው መ-ዋርተኛ/ጠንቋይ/ ነበር ዘሁልቱ 31+16። የዚህ ሰው የጥንቅቃ /የመ-ዋርተኛነት/ መንፈስ በጴጆችን ቤ/ክ የገባባት በመሆኑ የሰይጣን ዘፋን ያለባት ወይም የተዘረጋባት ተብላ በእግዚአብሔር ተገስጿለች። ዛሬም በእኛ ዋ ቤተ-ክርስቲያን አድካሚ የሆነውን እውቀት /ትምህርት/ ከእናት እባት ተለይቶ ኮፌዳ አንጠልጥሎ ከውሻ ጋር ታግሎ ከተማሩ በጊላጎን ለጎን ደግሞ በአብዛኛው በበለጸገው የጥቅላ መንፈስ ተለክረው የሚወጡት ቀላውስትና መርጌቶች ቁጥር የትየለሌ ነው።

በዚህ ትምህርታቸውም ለዘመናት የእግዚአብሔርን ሀሳብ ይዛ የቆዩትን ቤተ-ክርስቲያናችንን የሰይጣን ሀሳብና ፈቃድ እንድታስተናግድ ያላደረጉት ድርጊት የለም። ይህ የክፋት ሀሳባቸውም ስለተሳካ ቤተ-ክርስቲያኒን በብርሀን ፍጥነት ውድቀቷን እያፋጠኑት ይገኛሉ። ቤተ-ክርስቲያናችን እንዲህ አይነቱን የሰይጣን አስተምሮ አውግዛ ከመለየት ይልቅ ትምህርቱ የሚስፋፋበትን መንገድ በተዘዋዋሪ ታበረታታለች ቢባል ማጋነን አይሆንም። ምክንያቱም ታላላቅ የቤተ-ክርስቲያን መሪዎች/ጳጳሳትና የደብር አለቆች/ ሳይቀሩ ከነዚህ የጥንቅቃ መንፈስ ከተዋሀዳቸው ደብተሮች ዘንድ ገርማ ሞገስ፣ጥይት የማያስመታ፣የሕዝብ መስተፋቅር፣መድፍነ-ፀር ወዘተ... የሚባሉትን መተቶች ለመቀበል በየደብተራው እግር ሥር የማይወድቁ /የማይለማመጡ/ ቢኖሩ በእንስራ ተቀቅሎ ሳይርስ እንደሚገኝ ባቂላ በቁጥር እከሌና እከሌ የሚባሉ ብቻ ናቸው። ይህ ደግሞ ቤተ-ክርስቲያኒ ወደ ውድቀት እያዘገመች መሆኗን የሚያሳየን ነው። በዚህ ዘመን ለማያዊው ዘጋቢ/የሐንስ ወንጌላዊው/ በእኛ ቤተ-ክርስቲያን ቢመጣ /ቢገኝ/

ለጴጆችን ከተጻፈው የማስጠንቀቂያ መልዕክት የማናመልጥ መሆኑን ልንገነዘብ ያሻል።

ተ ለ. ኒቆላውያንን የሚከተሉ- በጴጆችን ቤተ-ክርስቲያን ይታይ የነበረው ሌላው ስህተት የኒቆላውያንን አምልኮ ወደ ቤተ-ክርስቲያን ማስገባት ነበር። ኒቆላውያን “በቤተ-ክርስቲያን ውስጥ ሆነው ከአረማዊ ሀብረተሰብ ጋር ተቀላቅለው መስሉ መኖር ምንም ክፋት የለውም የሚሉ መናፍቃን ናቸው። ይኸውም በክርስቶስ ያገኘውን መንፈሳዊ ነፃነት ጣዖት ለማምለክና ለማመንዘር ወይም ያሻንን ለማድረግ መብት ሰጥቶናል” የሚል አስተምህሮ ነበራቸው³⁵ በክርስቶስ ኢየሱስ የምታምን ቤተ-ክርስቲያን ቀኝ እጇን ከክርስቶስ ጋር ግራ እጇን ከሰይጣን ጋር አብራ የምታጨበጭብ ከሆነ የክርስቶስ ኢየሱስ ቤተ-ክርስቲያን መሆኗ ይቀርና ጴጆችን ይታወቃል። ስለዚህ በቤተ-ክርስቲያናችን ውስጥ ለገባው የስህተት አስተምህሮ እንዳችን በእንዳችን ከምናሳብብ ይልቅ ሁላችንንም እንደሚመለከተን ተገንዝበን እኛና አባቶቻችን የሰራውን ስህተት ይቅር በሰን እያልን በልዑል ፊት ልንወድቅና በንስሐ ልንመለስ ይገባል እንግልን።

3. ቅድስተ-ቅዱሳን

ተ ቅድስተ-ቅዱሳን ማለት ከተለዩት የተለዩት ከተመረጡት የተመረጠች ልዩ ክፍል /ቦታ/ ማለት ነው። በዚህች የተቀደሰች ቦታ “ለእግዚአብሔር ወገን” ነን ብለው ወደ እግዚአብሔር እራሳቸውን ካስጠጉ ካህናት መካከል የተመረጠው ሊቀ ካህናት /እርግ/ ብቻ በዓመት እንደ ጊዜ ይገባታል ዘፃ 32+26፤ ዘሌ 16+2።

ቅድስተ-ቅዱሳን ከቅድስት የምትለየው በመጋረጃ ነው። መጋረጃውም ለማያዊ፣ሀምራዊና ቀይ ግምጃ /ጨርት/ በቀጭንም የተፈተለ በፍታ ነበር። በመጋረጃው ላይም ኪሩቤል በጥልፍ ጥበብ ይሳለብታል ዘፃ 26+31። የዚህ መጋረጃ ጥቅምም በቅድስት የሚያገለግሉትን ካህናት የእግዚአብሔር ክብር በመላት በሚገለጥባት በዚህች የመጨረሻዋ ክፍል እንዳይገቡም ሆነ እንዳያዩ የሚጋርድ ነበር ዘፃ 26+33 ። ምክንያቱም ሰው የእግዚአብሔርን ክብር ቢያይ ይሞታልና ዘፃ 33+20 ሊቀ-ካህናቱ /እርግ/ በየቀኑ ወይም በፊለገው ጊዜ ወደ

³⁵ መጽሐፍ ቅዱስ አዲሱ መደበኛ ትርጉም ማብራሪያው /ትላቁ ደረት ከበር/ ገጽ 1928

ቅድስተ-ቅዱሳን እንዳይገባ ማስጠንቀቂያ በሙሴ አማካኝነት ተሰጥቶታል ዘሌ 16+2 :: ይህንንም ትዕዛዝ ተላልፎ ቢገኝ የሞት ቅጣት ይጠብቀዋል ዘሌ 16+2:: መጋረጃው በእኛና በእግዚአብሔር መካከል ለዘመናት ለይታን የኖረችውን የውርስ ኃጢአት ወይም መተላለፍ ታላቅናለች ኢሳ 59+2:: ይህ የውርስ ኃጢአት ከአንዱ ወደ ሌላው ይተላለፍ የነበረው በዘር /በውልደት/ ነበር:: እነዚህ ካህናት ከዚህ የዘር ሐረግ በተለየ መንገድ ሰው ሆነው እስካልተገኙ ድረስ ማንኛውም ሰው ደክሞ በተገኘበት ኃጢአት እነርሱም ድካም ለብሰው ስለሚገኙ ይህን መጋረጃ ማለፍ /መግለጥ/ ይከለክሉ ነበር:: በዚህ ምክንያት ወደ ውስጠኛው ክፍል ገብተው የእግዚአብሔርን ክብር ለማየት እጅግ ይገጉ/ይመኙ/ ነበር::

ይህንን የዘመናት ናፍቆትና ምኞታቸውን ሊፈፅም ችሎታና ብቃት ያለው በደህ ቤት ያደረገ ስኬት ደህና ጥበበኛ የሆነ ከይሁዳ ነገድ ተገኝ መክ 9+13 እነርሱም የሥጋ ፈቃዳቸውን ሊያሟላ በሚችል መንገድ ባለመገለጡ ተቃወሙት:: ከሰፈር ውጭም አውጥተው ወንበዴዎች በሚቀጡበት የእንጨት መስቀል ሰቀሉት:: ይሁን እንጅ እርሱ /የናዝሬቱ ኢየሱስ/ በመስቀሉ ለዘመናት ከልክሉአቸው የነበረውን መጋረጃ ለሁለት ቀደደላቸው ማቴ 27+51 የዚህ መጋረጃ መቀደድ ለእነርሱ ብቻ ሳይሆን ለእኛም አሕዛብ ተብለን ለተጠራነው ጣዖት አምላኪዎች ወደ ምድራዊቱ ቅድስተ ቅዱሳን ሳይሆን ወደ ሰማያዊቱ ቅድስተ ቅዱሳን አልፈን እንድንገባ ብቃታችን ሆነልን በዚህም ሕዝብና አሕዛብ የሚለውን ልዩነት አጠፋልን ::

በወንጌልም እንዲህ እንደተባለ “...ሁለቱን ያዋህደ በአዋጅ የተነገሩትንም የትዕዛዛትን ሕግ ሽር በመካከል ያለውን የጥልን ግድግዳ በሥጋው ያፈረሰ ይህም ከሁለታቸው አንድን አዲስ ሰው ይፈጥር ዘንድ...ጥልንም በመስቀሉ ገድሎ በእርሱ ሁለታቸውን /እኛና አይሁድ ማለትም ሕዝብና አሕዛብ/ በአንድ አካል ከእግዚአብሔር ጋር ያስታርቅ ዘንድ ነው” ኤፌ 2+14-17 ስለዚህ በክርስቶስ ኢየሱስ አዲስ ሰው ሆነን ከእግዚአብሔር ጋር ታርቀን በአንድ መንፈስም ወደ አብ መድረስ ሆነልን:: በዚህች መጋረጃ ላይ ?ኪሩቢል ስዕል በጥልፍ ጥበብ ተሰለው ይታዩባት ነበር:: ኪሩብ በሰው ልጅ ታሪክ ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ የተገለጡት ሰው የሕይወት ዛፍን በልቶ ለዘለዓለም ሕያው ሆኖ እንዳይኖር በተከለከለበት ጊዜ ነበር ዘፍ 3+24::

በቅድስተ-ቅዱሳን መግቢያ መጋረጃ ላይ ተሰለው መታየታቸውም ከገነት ያስወጣችን ከእግዚአብሔር የለዩችንን ኃጢአት እስከዚያ ዘመን ድረስ የሚያሳስቡን ነበር:: ከዚህ መጋረጃ በስተጀርባም ሁለንተናዋ በወርቅ የተሰጠች የኪዳን ታቦት በእርሷ ውስጥም መና ያለባት የወርቅ መሶብ! የበቀለች የአሮን በትርና የኪዳን ጽላትን እናገኛለን::

† 3.1. የቃል ኪዳን ታቦት (ARK OF THE COVENANTE) የቃል-ኪዳንን ታቦት አገልግሎትና ጥቅም ለመግለፅ ሰፊና ልብን የሚያንጠላጠል የእግዚአብሔርን ክብር የሚገልጥ ክፍል በመሆኑ እግዚአብሔር በረዳን ጊዜ ለራሱን አስችለን እናየዋለን:: በዚህ ክፍል ግን አሰራሩንና በውስጡ ያሉትን ንዋየ ቅዱሳት በጥቂቱ እንመለከታለን::

† የቃል ኪዳን ታቦት:- ታቦት የሚለው ቃል በዕብራይስጥ “*ኑባህ*” ማለትም ሳጥን መሰል ባለመክደኛ! ለዕቃ ማስቀመጫ የሚያገለግል እንደማለት ነው:: “የቃል ኪዳን ታቦት” የሚለው ሀረግ ከሁለት ጥምር ቃል የተገኘ ነው:: ይኸውም ቃል ኪዳንና ታቦት የሚሉት ናቸው:: ታቦት ማለት ቤተ-አደረ ከሚለው ግስ የተገለሰ ሆኖ ታቦት ትርጉሙ ማደሪያ ማለት ነው:: ማደርያነቱም ለሁለቱ የደንጋይ ሰሌዳዎች ነው:: ሰሌዳዎቹም /ገበቴዎቹም/ በእግዚአብሔር ጣቶች የተጻፉ ሕግጋትን የያዙ ናቸው::

† ኪዳን ማለት ደግሞ ተካየደ ተስማማ ተማማለ ውል አደረገ ማለት ሲሆን: ቃል-ኪዳን ማለትም ሁለት ወይም ከሁለት በላይ በሆኑ አካላት መካከል የሚደረግ ስምምነት ነው:: በዚህም ስምምነት ውል አቅራቢና ውል ተቀባይ አካላት/ወገኖች/ መገኘታቸው የግድ ነው:: ውል አቅራቢ ማለት የውሉን ሰነድ እዘጋጅቶ የሚያቀርብ ሲሆን ውል ተቀባዩ ደግሞ በውል አቅራቢው በኩል የቀረበውን የውል ሰነድ ይጠቅመኛል ተስማምቸበታለሁ ብሎ ፈቃዱን የገለጠበት ነው ዘፃ 19+3-8:: ይህንን ውል ሁለቱም አካላት በፈቃደኝነት ከተስማሙበት በኋላ ለሁለቱም አካላት አስገዳጅነት ያለው ሕግ ይሆንባቸዋል::

የቃል-ኪዳን /የስምምነቱ/ ውልም አስገዳጅነቱ የሚፀናው በውል አቅራቢውና በውል ተቀባዩ መካከል ብቻ ነው:: በአንጻሩ በውሉ አማካኝነት የሚገኘው ጥቅም ለሦስተኛ ወገኖች/አካላት/ ጠቀሜታን አይሰጥም (ኢትዮጵያን

ጨምር)። በቃል ኪዳን ታቦት የተደረገውን የውል ስምምነትም ስናጠና ውል አቅራቢው የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔርሲሆን፤ውል ተቀባዮቹ ደግሞ የአስራኤል ነገድ ብቻ ናቸው። እናም በቃል ኪዳን ታቦት አማካኝነት ከሚመጣው ግዴታም ሆነ ጠቀሜታ እንዲሁም በረከትና መርገም የሚያስገድዳቸው እስራኤላውያንን ብቻ ነበር። እግዚአብሔርና አስራኤል በተስማሙበት የቃል-ኪዳን ታቦት መካከል ሦስተኛ ወገን ጣልቃ ቢገባ በቃል ኪዳን አማካኝነት ከሚመጣው በረከትና ጥቅም ተካፋይ ሊሆኑ አይችሉም።

በአንጻሩ በማይመለከተው የውል ሰነድ ጣልቃ በመግባት በምርኮም ይሁን በስርቆት ቢወስድ የእግዚአብሔር የቁጣ አሳት በሦስተኛው ወገን /አካል/ ላይ ይነድበታል። ለዚህም በፍልስጤማውያን ከተሞች የወረዱትን አምስቱን መቅሰፍቶች መመልከቱ በቂ ይሆናል 1ኛ ሳሙ 5 እና 1ኛ ሳሙ 6። በዚህ ታሪክ ውስጥ እንደምንረዳው ምንም እንኳን የቃል ኪዳን ታቦት የተማረከቸው በእስራኤላውያን ኃጢአት ቢሆንም ቅሱ ፍልስጤማውያን የማይመለከታቸውን የቃል-ኪዳን ውል በመውሰዳቸው የበረከቱ ሳይሆን የመቅሰፍቱ ተካፋይ ለመሆን በቅተዋል።

† 3.1. የቃል ኪዳን ታቦት አስራር የቃል ኪዳን ታቦት ከግራር እንጨት የተሰራ ሲሆን ዘጸ25+10 ቅርጹም ሳጥን መስል ሆኖ በውስጥና በውጭ በጥሩ ወርቅ የተለበጠ ነው ዘፃ 37+1-9። የታቦቱ ርዝመት መቶ አስር ሣ.ሜ /ሁለት ክንድ ተኩል/ የጉኑ ሰፋት ስድሳ ስድስት ሣ.ሜ /አንድ ክንድ ተኩል/ የሆነ የሥርየት መክደኛ (mercy seat) አለው። በዚህ የሰርየት መክደኛ ላይም ከተቀጠቀጠ ወርቅ የተሰሩ ክንፎች ያሏቸው ሁለት የኪሩቤል ምስል እንደሚናተፉ አውራ ዶሮዎች ሆነው እንዲሰሩ ታዝዟል። እነዚህ ኪሩቤልም በምህረት ዙፋኑ ላይ በንፅፅር ሆነው አይኖቻቸው የሥርየት መክደኛውን እንዲመለከቱ ሆነው ይቀረጻሉ ዘፃ 25+17-22።

† 3.1.1. የሥርየት መክደኛ (mercy seat) የሥርየት መክደኛ ማለት የበደል /የኃጢአት/ መደምሰሻ የይቅርታ ማግኛ እንደማለት ነው። በሥርየት መክደኛ ውስጥ የተለያዩ ንዋዩ ቅዱሳት ቢኖሩም ከሥርየት መክደኛው ጋር ቀጥተኛ የሆነ ግንኙነት ያለው ግን የምስክሩ ጽላት ብቻ ነው። ምክንያቱም የምሥክሩ ጽላት በውስጡ /በሥሩ/ ባይኖር ኖሮ የሥርየት መክደኛው ባላስፈለገም ነበር። ጽላቱ ምስክር የሚለውን ገላጭ /ቅጥያ/ ቃል እንዲያገኝ ያደረገው

የእግዚአብሔርን ጸድቅነትና የሰውን ልጅ ሀጢአተኝነት የሚመለከቱ ሕግጋትን የያዘ በመሆኑ ነው። ጽላት የሚለውን ቃል በዕብራይስጥ ስሌዳውን ሳይሆን በላዩ ላይ የተቀረጹትን ሕግጋት የሚያመለክት እንደሆነ የጽንፄው ባለቤቶች ይናገራሉ።

ከዚህ በመነሳት የምሥክሩ ጽላት ስንል ሕግጋቶችን የያዘው ደንጋይ /የተፃፈበት/ ማለታችን ነው። ጽላት እንደ እግዚአብሔር ትዕዛዝ ከሆነ የሚቀረፀው ከደንጋይ ብቻ ሲሆን በላዩ ላይ ያሉትንም ሕጎች የሚጽፈው ልዑል እግዚአብሔር ብቻ ነው። ጽሁፉም አስርቱ ትዕዛዛት ብቻ እንጅ ዝታቦት ዘእከሌ፣ምስለ ፍቁር ወልዳ ወዘተ... የሚባል ነገር አይጻፍበትም። ተጽፎበት ከተገኘም እንዲህ ያለው ያለ እግዚአብሔር ትዕዛዝ የተሰራ በመሆኑ ጣየት ልንለው ይገባል። እንዲህ ላለው ምስል የሚሰግድ ማናቸውም ሰው ደግሞ ጣየት አምላኪ ይሆናል ማለት ነው።

የሁለቱ ስሌዳዎች/ገብቱዎች/ ዓላማ ኃጢአተኛውን ኃጢአተኛ ጸድቁን ጸድቅ በማለት ትክክለኛ ፍርድን ለመስጠት ነበር። ስለሆነም እነዚህን ሕግጋት የሚሻር ማንኛውም ሰው /አካል/ እንዲቀጣ ምስክር ሆነው በእግዚአብሔር ፊት ያቀርቡታል። ቅጣቱም ሞት ነው። ምክንያቱም የኃጢአት ደመወዝ ሞት ነውና ሮሜ 6+23። ሕግ ሁል ጊዜ ፈፅመኝና ሕይወትን አስጥሃለሁ ሕዝ 20+11 የምትል በመሆኗ አንድ የውጣ /የመጨረሻዋ የዕብራይስጥ ነጥብ(ነቁጥ)/ ሳትጎድል እንድትፈጸም ትፈልጋለች።

ስለሆነም ከሰው ወገን ፍጹምነትን ትጠብቃለች። ይሁን እንጅ የሰው ልጅ በውርስ ኃጢአት አማካኝነት ሙት የሆነው ሕሊናውና አካሉ ሕግን የመፈፀም ጉልበትና ብቃት የለውም። ከዚህም የተነሳ ሕግ በእግዚአብሔር የፍርድ ዙፋን ፊት ምስክር ብቻ ሆኖ መቅረብ ሳይሆን ከሳሻችንም ሆኖ ይቀርባል። በዚህም የእግዚአብሔርን የቁጣ አሳት በኃጢአተኛው ላይ ታብባላለች ሮሜ 7+13። ይህ ደግሞ ወደ አሳት ተጥሎ እንዲቃጠል በተፈረደበት ሰው ላይ ቤንዝን እንደማርከፍከፍ ወይም እንደማቅረብ ያለ ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ስለዚህ ነገር ሲናገር “ሕግ መንፈሳዊ እንደሆነች እናውቃለንና እኔ ግን ከኃጢአት በታች የተሸጥኩ የሥጋ ነኝ የማደርገውን አላውቅምና የምጠላውን ያን አደርጋለሁ ዳሩ ግን የምወደውን እርሱን አላደርግም... የማልወደውን የማደርገው አሁን እኔ አይደለሁም በእኔ የሚያድር ኃጢአት ነው እንጅ በእኔ ማለት በሥጋዬ በጎ ነገር

እንዳይኖር አውቋለሁና በውስጡ ሰውነቴ ለእንዚአብሔር ሕግ ደስ ይለኛል ነገር ግን በብልቶቼ ከአዕምሮዬ ሕግ ጋር የሚዋጋውንና በብልቶቼ ባለ በሀጢያት ሕግ የሚማርከኝን ሌላ ሕግ አያለሁ እኔ ምንኛ ጉብጽላ ሰው ነኝ ለዚህ ለሞት ከተሰጠ ሰውነት ማን ያድነኛል? " ሮሜ 7+14-24 ይላል።

ሕግ ቅድስትና ጸድቅ በጉም ናት ሮሜ 7+12 ነገር ግን ከአባታችን ከአዳም በወረሰነው የኃጢአት ድካም ምክንያት ሙት ስለሆነ ሥጋችን ሊፈፅማት አልቻለም። ስለዚህ ለሕይወት ትሆንን ዘንድ የተሰጠችን ሕግ ለሞት ሆነችብን ሮሜ 7+10። እርሷ /ሕግ/ የሰውን ልጅ ብቃት /ቸሎታና አቅም/ እንደሌለው እያወቀች ፈፀመችና ሕይወትን ልስጥህ ትላለች። ሐዋርያው ጳውሎስ ለዚህ ለሞት ከተሰጠ ሰውነት ማን ያድነኛል? በማለት ከውርስ ከተላለፈበት ኃጢአት ማለትም ሕግን ለመፈፀም ብቃትን ካላጣው ሙት ሰውነት ለማምለጥ ብቃት የሚሆንለትን አዳኝ እንደሚፈልግ ይጠቁማል ሮሜ7+24-25። ሐዋርያው ወዲያው በቀጣዩ ምዕራፍ የጥያቄውን ምላሽ ሲያብራራ "እንግዲህ በክርስቶስ ኢየሱስ ላሉት አሁን ኩነኔ የለባቸውም በክርስቶስ ኢየሱስ ያለው የሕይወት መንፈስ ሕግ ከኃጢአትና ከሞት ሕግ አርነት አውጥቶኛልና..." በምዕ 8+1-9 በስፋት ያብራራልናል።

ስለዚህ እንዚአብሔር የእስራኤላውንን ኃጢአት እንዳየና እንደሰማ እንዳይቀጣ የሥርየት መክደኛውን በምሥክሩ ጽላት ላይ አኖረው። በዚህ ክፍል ላይ ሁለት የማይስማሙ ነገሮች ተስማምተው ሲቀመጡ እናያለን እነርሱም የሥርየት መክደኛውና የምስክሩ ጽላት ናቸው። ይህም የምሥክሩ ጽላት እውነት ሲሆን የሥርየት መክደኛው ደግሞ ምሕረት ነው። ነቢዩ ዳዊትም ስለዚህ ሲናገር "ምሕረትና እውነት ተገናኙ ጽድቅና ሰላም ተስማሙ እውነት ከምድር በቀለች ጽድቅም ከሰማይ ተመሰከተች"መዝ 84(85)+10 ይለናል።

† እውነት ማለት ሀቅ ትክክል ጽድቅ ማለት ነው። እውነት አንድን ሀጢአተኛ ወይም ስህተተኛ አካል ትክክል ነህ ወይም ጽድቅ ነህ እንደማትል ሁሉ ጽድቁን አካልም ኃጢአተኛ ነህ አትልም። እውነት ጽድቅ የሆነውን ሰው ኃጢአተኛ ነህ በማለት የተላላተ ፍርድን አትሰጥም ሁሉንም እንደ ሥራው ዋጋውን ትሰጣለች እንጅ ራዕ22+11-13። እናም እንዚአብሔር በባህሪው እውነተኛ ስለሆነ

ኃጢአትን ሳይቀጣ ለኃጢአተኛው ይቅርታን አያደርግም። በአንፃሩ እንደ እንዚአብሔር ያለ መሐሪና ይቅር ባይ ደግሞ የለም።

† ምሕረት ማለት ደግሞ ኃጢአተኛና በደለኛውን በደሉን ሳይቆጥር ኃጢአትና በደል እንደሌለበት አድርጎ መተበልን ያሳያል። የሥርየት መክደኛው ምሥጢራዊ ትርጉምም ይህንን ያመለክታል።

በዚህ የሥርየት መክደኛ ሥር እውነት በመኖሩ ኃጢአተኛውን ኃጢአተኛ ነህ የምትለዋን የምስክር ሕግጋት በአደባባዩ ወይም ሕዝቡ በሚገኝበት ቦታ በሙሴና በሌዋውያን አማካኝነት ይታወጅ ነበር። የእንዚአብሔር ሕዝብም ሕጉ ሲታወጅ ኃጢአተኛ መሆናቸውን ያውቁ ነበር ዕብ7+7።

ሀጢአተኝነት ለተሰማቸው ሰዎችም ለኃጢአታቸው ቅጣት ተለዋጭ በሚሆንላቸው ግልገል በ7 /ጠቦት/ አማካኝነት ሊቀረሙና የበጉን ደም በሥርየት መክደኛው ላይ ይረጭላቸዋል። እነርሱም ሀጢአታቸው በበጉ ደም ከመሸፈኑ የተነሣ በምሥክሩ ጽላት /እውነት/ አማካኝነት ከሚመጣቸው የእንዚአብሔር የፍርድ ቁጣ ወይም ቅጣት ይተርፋሉ ራዕ 21+8።

በዚህም እያንዳንዱ እስራኤላዊ ስለራሱ በደል ቤዛ ሆኖ የታረደውን በ7 ደም በስርየት መክደኛ ላይ ከመረጨቱ የተነሳ ከፍርድ ዙፋን ወጥቶ በምህረት ዙፋን ይታይ ዘንድ ብቃቱ የበጉ ደም እንደሚሆንለት ሁሉ የሐዲስ ኪዳን አማኝም ከእንዚአብሔር የዘለዓለም የቁጣ እሳት የዳነው በኢየሱስ ክርስቶስ የሥርየት መክደኛነት ነው ሮሜ3+25።

† 3.2. ሁለቱ ኪሩብ ኪሩብ አንድ ወይም ነጣላ ሲሆን ኪሩቤል ብዙ ቁጥርን ያመለክታል። ኪሩቤል የእንዚአብሔር ዙፋን በሚገለጥበት ሁሉ የሚገለጡ የእንዚአብሔር የክበሩ ፍጥረታት ናቸው። በመገናኛው ድንኳን የመጨረሻ ክፍል /ቅድስተ-ቅዱሳን/ ውስጥ የስርየት መክደኛው ላይ እንደሚኖተፋ ድርዎች ሁነው ዓይኖቻቸው ቁልቁል የስርየት መክደኛውን ሲመለከቱ ይታያሉ ዘፃ 25+17-22። ይህም ስለ ኃጢአተኛው ሰው ተለዋጭ /ምትክ/ ሆኖ የሚታረደውን የበግ ደሙ የሚፈስበትን ንዋዩ ቅዱሳት /ኃጢአትን የሚከድነውን ዕቃ/ በሕግ የበደልን ዋጋ ከበዳዩ ሳትቀበል በዳዩ ይቅርታን አግኝቶ ሲመለስ እያዩ አድናቆታቸውን የሚገልጡበት ክፍል ነው። ኪሩቤል አማናዊ የኃጢአት ስርየት ያሰገኛልን

የእግዚአብሔርን በግ ከሃያ አራቱ ሊቃናት ጋር በመሆን በመጨረሻው የፍርድ ሰዓት እንዲህ ይሉታል፡፡ “መጽሐፋንም ትወስድ ዘንድ ማጎተሞችን ትፈታ ዘንድ ይገባሃል ታርዲሃልና በደምህም ለእግዚአብሔር ከነገድ ሁሉ ከጽንፁም ሁሉ ከወገንም ሁሉ ከሕዝብም ሁሉ ሰዎችን ዋጅተህ ለአምላካችን መንግስት /ሕዝቦች/ ይሆኑ ዘንድ አደረግሃቸው” በማለት ያደናገቁታል ያመለግኑታል ራዕ 5+11 የለናል፡፡

ስለዚህ በዚህ የተትረፈረፈ ምህረቱ ከመደነቃቸው የተነሳ እንደ ሚያመለግኑትና የሰው ልጅ ከገነት የተባረረበትን ምስጢርም ስለሚያውቁና እንዳይገባም ይጠብቁ ስለነበር አሁን ለሰው ልጆች ያደረገውንና እያደረገ ያለው ችርነቱን እያዩ የሚያደናገቁ ፍጥረቶች ናቸው፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ከመላዕክት ወገን ለሆኑት ለከሩቤል ደሙን አላፈሰሰም ነገር ግን ለሰው ልጆች /በእኛ/ ሊል ደሙን አፍሰሶ ሕይወቱን በመስቀል ላይ በመስጠቱ የሚያደናገቁና የሚያመለግኑ ከሆነ ይህ ውሳኔ የተደረገልን እኛ /የሰው ልጆች/ ይህንን ድንቅ መካር የዘለዓለም አባት የሰላም አለቃ ተብሎ የተነገረለትን ጌታ ትተን ለእኛ በተደረገልን የሚደነቁትን ፍጡራንን ስንለማመንና ስንማፀን እንዲሁም ስናመለግን መገኘት አልነበረብንም ነገር ግን ዛሬ በቤ/ክያናችን እየተፈጸመ ያለው ከዚህ በተለየ መልኩ ነው፡፡

† 3.3. የምድረ በዳው መና በቃል ኪዳን ታቦት ውስጥ ከሁለቱ የምስክር ጽላት /ደንጋይ/ በተጨማሪ የምድረ በዳው መና በወርቅ መሶብ ውስጥ ሆኖ ይገኛል፡፡ ይህም እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብፅ የባርነት ቀንበር በከንዱ አውጥቶ ወደ ተስፋይቷ የአባቶቻቸው ርስት እንዳስገባቸው መታሰቢያ ይሆን ዘንድ የተቀመጠ ነው፡፡ በዚህም የልጅ ልጆቻቸው እግዚአብሔር ያደረገላቸውን ጥባቆች እንዲያስቡት /እንዲዘክሩት/ በውስጠኛዋ ክፍል ባለችው ቅድስተ-ትዳላን በወርቅ መሶብ ሆኖ በምስክሩ ፊት ለፊት እንዲቀመጥ እግዚአብሔር መሴን አዞታል ዘፃ 16+32-34፡፡ ይህ መና እስራኤላውያን ከግብፅ የባርነት ኑሮ ተላቀው የተስፋይቱን ምድር እስኪወርሱ ድረስ በሕይወት እንዲኖሩ ያገለገላቸው የምድረ በዳ ወይም የባዶ ምድር ቀለብ ነው፡፡ ምድረ በዳ ማለት ምንም ልምላሚ የማይታይበት ሰው ወይም እንስሳ ሕይወቱን ሊያቆይበት የሚችል ምግብም ሆነ ውሃ የሌለበት በረሃ ማለት ሲሆን በዚህ ቦታ ላይ እስራኤላውያን ለ40 ዓመታት ያህል በብቸኛ ምግብነት ተጠቅመውበታል መዝ 77÷ 24-25፡፡

ዛሬም ቤተ-ክርስቲያን /እስራኤል ዘንፍስ/ በተፈፀመ ተስፋና ባልተፈፀመ ተስፋ ላይ የምትገኝ ሲሆን ከተፈፀመ ተስፋ ተነስታ ወደ አልተፈፀመ ተስፋ ለመድረስ ከሰማይ የወረደው የሕይወት እንጂራ ተሰጥቷታል፡፡

ለእስራኤል ዘሥጋ በምድረ በዳ ከሰማይ የወረደው መና በመካከላቸው ሊገኝ ወደ ተስፋይቱ ምድር የሚያስገባው ምግብ መሆኑን ባለማወቃቸው ይህ ምንድር ነው? እንደተባባሉ ሁሉ ዘፃ 16+15 በዚህ ዘመንም ኢየሱስ ክርስቶስ ለብዙዎቹ ለመውደቃቸው ለብዙዎች ደግሞ ለመነሳታቸው ምልክት ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር እንደሾመው /እንደቀባው/ እያነበቡ ና እየሰሙ ሉቃ 2+34 ብዙዎች ኢየሱስን ለማወቅ ሲጥሩ አይታዩም፡፡ ሐዋርያው ጴጥሮስም ለመጽተኛ /ለተበተኑት/ ክርስቲያኖች በጻፈው መልዕክቱ ለማያምኑ ግን እናጢዎች የጣሉት ደንጋይ እርሱ የማዕዘን ራስ የዕንቅፋትም ድንጋይ የማሰናከም ዓለት ሆነ የማያምኑ ስለሆኑ በቃሉ ይሰናከሉበታልና ለዚህም ደግሞ የተመደቡ ናቸውና 1ጴጥ 2+8 ማቴ 21+32-34 እንዳለን፡፡

እስራኤል በምድረ በዳ እንዲበሉት የተፈቀደላቸው ከሰማይ የወረደውን መና ንቀውና አቃለው በግብፅ ያለ ዋጋ እንበላው የነበረውን ዓሣ፣ ዱባ፣ ቀዩን ሺንኩርት፣ነጩን ሽንኩርት እናስባለን አሉ ዘፃ 14+5-6 ይህ የእስራኤል ንግግርም በግብፅ ይኖሩት ከነበረው ኑሮ ጋርና እግዚአብሔር ከግብፅ ባርነት ሊያወጣቸው አስቦ ከተናገረው ንግግር ጋር ይቃረናል፡፡ ምክንያቱም እግዚአብሔር የእስራኤልን የባርነት ኑሮ፣ምሬትና ለቅሶ ከመስማቱ የተነሳ “በግብፅ ያለውን የሕዝቤን መከራ በአውነት እየሁ፣ካስገባሪዎቻቸውም የተነሣ ጩኸታቸውን ለማሁ፣ስቃያቸውን አውቂያለሁ ...” ዘፃ 3+7 ብሎአልና፡፡

ስለዚህ የእስራኤል ኑሮ በግብፅ ምን አይነት እንደነበር ከእግዚአብሔር ንግግር ስንረዳ መከራ፣ የግብር ጫና የሚለቃያቸው እንደነበረ እየታወቀ እነርሱ ግን ዱባውን አላውን ሥጋውን ሽንኩርቱን ያለ ዋጋ በነፃ ይመገቡ እንደነበር ይናገራሉ ዘጉ 11+5 ዘጉ21+5፡፡ ይሁን እንጂ የእግዚአብሔርን ንግግርና የእስራኤላውያንን ንግግር በመካከለኛ ዳኝነት መዳኝት አግባብነት ባይሆንም እንደ ሰው ሰውኛ እንደው ከተባለ እስራኤላውያን በግብፅ በባርነት ለመኖራቸው እነርሱም ያመኑት ሲሆን ዘፍ 15+13-14 ባሪያ ደግሞ እንዲህ በነፃ /ያለዋጋ/ ሥጋም ሆነ አሣ ሊሰጠው ይቅርና ሰው መሆኑ ተረስቶ ሰብዓዊነቱ ተረግጦ

እንደሰው አልቆጠር ተብሎ እንደ እቃ ሲሸጥና ሲለወጥ የነበረበት ዘመን ነበር ዘፃ 21+1-6:: ባሪያ የፈለገውን ያሰበውን መስራት ማድረግ ካለመቻሉም በላይ እንደ እንስሳ ይታይ ነበር:: ለዚህም የዓለምንም ሆነ የአፍሪካን ወይም የኢትዮጵያን ታሪክ ማየቱ በቂ ነው::

ከዚህ በመነሳት የእስራኤላውያንን ዕውነት አልባ ንግግር ስንመዝን በነፃ የተገኘውን መና በድካም እንደተገኘ፤ በብዙ ግርፋትና ጨካኝነት ዘፃ 5+14-16 የተገኘውን ምግብም ያለዋጋ እንደሚመገቡ አድርገው በመቁጠር በሙሴ ላይ ተቀማጠሉበት:: ከሰማይ የወረደው መናም ሰውነታቸውን እንዳደረፉ በማስመሰል ሲያማርሩ እንመለከታለን ዘፃ 11+6:: ይሁን እንጅ በግብፅ ምድር በነፃ እንደሚበሉ አስመሰለው የተናገሩት የሐሰት ንግግርና መናው ሰውነታቸውን እንዳደረፉ የተናገሩት ሐሰት እንደሆነ ከነብዩ የዘማሬ ቃል ላይ መረዳት ይቻላል “..የሰማይን እንጀራ ሰጣቸው የመላዕክትን እንጀራ ሰው በላ” መዝ 77+24-25:: ስለዚህ እስራኤላውያን ለተስፋይቱ ምድር ጉዞ የተሰጣቸው ብቸኛ ምግብ ከመሆኑም ባሻገር አስደናቂና ለሰውነት ተስማሚ ልዩ ምግብ መሆኑን በነብዩ ዘማሬ መረዳት ይቻላል::

እኛ እስራኤል ዘነፍስም /የሐዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች/ ምድረ-በዳ በሆነችው ዓለም ውስጥ ስንኖር እስራኤል ዘሥጋ መናውን በልተው እንደሞቱት ላይሆን ለዘላለም ሞት አልባ /ሕያው/ አድርጉ ሊያናረን የሚችለውን ከሰማይ የወረደውን የእግዚአብሔርን ልጅ ኢየሱስን በልተን ዘለአለማዊ ሆነን እንድንኖር ተሰጥቶናል ዮሐ 6+49-51:: በግብፅ ከምትመሰለው ዓለም ተለይተን ከከፋ የሰይጣን ባርነት ኑሮ አምልጠን ወደ ተስፋይቱ ሀገር ሰማያዊቷ እየሩሳሌም ለመግባት ከሰማይ ከወረደው ከእግዚአብሔር ልጅ በስተቀር ሊያድነን የሚችል አንዳች አካል እንደሌለን መጽሐፍ እንዲህ ይላል “ወአልቦ ካልዕ ሕይወት ወአልቦ ካልዕ ስም በታህተ ሰማይ ዘይትወሀብ ለእንሰ እምሕያው” ትርጉም መዳንም በሌላ በማንም የለም እንድንበት ዘንድ የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና ሐዋ 4-12

ስለዚህ እንደ እስራኤል ዘሥጋ ከሰማይ የወረደውን መና ሰልችተን “ ከዚህ መና በስተቀር ዓይኖችን ምንም አያይም ” በማለት ከምድር የሚገኙትን እንደፈለጉ ሁሉ ዛሬም ሁሉ ለእርሱ ሁሉ በእርሱ ሁሉ ከእርሱ የሆነውን ጌታ

መድኃኒዓለም በመሰልቸት ተጨማሪ የሆኑትን ምድራዊ ሰዎችን አዳብላን በቅዱስ እኩልም የዘላለም ሕይወት ይገኛል:: ቅድስት ሀገርም መግባት ይቻላል:: በማለት እኔ መንገድ እውነት ሕይወትም ነኝ በእኔ በቀር ወደ ሐብ የሚመጣ የለም ከሚለው መለኮታዊ ቃል ጋር ስንላተም እንዳንገኝ እንፍራ:: ይህም የሚያመለክተው እስራኤል ዘሥጋ በምድረ-በዳ እግዚአብሔርን ተፈታትነው እንዳስመረሩት ዘፃ 17+7 በድርጊታቸውም “ወደ አረፍቱ አይገቡም” ብሎ በቁጣው እንደማለባቸው ዕብ 3+16-19 እንዳንሆን ልንጠነቀቅ ይገባል::

እነዚያ ባለማመናቸው ጠንቅ አይናቸውን ከመናው ላይ በማንሳት የግብፅን ሽንኩርትና ሥጋ በመመኘት በምድረ በዳ ወድቀው እንደቀሩ እኛም ዛሬ በቃዴስ በርኔስ በረሃ መና አያወረደ እስራኤልን ይመግብ የነበረው ጌታ መዝ 77+24 እራሱ የሕይወት እንጀራ/መና/ ሆኖ ሲገለጥልን ነፍሳችን ብትሰለቸውና ዓይኖቻችንም ከብቸኛው ኢየሱስ ላይ ተነስቶ ከሰማይ ካልሆኑትና ወደ ሰማይም ሊያደርሱ ከማይችሉት ቢያርፍ ምን ያህል ቁጣው ይነድብን ይሆን? ዮሐ 3+36:: እንዲህ ዓይነት የቅልቅል ወይም የደባልነት ሐሳብ ያላቸውን ክርስቲያኖች ሐዋርያው ጳውሎስ እንዲህ ሲል ገስጿለቸዋል “የማታስተውሉ የገላትያ ሰዎች ሆይ! በዓይኖቼሁ ፊት ኢየሱስ ክርስቶስ እንደተሰቀለ ሆኖ ተሰሎ ነበር ለእውነት እንዳተቃዘዙ አዚም ያደረገባችሁ ማን ነው? ” ገላ 3+1 የሐዋርያው የተግላጽ ምክንያት በኢየሱስ ክርስቶስ ባለማመናቸው ላይሆን ክርስቶስ በመስቀል ላይ በከፈለው የሀጢያት ዋጋ ላይ ተጨማሪ የሆነ የመዳኛ መንገድ ያሰፈልጋል የሚል ዕምነት ስለነበራቸው ነው::

አፓተስ አገጣጢ! ብቸኛ የጽድቅ መንገድ የሆነውን ኢየሱስን ብቻ በመያዝ ከቅዱሳን ሀብረት አንድ ሆነሃል? ወይስ ብቸኛውን የምድረ በዳ መና ሰልችተህ! እንደ እስራኤላውያን ከሰማያዊው መና ይልቅ ምድራዊውን የግብፅ ሽንኩርት ተመኝተው በምድረ በዳ ወድቀው እንደቀሩት አንተም ከሰማይ የወረደውን መና /መድኃኒዓለም/ ሰልችተህ/ችቶሽ/ ሌሎችን ምድራዊ መንገዶችን /ፍጡራንን/ ወደተስፋይቱ ሀገር ያስገቡኛል ብለህ ተደግፈህባቸው/ሸባቸው/ ይሆን? በዚህ የቅልቅል ኑሮ ዕምነትህና ድርጊትህስ ከእግዚአብሔር የቁጣ በትር የምታመልጥ ይመስልሃልን? ዮሐ3+18

† 3.4. በትረ-አሮን /የለመለመች የአሮን በትር/ “በትረ-አሮን አንተ ሰረወት ዘእንበለ ተክል...” ሳይተክሏትና ውሃ ሳያጠጧት አቆጥቆጣለምልማ አብዛም፤ የበለሰን ፍሬ አፍርታ የተገኘው በትር የአሮን ሽመል ነበረች ዘጉ 17+8። ይህች በትር አሮን እግዚአብሔር አምላክን እንዲያገለግለው ማለትም በእርሱና በሰዎች መካከል አስታራቂ /ሊቀ-ካህናት/ እንዲሆን ከሌሎች ወገኖቹ የለየበትና የመረጠበት ምልክት ነበረ። ምክንያቱም በእግዚአብሔር ምርጫ ላይ ተቃውሞን በማንሳት ሕዝቡ-እስራኤልን ያሳመፁ ቆሬ ፤ ዳታንና አቤሮን እንዲሁም የፋሌት ልጅ እን እኛ ሁላችን /ማንበሩ ሁሉ/ ቅዱስ ነገና ስለምን አሮንና ሙሴ ብቻ ያገለግላሉ? በእኛ ላይስ ይታዘያሉ ሲሉ ለሀሳባቸው ማጠንከሪያ ይሆንላቸው ዘንድም 250 የሐሰት ካህናትን በማሰባሰብ የእግዚአብሔርን ምርጫ ንቀው በራሳቸው ሀሳብና እቅድ ተነስተው ሊቀ-ካህናት ሊሆኑ ተነሱ። በዚህ ድርጊታቸው ያዘነው ሙሴ የእግዚአብሔርን ምርጫ ከተቃወማችሁ ሁላችሁም የዕጣን ማጠኛ ችሁን ያዙና ወደ ቅድስቱ በር ቅረቡ አላቸው።

እነርሱም ቀረቡ እግዚአብሔርም የክብሩን ብርሃን ለአሮንንና ለሙሴ ገለጠ እንዲህ አላቸው “ከዚህ ማንበር ፈቀቅ በሉ ሁሉን አጠፋቸዋለሁ” አለ ሊቀ-ካህናት/አስታራቂው/ አሮን ግን የተመረጠበትን ዓላማ በማስታወስ እግዚአብሔር ሆይ! በእነዚህ አመፀኛ ጥቂት ሰዎች ምክንያት ማንበሩን ሁሉ አባክህ አታጥፋ? አለ። እግዚአብሔርም እርሱ የመረጠው መካከለኛም ያደረገውና የቀባው ስለሆነ ልመናውን ሰምቶ ማንበሩን /ሕዝቡ-እስራኤልን/ ከቆሬ ፤ ዳታንና አቤሮን ማደሪያ ተለዩ በላቸው አለው። አሮንና ሙሴም እግዚአብሔር ያላቸውን ለሕዝቡ ተናገሩ ሕዝቡም ሸሹ። አመጸኞቹና ማደሪያዎቻቸው ግን መሬት ተከፍታ ዋጣቸው መዝ 106+16-18። በተጨማሪም ያስተባብሩ የነበሩና በሐሰት ካህናቶችን ነን ብለው ቀርበው የነበሩት ከሰማይ እሳት ወርዳ በላቸው ዘጉ 16+1 ይሁዳ 1+11። በድጋሚም በእነርሱ ሞት የተበላጩት ቅሬታዎቹ በአሮንና በሙሴ ሲያገረመርሙ እግዚአብሔር በቁጣ ተገለጠባቸውና 14,700 ሰዎች ተቀስፋ ዘጉ 16+41-50።

ስለዚህ የእግዚአብሔርን ምርጫ በትክክል ተረድተው እንዲቀበሉት የ12ቱን ነገድ በትር ሰብስብና ስማቸውንም ጽፈህ በምስክሩ እሳት ፊት አስገባው የሚያዩትንም ምልክት ተቀብለው ድጋሚ እንዳያምፁ ለልጅ ልጆቻቸው ምልክት

እንዲሆንላቸው አላያቸው በቤተ-መቅደስ ውስጥም አነረው አለው። በዚህ ጊዜ የአሮን በትር ከሌሎች ተለይታ ለምልማና ፍሬ ይዛ ተገኘች። የእግዚአብሔርም ምርጫ በሕዝቡ ሁሉ ፊት ተረጋግጦ ሊቀ-ካህንነቱን ለአሮን ብቻና ለዘሩ እንዳፀናለት ቀረ። ሕዝቡም በድጋሚ እንዳይቃወሙ በትሩ በታቦቱ ውስጥ እንዲቀመጥ ታዘዘ ዘጉ 17+1-10።

የበትሩ መለምለምና ማፍራት የሊቀ-ካህንነት ሹመቱ ከእግዚአብሔር እንደተሰጠው ያሳያል። ይኸውም በእርሱ ፊትና በሰዎች መካከል መካከለኛ አስታራቂ የሚሆን አካል በሁለቱም ዘንድ ታማኝነትንና ተቀባይነት ማግኘት ስለለበት ነበር። እናም እግዚአብሔር አሮንን መረጠ ከበትሩ መለምለምም የተነሳ በሰዎች ዘንድ ተቀባይነትን አገኘ። ከዚህ የምንረዳው ነገር ቢኖር ማንም ሰው በራሱ ምኞት ተነስቶ መካከለኛ አስታራቂንም ሆነ አማላጅን መሾም እንደማይቻል እንረዳለን። ይሁን እንጂ በራሱ ምኞትም ሆነ በአጫፋሪዎቻቸው አስታራቂ ወይም አማላጅ ለመሾምም ሆነ ለመሾም የሚጥሩ ሁሉ በነቆሬና ዳታን እንዲሁም ባጫፋሪዎቻቸው ላይ ከወረደው የቁጣ እሳት የማያመልጡ መሆናቸውን ሊገነዘቡት ይገባል።

ዛሬ በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል መካከለኛ /አስታራቂ/ ሆኖ ለዘለዓለም ከአሮን በሚሻል ሹመት የተቀመጠልንን ሊቀ-ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስ ቸላ ብለን በገዛ ሀሳብና ፈቃዳችን አማላጅና አስታራቂ የምንሾም፣ የሾምንና የተሾምን ስንቶቻችን ነን? እንደ ሀሰተኞቹ 250 ካህናትስ ቅድስት እክሊትና ቅዱስ እክሌ ዩኔ አስታራቂ ነች/ነው/። እያልን እግዚአብሔር ለዘለዓለም የሰጠንን መካከለኛ አስታራቂ ትተን በየመንደሩ አማላጆችን የምንሾም ስንቶቻችን ነን? ቅዱስ መጽሐፍ እንደሚለን አሮን በሊቀ-ካህንነቱ ዘመን እርሱ ሳይሞት ማንም አይሾምም ነበር። የሐዲስ ዚዳኑ ሊቀ-ካህናትም (ኢየሱስ) ሞትን ድል አድርጉ ስለተነሣ በምትኩ ሌላ ሊቀ-ካህናት ሊሾም አይገባም። ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድል አድርጎ ባይነሳ ኑሮ እነሊቀ-ካህናት እክሌ ... ያስፈልጉን ነበር።

ይሁን እንጂ ክብር ለዘለዓለም ለእርሱ ብቻ ይሁንና በመቃብር ያደረው ሥጋ ሳይፈርስና ሳይበሰብስ! ሳይለወጥና ሳይመጠጥ የሞትን መውጊያ ሰብሮ ሙስና መቃብርን አሸንፎ ተነስቶአል። ስለሆነም የዘለዓለም ሊቀ-ካህናትን እርሱና እርሱ ብቻ ነው። የሊቀ-ካህንነት ስልጣኑም በመሀላ ሀንቶ የተሰጠው እንደሆነ ቅዱስ

መጽሐፍ እንዲህ ይላል “ውዕቱ ሰማዕቱ ዘይቤ አንተ ውዕቱ ካህን ከመ “ረመቱ ለመልክ ጸዴት” ዕብ 7+17። ስለዚህ የእርንን በትር ባስታወስን ቁጥር የማይሻርና በሰው ምርጫ የማይወከል እውነተኛ አማላጅ አስታራቂና መካከለኛ /ሊቀ-ካህናት/ ክርስቶስ ብቻ እንዳለን እንረዳለን። እናም ሀጢአታችንን ለእርሱ ብቻ እንናገራለን በማያዳግምም መደምሰስ ወይም መሠረዝ ትጠፋልናለች።

ቅዱሳን አባቶቻችንም ይህችን የእርን በትር እንዲህ ይሏታል ነበር “በትሩስ ለእርን አህመልመለት ወፀገየትወፈረየት ክርካዕ ወአማኑኤል አንዝ ወተመለለ” * 36 አማኑኤል በዚህ ምሳሌ አስቀድሞ ተመሰለልን እርሱ አማኑኤል ጥንት ከሌለው ከአብ እንደተወለደ በትረ-መንግስቱን ትሰብካለችና ይኸውም ከእርሱ ከመንፈስ ቅዱስም ጋር አስቀድሞ ከነበረ ከእግዚአብሔር አብ የተወለደው ልደት ነው...” ብለዋል አባ ሳዊርስ።

የጥንት ቅዱሳት መጻሕፍት ሕግና ነቢያት ሁሉ ስለ ክርስቶስ መጻፋቸውን በመንፈስ ቅዱስ የተረዱ በመሆናቸው የእርንን በትር በአማኑኤል መሰለው አስረድተውናል። ምክንያቱም ያለ ዘር /ወንድ ዘር/ በድንግልና የተገኘ እርሱ ብቻ በመሆኑ መጻሕፍት ሁሉ የሚጠቁሙትና አቅጣጫ የሚያሳዩት እርሱንና እርሱን ብቻ መሆናቸውን ጽፈውልናል። የአሁን አማኝ ነኝ ባዮች ግን ይህንን ምሳሌ ወደ ፍጡራን እያዞሩ እነርሱ ሳይገባቸው ቅዱሳት መጻሕፍትን እንተረጉማለን በማለት ስተው ያስታሉ። ሊቀ-ካህናት የማያስፈልገውንም ብዙ ሊቃነ ካህናትን ይሾማሉ መካከለኛ አስታራቂም አንድ ብቻ ሆኖ እያለ ብዙ አስተራቂዎችን ለራሳቸው ያቆማሉ ላቆሟቸው አስታራቂዎችም ጠበቃ ሆነው በክርስቶስ ዘለዓለማዊ ሊቀ-ካህንነት /አስታራቂነት/ የሚታመኑትን አማኞች ያሰድዳሉ። ለአንዱ ብቸኛ ሊቀ-ካህናችን አባቱ ለዘለዓለም በመሀላ ያፀናለትን የሊቀ-ካህንነት አገልግሎት ነጥቀው ክርስትናቸውን አንኳን በቅጡ ላልተረዱት ጨዋዎች የሊቀ-ካህንነትን ማዕርግ ይሰጣሉ።

† አገላለጽ አንተስ ይህንን ጽሁፍ ከተረዳህበት ጊዜ አንስቶ ምን ለማለትና ምን ለመሥራት ወሰንህ? ከሻሚና ሸላሚዎች ወገን ከሆንክ በጌታህ ፊት ይቅርታ ጠይቅ! ከአጫፋሪና አጫን ብለው ከተቀበሉት ወገን ከሆንክ ላትደግምና ላታጫፍር

በአምላክህ ፊት በንስሐ ሆነህ አልቅስ ይቅር ሊልህና ከሀጢአታችሁም ሊያነፃህ የታመነ ሊቀ-ካህናት አለህና 1ዮሐ 1+9።

† 3.4. ከህነት በዘመነ ሕገ-ወንጌል የሐዲስ ኪዳንን ክህነት ከማየታችን በፊት ክህነቱ የተመሠረተበትን ኪዳን እንመልከት።

† ሐዲስ ኪዳን:- ሐዲስ አዲስ አደረገ ከሚለው ግስ የተገኘ ሲሆን ኪዳን የሚለው ደግሞ ተካየደ-ተማማለ ተሰማማ ከሚለው ግስ የተገኘ ነው። ስለዚህ ሐዲስ ኪዳን ማለት አዲስ ውል አዲስ ስምምነት አዲስ መሐላ እንደማለት ነው። ሐዲስ የሚለውን ቃል ስንመለከት ሁለት ፅንሰ ባህሪያዊ ትርጉሞችን ይሰጠናል። ይኸውም ከዚህ በፊት ታይቶ የማይታወቅ ነገር ሲከሰት ያ ! የተከሰተው ነገር ሐዲስ ይባላል! በሌላ በኩል ደግሞ የነበረው ነገር የተፈለገውን ውጤትና የቆመለትን ዓላማ /ግብ/ ለመምታት በሚያዳግትበት ጊዜ ወደ ታሰበለት ዓላማ ሊያደርስ የሚችል ብቃት ያለው ነገር በነበረው /በቆየው/ ላይ ሊተካ ተተኪው ነገር አዲስ ይባላል። መጽሐፍ ይህንን ሲገልጥ “ሐዲስ በማለቱ ፊተኛውን አስረድቷል...” ዕብ 8+13 ይላል።

ስለዚህ የቀደመው ኪዳን የሰው ልጆችን ወደ ተዘጋጃላቸው የመኖሪያ ቦታ የማድረስ ብቃት የሌለው ሆኖ በመገኘቱ ሐዲስ ኪዳን ሊመሰረት ችሏል። አንድን ኪዳን /ስምምነትን/ ለመመስረት ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች መኖራቸው የግድ ነው። ይህ በሌለበት ኪዳን የሚባል ነገር አይኖርም። ከዚህ ተነስተን የዚህን የአዲስ ኪዳን መስራችና አላማውን እንመልከት:-

† 3.4.1. የሐዲስ ኪዳን መስራች ማን ነው? የሐዲስ ኪዳን መስራች እንደ ውሃ ፈሳሽ እንደ እንግዳ ደራሽ ሳይሆን ትንቢት ተነግሮለት ዘመን ተቆጥሮለት ጊዜውን ጠብቆ በእግዚአብሔር ሐሳብና ዕቅድ የመጣ ነው። “ወአመ በጽሐ ዕድሜሁ ፈነወ እግዚአብሔር ወልዶ ወተወልዶ እምብዕሲት ወገብረ በሕገ-ኦሪት” እንዲል ትርጉም ነገር ግን የዘመኑ ፍፃሜ በደረሰ ጊዜ እግዚአብሔር ልጁን ለደደ ከሴት የተወለደውን ከሕግም በታች የሆነውን። ገላ 4+4 በነቢያትም “እነሆ ከእስራኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት ጋር አዲስ ቃል ኪዳን የምገባበት ወራት ይመጣል...” ኤር 31+31 ተብሎ ነበርና። ይህ ትንቢትም በመሲሁ መወለድ ተፈፃሚ ሲሆን የኪዳኑ መሠረትም በፀሎተ-ሐሙስ /በምሌተ-ሐሙስ/ በጌታችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ መስራችነት በደሙ ተመሰረተ። ጌታም

36 . ሃ.አሸው ዘሳዊርስ ምዕ 87 ክፍል 9 ቁጥር 2

በወንጌል ለብዙዎቹ የኃጢአት ይትርታ የሚፈሰው የሐዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው ማቴ 26+28 ሲል መሰረተን እንደጣለልን እንረዳለን። ለዚህም ኪዳን እራሱ ለዘላለም ራስ ሆነለት።

† 3.4.2. የሐዲስ ኪዳን ሊቀ-ካህናት ቀደም ሲል በስፋት እንዳየነው በሰውና በእግዚአብሔር መካከል የቀመ መካከለኛ/አስታራቂ/ የሰዎችን ጥያቄ ወደ እግዚአብሔር፣የእግዚአብሔርን ሐሳብና መልስ ወደ ሰዎች የሚያመጣ አገናኝ ድልድይ ሊቀ-ካህናት ይባላል።

የብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት የሕዝቡን ጥያቄ ወደ እግዚአብሔር የእግዚአብሔርን ፈቃድና ሐሳብ ወደ ሕዝቡ ማድረስ ካለመቻላቸውም በላይ ሕዝቡ ደክሞ በተገኘበት ድካም ሁሉ እነርሱም ይወድቁ ስለነበር አገልግሎታቸው በእግዚአብሔር ፊት ፍፁም አልነበረም። አገልግሎታቸው በሞት ይገደብ ነበር ዕብ 9+10። ስለዚህ አንዱ አንዱን እየተካ ለሐዲስ ኪዳን ሊቀ-ካህናት /ለአማኔዊው ሊቀ-ካህናት/ በጥላነት ሲያገለግሉ ኑረዋል። ይህ አገልግሎታቸው ጥላ እንደመሆኑ መጠን ተገልጿልም ሆነ የአገልጋዩን ሕሊና ከሞተ ሥራ የሚያነፃ አረፍትን የሚያሰጥ ሳይሆን አልፏል ዕብ9+10። ስለዚህ አብ እንደ እርን ከህነት ያልሆነ እንደ መልክ ጼዴት በሚቆጠር አሻሻጊም እንድያልፍን ለዘላለም ሊቀ-ካህናት አድርጎ ሾመልን መዝ 109+4 ዕብ7+20።

† ሾመልን፡- ማለትም ለዚህ የበላይ ጠባቂና ራስ እንዲሆን አስቀመጠልን መጽሐፍም ከሁሉ በላይ ራስ እንዲሆን ለቤተ-ክርስቲያን ሰጠው እንዳለ አፌ.1+22-23 ሾመልን የሚለውን ቃል መጠቀም የእግዚአብሔርነቱን ክብር የቀነሰበት መስሎ የሚሰማቸው አክራሪ ሃይማኖተኞች አሉ። ይህንንም ቃል ሲቃወሙ እንዲህ ይላሉ። እራሱን በራሱ ሾመ ማለት ሰንቸል እንዴት አብ ሾመው እንገለጽ እንዲህ ካልንሰ ሊያሰሰ ከአብ ያንሳል ማለትን አያመጣብንም? ” በማለት የመከራ-ከረያ ሀሳብ ያነሳሉ። በመሠረቱ እንዲህ ያለውን የጥርጣሬ መንፈስ የሚዘጋ የካራ ኃይማኖት ቅሬታዎች ለመሆናቸው ጤናማ የሆነውን የቤተ-ክርስቲያን ትምህርት የተማሩ ሊቃውንት ያስረዳሉ። እኒህ ሊቃውንት ቤተ-ክርስቲያን በእግዚአብሔር ቃል ላይም ተደግፈው ሀሳባቸውን ሲሰጡ እራሱን

በራሱ ሾመ ማለት እራሱን በራሱ ወለደ እንደማለት ስለሆነ የአብ የወልድንና የመንፈስ ቅዱስን የግብር ሦስትነት መካድ ይሆንባቸዋል በማለት ያስረዳሉ።³⁶ እነዚህ መናፍቃን እራሱን በራሱ ሾመ ብለው የሚያምኑበት ችግር የኢየሱስ ክርስቶስን ሰው የመሆን ዓላማ በውል ያለመረዳታቸው ነው።

እውነተኛ የቤተ-ክርስቲያናችን መምህራን ግን እራሱን በራሱ ሾመ የሚለውን የስህተት ትምህርት ሲያርሙ ቀብረ ቀባ አከበረ ሾመ አነገሰ ከሚለው ግስ ተገስሶ እግዚአብሔር አብ እንድያልፍን ሾመልን (ቀባልን) አነገሰልን የሚል መሰረታዊ አስተምህሮ የያዘ ነው ይላሉ። መረጃቸውም ነብዩ ስለክርስቶስ የተነበየበት የትንቢት ቃል ነው ኢሳይ.1። ቃሉም እግዚአብሔር ቀብቶኛል የሚል ነው። አንኳር ነጥቡም “ ኢየሱስ ” ክርስቶስ ሆነልን ማለት ነው። ምክንያቱም ክርስቶስ ማለት የተቀባ የነገሰ የተሾመ ማለት ነውና። ተሾመ የሚለው ሀረግ ፍፁም ለው ሆነ ከሚለው ተለይቶ ሊታይ አይገባም። ምክንያቱም ፍፁም ሰው እስከሆነ ድረስ ይሾም ዘንድ ይገባዋልና።

† ተሾመ ቢባል የሚያስደንቅ ሆኖ የሚታየው ፍፁም ሰውነቱን እረስቶ ወደ ፍፁም አምላክነቱ ብቻ ለሚያተኩር ሕሊና ነው። ይኸ ደግሞ በኦርቶዶክስ ተዋህዶ ስም እራሱን ደብቆ እየሰፋና እየተደራጀ የመጣውን የካራን ዶክትሪን እንዲያቆጠቁጥ የሚያደርግ የኑፋቄ ሀሳብ ነው። ከዚህ ይልቅ የእግዚአብሔር ቃል የሚናገረውን በሙሉ ልብ በመቀበል እራሱን መመርመር ተገቢነት አለው። ያለበለዚያ ቅዱሳን አባቶቻችን ስህተቱን አይተውና መርምረው ከእግዚአብሔር ቃል ጋር እንደሚቃረን ሲረዱ የለዩትን የአውጣኬ ዶክትሪን በቤተ-ክርስቲያናችንም ሆነ በእራሳችን እየጫን መሆናችንን ልናስተውል ይገባል።

- † 3.4.3. አብ ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስን ለምን ሾመው?
ሀ. ድካምና ሞት የሌለበት ሊቀ-ካህናት በማስፈለጉ
ለ. ፍፁምነት ያለው መካከለኛ ባለመገኘቱ
ሐ. ከእጃ ነፃ የሆነ ሊቀ-ካህናት በመጥፋቱ ነው።

† ሀ. ድካምና ሞት የሌለበት ሊቀ-ካህናት በማስፈለጉ፡- የብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት በምድራዊቱ ቤተ-መቅደስ በሰዎችና በእግዚአብሔር መካከል ቆመው

³⁷ . ሁለቱ ኪዳናት በማት የተዘጋጀና የታተመ ገጽ 144

³⁸ . ያልታተመ የጥንቱ ቤተ-ክርስቲያን ቃሪክ

የእግዚአብሔርን ሀሳብ ወደ ሕዝቡ የሕዝቡን ጥያቄ ወደ እግዚአብሔር በማድረስ ማገልገላቸውን አይተናል። ሊቀ-ካህናቱም በሕዝቡ ላይ ከሚታየው ነውር ድካምና ነቀፋ የተለዩ አልነበሩም። ድካምና የሀጢያት ነውር ባለበት ደግሞ ሞት አለ። ስለዚህ የሊቀ-ካህንነት አገልግሎታቸው በሞት በመገደቡ ሊቀ-ካህናት የሆኑት ብዙዎች ነበሩ ዕብ 7+23።

ምክንያታቸውን ስናይ ደግሞ በየጊዜው ከሚሾሙት ውስጥ አንዳቸውም ቢሆኑ በሰው ልጆች ላይ ያረፈውን የእግዚአብሔርን የቁጣ በትር ወይም ጥል ሊያሰወግድ የሚችል የአገልግሎት ብቃት ባለማሳየታቸው ነው። ከዚህ የተነሳ እነርሱም ሆነ የሚያገለግሉትን ሕዝብ /የተሾሙለትን ሕዝብ/ ወደ ሚፈለግበት ቦታ ሊያደርሱት አልቻሉም። ነቢያትም ይህንን ሊያመለክቱ እንዲህ ብለው ነበር “ሰማያትን ቀደህ ምነው ብትወርድ... ሁላችንም እንደ ርኩስ ሰው ሆነናል ጽድቃችንም ሁሉ እንደ መርገም ጨርቅ ነው ሁላችንም እንደ ቅጠል ረግፈናል በደላችንም እንደ ነፋስ ወስዶናል” ኢሳ 64+1-7 ።

ስለዚህ እግዚአብሔር ድካም፣ ነውርና ነቀፋ የሌለበትን የባህርይ ልጁን ለአሕዛብና ለሕዝብ ሊቀ-ካህናት አድርጎ ሾመው። እነዚያ /የብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት/ ነውር፣ ተገኮል፣ ነቀፋ እንዲሁም ከሀጢያተኞች ያልተለዩ ሲሆኑ ልጁ ግን ከኃጢአተኞች የተለየ ነውርና ነቀፋ ያልተገኘበት የተሾመላቸውን ሕዝብ /ወገኖች/ ከሞተ ሕሊና ነፃ የሚያደርግ ከሀጢያታቸውም ፈፅሞ ሊያነፃ የሚቻለው ሆኖ ተገኘ። ከኃጢአተኞች ጋር የማይተባበርና ኃጢአት የማይገዛው ስለሆነ እንደ ብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት ስለራሱ ኃጢአት መስዋዕትን ማቅረብ አላቸውም። ለተሾመላቸው ሕዝቦችም እንደ ምንደኛ /ትጥረኛ/ አረኛ የበጉችን ኃጢአት አይቶ ያልሸሸ ይልቁንም እነዚያ /የብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት/ ለተሾሙለት ሕዝብ በታማኝነት እንዳላገለገሉ እግዚአብሔር ስለሚያውቅ ሹመታቸውን ያለ መሐላ አድርጎት ነበር።

ይህም ተገቢው ሊቀ-ካህናት እንዳልተሾመ የሚያሳይ ሊሆን እግዚአብሔር ከእነዚህ ሊቀ-ካህናት ያጣቸውን መልካም ነገሮች ሁሉ ከልጁ ከኢየሱስ ክርስቶስ በማግኘቱ ሹመቱን በመሐላ ያለፀፀት ለዘለዓለም አፅንቶለታል መዝ 109+4። ይህ የልጁ የኢየሱስ ክርስቶስ የሊቀ-ካህንነት አገልግሎት ድካም

የሌለበት ነውር ያልተገኘበት ነቀፋ የማይሰነዘርበት ከመሆኑ የተነሳ ሊቀ-ካህንነቱ (መካከለኝነቱ) በሞት አልተገደበም ሐዋ 2+32 ሉቃ24+2-4።

ዛሬ ዛሬ ግን በአንዳንድ የኃይማኖት ድርጅቶች በብሉይ ኪዳን የነበረውን የክህነት አገልግሎት በሐዲስ ኪዳን ዘመን ለመጠቀም ሲሞክሩ ይታያሉ። ይህ የጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን የሊቀ-ካህንነት ሹመት የሚያቃልልና በእጅጉ ከእግዚአብሔር ቃል ጋርም የሚጣረስ አገልግሎት ነው።

የብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት አገልግሎት ድካም፣ ነቀፋ፣ ኃጢአትና ነውር ስላለባቸው ሞትን ድል የማድረግ ኃይል አልነበራቸውም። ስለዚህ ሹመቱ ወደ ሌላ ሊተላለፍ ተገደደ። የኢየሱስ ሊቀ-ካህንነት ሹመት ግን ነውር ነቀፋና ኃጢአት ስላልተገኘበት የሞትን ኃይል ድል አድርጎ ለዘላለም ተረከበ በመሆኑም ፀናለት። ስለዚህ ሹመቱን የሚገድብ አንዳች እንኳ አልተገኘም። “እንተ እንደ መልክ ጸዴት ሹመት ለዘለዓለም ካህን ነህ” ዕብ 7+21 ተብሎ በመሃላ ፀናለት።

ይህን ስልጣን ጌታችን ካረገ በጊሳ ለእነእኩሌና ለእነኩሌ ሰጥቷቸዋል እነርሱም ለእነኩሌ ከዛም እንዲህ እያለ ለእኛ ደርሷል። በማለት እራሳቸውን በእግዚአብሔር አንድያ ልጅ ቦታ የሚያስቀምጡ ሰዎች ትልቅ ስህተት እየሰሩ መሆናቸውን ሊገነዘቡት ይገባል። ምክንያቱም እንደ ብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት ሲሞት ያስረከበው አይደለም። ለዘላለም በመሃላ የፀናለት እንደ። ደግሞም በሰውና በእግዚአብሔር መካከል አስታራቂ እንዲሆኑ የተሾሙ ሊቀ-ካህናት ሁሉ ሰውን ማስታረቅ ካለመቻላቸው የተነሳ ነው ለእየሱስ ክርስቶስ የተሰጠው። ከዚህ አልፎ ሊቀ-ካህናት እኩሌ ነኝ ማለት ግን በእግዚአብሔር ልጅ ስልጣን ላይ ማመፅ ነው። ውጤቱም እንደ ሱሲፈር /ሳጥናኤል/ ከፍ ሳይሉ ከፍ ብያለሁ በማለት እራሱን ከፍ ማድረግ ወድቀትን ያመጣል። በዚህ ስም የምትጠሩ አባቶችና ወንድሞች ሁላችሁም፡- ይህ ስም በእግዚአብሔር ልጅ ለኢየሱስ ብቻ ለዘለዓለም የተሰጠ ስለሆነ በዚህ ስም ከመጠራት እንድትቆጠቡ በእግዚአብሔር ፍቅር እንለምናችኋለን።

† ሊ. ፍፁምነት ያለው መካከለኛ ባለመገኘቱ ፡-ምንም እንኳን በብሉይ ኪዳን የነበሩት ሊቃነ-ካህናት በመካከለኝነት ያገለገሉ ቢሆኑም ፍፁምነት ያለው አገልግሎት አልነበራቸውም። ምክንያቱም ሕዝቡ የደከመበት ነገር ሁሉ እነርሱ ላይም ይታይ ነበርና። እንዲሁም በአንዱ በአዳም በኩል ወደ ዓለም ከገባው

ኃጢአት ነፃ ባለመሆናቸው /የውርስ ኃጢአት ወይም ጥንተ አብሰ/ የሕዝቡን ኃጢአት መካከለኛ በመሆን ከእግዚአብሔር ዘንድ ምህረትንናይቅታ በተጥታ መቀበል ስለማይችሉ ለራሳቸው የመሥዋዕት ሥርዓት ያከናውኑ ነበር። ይህም ለሕዝቡ የመስዋዕት ሥርዓት ከማከናወናቸው በፊት ነው። ይህ ደግሞ ፍፁምነት የሌላቸው መሆኑን ያሳያል። እነርሱ ፍፁምነት እስከሌላቸው ድረስ አገልግሎታቸውም ፍፁምነት የለውም። የሚያገለግሉትን ሕዝብም ወደ ፍፁምነት ሊያመጡት ወይም ሊያደርሱ አይችሉም።

ስለዚህ የእነዚህ ሊቃነታህናት አገልግሎት እስከ ሞት ድረስ ላለው ጊዜያዊ የሥጋ መቅሰፍቶችንና ለሰው ልጆች የሚያስፈልጉ አዝዕርዕቶችን በተባይ እንዳይጎዱ እግዚአብሔርን በመካከለኝነት ለመለመን ብቻ የሚጠቅም ነበር የአገልግሎት ድርሻ ወሰናቸውም በዚህ የተገደበ ሆኖ ለዘመናት ኖሯል። ከዚህ ያለፈ ለነፍስ ጥያቄ ወይም ከሞት ባሻገር ላለው ኑሮ መልስ የሚያስገኝና የዘላለም አረፍትን ሊያመጣ የሚችል አገልግሎት አልነበራቸውም። እግዚአብሔር ልጁን መካከለኛ ሊቃነታህናት አድርጎ መቀባቱ /መሾሙ/ አስፈላጊ ነበር። በዚህ ዘመን መካከለኛ የሚለውን የቅዱስ ወንጌል ቃል መናፍቃን የጨመሩት እንደ እግዚአብሔር አልተናገረውም ብለው በድፍረት ቅዱስ ቃሉን የሚቃወሙ መጋይምናን አለ።

የተቃውሞአቸው መነሻም “መካከለኛ” የሚለውን ቃል በለመዱት አካባቢያዊ ቋንቋ /ትርጉም/ ስለሚረዱት ነው። እንደ እነርሱ ትርጓሜም መካከለኛ ማለት በጣም ከፍ ካለ ነገር ላይ ዝቅ ያለ፣ በጣም ዝቅ ካለ ነገር ላይ ደግሞ ከፍ ያለ ነገር ማለት ነው። ይህ ትርጉም ግን ለኢየሱስ መካከለኝነት የሚስማማ አይደለም። ቅዱስ መጽሐፍና ጤናማ አዋልድ መጽሐፍት ኢየሱስ ክርስቶስ መካከለኛ ነው ሲሉ የእግዚአብሔርነት ባህሪዬ ባህርይዬ፤ የሰውን ልጆች ባህሪዬ ደግሞ ከኃጢአት በስተቀር ባህሪዬው ያደረገ ሁለቱ ባህሪያት በእንዱ በክርስቶስ በተዋህዶ ያለመቀላቀልና ያለመጠፋፋት አንድ አካል የሆነውን ጌታ የሚያስረዳ ነው። መለኮት (ቃል) በሥጋ ላይ የአቋም ፍልሰት /ሽረት/፤ ለውጥ ወይም ውላጤ ሳያደርግበት በተአቅቦ /በመጠባበቅ/ ይዞ በመገኘቱ መካከለኛ አሰኘው። ኢየሱስ መካከለኛ የመሆኑ ዋና ዓላማ የሰውን ልጆች ከእግዚአብሔር ጋር ሊያስታርቅ የሚችል ሰው በመጥፋቱ ነው። ይህም “እግዚአብሔር እየ ፍርድም

ስለሌለ ተከፋ ሰውም እንደሌለ እየ ወደ እርሱ የሚማልድ እንደሌለ ተረዳ ተደነቀም...” ኢሳ 59+16 እንዳለ ነብዩ።

አንድ አንድ ኃይማኖተኞች ማስታረቅና ማማለድ የሚሉትን ቃላት የተለያዩ ሀሳቦች እንደሆኑ አድርገው ይወስዷቸዋል። ይኸውም ኢየሱስ ክርስቶስ ያስታርቃል፤ ይለምንልናል ወዘተ... የሚሉትን ቃላቶች መጠቀም አግባብነት የለውም ሲሉ። ይማልዳል፤ ያማልዳል፤ አማላጅ ወዘተ... የሚሉትን ቃላቶች ደግሞ የቅዱስ ወንጌል ቃል እንዳልሆኑ ይቆጥራሉ። በተጨማሪም ወንጌልና ጤናማ አዋልድ መጽሐፍት ለሚሰጡት ምስክርነት እንኳ የእግዚአብሔርን ቃል መሰረት ያላደረገ መንትዮሽ ትርጓሜ በመፍጠር አራሳቸውን ከእውነት ለይተው ለሌሎችም እውነት እንዳይደርሳቸው አጥርን ይሰራሉ። ከላይ ተቃውሞ የሚያነሱባቸውን ቃላት ጤናማ የነበሩ በሂላ ዘመንኞቹ የቀያየጡባቸውን የጥንት አባቶቻችንን ድርሰቶች ጥቂቶችን እንደማስረጃ አንመልከት።

† 1ኛ. ውዳሴ ማርያም ዘለንበተ-ክርስቲያን “...ወኮነ ለራቂ ለሐዲስ ከዳን በውሂዘ ደሙ ቅዱስ...”³⁹ ትርጉም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በቅዱስ ደሙ የሐዲስ ኪዳን አስታራቂ ሆነን...

† 2ኛ. ዮሐንስ አፈወርቅ በሃ.እሸው “ይቤ ዘንተ በእንተ ዘተወክፈ ሥጋን ከመ ይምሃረነ ደሙ በእንተ ትስብዕቱ ወእልቦ ምክንያት ለትስብዕቱ ዘእንበለ ዝንቱ ባህቲቱ ” ትርጉም ባህሪያችንን ስለተዋሐደ ሰው የመሆንን ነገር ያስተምረን ዘንድ ይህንን ተናገረ ሰው ለመሆን ያበቃው ለማስታረቅ ኃጢአትንም ስለሚስተሰረይ ብቻ ነው እንደ...⁴⁰ ይላል።

† 3ኛ. መጽሐፈ-ቅዱስ “ወወረቀ ትዝምደ ሰብዕ ምስል እግዚአብሔር ሊቀ-ካህናቲሁ ለአብ”⁴¹ ትርጉም የአብ ሊቀ ካህናት (ኢየሱስ ክርስቶስ) የሰውን ወገን ከእግዚአብሔር ጋር አስታረቀ ይላል። እነዚህና መሰል ጤናማ ሀሳቦችን የያዙ አዋልድ መጽሐፍት የኢየሱስ ክርስቶስን ሰው የመሆን ዓላማ /የማስታረቅን አገልግሎት/ ለማከናወን እንደሆነ ያስረዳሉ። “እርቅ” የሚለውን ቃልም ስናይ በሁለት ወገኖች መካከል የነበረን ጥላቻ /አለመግባባት/ እንደተፈታ የሚያስነገዝብ

³⁹ . ውዳሴ ማርያም የአሁዱ ንባብ እንቀጽ አንድ

⁴⁰ . ሃ. እሸው ዘዮሐንስ አፈወርቅ ምዕ 63 ክፍል አምስት ገጽ 222

⁴¹ . መጽሐፈ-ቅዱስ ቁጥር 43 ገጽ 41

ነው። ሁለቱ የተቃረኑ አካላት ተቀራርበው ሰላም የሚፈጠሩበትን መንገድ የሚያዘጋጅው አካል አስታራቂ ይባላል። ከዚህ አንጻር ኢየሱስ ክርስቶስ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ተፈጥሮ የነበረውን ጥላቻ ለማጥፋት በእኛ በሰዎች በኩል የነበረውን ጉድለት ለመሙላት ሰው ሆነ በሀሳቦችና በግንዛቤ አደረገ። በዚህም ሰው ሊቀበለው የሚገባውን መከራ ሁሉ ስለ ሰዎች ሆኖ /ተገብቶት/ ተቀበለ። አራሱንም ገፁን የተወደደ መስዋዕት አድርጎ በአባቱ ፊት አቀረበ። እንደ እግዚአብሔርነቱም ምሕረትና እርህራሴን ለሰው ልጆች አደረገ በሰዎች ላይ ይዞት የነበረውን የኃጢአት በደል ይቅር አለ። ማስታረቅና የማስታረቅ አገልግሎት ይህንን ሲመስል ምልጃ የሚለውን ሰፊ የቃል ትርጉም ደግሞ ከዚህ ቀጥለን እንመለከታለን። በቅድሚያም ከቤተ-ክርስቲያናችን መጻሕፍት ውስጥ ጥቂቶች፡-

† 1ኛ. መጽሐፈ ሰዓታት /ሰብሐተ ፍቁር ዘአምላክ / “እ! አብ በእንተ ኢየሱስ ርድእነ ክርስቶስ ገብ አቡክ ሄርአማህዕነን መንፈስ አብ ወወልድ ናዝዝነ”⁴² ትርጉም፡- አብ ሆይ! ስለ ኢየሱስ ብለህ እርዳን ክርስቶስ ሆይ! ወደ ቸር አባትህ አማልደን...

† 2ኛ. መጽሐፈ ዚት ዘሰኔ ሚካኤል “ይቤሉሙ ኢየሱስ ለአርዳሊሁ አዕርግ ሰማየ ገብ አቡየ ገብ እስዕል ምሕረተ በእንተ አሊእየ” ትርጉም ኢየሱስ ለደቀ-መዛሙርቱ እንዲህ አላቸው የእኔ ስለሆነት ምሕረትን ወደምለምንበት ወደሰማይ አባቴ አርጋለሁ /እሄዳለሁ/ አለ። እስመ ለዓለም ዘሰኔ ሚካኤል⁴³

† 3ኛ. ሂሊሸው “ወአልቦ ምክንያት ለትስብዕቱ ዘእንበለ ዝንቱ ባህቲቱ መነ-ውዕቱ መስዋዕት ዘአዕረጎ በእንተ ዝንቱ ሥርዓት ዘእንበለ ሥጋሁ ባህቲቱ ዘነሥእ በእንተ ዝንቱ ግብር” በሃለሸው ዘዮሐንስ አፈወርቶ “ ትርጉም፡- ሰው ለመሆን ያበቃው በማስታረቅ ኃጢአትን ለማስተሰረይ ብቻ ነው እንጅ ሌላ ምክንያት የለውም ከእርሱ በቀር ኃጢአት ማስተሰረይ የሚቻለው የታመነ አስታራቂ(ማላጅ) ማነው? ለማስታረቅ ኃጢአትን ለማስተሰረይ ያቀረበው መስዋዕትስ ምንድን ነው? መስዋዕት ለመሆን የነሣው ሥጋው ብቻ ነው እንጅ” ይላል።

† 4ኛ. ሃ/አሸው ሊቁ ዮሐንስ አፈወርቶም ሁሉን ወራሽ ባደረገው... የሚለውን የዕብራውያንን መልዕክት በተረጎመበት ድርሳን “...ስለዚህም ኢየሱስ ክርስቶስ በሰማይና በምድር ስልጣን ተሰጠኝ አለ ይህ ማለት ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ከመሆኑ በፊት ሰማይና ምድርን የሚገዛበት ስልጣን አልነበረውም ማለት አይደለም። እርሱስ ክብር ለሰሙ ይሁንና የሰማይና የምድር ፈጣሪና ገዢ ነው። ነገር ግን ሰው /ዓለምን/ ከወደቀበት ከሰማይ ባርነት ነፃ ለማውጣት በመካከል ጣልቃ በመግባት በፍቅሩ ገመድ ስቦ ለአባቱ መንግስት /ግዛት/ እንዲሆን ዘንድ በዛም የዘለዓለም ተድላን እናገኝ ዘንድ አደረገን /አበቃኝ/። ይህ በመጽሐፍ ቅዱስ ስልጣን ተብሎለታል ምክንያቱም ሰው ባይሆን ኖሮ ወደ መንግስተ ሰማያት መግባትም ሆነ ለእግዚአብሔር ርስቱ ልንባል ባልተገባን ነበር” ይላል።

ለአምላካችን ክብር ይሁንና በልጁ በክርስቶስ አባ አባታችን ብለን እንድንጠራው የልጅነት ስልጣን ሰጠን ሮሜ 8፡15። እዚህ ላይ የምንረዳው ትልቁ ግንዛቤ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው ስንል መነሻ ምንጩ እግዚአብሔርነቱ ነው። ስለዚህ ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ከመጀመሪያ ከአባቱ ጋር አንድነት ያለው ነው። በዚህ ዓለም ደግሞ ስለአንተ/ች/ ስለሰው ልጆች ሲል ሰው ሆኖ ነው የመጣው እንዲሁም አልፋና ሎጂጋ ነው። እኛ ግን ልጆች ነን ለንል መነሻችን አፈር ነው። ነገር ግን ከእርሱ የተነሳ ሕያው ሆነን እንኖራለን ማለት እንጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ነን ማለት አይደለም ምንጫችን ይወስነዋልና። ስለዚህ ልጅነት ምልጃን ሊቀ-ካህንነትና መካከለኝነትን ሁሉ ለኢየሱስ ክርስቶስ ስንሰጥ መሰረታዊ ልዩነታችንን ይዘን በመነሳት ነው። እንዲህ ካልተረዳነው ግን ለስህተት እንዳረጋለን።

† ማላጅ ማለት በበዳዩና በተበዳዩ መካከል ሰላምና ስምምነት እንዲፈጠር የሚያደርግ ሲሆን ተበዳዩ ይቅር የሚልበትን፤ በዳዩ ደግሞ ለበደሉ ተመጣጣኝ ካሳን ይዞ እንዲያቀርብ የሚያመቻች አካል ማለት ነው። አገልግሎቱም ምልጃ ይባላል።

ከዚህ ተነስተን አማላጅነትንና አስታራቂነትን በቅዱስ መጽሐፍ ስናይ የቃል ለውጥ ካልሆነ በስተቀር ፅንሰ ሐሳባዊ ትርጉማቸው እንድና አንድ ነው። ይኸውም በተበዳዩና በበዳዩ መካከል የተፈጠረውን ጥላቻ የሚያስወግድ መካከለኛ

⁴² . መጽሐፈ ሰዓታት /ሰብሐተ ፍቁር ዘአምላክ ገጽ 222
⁴³ . የዚህ መሰረታዊ ምንጭ ድን ሲሆንም የዚህ 1986 ትግሣኤ ማ. ዘሰኔ ሚካኤል ገጽ 188 የዜግል
⁴⁴ . በሃለሸው ዘዮሐንስ አፈወርቶ ምዕ 63 ክፍል 2 ቀጥር 14

ማለት ነው። ማንም ሰው በሚገባው ሀገርኛ ጽንፉ ስንጠቀም ደግሞ ሽማግሌ የሚለውን ይይዛል። ይህም የመካከለኝነት ቦታን ለዘላለም ይዞ የሚኖረው፤ ለቦታውም ብቃት ያለው ሆኖ የተገኘው የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስን ይገልጻል። “ወበእንተዝ ለሐረስ ሥርዓት ኢየሱስ ገሩየ ኮነ ከመ ጥፋም ሞተ ያድህናሙ ለእስ ስሕቱ በቀዳሚ ሥርዓት እለ ሉሙ አሰፈው ወፀውያሙ ውስተ ርስቱ ዘለዓለም ” ዕብ 9+15። ትርጉም፡- “... ሕግን የተላለፉትን የሚቤዥ ሞት ስለሆነ የተጠሩት የዘላለምን ርስት የተሰፋ ቃል እንዲቀበሉ እርሱ የእዲስ ኪዳን መካከለኛ ነው” ይለናል። በተለይም ይህንን ክፍል በስፋት እያብራራና ከጠሉይ ኪዳን ይዘት ጋር እያነፃፀረ ከመጣ በኋላ በቁጠር 24 ላይ ክርስቶስ በእጅ ወደ ተሰራች የእውነተኛይቱ ምሳሌ ወደምትሆን ቅድስት አልገባምና ነገር ግን በእግዚአብሔር ፊት ስለ እኛ አሁን ይታይ ዘንድ ወደ እርሷ ወደ ሰማያዊቷ ቅድስተ-ቅዱሳት ገባ። በማለት በአሁን ጊዜና ቀጣይነት ባለው ግስ በመጠቀም አስረግጦ ይነግረናል።

ይህንን የክርስትና መሠረታዊ አስተምህሮ ሁሉም የክርስትና ደርጅቶች ይስማሙበታል ብለን እናምናለን። ይሁን እንጅ በአንዳንዶቹ ዘንድ ምልጃው እስከ መቼ ነው? በሚለው ላይ መግባባት እስካሁን አልተቻለም በዚህም የእግዚአብሔርን ቃል ወደ ጉን በመተው /የራሳቸውን ከንቱ ሐሳብ ለማቆም/ አውደ ንባባቸውን ያልተከተሉ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን እንደ መከራከሪያ ነጥቦች እያቀረቡ ይሚገታሉ። ከሚያነሳቸው ሀሳቦች መካከልም ክርስቶስ ምልጃውን /አስታራቲነቱን/ ያከናወነው እስከ መስቀል ወይም ተፈፀመ ብሎ በመስቀል ላይ እስከተናገረበት ጊዜ ድረስ ብቻ ነው ይላሉ። “ተፈፀመ” የሚለውንም ቃል ከእንግዲህ የማስታረቅ /የምልጃ/ አገልግሎት ማብቃቱን የሚያሳይ ነው የሚል ትርጉምም ይሰጠታል።

† “ተፈፀመ” በማለት ጌታችን በመስቀል ላይ የተናገረው ለሀጢያት የተከፈለውን ዋጋ / መራብ፡ መጠማት፡ መሰደድ፡ መንገሳታቱን ብሎም በመስቀል ላይ መሞቱን/ እንጅ የሊቀ-ካህንነቱን ፍጻሜ ማለትም የመካከለኝነቱን አገልግሎት ፍጻሜ አገኘ ማለት አይደለም። ምክንያቱም መካከለኝነቱ /ሊቀ-ካህንነቱ/ በመሐላ ለዘላለም የፀናለት ነውና። የሊቀ-ካህንነቱን መጨረሻነት የሚገልጥ ማስረጃ ጥቅሳቸው ደግሞ “ወነበረ በየማየ አቡሁ...” ዮሐ 19+30። ትርጉሙም ... በአብ ቀኝ ተቀመጠ የሚለው ሲሆን በአብ ቀኝ ስለተቀመጠ ምልጃን እያቀርብም ይላሉ ፡

በመሠረቱ ይህ ቃል በሌላ ሥፍራም በስፋት ተብራርቶ እናገኘዋልን “በሰማያት በግርማው ዙፋን ቀኝ የተቀመጠ እንዲህ ያለ ሊቀ-ካህናት አለን እርሱም የመቅደስና የእውነተኛይቱ ድንኳን አገልጋይ ነው...እርሷም በሰው ሳይሆን በጌታ የተተከለች ናት ” ዕብ 8+1-2። ስለዚህ “በአብ ቀኝ፤ በግርማው ዙፋን ተቀመጠ...” የሚለውና “የእውነተኛይቱ ድንኳን አገልጋይ ነው” የሚለው ሀረግ በአንድ አንቀጽ ላይ ተያይዘው የቀረቡ መለኮታዊ መግለጫዎች ስለሆኑ እንደ መለኮታዊ ቃልነታቸው ልንቀጠላቸው ያስፈልጋል። በአብ ቀኝ ተቀመጠ የሚለውን ሀረግ ተቀብሎ የእውነተኛይቱ ድንኳን አገልጋይ ነው የሚለውን አለመቀበል አግባብነት የለውም። ምክንያቱም ቃሉ/የወንጌሉ ቃል/ አገልጋይ ነው ካለ በቃ አገልጋይ ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ይህንን የዕብራውያንን መጽሐፍ የጻፈው ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞቶ ከተነሣና ካረገ በኋላ ነው። ስለዚህ ይህንን የእግዚአብሔር ቃል መልስን መላልስን ሳናጠና መቃወሙ ጥፋቱ ለራሳችን ስለሚሆን ልናስብበት ይገባናል።

† “ተቀመጠ” የሚለው ቃል ኢየሱስ ስራውን ጨርሶ ቁጭ አለ። ማለት ነው ብለን ለኢየሱስ ከሰጠን የእግዚአብሔርን ባህርይ ያለማወቅ ደካማ ሀሳብ እንዳለን ልንረዳ ይገባል። ምክንያቱም እግዚአብሔር መንፈስ ነው ለመንፈስ ደግሞ ቀኝና ግራ መስጠት ስህተት ሲሆን በተለይ ደግሞ በሰማይና በምድር በምልአት ለሚገኘው እግዚአብሔር እንዲህ ዓይነት ውሳኔነት ያለውን አገላለጽ መጠቀም ከስህተቶች ሁሉ የከፋ ስህተት ይሆንብናል።

ተቀመጠ የሚለውን ቃል መጽሐፍ ቅዱስ በተጻፈበት መንፈስ ሆነው የሚተረጉሙ መተርጉማን ሲያብራሩት ግን “ወይቤሉ ንበር በየማንዩ ዝንቱ ሥጋ ዘለምና ቅድመ ዘይብል መሬት እንተ ወትገብዕ ውስተ መሬት ወይዕዜስ ለዝ ሥጋ ኢአክሎ ይኩን መልዕልተ ሰማያት ባህቲቱ ወኢቆመ ንበ መላዕክት ወኢአክሎ ዝንቱ ክብር አላ ኮነ መልዕልተ መላዕክት ወተላዓለ ዲበ ሱራፌል ወእረገ ወኮነ መልዕልተ ሊቃናት ወኢአክሎ ይዕርግ ላዕለ እስከ አዕርግ መልዕልተ መንበረመንግስት ወነበረ ዲቤሁ...” ዮሐንስ አፈወርቅ በሃይማኖት ለሽው “ ትርጉም በቀኝም ተቀመጥ አለው ይህ ሥጋ ቀድሞ እንተ መሬት ነህ ወደ መሬትነትህም ትመለሳለህ የሚል አዋጅን ሰምቶ ነበር፤ዛሬ ግን ለዚህ ሥጋ

“ . ሃ . እሸው ዘዮሐንስ አፈወርቅ ምዕ 67 ክፍል 23 ቁጥር 24-27

ከሰማያት በላይ መሆን ብቻ አልበቃውም በመላዕክትም ቦታ አልተወሰነም ይህም ክብር አልበቃውም ከመላዕክት በላይ ሆነ ከሉራፌልም በላይ ከፍ አለ ወጥቶ ከሊቃነ-መላዕክት በላይ ሆነ አንድ። ወደ ላይ መውጣት ብቻ አልበቃውም ወደ መንግስት ዙፋን ወጥቶ በላይም አስከ መቀመጥ ደረሰ አንድ... የእኛን ባህሪ ከዚህም ያህል የርቀት መጠን በላይ አውጥቶ አኖረው፤ ቀድሞ ሰውን ካዋረደበት ቦታ በታች /መሬት ከመሆን የሚያንከ/ ምንም ምን የለምና ዛሬም ሰውን ካወጣበት ቦታ የሚበልጥ ምንም ምን የለም። በማለት ከሐዋርያት በኋላ የነበረው አባት (Apositolc Father John Chrisostom) ዮሐንስ አፈወርቅ ያስረዳል።

ከእነዚህ ከእውነተኞች አባቶች ትርጉም እንደምንረዳው ቀኝ ማለት የከበረ ከፍ ያለ የሚለውን የሚያሳይ ሲሆን ተቀመጠ የሚለው ደግሞ ያ ፤ በጣም ተዋርዶና በእግረ-አጋንንት ተረግጦ ሲገዛ የነበረውን የሰው ልጅ ሊታሰብ በማይችል ክብር መከበርን ያስረዳናል። ይሁን እንደ የምልጃ አገልግሎትን /የሊቀ-ካህንነትን ሥራ/ እንዳጠናቀቀ አድርጎ መተርጎም “በሰው እጅ ሳይሆን በጌታ በተተከለች የእውነተኛይቱ ድካምን አገልጋይ ነው” የሚለውን የእግዚአብሔርን ቃል ዋጋ የሚያሳጣ ነው።

“ተቀመጠ” የሚለውን ቃል የምልጃ አገልግሎትን ፈፀመ ብለን ከተረጉምን በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ ሰባት ቁጥር ሃምሳ ስድስት ላይ የተፃፈውን የእግዚአብሔር ቃል ምን ልናደርገው ነው? “... ወደ ሰማይ ትኩር ብሎ ሲመለከት የእግዚአብሔር ክብር ሊየሱስንም በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ አየና እነሆ ሰማያት ተከፍተው የሰው ልጅም /ወልድ/ በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ አያሰሁ...” ሲል እስጢፋኖስ ሊየሱስ ክርስቶስን በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ ያየው ከዕርገቱ ከብዙ ወራት በኋላ አልነበረም?

በእነዚህ “ተቀመጠ” የሚለውን ቃል የምልጃ አገልግሎትን መፈፀሙን ያሳያል ካልን እስጢፋኖስ ቆሞ ያየው ምን እያደረገ ነው ልንለውነው? በመሰረቱ እስጢፋኖስ ሊየሱስ ክርስቶስ በእብ ቀኝ ቆሞ ማየቱን ለአማላጅነቱ ያቀረበው ማስረጃ አለመሆኑን አንባቢ ሊገነዘብልን ይገባል። ነገር ግን በሊየሱስ ክርስቶስ የዙፋን ኑሮ ላይ ሲያማልድ እየቆመ ሳያማልድ እየተቀመጠ ነው የሚል ትርጉም ልንሰጠው አይገባም? ይህንን ጉዳይ እንድናነሳው ያስገደደን በአንደበት ሲነገሩ ቀላል መሰለው የሚታዩ ነገሮች በአንድም በሌላም መልኩ ጥንት አባቶቻችን

ተሳስታችኋል ኑፋቱ ዘርታችኋል ብለው፤ መከረው፤ ገስፀው አልመለሰ ሲሏቸው የእግዚአብሔርን ቃል መሰረት በማድረግ አውግዘው የለዩአቸው ሰዎች ሀላብ /ኑፋቱ/ ዛሬ በቤተ-ክርስቲያናችን ውስጥ በከፍተኛ ሁኔታ እያቆጠቆጠ በመሄዱ ነው። እነዚህ ስህተተኞችም ከስህተታቸው እንዲታረሙ ሕዝቡም በጥንቃቄ እምነቱን እንዲጠብቅ ይረዳው ዘንድ ይህንን ንፅፅራዊ ማስረጃ ለማሳየት እንሞክራለን።

“ተቀመጠ” የሚለውን ቃል በመውሰድ ከተቀመጠ በኋላ ምልጃ የለም የምንል ከሆነ፤ ክርስቶስ ከዕርገቱ በፊት ከአብ ጋር ትክክል አልነበረም የሚለውን ክህደት ያመጣብናል ይህም መናፍቅነት ነው። ሊየሱስ ክርስቶስ ክብር ይግባውና ሳይወለድም ሆነ ከተወለደ በኋላ ትናንትናም ዛሬም ለዘላለም ያው ከአብ ጋር እኩል ነው ዕብ 13፡8 ።

የሚገርመው የቤተ-ክርስቲያናችን ሊት ተብለው የሊቃውንት ጉባዔውን በበላይነት ሲመሩት የነበሩት አለቃ አያሌው ታምሩ “ምልጃ አርቅና ሰላም” የሚለው መጽሐፋቸው አርቅና መታረቂያ በልጁ በኩል በሚል ገፅ-ሰርዕ ሥር ወደሮሜ ሰዎች የተጻፈው የጳውሎስን መልዕክት እንዲህ ብለው አብራርተውታል። “አማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር የመረጣቸውን ማን ይከላቸዋል? የሚያጸድቅ እግዚአብሔር... በእግዚአብሔር ቀኝ ያለው ደግሞም ስለ እኛ የሚማልደው ክርስቶስ ሊየሱስ ነው። ተብሎ የተጻፈው “ፕፋት ነው” ጌታ በምድር ላይ ልሰራው የሰጠዝኝን ስራ ፈጽሜ ገለጥሁህ ዮሐ 17፡4 ብሏል። ሥራውን በዚህ እንደጨረሰ ያስረዳልና ካረገ በኋላ ቀኝ ከተቀመጠ በኋላ አዲስ አገልግሎት የለም ተቀምጦ ምልጃ የለምና...” በማለት በመጽሐፋቸው ላይ ጽፈዋል። *6

እኚህ አባት በጽሁፋቸው “አማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ” ብለው ጳውሎስ ለሮሜ የጻፈውን መልዕክት አስቀምጠው ጥፋት ነው ማለት የጳውሎስን መልዕክት ሳይሆን አማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ የተፈለገውን መልዕክት አዛብቶታል ለማለት የፈለጉ ይመስለናል። ይህ ከሆነ ሀላቡ የግዕዙ መጽሐፍ ቅዱስ ትክክል ነው እንደማለት ስለተረዳንላቸው የጥንቱ የግዕዝ መጽሐፍ ቅዱስ ትክክለኛም እንደሆነ በተደጋጋሚ በመጽሐፋቸው ስለጠቀሱት የዚህን መጽሐፍ

“ምልጃ አርቅና ሰላም” በአለቃ አያሌው ታምሩ ገጽ 28

ትዳሱ ሀረግ ለአገባቢ ለማገጸጸሪያ ያህል እንዲረዳ አቅርቦነዋልና እነሆ! “ለእመ ለሊሁ ያጽድቅ መኑ ዘይኳንን? ክርስቶስ ኢየሱስ ዘሞተ ወተንሥኦ እሙታን ወሀሉ ይነበር በየማኅ እግዚአብሔር ወይትዋቀስ በእንቲክነ” ሮሜ 8+34 ትርጉም የሚያጸድቅ እግዚአብሔር የሚኮንንስ ማን ነው? የሞተው ይልቁንም ከሙታን የተነሳው በእግዚአብሔር ቀኝ ያለው ደግሞ ስለ እኛ የሚከራከረው ክርስቶስ ኢየሱስ ነው ይላል። በአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ ይማልዳል የሚለውን በግዕዙ ይትዋቀስ በእቲክነ ስለ እኛ ይከራከራል በማለት ጠንክር ባለ በማያወላዳ ቋንቋ መካከለኛነቱን ወይም ማላጅነቱ አስረግጦ ይናገራል። ወደ ዋናው /መጀመሪያው/ የሐዲስ ኪዳን መጽሐፍ ወደ ተጻፈበት ቋንቋ ሂደትም የግሪኩን መጽሐፍ ቅዱስ ስናይ ስለ እኛ ይከራከራል የሚለውን “EVTURXAVEI” ፊንጂክህህኖ ይለዋል። ትርጉሙም ስለሌሎች መጻሰይ መማለድ ማለት ነው።

እኚህ አባት /የምልዳና ዕርቅ ደራሲ/ ሲያብራሩት “ከዕለተ ፅንስ እስከ ዕለተ ዕርገት የፈፀመው የቤዛነት ሥራ በየጊዜው የተነሱ ምዕመናን ወደ እግዚአብሔር ሊያቀርባቸው ፍፁም ደህንነትን ሊሰጣቸው ይችላል የኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን የምታምነው ዕምነትም ይህ ነው ስለዚህ ጌታ ሞቶ ተነስቶ ካረገ በኋላ ያማልዳል የሚሉትን ታወግዛለች” ብለዋል። ይህም አባባል እርስ በርስ የተደነጋገረ አገላለጥ ነው። ምክንያቱም ... ፍጹም ደህንነትን በምልጃው ይሰጣቸዋል ከሆነ፤ ይሰጣቸዋል ነው። ያለበለዚያ ለሚጠራጠሩትና እራሳቸውም ለማያምኑበት አስተምህሮ ሊከራከረኝ የሚወድ ይምጣ ለምን ይላሉ? እስከ ዕለተ ዕርገት የፈፀመው የቤዛነት ሥራ በየጊዜው የተነሱ ምዕመናን ወደ እግዚአብሔር ሊያቀርባቸው ፍፁም ደህንነትን ሊሰጣቸው ይችላል ማለትስ ምን ማለት ነው? ደግሞስ አሁንም ወደ እግዚአብሔር ሊያቀርባቸው ይችላል ማለት አቅርቧቸዋል ማለት ሆኖ ነው እንዴ? ካረገ በኋላ ያማልዳል የሚሉትን ታወግዛለች የሚሉት። እርሳቸውና ቤተ-ክርስቲያኒቱ በማለት ቢ/ክርስቲያኒቱን በማይወክሉበት ጊዜና የቤተ-ክርስቲያኒቱ ድምጽ ባልሆነ ድርሰት ላይ እንዲህ ማለቱ በተለይም የማያምኑትን ታወግዛለች ማለታቸው ተወጋጅ አካል ሐዋርያው ጳውሎስ ነው? ወይስ አለማወቃቸውን?

ሐዋርያው ጳውሎስ ለሮሜ ሰዎች የክርስቶስን አገልግሎት ሲገልጽ የተጠቀመባቸውን ሰዎች የገሰ አቀማመጥ ስናይ ጥንቃቄ በተሞላበት በመንፈስ ቅዱስ ምሪት ስለሆነ ሰዎች በቃላት ወደ ስህተታዊ ትርጉም እንዳይሄዱ ሲገድብ

በሚችል በኃላፊና በአሁን ጊዜ ገስ ለይቶ አስተምሟል። ይኸውም የሞተው፣ ከሙታን የተነሳው የሚለውን ሀረግ በኃላፊ አንቀፅ ሲገለጽ በእግዚአብሔር ቀኝ ያለው የሚማልደው የሚለውን ደግሞ በአሁን ጊዜ ገስ (Present Continious tense) ነው። በእግዚአብሔር ቀኝ ያለው ከሚለው ጋር አያይዘን የሚማልደው የሚለውን ስናይ ከእግዚአብሔር ቀኝ ከተቀመጠ በኋላ እያከናወነ ያለውን ሥራ የሚያመለክት መሆኑን ያስገነዝባል።

እንደ ዕርቅና ምልዳ አገላለጽ “ተቀምጦ ምልዳ የለም” በማለት በጣፊጠ አማርኛ የቀረበው የክህደት እሬት ግን ትክክለኛ የኦርቶዶክስ ተዋህዶ አስተምህሮ ሳይሆን የካራዎች ወይም የአውጣኬ ተረፈ-ሀሳብ ለመሆኑ በግልፅ ማስረጃ መመልከት እንችላለን። የካራን ምንነት ተዋህዶ በሚለው ዓቢይ ርዕስ ውስጥ በስፋት እንመለከታለን የእነሆን አባት ሀሳብ እንዲህ በማለት ስንገልጠው መሠረትነት የሌለው ድፍረትን በመድፈር እንዳልሆነ አገባቢ ሊገነዘብልን ስለሚገባ የቤተ-ክርስቲያናችን ጥንታዊ ዓይናማ ሊቃውንት በመንፈስ ቅዱስ ሆነው ያስተማሩትን ትምህርት ማስረጃዎች እያቀረብን ነው። ተዋህዶ በሚለው ርዕስ ክፍል ሦስት ገጽ 70 ይምረ ይመልከቱ

በመጀመሪያ ጳውሎስ ሐዋርያ እንደሳቸው መጽሐፍ አተረጓጎም ከሆነ ማለት የነበረበት የማለደው! ወይም የተከራከረው ነው። በግሪኩም ስለ ሰዎች ማልዶ ለምኖ በነበረው እያለ ማስቀመጥ ነበረበት። በተጨማሪም እስጢፋኖስ ለማዕት በድንጋይ ሲወገር ኢየሱስን በአብ ቀኝ ያየው ተቀምጦ ሳይሆን ቆሞ ነው። እንደ አለቃ አያሌው መጽሐፍ አባባል “ተቀምጦ ምልዳ የለም ከተባለ” ምልዳ የሚከናወነው ቆሞ ነው ማለት ነው። ስለዚህ እስጢፋኖስ ከእርገቱ በኋላ ቆሞ ማየቱን የሚገልጸው የሐዋርያት ሥራ ትክክል አይደለም ልንል ነው? ሎቱ ስብሐት በእርሱ ዘንድስ ለምልዳ መቆም መቀመጥ መውደቅ መነሳት የለበትም። ነገር ግን መጽሐፍ እርሱ /ሊቀ-ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስ/ የመቅደስና የእውነተኛ ይቱ ድንኳን አገልጋይ ነው ይለናል በዕብ 8+2።

በሁለተኛ ደረጃም የቤተ-ክርስቲያናችን ሊቅ የሆነው ቅዱስ ያሬድ “ይቤሎሙ ኢየሱስ ለእርዳአሁ አዕርግ ሰማየ ገበ አቡየ ገበ እስዕል ምህረተ በእንተ ዕሊአየ..” ትርጉም ኢየሱስ ለደቀ-መዛሙርቱ የኔ ስለሆኑት ምህረትን ወደ

እምላምንበት ወደ ሰማይ ወደ አባቱ አርጋለሁ አላቸው”⁴⁷ የሚለውን የዜማ ምስጋና በማስተዋል ከሐዋርያው ጳውሎስ ሐሳብ ጋር አንድ የሆነ መረዳት እንደነበረው ማየት እንችላለን። ይኸውም ሐዋርያው የእውነተኛይቱ ድንኳን አገልጋይ ሲለው ያፈድ ደግሞ አገልግሎቱ ምን እንደሆነ በመግለጥ ምህረትን ወደ እሚላምንበት ወደ ሰማይ አባቱ እሄዳለሁ በማለት ያስረዳል። የአለቃ መጽሐፍ 7ን ግጭት የሚፈጥረው ከቅዱስ ወንጌል ጋር ብቻ ሳይሆን ከጥንቶቹ አባቶቻችንም ጋርም ነው።

ስለዚህ ወይ ያፈድ ስህተተኛ ነው? ወይ ሰርቅና መልጽ የሚለው መጽሐፍ? ይሁን እንደ አንድን ሰው ስህተተኛ ነው? ወይስ አይደለም? ብሎ መመዘን የሚቻለው በእግዚአብሔር እስትንፋስ በተጻፉት ቅዱሳት መጽሐፍት ብቻ ስለሆነ እንባቢ ከቅዱሳት መጽሐፍት ጋር በማዛመድ መናፍቁን ወይም ስህተተኛውን መለየት ይችላል እንላለን።

አለቃ የሐዋርያውን ሀሳብ ማለትም በእግዚአብሔር ቀኝ ያለው ደግሞም ሰለ ስኛ የሚማልደው ክርስቶስ ሊያሰብ ነው። ተብሎ የተጻፈው “ጥፋት ነው” ብለው ከሆነ የሚተረጉሙት እኔ ከጳውሎስ እሻላለሁ ማለታቸው ስለሆነ ወደታች እየወረዱ መሆናቸውን ማለት አሁንም ካሉበት ማለታችን ነው ሳንጠቁማቸው እናልፍም። እርሱ ከሆነ እስከ ሦስተኛው ሰማያት ድረስ ተነጥቶ ያየውን የክርስቶስ ማንነት ሰዛውም ሰው ሊያየውና ሊያውቀው የማይገባውን ያየ ሐዋርያ ለማረም መሞከር ውጤቱን በሰማይ ብቻ ሳይሆን በምድርም ያስቀጣልና ሳይመሽ ለንስሐ እንዲበቁ በክርስቶስ ፍቅር እናሳስባለን። (የዚህ መጽሐፍ ስንደት የተጠናተው በ1997 ዓ.ም. በላዘር ነው ይሁን እንደ መላል ትምህርቶችን ሊገቡ ሁሉ ይሆን ዘንድ ሁሉ እንዲህ ለፍር እንዲወግ ሆኖአል)

“ተቀመጠ” የሚለውን ቃል በአንድ የቤተ-ክርስቲያናችን ሊቅ ድንቅ አባባል እንደምድመው “እስመ ኢክህለ ሞት እጌዙቱ ወእርን ወስተ ሰማያት ወነበረ በየማነ አብ ዘውዕቱ ቃል በሥጋሁ ዘአልአሉ እምነ ምድር ” አትናቱዎስ በሂ.አሸው። ትርጉሙ ሞት ሊይዘው አልቻለምና ወደ ሰማይ አረገ በአብ ዕሪና /አቅፍ/ ተቀመጠ ማለት ቃል ከአዳም ሥጋና ነፍስን ነስቶ የተዋህደውን ማንነት ወደ አባቱ እቅፍ ይዞት ወጣ ምክንያቱም ሞት ያንን ሥጋ ይዞ ሊያስቀረው ባለመቻሉ ነው። ሌላ የተቀመጠን ትርጉም አመስጥረውታል። ተቀመጠ የሚለውም የሰው ልጅ በክብር

ከፍ ያለበትን ቦታ ለመግለጥ እንደ የሊቀ-ካህንነቱን ሥራ ጨርሶ ማረጋገጥ የሚያመለክት አይደለም በማለት ቅዱስ አትናቱዎስ አብራርቶታል።

† ሐ. ከእኔ ነፃ የሆነ ሊቀ-ካህናት በመጥፋቱ ፡- የብሉይ ኪዳን ሊቀነ-ካህናት ሁሉ ከአባታቸው ከአዳም የውርስ ኃጢአት የተነሳ በራሳቸው ፍጹምነት አልነበራቸውም። የሕዝቡንም ሀጢአት ያስወግዱ ዘንድ የአገልግሎት ብቃትና ፍፁምነትም የላቸውም። ከዚህ የተነሣ ነብዩ ሊሳይያስ እግዚአብሔርም ወደ እርሱ የሚማልድ ከበደል ነፃ የሆነ ሰው በማጣቱ ተከፋ እዘነ ሊሳ 59+16 ብሏል። ምክንያቱ ደግሞ የሰው ልጅ ሁሉ የውርስ ሀጢአት ተከፋይ ስለሆነ እነዚህ ሊቀ-ካህናትም በዚህ የዘር ሀረግ ትውልድ የተገኙ በመሆናቸው በውርስ ሀጢአት የተያዙ ናቸው። ውርስ ሲባል፡ -

† 1ኛ. ጥቅም መካፈል ብቻ ሳይሆን እዳ መጋራትም ያጠቃልላልና። ለምሳሌ በኢትዮጵያ የውርስ ሕግ መሰረት ልጅ የአባቱን ሀብት ሊወርስ የአባቱንም ዕዳ የመክፈል ግዴታ እንዳለበት ያሳየናል። የኢትዮጵያ ፍትሐ ብሔር ሕግ⁴⁸ በመንፈሳዊው ዓለምም ከዚህ የተለየ አይደለም። የመጀመሪያዎቹ ሰዎች እንደ እግዚአብሔር መልክና ምሳሌ የተፈጠሩ ቢሆንም የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ወደ ጉን በመተው የለይጣንን ፍቃድና ሀሳብ ካስተናገዱበት ጊዜ ጀምሮ በእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ ሆነው የተፈጠሩበትን ክብር አጥተዋል። ከመጀመሪያዎቹ ሰዎች አብራክ የተወለዱትም እንደ እግዚአብሔር መልክና ምሳሌ ሆነው የሚወለዱበትን የክብር ስርዓት ስላጡ በሀጢአት የሞተውን የወላጆቻቸውን መልክና ምሳሌ ወረሱ ዘፍ 5+3።

2ኛ. እነዚህ የኦሪት ሊቀነ-ካህናት ለተሾሙለት ሕዝብ ታማኞች ሆነው ካለመገኘታቸው የተነሣ በእግዚአብሔር ሕዝብና በእግዚአብሔር የክብር ቦታ ላይ በደል በመፈፀም እግዚአብሔርን ያሳዝኑ ነበር። ለምሳሌ፡- የሁለት ሊቀነ-ካህናትን ታሪክ ብንመለከት ሊቀ-ካህናት አርን በመሪባ የውሃ ጉዳይ ከመሴ ጋር በማመዱ ወደ ተስፋይቱ ምድር በመጓዝ ሕዝቡን በመካከለኝነት እየመራ ያደርሳል የተባለው እግዚአብሔርን በመበደሉ ሕዝቡን በምድረ በዳ ላይ እፍስሶ በሞት ተቀጣ ዘጉ 20+10-25 እንዲሁም ሊቀ-ካህናት ኤሊ ልጆቹ በእግዚአብሔር ቤት ላይ እጅግ አስፀያፊ በደልና ኃጢአት ሲሰሩ ዝም ብሎ በመመልከቱ በተሾመለት ሕዝብ

⁴⁷. ሂ.አሸው ዘአትናቱዎስ ምዕ 23 ክፍል 1 ቁጥር 12

⁴⁸. የኢትዮጵያ ፍትሐ ብሔር ሕግ አንቀጽ አምስት ቁጥር 7000/1

ጥፋትና ምርኮኝነትን አመጣጣቸው እራሱም በሞት ተቀጣ ልጆቹም በእግዚአብሔር የቀጣ በትር ተቀሰፉ 1ኛ ሳሙ 2+29ና 3+13::

እነዚህን ሊቀካህናት እንደ ምሳሌ ተመለከትን እንደ በየትኛውም ጊዜ የተሾሙ ሊቃነ-ካህናት አንድስ እንኳን በደል ያልተገኘባቸው ሆነው የቀረቡበት ጊዜ አልነበረም:: ይህም ከአባቶቻቸው ከወረሱት ዕዳ ላይ እነርሱ ዕዳ እየጨመሩ የሂዱበት እንደ ከአዳ ነፃ ሆነው ሕዝቡንም ነፃ ያደረጉበት ጊዜ አልነበረም:: በዚህም እግዚአብሔር የሚማልድ ሰው አጣሁ በማለት ሲናገር እንሰማለን:: ስለዚህ እግዚአብሔር ወደ እርሱ የሚማልድ ሰው ለማግኘት የባሕርይ ልጁን ሰው ይሆን ዘንድ ፈቀደ::

የሰው ልጆች ከአንዱ ከአባታቸው ከአዳም የተነሳ የሀጢያት ውርስ ስለተላለፈባቸው በደለኛና ባለዕዳዎች ነበሩ ነበያትና አሸውን ጨምሮ:: ምክንያቱም በነፍስ ጉዳይ ላይ የሀጢያት ዕዳ አለባቸውና:: ለሌላው ነፍስ ሳይሆን ለእራሳቸው ሌላ ጠበቃና ዋስ እንደሚያስፈልጋቸው የታወቀ ነበር::

ስለዚህ ከአዳማዊ የውርስ ኃጢአት ነፃ የሆነ ሰብአዊ ኪዳን ሊቃነ-ካህናትም እንኳ ሳይቀር ጥብቅና ለመቆም ብቃትን በራሱ የያዘ እንዲሁም በአባቱ ፊት ታማኝና ታላሽ በመሆን እግዚአብሔርን ያስደስተ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ ተሾመልን ዕብ 7+28:: ሐዋርያው ጳውሎስም በዚህ መልዕክቱ ይህንን ሲያስረግጥ ቅዱስና ያለተንኮል ነውርም የሌለበት ከሀጢያተኞችም የተለየ ከሰማያት ከፍ ያለ እንደዚህ ያለ ሊቀካህናት ይገባል ይለናል ዕብ 7+26::

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀካህንነት ከአራታዊያን ሊቃነ-ካህናት የተለየ በመሆኑ ለተሾመላቸው ሕዝቦች /አማኞች/ ብቃታቸው ሆኖ በአባቱ ፊት ይታይላቸዋል:: ለዚህም መጽሐፍ “ለሚሻል ኪዳን ዋስ ሆኖናል” ዕብ 7+22:: በማለት ይመሰክራል:: በሌላ ክፍል ደግሞ ሐዋርያው ዮሐንስ በመጀመሪያው መልዕክቱ “ደቂቅዮ ዘንተ እጽሕፍ ለክሙ... ወእመኒ ቦ ዘእበስ ጳራቅሊጦስ ብነ ገበ አብ ኢየሱስ ክርስቶስ” ትርጉም:: ልጆቹ ሆይ ኃጢአትን እንዳታደርጉ ይህንን እጽፍላችኋለሁ ማንም ኃጢአትን ቢያደርግ ከአብ ዘንድ ጠበቃ አለን እርሱም ጸድቅ የሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው 1ኛ ዮሐ 2+1 ይለናል:: ከእነዚህ ሁለት ታላላቅ የእግዚአብሔር ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው የኢየሱስ ክርስቶስን ዋስትና

ጠበቃነት በማያሻማ ቋንቋ አስረግጠው ጽፈውልናል:: ስለዚህ ማመን የእኛ ፋንታ ይሆናል ማለት ነው::

ዋስትና ጠበቃነት የተለያየ የአገልግሎት ዘርፍ ቢኖራቸውም በአንድ መሰረታዊ ጉዳይ ላይ ግን የአንድ ሳንቲም ገጽታ የሚያደርጋቸው ባህርያዊ ድርጊት ይታይባቸዋል:: ይኸውም ዋስ ማለት ወንጀለኛ ወይም ባለዕዳ የሆነው አካል ካሣ ባይከፍል ወይም ቢጠፋ እንዲሁም ባለዕዳው የሚፈለገበትን ዕዳ ለመክፈል ችሎታ ቢያንሰው እኔ ለመክፈል ችሎታና አትም አለኝ ፈቃደኛም ነኝ ብሎ ነፃ ፈቃዱን አሳልፎ ለተበዳዩ አካል መስጠትን የሚገልጥ ነው:: ጠበቃ ማለት ደግሞ በግሪኩ “ፐራክሊተስ” ማለት የደንበኛውን ጉዳይ እንደራሱ አድርጎ አገልግሎት የሚሰጥበት የሥራ ወይም የአገልግሎት መስክ ነው::

የጥብቅና ሥራ አገልግሎትን /service/ መሠረት ያደረገ ነው:: አንድ ባለጉዳይ በጉዳዩ ላይ በቂ የሆነ ችሎታና አትም ከሌለው ችሎታና አትም ላለው ባለሙያ የሚያስተላልፍበት (Risk transfer) ሁኔታ ነው :: ይሁን እንደ መናፍቃን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለጌታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ የተሰጠው ጥብቅና የበታችነት ስሜት የሚያሰጠው መስሎ ስለሚሰማቸው ጥብቅናውን ከመጠቀም ይልቅ በእግዚአብሔርና በቃሉ ላይ ያምናሉ:: በምትኩም ችሎታና ብቃት ሀብትና ገብረት የሌላቸውን ፍጡራን እንዳላቸው አድርገው በማትረብ ዋሳችን ጠበቃችን እያሉ ይማጸናሉ::

ሐዋርያው ዮሐንስ “ከአብ ዘንድ ጠበቃ አለን” የሚለውን መልዕክት የጻፈበት ዘመን በመልዕክቱ ባይገለጽም የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪካዊ አመጣጥን የሚያጠኑ ዓለም አቀፋዊ ሰዎች እንደሚሉት ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ከተወለደ ከ90 ዓመት በኋላ ነው:: በእርግጥም ጌታችን ኢየሱስ ካረገ በኋላ ለመሆኑ ጥርጥር የለንም:: ስለዚህ ጠበቃችን የነበረው ከመስቀል በፊት ነው ካልን ወንጌላዊው ዮሐንስ ጠበቃ አላችሁ ያለው በብሉይ ኪዳን ዘመን ነው? ሊሉን ነው:: ይህ ሐዋርያ ደግሞ እጻጻፋ ኃጢአትን አትስሩ እያለ የሚመክራቸው ክርስቶስ ካረገ በኋላ በኢየሱስ ወንጌል የወለዳቸውን ልጆቹን ነው:: ምክሩም ኃጢአት እየሰራችሁ ብትኖሩም እንኳን ኢየሱስ ክርስቶስ ጠበቃችሁ ስለሆነ ችግር የለውም ለማለት ሳይሆን በክርስትና ሕይወት ውስጥ የሚገኘው መውደቅ መነሳትን በክርስቶስ ኢየሱስ የጽድቅ ችሎታ በእግዚአብሔር የፍርድ ችሎት ፊት ይቅር መባልን

ለመግለጽ ነው። የሐንስ ኃጢአተኛ ሰው የኢየሱስ የጽድቅ ችሎታ በእግዚአብሔር አብ ፊት ይታይለት ዘንድ ፈቃዱን አሳልፎ በመስጠት በኢየሱስ መሆንና በእርሱም ይቅርታን እንደሚያገኝ ያስተማረበት አንቀጽ ነው። በዚህ ጊዜም /ኃጢአተኛው ክርስቲያን/ ንስሐ ሲገባ ይቅር የሚባለው ለስራው በደል ተመጣጣኝ የሆነን ያም በመያሙ ወይም ስግደት በመስገዱ እንዲሁም ለንስሐ እባቱ በሰጠው ሻሽ ወይም ቁሳቁስ፤ በእግሩ መካነ ቅዱሳን የሚባሉትን በመርገጡ ብዛት ሳይሆን በክርስቶስ ጠበቃነት በመታመን ብቻ መሆኑን ለመናገር ነው።

3.5. የሐዲስ ኪዳን ካህናት

† በብሉይ ኪዳን ሊቃነ-ካህናትና በሐዲስ ኪዳን ሊቀ-ካህናት መካከል ያለውን ልዩነት ያህል በብሉይ ኪዳን ካህናትና በሐዲስ ኪዳን ካህናትም ልዩነቱ ተመሳሳይ ሆኖ እናገኛለን። የብሉይ ኪዳን ካህናት የአንድን ነገድ ወይም ምድራዊ የዘር ሐርግን መሰረት ያደረገና ጠቀሜታውም ለ12ቱ ነገደ እስራኤል ብቻ ነበር። የሐዲስ ኪዳን ካህናት ስንመለከት ደግሞ የአንድን ምድራዊ የዘር ሐረግ ያልተከተለና አገልግሎቱም በአንድ ሀገር ሕዝብ ያልተወሰነ ነው።

የብሉይ ኪዳን ካህናት ከእርግ ወገን መወለድን መሰረት ያደረገ በመሆኑ ከዚህ ነገድ ያልተወለደ ሁሉ ካህናት የመሆን ድርሻ አልነበራቸውም። በሐዲስ ኪዳንም ይህንን ድርሻ ለማግኘት ከይሁዳ ነገድ በዕምነት መወለድ የግድ ነው። በሌዊ ዘር የተመሰረተው የካህናት አገልግሎት ፍፁምነትን ካለማስገኘቱም በተጨማሪ ከአንድ ከእስራኤል በቀር ሌላው ዓለም /ለእስላም/ የሚያገለግል አልነበረም። ስለዚህ ካህናቱ መለወጡ የግድ ነበር ዕብ 7+12። የብሉይ ኪዳን ካህናት እርግ ውራጅና ሊጠፋ የተቀጠረለት መሆኑን ሐዋርያው ሲያስረዳ ሐዲስ ስምምነት ሊመጣ ፊተኛው መሻርና መለወጡ በእግዚአብሔር እቅድ ውስጥ የነበረ መሆኑን ጠቀሟል ኤር 31+31 ዕብ 8+13።

ስለዚህ የሐዲስ ኪዳን ካህናት ሕግን መሠረት ያደረገ ስምምነት ሳይሆን በክርስቶስ ኢየሱስ የሆነ ጸጋን መሰረት ያደረገ ነው። በዘመነ-አሪት ካህናትን ለማግኘት የሌዊ ዘር መሆንን እንደሚጠይቅ ሁሉ፤ በዘመነ-ሐዲስም ካህናት ለመሆን ካህናቱ ከተሰጠው ነገድ በመንፈስ በዕምነት መወለድን ይጠይቃል። በሕግ

የተመሠረተው ካህናት ለሌዊ እንደተሰጠው ሁሉ፤ በፀጋ የተመሠረተው ካህናት ለይሁዳ ነገድ ተሰጥቷልና ዕብ 7+13።

በሕግ በተመሠረተው ካህናት ካህናት ለመሆን ከሌዊ በሥጋ የተገኘ የዘር ሐረግ /ውልደት/ እንደሚያስፈልግ ሁሉ፤ በጸጋ ለተመሠረተው ካህናት ደግሞ ካህናት ለመሆን በመንፈስ ቅዱስ ከይሁዳ ነገድ ከሆነው ከኢየሱስ ክርስቶስ መወለድ የግድ ያስፈልጋል የሐ3+5። የብሉይ ኪዳን ካህናት ለመሆን ቅድመ ሁኔታው (criteria) የሌዊ ነገድ ብቻ መሆን በቂ ነበር። የሐዲስ ኪዳን ካህናትም ለመሆን በመንፈስና በዕምነት ከመወለድ በቀር ልናሟላው የሚገባን አንዳችም ነገር የለም።

ካህናት በመወለድ /በዘር/ ነው ካልን በአንድነት ዓይነት የአወላለድ ስርዓት ነው ካህናት መሆን የሚቻለው? የሚለውን እንመልከት። በብሉይ ኪዳን ዘመን ካህናት ለመሆን በሥጋ ከሌዊ /ከእርግ/ መወለድ ወይም የዘር ሐረግ ውስጥ መገኘት ሲሆን፤ በፀጋ ዘመን /በሐዲስ ኪዳን/ ደግሞ ከዚህ የተለየ ነው እርሱም የአወላለድ ስርዓቱ በሥጋና በደም ከተለመደው ውጭ በመሆኑ ብቻ ነው።

ስለዚህ ይህ የአወላለድ ስርዓት እንደ ሥጋ ሳይሆን በዕምነት የሆነ በመንፈስ መወለድን ያመለክታል። ወደዚህ የትውልድ ሀረግ ለመግባትም ከተወላጁ የሚያስፈልገው መሠረታዊ ጉዳይ ማመን /ዕምነት/ ብቻ ነው። “ጸጋው በእምነት አድናክችኋልና ይህ የእግዚአብሔር ስጦታ እንጅ ከእናንተ አይደለም ” እንዳለ ቅዱስ ወንጌል ኤፌ 2+8። ይህ ከእግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ የሆነ የማዳን ስጦታን (ፀጋ) በእምነት ስንቀበለው የልጅነት ስልጣንን እናገኛለን “ወለእለሰ ተወክፍዎ ወሀበሙ ሥልጣን ውሰዱ እግዚአብሔር ይኩኑ ለእለ ለምኑ በስሙ እለ ኢኮኑ እምነ በሥጋ ወደም ” የሐ 1+12-13 ትርጉም። ለተቀበሉት ሁሉ ግን በስሙ ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ስልጣንን ሰጣቸው። እነርሱም ከእግዚአብሔር ተወለዱ እንጅ ከደም ወይም ከሥጋ /ከወንድ/ ፈቃድ አልተወለዱም እንዳለ ጌታችን።

በስሙ ማመን የሚያስገኘው ስልጣን የእግዚአብሔር ልጅ መሆንን ነው። ይህ ስልጣን ደግሞ የእግዚአብሔር ዘመድ ያልነበርን ሰው ወገን ዘመድ እንዲሆን ያበቃዋል። ወገን ወይም ዘመድ ለመሆን ደግሞ በሁለቱ ዘመዳምች /ወገንተኞች/

መካከል የደም ትስስር መኖር የግድ ያስፈልጋል። የደም ትስስር በሌለበት ወገንተኝነት ወይም ዝምድና ሊኖር አይችልም። ስለዚህ እግዚአብሔር ወገኑ ወይም ዘመዱ እንሆን ዘንድ ልጁን እየሱስ ክርስቶስን ወደዚህ ዓለም ልኮ በሥጋና ደም ተዛመደን ሐዋ17+28-29።

በብሉይ ኪዳን ከሌዊ /እርግ/ ወገን በሥጋ መወለዳቸው የክህነት ሥልጣንን እንዳሰጣቸው ሁሉ፤ በሐዲስ ኪዳንም በጌታችን በእየሱስ ክርስቶስ ደም የተወለዱ ክርስቲያኖች ሁሉ ከተሰጠው የልጅነት ሥልጣን የተነሣ ካህናት መሆንን አግኝተዋል። መጽሐፍም ሲያስርግጥ “እናንተ ግን ከጨለማ ወደ ሚደነቅ ብርሃን የጠራችሁ የእርሱን በጉነት እንድትናገሩ የተመረጠ ትውልድ የንጉስ ካህናት ቅዱስ ሕዝብ ለርስቱ የተለየ ወገን ናችሁ። እናንተ ቀድሞ ወገን አልነበራችሁም አሁን ግን የእግዚአብሔር ወገን ናችሁ” 1ኛ ጴጥ 2+9-10 ይለናል።

ከሐዋርያው ጴጥሮስ መልዕክት እንደምንረዳው ወገን ያልነበረውን በክርስቶስ እየሱስ ደም በኩል የእግዚአብሔር ወገን /ዘመድ/ እንሆን ዘንድ ያበቃን፤ እንዲሁም ከጨለማ ወደ ሚደነቅ ብርሃን ጠርቶ ለአባቱ ካህናት እንድንሆን ያስቻለን የልጁ ደም ነው። ስለዚህ የሐዲስ ኪዳን ካህናት ለመሆን በእየሱስ ደም ነዕቶ፤ ከዲያብሎስ ቁራኝነት ከሀጢያት እስራት በዕምነት ተፈትቶ ፤ በመኖር የሚገኝ እንጅ በእንብሮተ እድ /እጅ በመጫን/ በተፈጠሩ ልብሶች በሚከናወን ምድራዊ ሥነ-ስርዓት (ceremony) አይደለም። ባጭሩ የሐዲስ ኪዳን ካህናት ለመሆን በእየሱስ ክርስቶስ ደም መታጠባችን በቂ መሆኑን ፍቁረ-እግዚዕ በራዕይ መጽሐፉ እንዲህ በማለት ያስረዳናል።

“ውዕቱ ዘአፍቀረከሙ ወገፀበክሙ እምኃጣውኢክሙ በደሙ። ወረሰይክሙ ውስተ መንግስተ ቅድሳተ አቡሁ እግዚአብሔር ዘሉቱ ስብሐት ወገይል ለዓለም ዓለም አሜን” ራዕ 1+6 ትርጉም፡- “ለወደደን ከሀጢያታችንም በደሙ ላጠበን መንግስትም ለአምላኩና ለአባቱ ካህናት እንድንሆን ላደረገ ለእርሱ ለዘለዓለም እስከ ዘለዓለም ድረስ ክብር ይሁን አሜን” ስለዚህ ካህን ለመሆን በደሙ መታጠብ በቂ ነው። በሌላ ክፍልም “በደምህ ለእግዚአብሔር ከነገድ ሁሉ ከቋንቋም ሁሉ ከሕዝብም ሁሉ ሰዎችን /የአዳም ልጆችን ሁሉ/ ዋደተህ ለአምላካችን መንግስትና ካህናት ይሆኑ ዘንድ አደረግሃቸው” ራዕ 5+9 ይላል። ከዚህ የእግዚአብሔር ቃል

ላይ የምንረዳው ካህናት የሆኑት በደሙ የተዋጁት የሰው ልጆች ሁሉ መሆናቸውን ነው።

ክርስቲያን የሆነ ሁሉ ካህን አይደለም፤ ካልን በክርስቶስ እየሱስ ደም አልተዛመደም በእርሱም አያምንም ማለታችን ነው። በክርስቶስ እየሱስ ደም ሳይዛመድ ደግሞ ማንም ሰው ክርስቲያን ሊባል አይችልም መባልም የለበትም። ክርስቲያን ነኝ ካለ ክርስቲያን የሆነ ሁሉ ካህን ነኝ የሚለውን ማመን አለበት ክርስቲያን ነኝ ነገር ግን ካህን አይደለሁም የሚል ከሆነ እንዲሁም እናንተ ክርስቲያን ናችሁ እንጅ ካህናት አይደላችሁም ብሎ የሚያስተምር ካለ ክርስትናውን የያዘው ሲወርድ ሲዋረድ ከሚባለው ፈሊጥያለፈ እንዳልሆነ ሁለት ጊዜ ሊያስብበት ይገባል።

ምክንያቱም ክርስትና በእግዚአብሔር ቅዱስ ቃል ላይ ተመስርቶ የተወጣነ ነውና። ቅዱስ መጽሐፍም “ማንም በዚህ /በራዕዩ/ በትንቢት መጽሐፍ ከተጻፉት ቃላት አንዳች ቢያጉድል በዚህ መጽሐፍ ከተጻፉት ከሕይወት ዛፍና ከቅድስቲቱ ከተማ /መንግስተ-ሰማያት/ እግዚአብሔር እድሉን ያጉድልበታል” ይላል ራዕ 22+19 ስለዚህ እድል ፈንታው ፅዋ ተርታው ከመንግስተ ሰማያት መለየት ብሎም ጥርስ ማፋጨት ወደ አለበት ለዲያብሎስና ለመልዕክተኞቹ ወደ ተዘጋጀው ከመሄድ ያለፈ አይሆንም። ባለማወቅ እንዲህ ያለውን አመለካከትም የያዘ ካለ በንስሐ እንዲመለስ በእግዚአብሔር ፍቅር እያሳለብን በማወቅ ደግሞ “ብንናገር እናልቃለን” በሚል አጉል ብሂል እውነት የሚያመጣውን ነቀፌታ በመፍራት ከሕይወት ዛፍና ከቅድስቲቱ ከተማ ሊለይ የሚችልን የድፍረት ኃጢአት የሚሰራ ካለ፤ ልቡናውን እንዲመልስ በክርስቶስ እየሱስ ፍቅር እንመክራለን።

ይሁን እንጅ በክርስቶስ እየሱስ ያመነ ሁሉ ካህናት ተብሎ መጠራት አግባብነት እንደሌለው አድርገው በመቁጠር ከብሉይ ኪዳን ሥርዓት ጋር አንድ በማድረግ በዘመነ ሐዲስ የሚያገለግሉ እና የሚገለገሉ ሰዎች አሉ። ነገር ግን አገልጋዩም እያገለገለ አይደለም ተገልጋዩም እየተገለገለ አይደለም። ተገልጋዩ ልዩ ከሆነት ያላቸው ሰዎች ያስፈልጉኛል ካለ እግዚአብሔር በልጁ ደም አማካኝነት እንዲያው በነጻ የሰጣቸውን ስጦታ አልቀበልም ማለት እንደሆነ ሊገነዘቡ ይገባል። አንዳንዶች ደግሞ የራስ ጥቅምንና ክብርን ለማስጠበቅ ከሆነትን የተለየ ማዕርግ

እንደሆነ በማስመልከት የሚያቀርቧቸውን የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ጥቂቶችን እንመልከት፡-

† 1. አራሲህን ለካህን አሳይ... ማቴ ፳፭ ፩-፭ ማር 1፡40-44፡ ሱቃ ፭-14
ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ ምድር ተገልጦ ሲመለስ በነበረበት ጊዜ ለዎቻችን ለሚገጥማቸው ችግር ሁሉ መፍትሔ ከመሆኑ የተነሣ ችግራቸውን እየያዙ ወደ እርሱ ይቀርቡ ነበር። ከእነዚህም ውስጥ በለምፅ የተመታ /ለመፅ የወረሰው/ ሰው ከለምጽ እንዲያገኝው እየሰገደ ብትወድስ ልታነሣት ትችላለህ እያለ አንድ ሰው እንደ ተማፀነው እናነባለን። ኢየሱስም አዝናለት ንፃ እወዳለሁ እንዳለውና ከለምፁ እንደነሳ፤ ከፈወሰውም በኋላ ምስክር ይሆን ዘንድ እራሱን ለካህን እንዲያሳይ መሴም ያዘዘውን መስዋዕትም እንዲያቀርብ! ወደ ካህን እንደሰደደው ተጽፏል። ነገር ግን ለምጽ የነፃበትን ዘመን! ለምጽን ማንጸት የማን ሰልጣን እንደሆነና? አራሲህን ለካህን አሳይ የተባለበትን ጊዜ መመልከቱ ሊተላለፍ የተፈለገውን መልዕክት ግልፅ ስለሚያደርገው አንድ በአንድ እንያቸው።

† ሀ. ከለምጽ ለነፃ ሰው የሚደረግለት በሙሴ የታዘዘ ስርዓት በብሉይ ኪዳን ዘመን አንድ በለምጽ የተያዘ ሰው በለምጽ ምክንያት ከሰው ተገሎ እስኪነፃ ድረስ የሚቆይበት ስርዓት ነበር። ምክንያቱም ለምፅ የኃጢአት ምልክት ስለነበር ነው። ለምሳሌ ከለምጽ ሲፈወስ በካህናት አማካኝነት ልዩ የመስዋዕት ሥነ-ስርዓት ይቀርብ ነበር ዘሌ 14+13። ስለዚህ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሕግ በታች ሆኖ በአሪት ሕግና ስርዓት ይመላለስ ስለነበር ከለምፁ ማለትም ከሀጢአቱ ሲነፃ ማቅረብ የነበረበትን እንዲያቀርብ ወደ ካህን ላከው።

† ለ. ኢየሱስ ክርስቶስ ለምጽን ያነጸበት ዘመን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሙሴ የታዘዘውን ልዩ የመንፃት ስርዓት እንዲያከናውን ያዘዘበትን ዘመን ስንመለከት ዘመነ-አሪት ነው። ምክንያቱም ሐዲስ ኪዳን የተመሰረተው በጸሎተ ሐሙስ ነውና የተከናወነት ስርዓቶች ሁሉ የአሪትን ስርዓተ-ሕግ የተከተሉ ነበሩ። ስለዚህ በሐዲስ ኪዳን ቤተ-ክርስቲያን ለሚከናወነው የእገልግሎት ሥርዓት ጠቅሶ እንደማስረጃ ሊቀርብ አይገባም።

† ሐ. አራሲህን ለካህን አሳይ የተባለበት ጊዜ “...አፍትን ርዕሰክ ለካህን...” የተባለበትን ጊዜና ምክንያት ስንመለከት ለምጽኦች ሰው ከለምጽ ካነፃው /ከፈወሰው/ በኋላ ነው። ኃጢአትን የመሰረዘ! ለምጽን ማንፃት የሚችል ከአንዱ

ከእግዚአብሔር በስተቀር ሌላ ማንም እንደሌለ በካህናት ዘንድ የታወቀና የታመነ ስለነበር! ኢየሱስ ክርስቶስ እውነተኛ አምላክ መሆኑን እንዲያውቁ ለእነርሱ ምስክር ይሆን ዘንድ «ሂደህ ለካህን አሳይ» አለው እንጅ። ለምፁን እንዲያነፁት! ለሀጢአቱም ማካካሻ ስንድ ፁም፤ ጸልይ እንዲሉት አልነበረም። ስለዚህ ወደ ካህን የላከው ለምስክርነት እንጅ ከለምፁ /ከኃጢአቱ/ እንዲፈወስ አይደለም። ይህንንም ሀሳብ በተመሳሳይ ሁኔታ በማርቆስ ወንጌል ምዕ 2 ላይ ስለአንድ ሽባ ሰው መፈወስ ሲናገር ሀጢአቱን ተሰረዋቸልህ አለው። ካህናተ-አይሁድም ይህ ሰው ስለምን እንዲህ ያለ ስድብ በእግዚአብሔር ላይ ይናገራል? ብለው አጉረመረሙበት።

ከአንዱ ከእግዚአብሔር በቀር ሀጢአትን ይቅር የሚል /የሚያስተሰርደ/ ማን አለና? አንዳሉ እናነባለን። ስለዚህ እርሱ ያልሰረዘውን ሀጢአት ወደካህናት ላከው ብሎ ማለብም ሆነ ማስተማር ስህተት ነው? ኢየሱስ እግዚአብሔር ነው ስለዚህ ለማን? ወደማን? ሀጢአቱን ይልካል? የካህናትን ክብር ለመግለጽ አስቦ ነው እንዳንል ጌታችን የላከው ወደ ብሉይ ካህናት እንጅ ለሐዲሶቹ አይደለም። ባጭሩ በሦስቱም ወንጌላውያን አራሲን ለካህን ስለማሳየት የተገለፀውን አንኳር ሀሳብ ጠቅለል አድርገን ስናይ፡-

† ፩. በብሉይ ኪዳን ዘመን ለምፅ የኃጢአት ምልክት ነበር ሀጢአትን ደግሞ የሚያስተሠርይ ካንዱ ከእግዚአብሔር በቀር የለም። ስለዚህ ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ነውና ኃጢአቱን ይቅር ካለው በኋላ ወደ ካህን ላከው። ወደ ካህን መላኩ ኃጢአቱ ይቅር እንዲባልለት ሳይሆን ካህኑ መንፃቱን /ከኃጢአቱ መፈወሱን/ ለሕዝቡ እንዲያውቅለት ብቻ ነበር። በዚህም ከሕዝብ የተገለለውን ሀጢአቱን ወደ ሕዝብ ለመመለስና ካህናቱም ማንነቱን (እግዚአብሔርነቱን) እንዲያውቁት አራሲህን ለካህን አሳይ ብሎ ልኩታል።

† ፪. ኢየሱስ ለምጽኦች የላከው ወደማን ነው? ዛሬ ዛሬ በእኛ በቤተ-ክርስቲያን ይህንን ጥቅስ የተለየ የክህነት ማዕርግ እንዳለን አድርገን በማስረጃ የምናቀርበው አይደለም። ምክንያቱም ኢየሱስ ለምጽኦች ከፈወሰ በኋላ የላከው ወደ ብሉይ ኪዳን ካህናት እንጅ ወደ ሐዲስ ኪዳን ካህናት አልነበረም። እኛ ደግሞ የሐዲስ ኪዳን ካህናት ነን። እናም ለሐዲስ ኪዳን ክህነት ማስረጃ ሆኖ መቅረብ የሌለበት ከዚህ የተነሳ ነው። ዛሬ ወደ ካህናት ሂዳችሁ ኃጢአታችሁን ተናዘዙ

ከጋጢአታችሁም ትነፃላችሁ ብለን የምናስተምር ከሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ ለምግሙን ከጋጢአቱ ካነፃ በኋላ ላከው እንጅ እንዲነፃ ስላልላከው ወደ ካህናት ሂዳችሁ ጋጢአታችሁን ተናዘዙ አራሳህን ለካህን ለሳይ ተባልና የምንል ከሆነ በብሉይ ኪዳንና በሐዲስ ኪዳን መካከል ያለው የክህነት ልዩነት ተጣፍቶብናልና ተሃድሶ ሊደረግበት ይገባል አንላለን።

አሁን እየተፈፀመ ያለው ሥርዓት ስንኳን በሐዲስ ኪዳን በብሉይ ኪዳን ዘመንም ታይቶና ተሰምቶ አይታወቅም። ምክንያቱም መባን አንቀበል የሀጢያትን ለምፅ ከማየታችን የተነሳ ከሕዝብ አግልለን በባዶ ቤት አንዘጋ። የሐዲስ ኪዳን ካህናት ነን አንል እንደ ሊቀ-ካህናት/አግዚዕ ኢየሱስ/ የሀጢአት ኑዛዜ አንቀበላለን በዚህም የሀጢያት ቀኖናን ስንለካና ስንሰፍር እንወላለን ለንቀጽ ጸሐፊን ተመልከት

ስለዚህ ይህን ስህተታችንን በቅዱሳን መጻሕፍት ተመሰርተን ከአባቶቻችን ጋርም ተመካከረን ብናስተካከለው ጠቢብነት ነው። እግዚአብሔርን መፍራት ሆኖም ይቆጠርልናል። ቃሉንም እንደቃሉ አክብረን እንይዘዋልን። በሦስተኛ ወገንም የሚመጣውን ነቀፌታና በጥቃቅን ነገሮች የቤተ-ክርስቲያኒን ብዙ መልካም ጎኖቿን እንዳይታዩ መጋረጃን ከመጣልም እንታደጋታለን።

† 3.5.2. “በምድር የምታስሩት ሁሉ በሰማይ የታሰረ ይሆናል በምድርም የምትፈቱት ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል” ማቴ 18፡18 ማቴ 16፡19 በእነዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ውስጥ ለተለዩ ሰዎች ልዩ በሆነ ስልጣን ክህነት የማሰርና የመፍታት ስልጣን እንደተሰጠ ማስረጃ ሆነው የሚቀርቡ ጥቅሶች ናቸው። ስለዚህ ዓውዳቸውን በጠበቀ መልኩ ሁለቱን ጠቅሶች ለየብቻ ነጥጥሎ ማየቱ የእግዚአብሔርን ሀሳብ ለመረዳት ያስችለናል።

† ሀ. ማቴ 18፡18 የዚህ ጥቅስ መሠረታዊ መነሻ “ወንድምህ ቢበድልህ ሂደህ እንተና እርሱ ብቻህን ሆነህ ውቀሰው። ቢሰማህ ወንድምህን ገንዝብ አደረግኸው ባይሰማህ ግን በሁለት ወይም በሦስት ምስክር አፍ ነገር ሁሉ እንዲፀና ዳግመኛ እንድ ወይም ሁለት ካንተ ጋር ውሰድ እነርሱንም ባይሰማ ለቤተ-ክርስቲያን ንገራት። ደግሞም ቤተ-ክርስቲያንን ባይሰማት እንደ አረመኔ እንደ ቀራጭ ይሁንልህ /ቁጥረው/ ” የሚል ነው።

ከዚህ ጋር ተያይዞ የመጣው ሀሳብ በምድር የምታስሩት በሰማይ የታሰረ ይሆናል በምድር የምትፈቱት ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል የሚለው ነው። እንደ ሰው ሲበድል በዳዩ እካል ከተበዳዩ የበለጠ ክፉ ነገር ሳያገኘው ተበዳዩ ይህ በደልህ እኔን ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔርንም መበደልህ ስለሆነ ልትመለስ ይገባል ብሎ በግሉም ሆነ በባለንጀሮቹ ይመክረዋል። በዳዩም ምክሩን ካልተቀበለ የተበዳዩ የመጨረሻ ምርጫ ለቤተክርስቲያን /ለሕዝብ-ክርስቲያን/ መንገር ነው።

ቤተ-ክርስቲያንም ምዕመናን ሰውና እግዚአብሔርን ሲበድሉ በእግዚአብሔር ቃል የመምከር ኃላፊነት ስላለባት በዳዩን ሰው ትመክረዋለች። ትገስፀዋለች ምክሯንና ተግላጂን ካልሰማ የማሰር ማለትም ከገብዳው የመለየት ስልጣን ነገንጽሩ ደግሞ ተፀፅቻለሁ ብሎ የቀረበውን በዳይ ማለትም የለየችውን መልሳ የመፍታት /ወደ እግዚአብሔር ጉባዔ የመመለስ/ ስልጣን ከአምላካ ተሰጥቷታል። ይህ ስልጣን ለአንድ ግለሰብ ብቻ የተሰጠ እንደሆነ ተደርጎ መተርጎም የለበትም። በሐዲስ ኪዳን ለግለሰብ የተለየ ስልጣን ክህነት አልተሰጠምና። ክህነት በክርስቶስ ኢየሱስ ደም በመዋጀን የሚሰጥ የልጅነት ስጦታ ነው። ስለሆነም በዚህ የተዛባ የእግዚአብሔር ቃል አተረጓጎም አንዱ ዘላቂው ላይ የክህነት ሥልጣን አለኝና አስፊህለሁ ገዝቸሃለሁ በማለት የሚደረጉ ሥርዓቶች አግባብነት እንደሌላቸው ልንረዳ ያስፈልጋል። ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደሉምና የጥንቲ ቤተ-ክርስቲያናችንም እንዲህ ያለውን መጤ ሥርዓት ስትጠቀምበት እንዳልኖረች ታሪክን መመርመር ይቻላል።

† ለ. ማቴ 16፡19 “በምድር የምታስረው ሁሉ በሰማይ የታሰረ ይሆናል በምድር የምትፈታው ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል ” ከላይ ባየነው በማቴ 18፡18 ላይ የተተነተነው ሀሳብ መነሻው ደቀ-መዛሙርቱ ለኢየሱስ ባቀረቡት ጥያቄ የተነሳ ነው። በዚህ ክፍል ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ ለደቀ-መዛሙርቱ ያቀረበውን ጥያቄ መሠረት ያደረገ ነው። ሁለቱ በፅንሰ ሐሳብ ደረጃ ተመሳሳይነት አላቸው። ይሁን እንጅ ፊደላዊ ትርጉማቸው ግን በሀሳብ ደረጃ የተለዩ ስለሚመስሉ በዝርዝር እንመልከታቸው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቂሳርያ በደረሰ ጊዜ ደቀ መዛሙርቱን እንዲህ አላቸው “ ሰዎች የሰውን ልጅ ማን ይሉታል? ” እነርሱም የሰሙትን እንደሰሙት ከመለሱለት በኋላ “ እናንተስ እኔን ማን ትሉኛላችሁ? ” የሚል ከባድ ጥያቄን አነሳላቸው። ከመካከላቸው አንዱ የሆነው ስምዖን ጴጥሮስ “እንተ ክርስቶስ የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ ነህ ” ሲል

መለሰ ኢየሱስም በሰማይ ያለው አባቱ ይህንን መገለጥ መስጠቱን በማድነቅ ብፁዕ ነህ እኔም እልሃለሁ አንተ ጴጥሮስ ነህ በዚህች ዓለት ላይ ቤተ-ክርስቲያኔን እስራሊሁ የገነባም ደጃች አይችሏትም የመንግስት ሰማያትን መክፈቻዎች እስጥሃለሁ በምድር የምታስረው ሁሉ በሰማያት የታሰረ ይሆናል...” አለው።

ኢየሱስ ክርስቶስ ለሐዋርያቱ ላቀረበላቸው ጥያቄ ጴጥሮስ በትክክል በመመለሱ ይህ መልስ በሥጋና ደም እውቀት የማይታወቅ ወይም የማይመለስ በመሆኑ ይህንን የገለጠልህ የሰማይ አባቱ ነውና አንተ ብፁዕ ነህ አለው። ጴጥሮስ በተገለጠለት ሰማያዊ ምስጢር /አንተ የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ ነህ/ ባለው ቃል መሠረትነት ኢየሱስ በዚህ የምስክርነት ቃል ላይ ቤተ-ክርስቲያኔን እሠራለሁ ሲል በዚህች ዓለት ላይ አለ። ዓለት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የእግዚአብሔርን ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስን ይወክላል ዘፀ17+1-7 ሐዋርያ ጳውሎስም ይህንን ጥቅስ ሲያብራራ በአስራሔል ማገበር የሚያረካን ውሃ በምድረ በዳ ያፈለቀው ዓለት ክርስቶስ ነበረ በማለት ገልጾታልል 1ቆሮ 10+4።

ስለዚህ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አንተ ጴጥሮስ ነህ በዚህች አለት ማለትም አንተ በተናገርክት ምስክርነት ላይ ቤተክርስቲያኔን እሠራለሁ ብሏል። ይህ ሀረግ “ቤተ-ክርስቲያኔን” ሲል ቤተ-ክርስቲያን የኢየሱስ ክርስቶስ መሆኗን ይገልጻል። “እሠራለሁ” የሚለው ደግሞ ወደ ፊት እንደ ምትሰራ አመላካች ነው። በጥንቱ የእንግሊዝኛው መጽሐፍ ቅዱስም “And I say also unto thee, That thou art peter, and up on this rock I will build my church...” st matt. 16 verse 18 ⁴⁹ ይህም በርደተ መንፈስ ቅዱስ ማለትም ጌታችን ባረገ በ10ኛው በተነሣ በ50ኛው ቀን ትንቢታዊ ንግግሩ ተፈጽሞአል። ቃሉም በተፈፀመበት ዕለት በሐዋርያው ጴጥሮስ ስብከት ማለትም ክርስቶስ “የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ ነው” በሚለው የምስክርነት ቃሉ 3000 ሰዎች አምነዋል።

የመጀመሪያዋ ቤተ-ክርስቲያንም በጴጥሮስ ስብከት በክርስቶስ መሠረትነት ላይ የተመሠረተች እንደነበረች እናነባለን 1ኛ ቆሮ 3+11- ሐዋ 2+14 41። እነዚህ 3000 ሰዎች የሐዋርያው ጴጥሮስን ስብከት ለምተው የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለኃጢአታቸው በመስቀል መሞቱንና ከሙታንም ተለይቶ

⁴⁹ . Holy bible KJV 2004 world publication Inc, Iowa Falls, IA 50126 USA

መነሣቱን፤ አምነው የተቀበሉ ነበሩ ሐዋ 2+15-42። እነዚህ 3000 ሰዎች ከኃጢአታቸው የመፈታት ምስጢር በጴጥሮስ የተሰበከው የቃሉ ሥልጣን ነው። እንዲህ ሲባል ግን ኃጢአትን ለጴጥሮስ በመናዘዝ የተገኘ መፈታት አይደለም ሐዋ 2+38። ምክንያቱም ሐዋርያው ጴጥሮስ ስብከቱን እንደጨረሰ ምዕመናን ምን እናድርግ? ባሉት ጊዜ እያንዳንዳችሁ ለእኔና ለተቀሩት ሐዋርያት ኃጢአታችሁን እየተናዘዛችሁ ንስሐ ግቡ አላለም። ኃጢአታችሁ ይሰረይ ዘንድ እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ስም ተጠመቁ አለ እንጅ። ንስሐ ግቡ ተጠመቁ የሚለው ቃል ደግሞ ስብከትን የሚያመለክትን እንጅ የኃጢአት ኑዛዜ መቀበልን ወይም የማናዘዝ ስልጣንን አያመለክትም።

በ፲፭ኛው በዚህ ዓውደ ንባብ ውስጥ ሊተላለፍ የተፈለገው አንኳር ነጥብ “አንተ የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ ነህ” የሚለውን የጴጥሮስ ምስክርነት ሰዎች ለምተው ቃሉን በመቀበል በክርስቶስ አምነው ንስሐ በመግባት ከሀጢአት እስራት መፈታታቸውን የሚያሳይ ነው። በአንጻሩ የጴጥሮስን የምሥክርነት ቃል /ትምህርት/ ለምተው የማይቀበሉና የሚያፈፁ ሰዎች ከታሰሩበት ሀጢአት አይፈቱም። ስለዚህ መታሰርና መፈታት የእግዚአብሔርን ቃል አምኖ በመቀበልና ባለመቀበል እንጅ በተለየ የስልጣን ክህነት ይፍቱኝ ይባርኩኝ በማለት የሚገኝ አለመሆኑን አንባቢ ሊያስተውል ይገባል።

† 3.5.3. “ የመንግስት-ሰማያት መክፈቻዎችን እስጥሃለሁ ” ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለሐዋርያው ጴጥሮስ ቤተ-ክርስቲያኔን እስራታለሁ እንዳለው ሁሉ መክፈቻዎችን እስጥሃለሁ ብሎታል። ይህም ያልተፈፀመ ግን እንደሚሰጠው የሚገልፅ ትንቢታዊ ንግግር ነበር። “መክፈቻዎች” የሚለው ቃል የብዙ ቁጥሮች ገላጭ ቢሆንም ጴጥሮስ የመንግስት ሰማያት በሮች የተቆለፉበትን ቁልፍ ተረክቦአል ማለት አይደለም። ምክንያቱም የመንግስት-ሰማያት በር አንድ ነው እርሱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው ዮሐ 14+6። ስለዚህ መግባትና አለመግባት የሚወሰነው በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ በማመንና ባለማመን ነው።

የመጀመሪያዎቹ ሰዎች ከገነት የመውጣታቸው መንስኤ የእግዚአብሔርን ሕግ መጣላቸው እንደነበረ እናስታውሳለን ዘፍ 3+6። አዳም ከፋና ደጉን የምታሳውቀዋን ዛፍ ባይበላ /ትዕዛዙን ቢያከብር/ ኖሮ መኖሪያው እግዚአብሔር

ሆኖለት በኖረ ነበር። ነገር ግን በመብላቱ የተነሳ ከገነት ተባረረ። በዚህም ምክንያት ከእንዱ ከእዳም /ከአባታችን/ የተነሣ ሁላችንም እንዳንገባ በሩ ተዘጋብን።

ስለዚህ የሰው ልጅ ሁሉ ወደ ገነት ይመለስ ዘንድ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን ወደዚህ ዓለም ላከው ዮሐ 3+16። የኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም የመምጣቱ ዋነኛ ዓላማም የሰውን ልጅ ወደ ነበረበት ቦታ ለመመለስ ነው። ይህ ከሆነ የመንግስተ ሰማያት መክፈቻ ሊሰጠው የሚገባው ተባረው የነበሩትን ሁሉ መልሶ የማስገባት ስልጣን ላለው አካል ብቻ ነው። መጽሐፍም እንዲህ እንዳለ፡- “የዳዊትንም ቤት መክፈቻ በሚንቃው ላይ አኖራለሁ፤ እርሱም ይከፍታል የሚዘጋም የለም፤ እርሱም ይዘጋል የሚከፍትም የለም ሌላ 22+22 ጌታ ኢየሱስም “... ፊተኛውና መጨረሻው ሕያውም እኔ ነኝ ሞቼ ነበርሁ እነሆም ከዘለዓለም እስከ ዘለዓለም ድረስ ሕያው ነኝ የሞትና የሲኦል መክፈቻ አለኝ...” ራዕ 1+18 በሌላ ምዕራፍም “ የዳዊት መክፈቻ ያለው የሚከፍት የሚዘጋም የሌለ የሚዘጋ የሚከፍትም የሌለ ቅዱስና እውነተኛ የሆነው እርሱ እንዲህ ይላል... ሥራሁን አውቃለሁ እነሆ በአንተ ፊት የተከፈተ በር ሰጥቼሃለሁ ማንም ሊዘጋው አይችልም ጋይልህ ምንም ትንሽ ቢሆን ቃሌን ጠብቀሃልና ስሜንም አልካድህምና... የምትወርደውን አዲሲቷን ኢየሩሳሌምን አዲሱንም ስሜን በእርሱ ላይ እጽፋለሁ” ራዕ 3+7-12 ይላል።

በነዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች የመንግስተ-ሰማያትም ሆነ የሲኦል /የሞት/ መክፈቻዎች ያሉት የዳዊት ልጅ የአብርሃም ልጅ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ስለዚህ ለሐዋርያው ለጴጥሮስ የመንግስተ-ሰማያት መክፈቻዎችን እስጥሃለሁ የሚለው ሀረግ ተያይዞ የተነገረው አንተ የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ ነህ በሚለው የምስክርነት ቃል አማካኝነት ነው። በዚህም ወደ ፊት ቤተ-ክርስቲያን እንደምትመሠርትና በዚህ የተስፋ ፍጻሜ ላይ ሐዋርያው ጴጥሮስ ሕዝብንና አሕዛብን ወደ እግዚአብሔር መንግስት ዘወር እንዲለኝ የሚያደርጉ የአገልግሎት ፀጋዎች እንደተሰጡት የሚያመለክት ነው እነዚህም የአገልግሎት ፀጋዎች የመንግስተ ሰማያት መክፈቻዎች ተብለዋል።

ስምሳሌ፡- ሐዋርያው ጴጥሮስ አሕዛብን /አይሁዳዊ ያልሆኑትን ሁሉ/ የእግዚአብሔር መንግስት የማይገባቸው ለአይሁዳውያን ደግሞ የተገባቸው አድርጎ የሚቆጥር ማንነት ነበረውግላ 2+11-14። ከዚህ እንደምንረዳው አመለካከቱ እንደ

ወንጌል እውነት የማይሄድ ነበር ግላ 2+14። ይሁን እንጅ በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ አስር ላይ ጴጥሮስ በቆርበት ፋቲው ስምያን ቤት በእንግድነት እያለ ሲፀልይ ተመስጦ መጣበት በተመስጦም በአይሁድ ሃይማኖትና ባህል የማይበሉ እንስሳትን እርዶ እንዲበላ የእግዚአብሔር ድምፅ ወደ እርሱ መጣ ጴጥሮስ ግን አንዳች የሚያረክስ ነገር በልቼ ስለማላውቅ ይህን አላደርገውም እለ “እግዚአብሔር ያነጻውን አንተ አታርክለው” የሚል ድምፅ ሦስት ጊዜ መጣለት በራዕዩም ምንነት ሲጨነቅ ሳለ መንፈስ ቅዱስ ሦስት ሰዎች እንደሚፈልጉትና ከእነርሱም ጋር አብሮ መሄድ እንዳለበት ነገረው ወዲያውም በአንድ አምላክ ከሚያምን አሕዛባዊ መቶ አለቃ የተላኩ 3 ሰዎች ወደ እርሱ ገብተው ከመቶ አለቃው የተላኩትን እየነገሩ ይዘውት ወደ ኢየሱስ ሀገር ሂዱ።

የመቶ አለቃውም ዘመዶቹን ሰብስቦ ሲጠብቃቸው ሳለ መልዕክተኞቹ ጴጥሮስን ይዘው ደረሱ ጴጥሮስም ወደ እነርሱ በገባ ጊዜ “አይሁዳዊ ሰው ከሌላ ወገን /ከአሕዛብ/ ጋር እንዲቀራረብ እንዳልተፈቀደ እናንተ ታውቃላችሁ” ለእኔ ግን እግዚአብሔር ማንንም ሰው ርኩስና የሚያስፀይፍ ነው እንዳልል አላየኝ ... ሳልጠራጠርም ወደ እናንተ የመምጣቱ ምክንያትም ይህ ነው” አላቸው። እነርሱም የፈለጉበትን ምክንያት ከነገሩት በኋላ ሐዋርያ ጴጥሮስም እግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ ያደረገውን ይልቁንም በስሙ የኃጢያት ስርየት እንደሚደረግ ነዚያት ሁሉ የመሰከሩለት መሆኑን ሲገልጥላቸው አመነ።

ከኃጢያት እስራትም ተፈቱ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታንም ተቀበሉ በኢየሱስ ስምም ተጠመቁ ሐዋ 10 ይለናል። እንደ ጴጥሮስ ሐሳብ ቢሆን ኖሮ ለእነቆርኔሌዎስ ወንጌልንም ሆነ መንግስተ ሰማያት መግባት አያስፈልጋቸውም ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር ይህንን የአመለካከት ስህተቱን እንዲያርም በራዕይ ከተናገረው በኋላ እነዚህ አሕዛብ ከኃጢያት እስራት የሚፈቱበትን የእግዚአብሔር ቃል መግለጥ የሚችልበትን ፀጋዎች እንደተቀበሉ እንመለከታለን። እነዚህም የመስበክ ሐዋ 2 ሐዋ 3 ሐዋ 8+14-25፤ በሽተኛን የመፈወስ ሐዋ 9+32 ሐዋ 3+6 ፤መት የማስነሳት ሐዋ 9+40 ወንድሞችን የሚያታልሉ ሰዎችን በመንፈስ ቅዱስ መለየት ሐዋ 5+3-9 ወዘተ... ፀጋዎች ሁሉ ቁልፎች ተብለዋል።

የእነዚህ ቁልፎች /ፀጋዎች/ የመሰጠታቸው ዋና ዓላማ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን በእርሱ ብቻም የኃጢያት ስርየት እንደሚገኝና ወደ

እግዚአብሔር መንግስት ለመግባትም እንደሚቻል ሐዋርያው ጴጥሮስ የሚሰጠውን ምስክርነት የሚያጠነክሩ /የሚያፀኑ/ ስጦታዎች ነበሩ። ጴጥሮስ ሽባ የተረተረው፣ ሙትን ያሰነሳው፣ አሕዛብን ያሳመነው፣ ድውይን የፈወሰው በራሱ አቅምና ችሎታ ሳይሆን ለኃጢአታችን አራሱን ቤዛ አድርጎ በሰጠውና ከሙታንም በተነሳው በናዝሬቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ነበር። ስለዚህ ለጴጥሮስ የመንግስተ ሰማያት መክፈቻዎች እስጥጋሰሁ ሲባል ወደመንግስተ ሰማት ለማሰገበት ስልጣን ያለውን የኢየሱስን ማንነት የሚገልጥበትን ፀጋዎች እንደሚሰጠው ለመሳውቅ ነው።

† 3.5.4. “ወዘንተ ብሄሉ ነፍሐ ሳዕሌሆሙ ወይቤሉሙ ገበኡ መንፈስ ቅዱስ ለእሱ ጋደገሙ ገጢአተ ይትገደግ ሱሙ ወእሱስ ኢጋደገሙ ኢይተጋደግ ሱሙ” ዮሐ 20+22-23 ትርጉም “ይህንንም ብሎ እፍ አለባቸውና መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ ኃጢአታቸውን ይቅር ያላችኋቸው ሁሉ ይቀርላቸዋል። የያዛችሁባቸው ተይዞ ባቸዋል አላቸው” በዚህ የመፅሐፍ ቅዱስ ክፍል የዛሬዎቹ መናፍቃን ሀጢአታችን ይቅር የሚያሰኝ የተለየ የክህነት ስልጣን እንደተሰጠ አድርገው የሚያቀርቡት ማስረጃ ነው። የዚህን ጥቅስ ሀሳብ በተፃፈበት መንፈስ ሆነን ስንመረምረው ሲተላለፍ የተፈለገው መልእክት ስብ እንደላከኝ እኔ ደግሞ ጌታችኋለሁ የሚለውን ትዕዛዝ መሠረት ያደረገ ነው። አብ ወልድን የመላኩ ዋና ዓላማ ሰው ሁሉ እግዚአብሔር በላከው በማመን ከኃጢአት አስራት ይፈታ ዘንድ ሲሆን ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ ደቀ-መዛሙርቱን የመላኩ ዋነኛ ዓላማ ሰው ሁሉ ወደ እግዚአብሔር መንግስት እንዲገባ ለማድረግ ነው ማቴ 28+16-20። ሰው ወደ መንግስተ ሰማያት መግባት የሚችለው ኃጢአቱ ይቅር ሲባል ብቻ ነው።

ስለሆነም ይህንን የልብ ጥማቱንና መሻቱን ያረካለት ዘንድ ኢየሱስን ወደዚህ ላከው። ስብ እንደላከኝ የሚለው የወንጌል ቃል “በሰማይና በምድር ስልጣን ተሰጠኝ” ከሚለው ጋር በፅንሰ ባህርያዊ ትርጉም ይስማማል። ኃጢአታቸውን ይቅር ያላችኋቸው ሁሉ ይቀርላቸዋል... የሚለውም... ያዘዘኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ-መዛሙርት አድርጓቸው...ከሚለው ጋር አዛምደን ስናየው ጌታችን ኢየሱስ ለደቀ-መዛሙርቱ ሁለት መሠረታዊ መርሆዎችን ተከትለው ወደ ውጤቱ እንዲደርሱና እስከ መጨረሻው ድረስም አብሮ እንደሚኖር ቃል የገባበት ክፍል ነው።

† መርሆዎችም 1ኛ. የሚያምኑትን ሁሉ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም ማጥመቅ 2ኛ. የታዘዙትን ማስተማር ናቸው። በነዚህ ሂደቶች የሚመጣው ውጤትም ሐዋርያት የኢየሱስ ክርስቶስ ደቀ-መዝሙር እንደሆኑ ሁሉ የሐዋርያትን ትምህርት ሰምቶ በኢየሱስ የሚያምን የክርስቶስ ደቀ-መዝሙር መሆን መቻሉ ነው። ደቀ-መዝሙር ለመሆን ኢየሱስ ለሐዋርያት እንዲያስተምሩ ያዘዛቸውን ትምህርት ተቀብሎ በመታዘዝና ባለመታዘዝ ላይ ይወሰናል። ኃጢአታቸውን ይቅር ያላችኋቸው ሁሉ ይቀርላቸዋል የያዛችሁባቸው ሁሉ ተይዞባቸዋል። ሲልም የሐዋርያትን ትምህርት ሰምቶ እምኖ በመታዘዝ እና ባለመታዘዝ ከኃጢአት አስራት መፈታትና አለመፈታትን ያመለክታል።

ሀጢአታችን ይቅር ማለትም ሆነ መያዝ /ማሰር/ የሚችል ደግሞ እግዚአብሔር ብቻ ነው። እግዚአብሔር መልዕክት ሰጥቶ የላካቸውን ሰዎች አልቀበልም ማለት መልዕክቱ አያስፈልገኝም ማለት ነው። መልዕክተኞቹንና መልዕክቱን አለመቀበል ደግሞ ላኪውን አካል /ባለስልጣን/ አለመቀበል ነው። ስለመልዕክትና መልዕክተኛ ስናጠና የሁለቱን ቃላቶች ትስስር እናያለን ይኸውም መልዕክት ባለበት መልዕክተኛ ሊኖር ግድ ነው። መልዕክተኛውን መልዕክተኛ የሚያሰኘው ደግሞ መልዕክቱ በመልዕክተኛው ውስጥ ሲገኝ ብቻ ነው። ይህም መልዕክት ኢየሱስን /ቃሉን/ መግለጥ ነው። ቃሉም የኃጢአት አስረኛን ይፈታል ይቅርም ይላል ማር 2+7።

ስለዚህ አብ ልጁን በሥጋ ሲልከው መልዕክተኛው ወልድ /ኢየሱስ/ ሁል ጊዜ ይገልጠው ወይም ያስተምር የነበረው የላከውን የአባቱን ፈቃድ ብቻ ነበር ዮሐ 7+16-18። ኢየሱስ ደግሞ ደቀ-መዛሙርቱን ሲልካቸው ይገልጡት /ያስተምሩ/ የነበሩት የላካቸውን የኢየሱስን ሀሳብና ፈቃድ ብቻ ነበር ማቴ 28+19-20 ። ጌታ ኢየሱስም በሥጋ ከእነርሱ የሚለይበት ቀን በደረሰ ጊዜ “...ወደ ዓለም እንደላከኝ እንዲሁ እኔ ወደ ዓለም ላከኋቸው ” ዮሐ 17+18 ብሏል። ስለዚህ ላኪውን ተላኪውንና መልዕክት ተቀባዩን ያስተሳስረና አንድ ያደረጋቸው መልዕክቱ ብቻ ነው። እናም መልዕክት ተቀባዩ ከላኪው ጋር አንድነትን የሚያመጣለት መልዕክተኛው ያመጣውን /የሚነግረውን/ በሙሉ ፈቃደኝነት እስከተቀበለ ድረስ ብቻ ነው።

ሰለዚህ ሐዋርያት ወደ እኛ ይዘውልን የመጡት ትምህርት የኢየሱስ ክርስቶስን አዳኝነትን የሚገልጥ ብቻ ነበር። ይህንን ትምህርት ሰምቶ አምና የሚቀበል ካሳወቀው ትምህርት የተነሳ ጋጢአቱ በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ይቅር ይባልና ከሀጢአት አስራት ይፈታል። በዚህም ከክርስቶስ ቤተ-ክርስቲያን ጋር አካል ይሆናል። ይህ ደግሞ በሰማይ ባላቸው በእግዚአብሔር መንግስት አካል ለመሆኑ ጥያቄ የለውም። ምክንያቱም በሰማያዊ ስፍራ ከእርሱ ጋር አስቀመጠን ኤፌ 2+7 ይላልና። በአንጻሩም የሐዋርያትን ትምህርት አልቀበል አላምን ካልን እንዲሁም ቃሉን ተቀብሎ የቤተ-ክርስቲያን አባል ከሆነ በኋላ ኑፋቱን ማለትም የእግዚአብሔር ሐሳብና የማዳን ሥራውን የሚያከፋፋ እንዲሁም የከበረውን የመድኃኒት ደም በከንቱ ነገር የሚለውጥና የሚያቃልል ትምህርትን የሚያስተምር ሁሉ ከፀጋው ይወድቃል። በሰማይም በእግዚአብሔር ዘንድ የተለየ ይሆናል የማቱ 18+18። መሠረታዊ ሀሳቡም ይህ ሆኖ እያለ አንድ ሰው የተለየ የክህነት ሥልጣን እንዳለው ቆጥሮ ጋጢያትን ይቅር ማለት እንዲሁም መያዝ /ማሰር/ ይችላል ብሎ መተርጉም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለሐዋርያት ያላዘዘውን ትዕዛዝ ያላስተማረውንም ትምህርት እንዳስተማረ አድርጉ በሀሰት መናገር ነው ። ለራስ የሥጋ ሀሳብም ጥብቅና መቆምን ያመለክታል።

ባጭሩ ያሰራችሁት ታስርክል፤ የፈታችሁት ተፈትቶአል፤ ይቅር ያላችሁት ቀርቶለታል፤ የያዛችሁበት ተይዘባታል። የሚሉት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች የሚያሳዩት በተላኩት ሰዎች በኩል የመጣውን ቃል ከላይ የጠቀስናቸውን ድርጊቶች የማድረግ ስልጣን እንዳለው ገላጮች ናቸው። ቃሉ ደግሞ ያስራል፤ ይፈታል፤ ይፈርዳል የሐ 12+47-48። እንዲሁም በሌላ ክፍል “...የመዳን ቃል ተብሏል” ሐዋ 13+26 ሰለዚህ መልዕክተኞች /ሐዋርያት/ ቃሉን ሲያስተምሩ የማይቀበላቸው ከዘለዓለም ሞት አይድንም። ቃሉን የሚቀበሉ ደግሞ ከዘለዓለም ሞት ይድናሉ። ይኸውም ቃሉ ኢየሱስ ክርስቶስን በማመን መዳን የሚገኝበትን ጥበብ የሚያውቅ በመሆኑ ነው 2ኛ ጢሞ3+15 ሉቃ24+7 የሐ5+39።

+ 3.5.5 “...ስልጣንን ሰጣቸው...” ማቱ 10+1 በዚህ ክፍል ላይ እንደምናነበው ስልጣን የተሰጣቸው ለ12ቱ ሐዋርያት /ደቀ-መዛሙርት/ ሲሆን ስልጣኑ የተሰጣቸው በርኩሳን መንፈስት ላይ ጋይልን ማለትም አጋንንት በሰው

ልጆች ላይ እንዳይሰለጥኑ በኢየሱስ ስም እንዲያስወጡ፤ ደዌንና ሕግምን ሁሉ እንዲፈውሱ በተለይም የተልዕኮአቸው ዋና ምስጢር በማርቆስ ወንጌል ምዕራፍ 3+14 የተቀመጠውን ለማከናወን ነው። ይኸውም የእግዚአብሔርን ቃል እንዲሰብኩ ብቻ ማለት ነው። ከዚህ ያለፈ ግን ሀጢአትን እንዲያናዝዙ ቀናናንና ስግደትን እንዲሰጡ አይደለም። ሐዋርያትም ይህንን ስላወቁ አንዳችም ቦታ ላይ የእግዚአብሔርን ቃል ከማስተማር፤ ድውይ ከመፈወስና አጋንንትን ከማስወጣት የዘለለ ሀጢአትን ሲያናዝዙበት አናይም። እኔ ገዝቸሃለሁ ወይም አስፈላጊህ በሰማይ የታሰርክ ሁነሃል ሲሉም የተሰሙበት ያስተማሩበት ቦታ የለም።

ምክንያቱም ከጋጢያት አስራት የሚፈታ የወንጌልን ቃል በተናገሩበት ቦታ ሁሉ የተቀበሉት እንደተፈቱ ያልተቀበሉት እንደታሰሩ የተገለጠ ነገር ነበርና። ለዚህም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያትን እንዲህ ብሎአቸዋል “ ቃላችሁን ከማይሰሙ ሁሉ ከዚያ ቤት ወይም ከዚያች ከተማ ስትወጡ የእግራችሁን ትቢያ አራግቶ እውነት እላችኋለሁ በፍርድ ቀን ከዚያች ከተማ ይልቅ ለሰዶምና ለገሞራ አገር ይቀላቸዋል” ማቴ10+14-15። ሐዋርያት የሚያስተምሩት የኢየሱስን ወንጌል በመንፈስ ቅዱስ በመግለጥ ስለሆነ የራሳቸው የሆነ ትምህርት አንዳች እንኳን አልነበራቸውም። በአስተምህሮ ሕይወታቸውም ጊዜ የእግዚአብሔርን ክብር እንጅ የራሳቸውን ክብር ሲያስጠብቁ አልነበረም ሐዋ 10+26፤ 14+17። የእግዚአብሔርን ቃል በመቀበል ከጋጢያት መፈታት፤ በሰመቀበል ደግሞ በጋጢያት መታሰርን የሚያሳይ መሆኑን ብቻ ነው።

3.6. ለቤተ-ክርስቲያን የተሰጡ የማዕርግ ስሞች

+ 3.6.1 ዲያቆናት ቀሳውስትና ጳጳሳት ለያስፈልጉትም በሐዲስ ኪዳን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተለያዩ የአገልግሎት ፀጋዎች እንደተሰጡ መጽሐፍ ያስተምረናል። በነዚህ ፀጋዎችም የተለያዩ የአገልግሎት ዘርፎች ይከናወኑባቸዋል። የፀጋ ስጦታው ያለባቸውን ሰዎች ደግሞ ቤተ-ክርስቲያን በመለየት ተገቢውን ሰው በተገቢው የአገልግሎት ዘርፍ የመመደብ ጋላፊነት ይኖርባታል የሐዋ 6+1-6 ፤ 3+1-3። ሰለዚህ ለቤተ-ክርስቲያን ዲያቆናት፤ ሽማግሌዎች /ጳጳሳት/ ወይም ኤፍስ ቆጵሳት/ እንደሚያስፈልጉ የቅዱሳት መጻሕፍትን ምስክርነት አንድ በአንድ እንመልከት፡-

† ሀ. ዲያቆናት ይህ የአገልግሎት ዘርፍ ሐዋርያት በጸሎትና ቃሉን በማገልገል እንዲተጉ ቀሪ ሰራዎችን እንዲረዷቸው ማለትም ማዕድን እንዲያገለግሉ በሕዝብ ዘንድ በመልካም የተመሰከረላቸውን መንፈስ ቅዱስና ጥበብ የሞላባቸው ሰባት ሰዎች መርጠው በሐዋርያት እጅ/በአንብሮተ እጅ/ በፀሎት ተሾመው ነበር ሐዋ 6+2-6። የዲያቆናት መሠረታዊ ዋና ዓላማ ማዕድን ማገልገል ቢሆንም የእግዚአብሔርን ቃል በንፁህ ሕሊና የሚይዙ፣ ጭምቶች በሁለት ቃል የማይናገሩ /ሐሰተኛ ያልሆኑ/ በወይን ጠጅ ፍቅር ያልተማረኩ /ሰከር የማይወዱ/ ነውርና ረብ የማይወዱ፣ በጥበብና በመንፈስ የተሞሉ፣ ለሚጠየቁት የእግዚአብሔር ቃል ሁሉ በቂ ምላሽ መስጠት የሚችሉ፣ የቃሉን ዕውነት በመግለጥ እስከ ሞት ድረስ የታመኑ አገልጋዮች እንዲሆኑ ታዝዞአል 1ኛ ጢሞ 3+8-13።

† ለ. ቀሳውስት/ሸማግሌዎች/ 1- ቃሉ “ግራስቡቴርስ” ከሚለው የግሪክኛ ቋንቋ የተወረሰ ሲሆን ትርጉሙም ቀሊስ በብዙ ቀሳውስት ማለት ነው። ቁስ ወይም ሸማግሌ መሾም የተጀመረው በሐዋርያት ዘመን ሲሆን ቤተ-ክርስቲያን እየሰፋች በመሄዷና በየቦታው አጥቢያዎችን ስለከፈተች ነበር። አገልግሎቱም ሥርዓት ባለው መንገድ እንዲከናወን ሐዋርያት ወደዚህ የሹመት መስመር እንደገቡ አናያለን። እዚህ ላይ ሹመቱ በመኖሩ ሥራውን ለማምጣት የታሰበ አካሄድ ሳይሆን ቤተ-ክርስቲያን እየሰፋች በመሄዷ የሥራው ክቅተት ሹመቱን ሊያመጣው ችሎአል።

ቀሳውስት ወይም ሸማግሌ ከቃሉ መረዳት እንደሚቻለው የእድሜ ባለፀጋ፣ አስተዋዳጅ፣ የሰነድ ህሊና፣ በፀሎት የሚተጉ አማኞችን የሚጠቁም ነው። ይሁን እንጂ የእድሜ ባለፀግነታቸው ብቻ ለዚህ ሹመት አያበቃቸውም 1ጢሞ 5+17-19። እንደምናነበው የመልካም አስተዳደር ችሎታ ያላቸው በመሰበክና በማስተማር ፀጋ የተቀበሉ የሚደክሙ ለሸማግሌነት ወይም ለቀስነት ሊታጩ ይችላሉ። እንዲሁም ሐዋርያው ጳውሎስ ለቲቶ የቀርጤስን ቤተ-ክርስቲያን* እንዲያደራጅ ስልጣንን ሲሰጠው በሸማግሌዎች ላይ ሊታዩ የሚገባቸውን ፀጋዎች በዝርዝር አስታውቆታል ቲቶ 1+5። ስለዚህ ቀሳውስትን ቤተ-ክርስቲያን መሾሟ አግባብነት አለው።

† ሐ. ኤጵስ ቆጶስ/ጳጳስ/ የቃሉ ትርጉም ጠባቂ ተቆጣጣሪ ለመንጋው/ለምዕመን/ የሚያስብ ማለት ነው። ኤጵስ ቆጶስ የሚለው ቃል ግሪክኛ

እንደሆነና በትውፊትም ጳጳሳት የምንለው መሆኑን የቋንቋ አዋቂዎች ይናገራሉ። በጥንቱ የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስም “over the which the Holy Ghost, hath made you overseers to feed the church of God”⁵⁰ ይላል ሐዋ 20+28። ከዚህ እንደምንረዳው ጳጳሳ የሚለው “to feed” መጋቢ ማለትም በጉችን በእግዚአብሔር ቃል የሚመግብ፣ የሚመራ እንደማለት ነው። ስለዚህ ኤጲስ ቆጶስና ጳጳስ አገልግሎታቸውም ሆነ ሹመታቸው አንድ ነው።

† ሸማግሌ /ቁስ/ የሚለውንም ስናይ የአገልጋዩን ተፈላጊ ጠባይና ችሎታ የሚያመለክት ነው። ጳጳስ ወይም ኤጵስ ቆጶስ ደግሞ የአገልጋዩን የሥራ ጋላፊነትና ድርሻ ከመጠቀም በስተቀር ልዩነት አይታይባቸውም። ይሁን እንጂ ዛሬ ዛሬ ለሸማግሌዎች ልዩ የሆነ ስልጣን ለፖስተሩም እንዲሁ ለእረኛው ደግሞ ሌላ ሹመትና የአገልግሎት ዘርፍ እንደሆነ አድርጎ በማየት የቤተ-ክርስቲያንን የፀጋ አሻሽሎና አጠቃቀም በተዛባ ገጽታው የተረዳነው ይመስላል። በኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያንም ለጳጳስ ሌላ ማዕርግ ለሊቀ-ጳጳስ እንዲሁም ለኤጲስ ቆጶስ ሌላ ማዕርግ ለቀሳውስት ደግሞ አነስ ያለ ስልጣን ጭራሹን ይባስ ተብሎ በእግዚአብሔር ቃልና በጥንቲ ቤ/ክ ውስጥ ያልነበረ ሹመትና ሥርዓት በመያዝ ፖትርያርክ ወእጩ ወዘተ... አያልን እንገኛለን። ስለዚህ ቤተ-ክርስቲያናችን አራሷን በእግዚአብሔር ቃል መዝናና አይታ ጥንት ትመራበት ወደ ነበረው የመንፈስ ቅዱስ ምሪት ዘወር ልትል ይገባታል። ስለሆነም በኤጲስ ቆጶስ /ጳጳስ/ እንዲሁም በቀሳውስት ቤ/ክያን መመራቲ አግባብነት ስላለው ሊበረታታ ይገባል እንላለን።

የካህነት አገልግሎትን ጠቅለል አድርገን ስንመለከተው በአማኞች መካከል ጨዋና ካህን የሚል ልዩነት በአዲስ ኪዳን ቤተ-ክርስቲያን እንደሌለ፤ በጌታችን በኢየሱስ ደም የነፃ አማኝ ሁሉ በበጎ ደም ከመዋጀቱ የተነሣ ለአባቱ ካህናትና መንግስት መሆንን ሁሉም አማኝ ስላገኝ ልዩነት ሳይኖርብን ጨዋ ካህን የሚባል በመካከላችን እንደሌለ ራዕ1+5 1ኛ ጴጥ 2+9-10 እናነባል። በኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን ውስጥ ልጆቿ ሳይሆኑ ልጅ ነን በማለት ቤተ-ክርስቲያን አራሷን የቻለች ጉባዔ /ማህበር፣ሕብረት/ ሆና አያለች በሕልውናዋ ላይ ሌላ ሕልውናን በመመሥረት ጥንተ-መሠረቷን እያዛባው ያለው ማት /ማህበረ-ትዳሳን/ አቅጣጫዋን በማሳት ይዘዋት ሲነጉዱ፣ የራሱን ክብር እንጂ የክርስቶስን ቤተ-ክርስቲያን ክብር

⁵⁰ . KJV Holy Bible

የማይጠብቀው ሲኖዶስ! እናት ቤተ-ክርስቲያናችንን ከቅዱስ ወንጌል ሀሳብ ሲያርቁት ዝምብሉ ከማየትም ባሻገር ተብብሩን እያሳየ ይገኛል በዚህም በታሪክና በትውልድ ከመጠየቅና ከመወቀስም በተጨማሪ በልዑል እግዚአብሔር ፊት በፍርድ ዙፋን ፊት መጠየቃቸው እንደማይቀር ሊያስቡበት ይገባል አገላለጽ።

ለዚህም ማስረጃ የሚሆነው ቀኝና ግራውን መለየት በማይችሉ ጨዋ ጳጳሳትና የወንጌል ተቃዋሚ በሆኑ ድርሳናት እየተመራች በመገኘቷ ልጃቺ በየጊዜው ለሚያቀርቡት እራታ ጆሮ ዳባ ልበስ ብሎ መቀመጡ ከተጠቃሽ ምክንያቶች ውስጥ አንደኛው ነው። በህልውናዋ ላይ ሌላ ህልውናን የመሰረተው ማቅ የአብ የወልድና ማህበረ-ቅዱሳን /ማቅ/ የመንፈስ ቅዱስን እንድነት ባልተረዳበት ብዕሩ የቤተ-ክርስቲያን መመሪያዎችና መሠረተ እምነት እያለ በየጊዜው በጋዜጣና መጽሔት የሚበትነው አስተምህሮ የእናት ቤተ-ክርስቲያንን ክብርና ዝና በእምላኳና በእህት ቤተ-ክርስቲያን ዘንድ ያሳትን ተቀባይነት የሚያሳጣ ከመሆኑም በላይ በትምህርት የደከሙ አባቶች እንደሌሊት አማኞቿን ከተከላ መጠበቅ ተስፋ ትገኛለች። በተለይም ማህበረ-ቅዱሳን ብሎ አራሱን ያደራጀው ማህበር ለመጥቀስ የተገደደነው “ሁለቱ ኪዳናት” በሚል ርዕስ አዘጋጅቶ በሽጠው መጽሐፍ ላይ ክህነትን የገለጠበት መረዳት በእጁ ከቤተ-ክርስቲያናችን ጥንታዊ አስተምህሮና ከወንጌል እንዲሁም ከክርስትና መሰረታዊ አስተምህሮ ጋር የሚፋለስ ሆኖ በማግኘታችን ነው። የመጽሐፉን ሀሳብም ከነመረጃው ለአንባቢ በማቅረብ ነጠላ በመጎተትና በመድፎንፎን የጉፋቱ ዘራቸውን ከሚዘሩ አስመሳይ አርቶዶክሶች እራሱን ለመጠበቅ እንደሚረዳን በማገናዘብ ነው። የማህበሩንም አቋምና በእግዚአብሔር ቃል ላይ ያለውን ግንዛቤም ለቤተ-ክርስቲያናችንና ለቤ/ክያን ልጆች ማሳየቱ የጎላ አስተዋጽኦ ይኖረዋል ብለን እናምናለንና እነሆ!

ስለጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሊቀ-ካህንነትን ሹመት ባብራሩበት “ሁለቱ ኪዳናት” በሚለው መጽሐፋቸው⁵¹ እንዲህ በማለት ይጀምራሉ። “ይልቁንም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሀብታትን የሚያድል እንደ የሚቀበል ባለመሆኑ ሌላውን የሚቀባ እንደ እርሱ በማንም የማይቀባ በመሆኑ ክህነቱ በሰው ስርዓት ተቀብቶ ወይም በእግዚአብሔር ዕድ በንፍሐተ መንፈስ ቅዱስ አልተቀበለትም “የባህሪው ናትና” ብለዋል።

⁵¹. ሁለቱ ኪዳናት ገጽ144

በመሠረቱ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በእግዚአብሔር በንፍሐተ-መንፈስ ቅዱስ ወይም በሰው ስርዓት ተቀብቶ የተሾመ አይደለም። ሊሆንም አይችልም። ይሁን እንጂ “የሚቀባ እንደ እርሱ በማንም የማይቀባ...” የሚለው ሀረግ የተዛባና ከእግዚአብሔር ቃል ጋር በቀጥታ የሚቃረን ነው። እንዴት ይቃረናል? ስንል በኢሳ 61+1 የጌታ የእግዚአብሔር መንፈስ በእኔ ላይ ነው ለድሆች የምስራችን እስብክ ዘንድ ቀብቶኛልና /ሾሞኛልና/ በሐዋርያት ሥራም 10+38 “እግዚአብሔር የናዝሬቱ ኢየሱስን በመንፈስ ቅዱስ በጋይልም ቀባው” /ሾመው/ እንዲሁም በሐዋ 4+27 ላይም “በተባኸው በቅዱሱ ብላቴህ በኢየሱስ ላይ ተሰባስቡ...” ወዘተ... የሚሉ ሀሳቦችን በቅዱሳት መጽሐፍት እናገኛለን።

ስለዚህ በነዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ውስጥ እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ ልጁን ኢየሱስን እንደሾመው ወይም እንደቀባው ያስረዳል እንጂ ሕራሱን በራሱ ሾመ ወይም ቀባ አይለንም ሐዋርያው ጳውሎስ ለዕብራውያን በላከው መልዕክቱ የኢየሱስ ክርስቶስን ሊቀ-ካህንነት ሹመት በአስረዳበት ክፍል “እንዲሁ ክርስቶስ ደግሞ ሊቀ-ካህናት ሊሆን ራሱን አላከበረም ነገር ግን አንተ ልጄ ነህ እኔ ዛሬ ወልጃሃለሁ ያለው እርሱ ነው /እግዚአብሔር ነው/ አንተ እንደመልክ ጼዴቅ ሹመት ለዘላለም ካህን ነህ” ዕብ 5+5-6 ያለው እግዚአብሔር አብ እንጂ አራሱን በራሱ እንዳልሾመ ያስረዳናል። ሹመት ባለበት ሺሜ ሊኖር የገድ ነው። ስለሹመት ሲነሳ ሥጋዊ ሰው ወይም ፍጥረታዊያን ለዎች የሚያስቡት ምድራዊውን የአሻሻም ስርዓት መሠረት በማድረግ ስለሆነ፡- ኢየሱስ ክርስቶስን አብ ሾመው ብሎ መናገር ኢየሱስ ክርስቶስን ከአብ አሳንዕ እንደማየት የሚቆጠር ስለሚመስላቸው ከስጋታቸው የተነሣ ያልተጠበቀ መናፍቅነትን ይናገራሉ። ቃሉ በተጻፈበት መንፈስ ተረድቶ ማመን አማኝነት ወይም ክርስቲያን መሆንን ሊያስረግጥ ቃሉን ስንደቃሉ ስድርጉ ስለመቀበልና አላስፈላጊ መላምቶችን መደርደር ተጠራጣሪነትን ማለትም መናፍቅነትን ያሳያል። እውነት የሆነውን ቃል እንዳለ ከመቀበል ይልቅ የእውነት ማልላላጊያ መላምቶችን መደርደር ከእግዚአብሔር ሐሳብና ፈቃድ መውጣትን ያመጣል። ይህም በእግዚአብሔር የፍርድ ቀን ከመቅረብ አያድንም።

እራሱን በራሱ ቀብቶአል ማለት ከዚህ በፊት እንዳየነው እራሱን በራሱ ወለደ ብሎ እንደማመን ነው። ይህ ደግሞ በሀገረንታችን ሥላሴ ስንት ናቸው? እየተባልን ስንማር በግብር በስምና በአካል ሦስት ናቸው ብለው አባቶቻችን

ያስተማሩንን /ማገበረ-ቅዱሳን/ ላይማኖት እራሱን በነጠላና በቅዱሳን ስም ስለሸፈነ ያልተማረውን ለንድነት ሦስትነትን ሊያስከደን ይጥራል።

ወልድ ተወላጁ ተቀባዒ እንጅ ወላጁ ቀቢሶ ሸሚ/ አይደለም። በዚሁ መጽሐፋቸው ላይ እራሱን በራሱ ቀብቶአል ወይም ሸሞአል ለሚለው ማስረጃ ሆኖ የቀረበው ክህነቱ “የባህርይው ናትና” በሚል ሀረግ ተደግፎ ነው። ይህ ደግሞ ጌታችን ሰው /ቃል ሥጋ/ ከመሆኑ በፊትም ሊቀ-ካህናት /እስታራቂ/ ነበር የሚለውን እስተምህሮ የሚያመጣ መሆኑን የተረዱት አይመስለንም። ምክንያቱም በዚሁ ክፍል ገጽ 145 “ጌታችን ሰው የሆነውና ክህነቱን ገንዘብ ያደረገው ስለሰው ነውና” ብለዋል። እነዚህ ሁለቱ ሀረጎች ማለትም “የባህርይው ናትና” የሚለውና “ገንዘቡ ስደረገ” የሚሉት ፈጽመው የሚቃረኑ ናቸው። በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያንም ያልነበረና ያልተሰማ አዲስ ጉምህርት/ Doctrine/ ነው።

ቤተ-ክርስቲያኗ የምታምነው “መለኮት የሥጋን ባህርይ ገንዘቡ አደረገ ሥጋ የመለኮትን ባህርይ ገንዘቡ አደረገ እነዚህ ያለመጠፋፋት ያለመቀላቀል ያለመለወጥ አንዱ በአንዱ ላይ የአቂም ፍልሰት ወይም ሽረት ሳያደርግ በመጠባበቅ /በተአትብ/ ተዋህዶ ይኖራል ” ብላ ነው። ይሁን እንጅ /ማቅ/ ዕምነቷንና ዶክትሪንን /ነገራ-ዕምነቷን/ ሳይሰርፅባቸው ወይም ሳያውቁት በማያውቀው ሕዝብ ላይ አላዋቂነታቸውን ይጭናሉ። የሚያውቀው ሕዝብ ማለትም ከእነእርሱ የተሸለ ቤተ-ክርስቲያኗን የሚያውቃት ደግሞ አልጫን ሲላቸው ስም በማጥፋት አላዋቂውን ሕዝብ በማስተባበር አመፅ ያስነሳሉ። ምንም የማያውቀውን የዋህ ሕዝብም ሃይማኖትህ ጠፋች ቤተ-ክርስቲያናችን ተወረረች፤ ታደሠች፤ ፈረሰች እያሉ ደም ያፋስሳሉ።

† ክህነቱ የባህርይው ናትና ማለት ጥንትም መለኮት ሊቀ-ካህናት ነበር፤ (ሥጋ ለብሶ ነበር)፤ ማለት ነው ይህ ደግሞ ሲወልድ ሥጋን ከሰማይ ይዞ ነው የወረደው የሚለውን አባቶቻችን አወግዘው የለየዩቸውን የመናፍቃን እስተምህሮ ሳይረዱት ተጋርተውታል። እኛስ መለኮት በባህርይው ሹመት ሽረት መውጣት መውረድ ወዘተ... የለበትም ይህስ ለሥጋ ነው እንግልን። የቤተ-ክርስቲያናችንም አቋም ይህ ነውና። እግዚአብሔር ወልድ ወደ ምድር የወረደው፤ ከእናታችን ከትድስት ድንግል ማርያም ሥጋንና ነፍስን የነሳውን የተዋረደውን አዳም ከፍ ከፍ ሊያደርገው ሊሾመውና ሊያከብረው በአባቱም መንግስት ካህናት ሊያደርገው ነው።

ሰው ሆነ የሚለውን ካመን ተሾመ /ተቀባ/ የሚለውን የሥነ ምግባር መቀበል ሊከብድብን አይገባም። ሹመቱ ሥነ ወይም ሰው መሆኑን ገላጭ ነውና። ይህ ደግሞ እግዚአብሔር ለሰው ልጆች ያለውን ጽኑ የሆነ ገደብ የለሽ ፍትሩን ያልያል እንጅ መለኮታዊ ክብሩን ዝቅ እንዳይረገው ሆኖ መተርጎም የለበትም።

ጥንት አባቶቻችንም የሚያምኑበት እንዲሁ ነበርና። የቤተ-ክርስቲያናችንን መጽሐፍ ሃይማኖተ አበውን ስናነብ እንዲህ ይላል “መለኮት ይሾም ይሸር ይቀባ ይነግስ ይከብር ዝቅ ይል ዘንድ ባህርይው አይደለምና ከፍ ከፍ አለ ማለት መከበርና ከፍ ከፍ ማለት ለመለኮት አይደለም። ወደ ሰማያት ይዞት ስለወጣው ሥጋ እንደ። ተዋርዶ ተንቶ የነበረውን የአዳም ሥጋ ከፍ ከፍ አደረገው እንደ በዚህም የመለኮትን ባህርይ ሥጋ ወደ መሆን አልለወጠውም መለኮትም በዚህ ጊዜ ሥጋን አጥፍቶ ብቻውን ወደሰማይ አልወጣም በዚህም ሥጋን አልለወጠውም”⁵² ይለናል። ቅዱስ ሌዲጋቸቦስ ቂርሎስም በሃ/አሸው “ወካልአን ይቤሉ በኢየሱስ ርቀው በእንተ ትስብዕቱ ለቃል ከመ ውዕቱ ኢነበአ ፍጹመ ትስብዕተ አላ እግዚአብሔር ቃል ገረዮ ከመ ስብዕ ወዓዲ ይብሉ ከመ ቃል ሐመ ወሞተ ወአብ አንሥኦ ወእለ ይነብቡ ዘንተ ኢየሱስ ወያበዕሑ ሞተ ለሥላሴ ” ትርጉም፦ ሌሎችም ባለማወቃቸው ቃል ሰው ስለመሆኑ ሲናገሩ ነፍስን ሥጋን አልነሳም እግዚአብሔር ቃል እንደ ዕሩት ብዕሲ / መርጦ አደረበት እንደ” ይላሉ። ዳግመኛም “ቃል በባህርይ እንደ ታመመ እንደ ሞተ አብም እንደ አስነሣው ይናገራሉ ይህንን የሚናገሩ ሦስቱ ሞቱ እንዲያሰቅባቸው አያውቁም?”⁵³ ይላል ቂርሎስ። እንደ እዚህ ቅዱስ አባት አገላለጽ ባህርይ የሚለው በቃልነት ውስጥ ያለን ዘለዓለማዊነትና የራሱ ያልሆነን ማለትም የመለኮት ባህርይ ያልሆነን ሕማምንና ሞትን ለይቶ በማስረዳት በመለኮቱ የማይታመምና የማይሞት ሲሆን ባህሪው ያልሆነውን የሥጋን ባህሪ ግን የሣሪ 2000 ዓመት ገደማ ሲነሳ ህማምና ሞት ባህርይው የሆነውን የሥጋ ባህርይ ገንዘቡ ማድረጉን ያስረዳናል።

ሥጋ ሞት ሲያገኘው ቃል በባህርይው ሥጋ አይደለምና አይሞትም ማለት ሲሆን የክህነትን ወይም የሊቀ-ክህነትንም ሹመት ለቃል እንስጠው ዘንድ አይገባም የባህርይው አይደለምና። ቃል ሹመቱ /ሊቀ-ክህንነቱ/ የዘለዓለም ነበረች፤ ካልን

⁵². ሃ.አሸው ዘለጸፋንብ ምዕ 56 ክፍል 4 ቁጥር 12

53. ሃ.ለሻው ዘቁርሱስ ምዕ 71 ከፍል 3 ቁጥር 17

ደግሞ አብ ወልድና መንፈስ ቅዱስ ሊቀ-ካህናት ናቸው። ሦስቱም አስታራቂዎች ናቸው። የሚል ክህደትን ያመጣዘናል። የብሉይ ኪዳንን የጥላነት አገልግሎትም ከመሰረቱ የሚያፋልስ፤ የሐዲስ ኪዳንንም አማካኝ አገልግሎት በእጅጉ የካደ አዲስ አስተምህሮ ይሏል የማት /ማገበረ ቅዱሳን/ ትረካ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ አራሱን በራሱ ያልሾመ በአባቱ የተሾመ ነው። ክህነቱም ያልነበረ ነገር ግን የተሰጠው ሲሆን ከሹመት በኋላም ሥጋና መስኮት ለዘለዓለም ተዋህደው የሚኖሩ /ተዋህደ የሚኖር/ ስለሆነ ሊቀ-ካህንነቱ ለዘለዓለም በፀና መሐላ ከአባቱ ተቀብሎታልና ተዋህዶት ይኖራል። “ሥጋን ተዋህዶ ለዘለዓለም ይኖራል” እንዳለን የቤተ-ክርስቲያናችን አባት ቅዱስ ለትናቲዎስ ³⁴

በተጨማሪም በመጽሐፋቸው ምዕራፍ 3 ክህነተ-አገዛዝ በሚለው ገፅ ርዕስ ስር 3.4.5 በውኑ ሌሎች ካህናት እያስፈልጉም? ይሉና ሊቀ-ካህን እያስፈልገንም ለሚለው ማስረጃ ሲሰጡ “በቅድሚያ የእግዚአብሔርን ሥራ በተጥታ የሚታወቅ ነው” ብለዋል ይህንን ሐሳባቸውን እኛ አቃጥንን ስንመለከተው ጌታችን ሊቀ-ካህናት ስለሆነ ሌላ ሊቀ-ካህናት እያስፈልገንም ለማለት የፈለጉ ከሆነ በርግጥም እያስፈልገንም። ነገር ግን ይህ በተጥታ ከእግዚአብሔር ቃል ጋር የሚታወቅ ነው በማለታቸው ማንነታቸውን ወይም የቤተ-ክርስቲያን ልጆች አለመሆናቸውን በግልጽ የተረዳገበት የነፋቱ ህረጎች ነው። ምክንያቱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና መቃብር ያስተዋወቀው ድል ነበረ የተነሣ ዘለዓለማዊ ሊቀ-ካህናት ስለሆነ “እንተ እንደ መልክ ጺደት ለዘለዓለም ካህን ነህ... እነርሱ /የብሉይ ኪዳን ሊቀ-ካህናት/ እንዳይኖሩ ሞት ስለከለከላቸው ካህናት የሆኑት ብዙ ናቸው እርሱ ግን ለዘለዓለም የሚኖር ስለሆነ የማይለወጥ ክህነት አለው” ዕብ 7+20-24 ስለተባለበት ሌላ ሊቀ-ካህናት እያስፈልገንም።

ይሁን እንጂ በመጽሐፋቸው ላይ ብልጣ ብልጥነትና ማታለል ይታይበታል። ይኸውም “ጌታችን ሊቀ-ካህናት ስለሆነ ሌላ ክህን እያስፈልገንም?” ብለው ካህን የሚለውንና ሊቀ-ካህናት የሚለውን አጫፍረው በማቅረብ እነፃፅረውታል። ሊቀ-ካህናት አለ ከተባለ ሹመቱ በማን ላይ ሊሰራ ነው? ሌላ ካህን እያስፈልገንም? የሚል አስተምህሮ እንዳለ አድርገው ያቀረቡት? እንዲህ የሚል ክርስቲያን በየትም ሀገር የለም። ቢኖርም ከእነርሱው የዘለለ አይሆንም። ነገር ግን

ጠካህናትና በሊቀ-ካህናት መካከል ያለውን ልዩነት አልረዳው ሲሉ ወደ ጤናማ የቤተ-ክርስቲያን መምህራ ጠይቀው ቢረዱ መልካም ነበር። ይሁን እንጂ ሳይረዱ ሊያስረዱ እየሚጫሩ ስተው ያስታሉ። የምንላቸው ከዚህ የተነሣ ነው።

መላላታቸውን እንደ ድክመት አይተን አንነቅፍም እንፈርድም በመጠየቅና በማንበብ ከስህተት መማር ይቻላልና። እነርሱ ግን የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያናችንን አስተምህሮ በድንገት ሲያጋጥማቸውም እንደ ቢርያ ክርስቲያኖች ነገሩን ከመመርመር ይልቅ አንድ ቁንፅል ጥቅስ መዝዘው መከራከራቸው አግባብነት ያለው መስሉ ስለሚሰማቸው ይስታሉ በዚህም ከእውነት ፈቀቅ ይላሉ። የቤተ-ክርስቲያን ልጆችንም ከምትቃወሟቸው ተወያዩ መጽሐፍትን አገላብጡ እናላለን የምንነቅፍባቸውም እንደ አባቶቻቸው ከውይይት ይልቅ ዱላ ስለሚቀድማቸው ነው ይህም አሸባሪነትና ምድራዊ ኃይማኖተኝነት እንጂ የመለኮት ሀሳብና የክርስትና ዕምነት አካሄድ ስላልሆነ ነው። መድኃኔዓለም እንዲረዳችሁና ወደዚህ ቀና አመለካከትም እንዲመልሳችሁ የዘወትር ፀሎታችን ነው። የማቅን ሀሳብ በአጭር በአጭሩ ለማየት ብንሞክር “ጌታችን ሊቀ-ካህናት ስለሆነ ሌላ ክህን እያስፈልገንም” ለሚለው አባባል ማስረጃ አድርገው ያቀረቡትን ሙሉ ቃል እንደሚከተለው አቅርበንዋል።

> “ጌታችን የዓለም ብርሃን ነው ስለዚህ ሌላ ብርሃን ሰጭ እያስፈልገንም?”
 + መልስ በመሠረቱ ከኢየሱስ ክርስቶስ ብርሃንነት ውጭ ለነፍስ ብርሃኗ የሚሆንላት የሆነላት በለማይም በምድርም እንዳች አካል የለም። ቢኖር ነ-ሮ ክርስቶስ የዓለም ብረሃን ሆኖ ወደዚህ ዓለም ባልመጣ ነበር። በእርሱ ብርሃንነት ከመኖር የተነሣ ለሌሎች ብርሃን መሆን ይቻላል። ይህ ብርሃንነትም የሚገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ ከመኖር የተነሣ እንጂ በራስ ማንነት የሚመጣ /የሚገኝ/ አይደለም። በዚያም ይሁን በዚህ ከኢየሱስ ክርስቶስ ውጭ ለዓለም ብርሃኗ የሆነላት ማንም የለም። አለ የሚል ካለም መናፍቅ ማለት ይህ ነው።

> “ጌታችን ሕይወት ነው ስለዚህ ለሕይወተ-ሥጋ የሚጠቅሙ ከአየር ጀምሮ እያስፈልገንም?”

+ መልስ አየር! ውሃ! ቤት ልብስ! ወዘተ... ለሕይወተ-ሥጋ እንደሚጠቅሙ እንኳን ለመንፈሳዊ ሰው ይቅርና ለፍጥረታዊ ሰውም ይኸ የተገለጠ ነው። ይሁን እንጂ እነዚህ ነገሮች ለሕይወተ-ሰጋ እንጂ ለሕይወተ-ነፍስ እንዳችም ጥቅም

³⁴. ሃ.አሸው ዘለትናቴዎስ ምዕራፍ 26 ክፍል 7 ቁጥር 7

የላቸውም። ይህንን ማስረጃ ከእግዚአብሔር ቃል ውጭ ለሚደረገው የክህነት አሻራ ማስረጃ አድርገው ማቅረባቸው አግባብነት አለው እንዳለን። ምክንያቱም ክህናትና ሊቀ-ካህናት እየተባሉ ከእግዚአብሔር እንደተሰጠ ልዩ ሹመት ተደርጉ ምዕመናን የሚዘረፏበት ሥጋዊ ስርዓት ስለዘረጉ ይኸውም ለሥጋ ነውና ይህንን ሹመት ከአየር፣ ከውሃ፣ ከልብስ ወዘተ ጋር አገጽጽ ማቅረቡ ተገቢ ነው። ከዚህ ወጥቶ ለመንፈሳዊ ጉዳይ ለነፍስ ዋስ ጠበቃ አድርጉ እነፃፅ ማቅረቡ ግን የቅዱስ ወንጌልንና የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያንን አስተምህሮ ይቃወማል። በዚህም ሥጋዊነትንና መንፈሳዊነትን መለየት እንደተሳናቸው መረዳት ችለናል።

➤ «ጌታችን ሕይወት ነው» ለሚለው በርግጥም ከእርሱ ውጭ ሌላ ሕይወት የለም ሐዋርያው ጳውሎስም እንዲህ እንዳለ «ሕይወትየሰ ሐልቶት ወበሕይወተ ክርስቶስ ሀለውኩ...» ገላ 2+20 ጌታችንም «እኔ... ሕይወትም ነኝ» እንዳለ እርሱ ብቻ ሕይወት ነው ዮሐ 14+6። ይሁን እንጂ ከኢየሱስ ክርስቶስ ውጭ ሌላ ሕይወት አለ ብሎ በክርስትና ዓለም ውስጥ ማመን መናፍቅነት ነው። ተ ሊነጻጸሩ የማይገባቸውን ነገሮች እነፃፅ ማቅረብም የመንፈሳዊውን ዓለም ምስጢር ካለመረዳት የሚመነጭ ሥጋዊና ዓለማዊ ጠባይ መሆኑን ተረድተንላቸዋል።

➤ «ጌታችን መድኃኒት ነው ስለዚህምንም አይነት መድኃኒተ-ሥጋ አያስፈልገንም?» ተ መልስ ከላይ እንዳየነው ይኸው ካህናት የተለየ ሥልጣን እንዳላቸው የሚቆጠረው ለሥጋዊ ጥቅም ነው እንጂ ለመንፈሳዊ ጥቅም አይደለም የሚለውን ተስማምተናል ስለዚህ ምንም ዓይነት መድኃኒተ-ሥጋ አያስፈልገንም የሚለው ሀሳባቸውም ከዚህ ጋር አብሮ የሚሄድ ስለሆነ በዚህ ተቃውሞ የለንም። ተቃውሞአችን ለነፍስ ሌላ መድኃኒት አልነበራትም የላትም ቢኖራት ኖሮ ኢየሱስ ሰው መሆን ባላስፈለገውም ነበር የሚል ብቻ ነው። ምክንያቱም ቅዱስ ወንጌል መዳን በሌላ በማንም የለም እንደገባት ዘንድ የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና ሐዋ 4+12 ብሏል።

➤ «ጌታችን እውነት ነው ስለዚህ ሌላ እውነት አያስፈልገንም?...» ተ መልስ በሰማይ ይሁን በምድር ሌላ እውነት የለም እኔ እውነት ነኝ ብሎ ጌታችን ያስተማረው ሌላ ሰላልነበር ወደፊትም ስለሌለ እንጂ ለምን መስሏቸው ይሆን? እኔ እውነት ነኝ

ዮሐ14+6 እውነት ማንነቱ ነው ከቶ ማን አለ ? ማንም ሰው እውነትን ሊናገር ይችላል እንጂ እውነት ማንነቱ ነው ብሎ ሊደፍር አይችልምና።

➤ «ጌታችን መንገድ ነው ስለዚህ ሌላ መንገድ አያስፈልገንም?...» ተ እንብብ ዮሐ 14+6 ዮሐ 8+44 ።

➤ «ጌታችን የሕይወት ውሃ ነው ስለዚህ ውሃ አያስፈልገንም? ...» ዮሐ 7+37

ተ እነዚህን ነገሮች ጠቅለል አድርገን ስናያቸው ለነፍስ ወይም ለመንፈሳዊ ነገር ከጌታችን ከኢየሱስ በቀር እውነትም መንገድም የሕይወት ውሃም አንዳች የለም። የሚል ካለ መናፍቅ ማለት ይህ ነው። የሕይወት ውሃን ከምድራዊ የመጠጥ ውሃ ጋር አገጽጽ ለክህነት ማስረጃ ማቅረብ በእነሱ የንግግር ዘይቤ ብንጠቀምላቸው «የሞኝ ይትብሃል» ይሏል ይህ ነው።

➤ «ጌታችን ንጉስ ነው ንጉስ አያስፈልገንም? » የሚለውን ንፅፅራቸውን በተለየመልኩ እንድናየው በሁለት መሠረታዊ ምክንያቶች እንገደዳለን።

ተ 1ኛ. የአባቶቻቸው የፈረሳውያን እርሾ ያለባቸው በመሆናቸው፡- ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከንጉስ ቴሳር ጋር በግብር ጉዳይ ለማጣላት በነገር ሊያጠምዱት ከተጠቀመበት አንዱ ሌላ ንጉስ አያስፈልገንም ብሎ አስተምሮአል የሚል ነበር ማቴ 22+15-22 ዮሐ 19+15 ዛሬም ማቅ /ማግበረ ቅዱሳን/ ከምድራዊ ባለስልጣን ጋር እውነተኛ የቤተ-ክርስቲያን ልጆችን ያጋጩ መስሎት የሥጋዊን አሰራር ወደ መንፈሳዊቷ ቤተ-ክርስቲያን ተሽክመው እየገቡ እነሱ ዓለማዊነትና መንፈሳዊነት ተደባልቆባቸው ይህን ድብልቅ ሀሳብ በየዋሁ ምዕመን /ሕዝብ ላይ/ መንፈሳዊ መስለው እንደ አባቶቻቸው ፀሐፍት ፈረሳውያን ነጠላ እየጉተቱ፣ ፀሎት እያስረዘሙ ወይም እየደገሙ ጭራና ባንዲራ በመያዝ ሕዝቡን ያደናብራሉ። በዚህ ድርጊታቸውም ቤተ-ክርስቲያንን ያስነቅፋሉ። ስለዚህ ውድ አግባቢያን ከእነዚህ ከፈረሳውያን እርሾ ተጠበቁ ሉቃ 12+1 እንላለን።

ተ 2ኛ. ከጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በቀር ሌላ ንጉስ ለቤተ-ክርስቲያን ሊኖራት አይገባም የላትምም። ክርስቲያን ነኝ ብሎ ሌላ ንጉስ እንዳለው ማለብ በዘላለማዊ ንጉስ ላይ መጠራጠር ነው። ለነገሩ እነዚህ ሰዎች ያለ ክርስቶስ ክርስቲያን ነን ብለው የተነሱ ስለሆኑ እንዲህ ማለታቸው እያስደንቅም ከጠንሳሾቹ ባህሪ አሁን እስካሉት ድረስ አካሄዳቸው መንፈሳዊያን ናቸው ለማለት ድፍረቱ

የሰንጠረዥ።⁵⁵ የሚሰሩትን ድርጊትም ስናጤነው የክርስቶስ ኢየሱስ ተከታይ የሆኑትን ሰዎች መከሰስ! መጥላት! መውገር! መደባደብ! ደማቸውን ማፍሰስ! ብሎም መግደል ነው። ይህ ደግሞ የማን ስራ እንደሆነ መጽሐፍ ሲያስረዳ “እናንተ ከአባታችሁ ከዲያቢሎስ ናችሁ የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉ ትወዳላችሁ እርሱ ከመጀመሪያ ነፍስ ገዳይ ነበር” ዮሐ 8+44 ይላል ቅዱስ ወንጌል። ስለዚህ ድርጊታቸው ዓላማቸውን ይገልጣል ብለን እናምናለን።

† አንባቢ! ለመሆኑ በየትኛው የቤተ-ክርስቲያን ታሪክ ነው ክርስቲያን የነበረ ሰው ሰው ሲደበድብ ፤ ሲገድልና ደም ሲያፈስ ያክብከው? የትኛውስ ቅዱስ ሰው ገደለ ተብለህ ተተርኮልህ ያውቃል? ስለዚህ ክርስትናህን መርምረህ ከማሳደድ ይልቅ ልትሳደድ ከመግደል ይልቅ ልትሞት ተጠርተሃል። በዚህም ከእውነት ጋር ተስማምተህ በእግዚአብሔር አቅፍና እውነተኛዋን እምነትህን ትጠብቅ ዘንድ ወደዚህ የሕይወት መንገድ እንድትመጣ በእግዚአብሔር ፍቅር እናሳስብሃለን። እኛም ከተሰቀለው ከክርስቶስ ኢየሱስ ውጭ ሌላ ገንብ የለንምና በማንኛውም ምድራዊ ሁኔታ ፈርተን የኢየሱስ ክርስቶስን ንግስና ለሌላ ለማንም አናጋራም ንጉሳችን መድኃኔዓለም ብቻ ነው ሉቃ 12+4።

ክፍል 5

ተዋህዶ

8 ተዋህዶ ወይም ምስጢረ-ትስጉ-ት ማለት ከሦስቱ አካል አንዱ አካል እግዚአብሔር ወልድ በተለየ አካሉ ሰው የሆነበትን ምሥጢር የሚተነትን ክፍል ማለት ነው። ይህንን ልብ ወይም መሠረታዊ አስተምህሮ ከማየታችን በፊት የታላቶችን ፍቅር እንመልከት።

8 ተዋህዶ የሚለው ቃል “ውህድ” ከሚለው ግስ የተገሠሠ ሲሆን እርባታውም ከተደራራጊ ግስ የሚወጣ የግዕዝ ቃል ነው። ትርጉሙም አንድ ሆነ ማለት ነው። “አንድ ሆነ” ስንል የተለያዩና የየራሳቸው ባህርያት ያላቸው አካላት ወደ አንድነት እንደመጡ የሚያመለክት ነው። ወደ አንድነት የመምጣቱ ዓላማም የአንዱ ባህርይ ለሌላኛው ባህርይ አስፈላጊ ስለሆነ ነው። እነዚህ ባህርያት በአንዱ አካል ብቻ ተጠቅለው መገኘት ካለመቻላቸው የተነሳ አንድን የተፈለገ ውጤት ከግብ ለማድረስ እንደኛው የሌላኛውን ባህርይ መጋራት ወይም ገንዘቡ ማድረግ⁵⁶ የግድ ነበር።

ስለዚህ ተዋህዶ ማለትም አንድነት አስፈለገ። ተዋህዶ ሲባልም እያንዳንዱ አካል በመጀመሪያ የነበረውን ማንነት ይተዋል ይለውጣል ወይም ይጠፋል ማለት አይደለም። ተዳማዊውን አጽም እንደያዘ ነው እንደ። በርግጥ የተፈለገውን ውጤት ለማምጣት በሚደረገው ውህደት ውስጥ ለውጤቱ እንቅፋት የሆነ ባህርይ በአንዱ አካል ውስጥ ከተገኘ በውህደቱ እንዳይካተት ይታተባል፤ ይታገዳል፤ ይከለከላል። ለምሳሌ መለኮት፡- የሥጋ ባህርይ የወረሰውን ሀጢያት ገንዘቡ አላደረገም እንዲህ ቢሆን ኖሮስ የውህደቱ መሰረታዊ ዓላማ በተዛባ ነበር። ምክንያቱም የመዋህዱ ዓላማ ሀጢያትን ማስወገድ ነበርና። ስለሆነም ይህንን ዓላማ ለማሳካት መለኮት የሥጋን ባህርይ፤ ሥጋም የመለኮትን ባህርይ ገንዘብ ተደራረገ።

ሥጋ ብቻውን ሥጋን ለማዳን በእራሱ የሆነ አትም የለውም። መለኮትም የራሱ የሆነ የማዳን ችሎታ /ባህርይ/ ቢኖረውም ሀጢያትን ሳይቀጣ የሰውን ልጆች

⁵⁶ . /ገንዘቡ ለደረገ ፤ ገንዘብ ተደራረገ/ ማለት አንዱ የሌላኛውን ባህርይ ሀብቱ ንብረቱ የኔ ነው በማለት የእኔነት ስሜትን ከሌላኛው አካል ተተብሎ ወይም ተስማምቶ በማግኘት የሚያሳይ ማለት ነው።

ለማዳን ባሕርይው ስለማይፈቅድለት ገዝብ የሥጋን ባህርይ ገዝብ ማድረጉ የግድ ነበርና ቅጣት የሚገባውን የሥጋ ባህርይ ገዝቡ አደረገ። ስለዚህ መለኮት የሥጋን ባህርይ ሲዋህድ ሥጋ በፈቃዱ ከወረሰው ሀጢያት በስተቀር ሁሉንም ገዝቡ አድርጓል። ሥጋም የመለኮትን ባህርይ ሲዋህድ የመለኮትን ገዝብ ባህርይው አድርጓል።

መለኮት የሥጋን ባህርይ ገዝብ ማድረጉን፤ ሥጋም የመለኮትን ባህርይ ገዝብ ማድረጉን /ገዝብ መደራረጋቸውን/ ቤተ-ክርስቲያናችን ተዋህዶ በሚል አንድ ቃል ገልጣለች ስያሜን ሰጥታዋለች። ምንም እንኳን ስያሜው የተገኘው በ451 ዓ.ም በአባ ዲዮስቆሮስና በአባ ልዮን መካከል በተፈጠረው አለመግባባት አማካኝነት ቢሆንም የቃሉ ፅንሰ ሀሳባዊ አስተምህሮ ግን ከእግዚአብሔር ቃል የወጣ አይደለም። ምክንያቱም ማንኛውም ክርስቲያን “አምላክ ሰው ሆነ ሰው አምላክ ሆኖ” የሚለውን አስተምህሮ ይስማማበታልና።

በርግጥ ተዋህዶ የሚለው ቃል ብቻውን ማለትም ያለረዳት ግሰ/ቃላት/ የምስጢረ ትስጉትን ምንነት ሙሉ በሙሉ አይገልጥም። ይሸውም አንዱ የአንዱን ባህርይ ገዝብ መደራረጋቸውን በግልጽ አያሳይምና። ቀደምተ አባቶችም ይህንን ችግር በመረዳታቸው ተዋህዶን ሲገልጡ አንድነት ያለመቀላቀልና ያለመጠፋፋት (አንዱ አካል በሌላኛው አካል ላይ ተጽዕኖ ያለመፍጠር) ሁለትነት ያለመለየት/እንበል ቡአዴ/ ያለፍርቅነት ማለትም ያለመንታነት ፍጹም ሰው ፍጹም አምላክ በተዋህዶ ከበረ ይል ነበር። እንዲህ በማለታቸውም ከአንድ ገጽ አምላክ አማኞች ማለትም ከሞኖፊስቶች (monphesist) ተለቆይተዋል።

ስለዚህ ተዋህዶ የሚለውን ቃል ሙሉና ትክክለኛ ትርጉም እንዲኖረው ካስፈለገ ተጨማሪ /ደጋፊ/ ቃላት ያስፈልጉታል። ተዋህዶ ማለት ሥጋ የመለኮትን መለኮት የሥጋን ባህርያት ገዝብ መደራረግን ሲያሳይ አንዱ የአንዱን ባህርይ ማጥፋት ወይም መሻር እንዲሁም አንዱ ከሌላው ባህርይ ጋር መቀላቀል ወይም መበረዝ ሳይኖርበት በተዋህዶ መክበርን መግለፅ ስለሚኖርበት ነው። በዚህ መልክ በአጋዥ ቃላት ሲገለጽ ደግሞ ከሞኖፊስቶችነት አውጥቶ ወደ ትክክለኛው አስተምህሮ ሚዩፊስቶችነትን (meiphesist) ያመጣናል። ፍፁም አምላክ ፍፁም ሰውነትንም የሚገልጠው አስተምህሮ ይህ ነውና።

ሥጋ የመለኮትን ባህርይ ገዝቡ ባያደርግ ኖሮ የሰውን ልጅ ማዳን አይችልም። ፍጡር ፍጡርን አያድንምና። እንዲሁም መለኮት የሥጋን ባህርይ ገዝቡ ባያደርግ ኖሮ የሰውን ልጅ ማዳን አይችልም ነበር። ምክንያቱም ኃጢያት ሳይቀጣ ሮሜ6+23፤ ወይም የሀጢያት ዋጋ የሆነው ገጽህ ደም ሳይፈስ ሥርየት አይገኝምና ዕብ 9+22 ።

ተዋህዶ በቅዱስ መጽሐፍ ሲመዘን

8 1ኛ. ከሰው የተወለደ ሁሉ ሰው እንደሆነ ሁሉ ከመለኮት ባህርይ የተወለደ ደግሞ እንዲሁ/መለኮት/ ነው። ስለዚህ ከሰው የተወለደ አምላክ ሊሆን አይችልም ሰው ነውና። ከመለኮትም ባህርይ የተወለደ መለኮት ነው እንጅ ሰው ሊሆን አይችልም። ምክንያቱም የማይጨበጠው የማይዳሰሰው ረቂቁ በዓለምና ሞላዋ የሚገኘው መለኮት የሚጨበጥና የሚዳሰሰውን ሥጋን /ሰውን/ ሊሆን አይችልም። በአንፃሩም የሚወሰን መነሻው በውልደት፤ ፍጹሜው በሞት የሚገደበው ሥጋን ጥንትና ፍጹሜው የማይታወቀው መለኮትን መሆን አይችልም። ይሁን እንጅ የእግዚአብሔር ልጅ፤ የሰው ልጅ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ እነዚህ ተገኙ ተፈፀሙ።

የእግዚአብሔር ነብይም በኢሳ. 9+6 ላይ “ ሕፃን ተወልዶልናልና ወንድ ልጅም ተሰጥቶናልና አለትነትም በጫንቃው ላይ ይሆናል ስሙም ድንቅ መካር ኃያል አምላክ የዘለዓለም አባት የሰላም አለቃ... ” በማለት ይመሰክራል። በእዚህ የኢሳይያስ የትንቢት ቃል ላይ ሁለት የማይስማሙ ባህርያት/ማንነቶች/ በአንድነት ተዋህደው ወይም ተስማምተው እናገኛለን። ይኸውም፡- ሕፃን ተወልዶልናል፤

፡- ኃያል አምላክ ፡

፡- የዘለዓለም አባት የሚሉት ናቸው።

ከሴት የተወለደ ሕፃን የዘለዓለም አምላክና አባት ሊሆን አይችልም። እንዲሁም የዘለዓለም አምላክና አባት የሚወለድ ሕፃን ሊሆን አይችልም። እነዚህ ነገሮች ደግሞ በአንድነት ወይም በተዋህዶ ያለመለየትና ያለመጠፋፋት ካልተገኙ የአዳም ዘር ከገባበት የሀጢያት አረንጓዴ ውስጥ ከቆውንም ሊወጣ አይችልም። ለአምላካችን ክብር ይሁንና የማይቻለውን አስቻለ፤ የማይሆነውን ሆነ። ይህም “ ዘእንበል ፍልጠት ወኢውላጤ በተአቅቦ ተዋህደ” የምንለው ነው። በተዋህዶ አምላክ ሰው፤ ሰው አምላክ

ባይሆንልን ኖሮ ስሙ አማኑኤል ባልተባለ ነበር። “ወትሶሚያዬ ስም አማኑኤል ዘበትርጓሜሁ እግዚአብሔር ምሳሌን” እንዳለ መጽሐፍ ስሙንም አማኑኤል ትይዋለሽ ትርጓሜውም እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ሆነ ማለት ነው ኢሳገ-14። እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ሆነ ማለት እግዚአብሔር ከእኛ ጋር /ከሰው ልጆች ጋር/ ያልነበረበት ጊዜ እንደነበረ አሁን ግን ከእኛ ጋር እንደሆነ ያሳያል። እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ያልነበረበትን እና አሁን ከእኛ ጋር የሆነበትን ምክንያት በአጭሩ ስናይ ደግሞ፡-

፩ እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ያልነበረው፡- በመጀመሪያው አዳም በደልና አለመታዘዝ ምክንያት ሀጢያት ለሰው ልጆች ሁሉ በመድረሱ ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ከመኖር ተለየ። በዚህም እግዚአብሔር ሀጢያት ጋር መተባበር /አብሮ መኖር/ ባህርይው በለማይፈትድለት እግዚአብሔር ከእኛ ጋር አልነበረም ሮሜ 5+12። እግዚአብሔር ከእኛ ጋር የሆነው በሰው ልጆች መካከል ጠፍቶ የነበረ ነገር ስለተገኘ ነው። ይኸውም ዕድትና እውነት ናቸው። እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ሆነ ብሉ የተናገረው ነብይ በሌላ ክፍለ ዕድት በሩት ቶሞአል እውነትም በአደባባይ ወድቆአል ብሉ ተንቡኖ ነበር ኢሳ 59+16። ስለዚህ በአደባባይ የወደቀው እውነት ይነሳ ዘንድ በሩት የቆመው ዕድትም ወደ ሰዎች ይገባ ዘንድ በሀጢያት ያልተጻፈ ገፁህ የሆነን ሥጋ ማግኘት የግድ ነበር። ይህ ደግሞ ከሰማይ በታች በሰው የዘር ሐረግ ትውልድ ውስጥ የማይገኝና የማይታሰብ ነበር ኢሳ 59+16፤ ሮሜ 3+11። ስለዚህ በሀጢያት የጉሰቀለውን ሥጋ በራሱ አንፅዋና ተደሶ አደረበት “አንጂው ሥጋህ ቀድሶ ኪያህ ሀደረ ሳፅላህ” እንዳለ ትዳሱ ያፈደ።

ስለዚህ በሩት የቆመው ጽድቅ በሰዎች መካከል ገባ /ተገለጠ/ በአደባባይ የወደቀው እውነትም ተነሳ። ይህም ሥጋ ያለ ዘርፃ ብፅህ /ያለወንድ ዘር/ በመገኘቱና የሰውን ልጅ ሁሉ በመወከሉ ሁለተኛው አዳም ይባል ዘንድ ተገባው። “ዳግማዊ አዳም ከሙ ያገብዎ ለአዳም ተዳሚ ብፅህ እምድር ውስተ ገነት...”²⁷ እንዳለ ልባ ሌፍሬም ሰርያዊ በመጀመሪያው አዳም ሀጢያት ወደ ዓለም እንደገባ የሰው ልጆች ሁሉ እንደተዋረዱና ከገነት እንደተባረሩ ሁሉ በሁለተኛው አዳም/ኢየሱስ ክርስቶስ/ ጽድቅ ወደ ዓለም ገብቶአልና። ከኢየሱስ የተነሳ የሰው ልጆች ሁሉ በዕምነት ጻድቃን

²⁷ ውዳሌ ማርያም ዘለኑይ

ሆኑ በእግዚአብሔር ተኝም ተቀመጡ ሮሜ 5+20 ኤፌ 2+7። ስለዚህ አምላክ ሰውነትው አምላክ በመሆኑ እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ሆነ /አማኑኤል/ተባለ።

፪ 2ኛ. አምላክ ሰው ሰው አምላክ ባይሆን ኖሮ ወይም መለኮት የሥጋን ሥጋም የመለኮትን ባህርይ ገንዘብ ባይደራረጉ ኖሮ ቃል ኢየሱስ የሚለውን ስም ባላገኘም ነበር። ኢየሱስ ማለት አዳኝ መዳኅኒት ማለት ነውና ማቴ1+21። ስለዚህ ሰው ብቻ ቢሆን ኖሮ መድኃኒት ባልተባለም ነበር። ምክንያቱም ሰውን ሰው ማዳን አይችልም። እንዲህ ቢሆን ኑሮስ ከአቤል ጀምሮ እስከ ዘካርያስ ወልደ በራክዮ ድረስ ብዙ የሰው ልጆች ደም ፈሰሰ ነበር። ነገር ግን ከእነዚህ የአንዳቸውም ደም ለማንም ድህነተ-ነፍስን አላመጣም እነርሱንም ጨምሮ²⁸

ስለዚህ ሰው ለሰው የነፍሱ መድኃኒት ሆኖ የተገኘበት አንዳችም ጊዜ የለም። ይሁን እንጂ “ሕዝቡን ከሀጢያት ያድናቸዋልና ስሙን ኢየሱስ ትሰጥህ” እንዳለ ትዳሱ ገብርኤል ማቴ1+20። ለሰው ልጆች ሁሉ መድኃኒት የመሆን ብቃት ያለው በሰው የዘር ሀረግ ትውልድ ውስጥ ገብቶ የተቆጠረው አዳኝችን ጊ/መ/ኢ/ክ ብቻ ነው። ሰውን ሰው ማዳን ካልቻለ እንዴት ማዳን የሚችል ከሰው ዘር ተገኘ? ስንል ደግሞ ኢየሱስ የአብርሐም ልጅ የዳዊት ልጅ ቢሆንም ወልደ እግዚአብሔር ነውና የሰውን ልጆች ያድን ዘንድ ተቻለው።

ምክንያቱም በወልደ እግዚአብሔርነቱ ማዳን፣ መቀደስ፣ ማግኘት፣ ሀጢያትን ይቅር ማለት ባህርይው ሲሆን፤ በሰው ልጅነቱ ደግሞ ለሀጢያት ትጣት ተለዋጭ ሆኖ በመሰደደው ላይ ቀርቦ በመቀጣት የሰውነትን ባህርይ ይዞ ተገኝቶአልና። እነዚህ ሁለቱ በተዋህዶ ገንዘብ ባይደራረጉ ኖሮ ስሙ ኢየሱስ ማለትም የሕዝቡ ሁሉ ብዥኛ መድኃኒት ሊባል ባልተገባው ነበር ሐዋ 4+12።

ተዋህዶ በጥንቷ የኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን

፩ የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን አባቶች ስለተዋህዶ ሲያብራሩ መሠረታቸው ትዳሳት መጽሐፍት ነበሩ። እነዚህ አባቶች የተዋህዱን ዐሳብ ሲተነትኑ፡- እግዚአብሔር የሰውን ልጅ ከምድር አፈር ካበጸደው በኋላ የሀይወት እስትገሩን

²⁸ ትዳሌ ዘኤጲፋገዮስ ገጽ 148

እፍ አለበት በዚህም በገፋተ-መንፈስ ቅዱስ የፀጋ ልዩነትን ሰጠው። ከዚህ የተነሳ ሰው እግዚአብሔርን ይመሰላል ይላሉ ዘፍ 1+26። ነገር ግን አዳም መልካሙንና ክፋውን የምታሳውቀውን ዛፍ በሰላ ጊዜ እንደ እግዚአብሔር መልክ የተፈጠረበትን ውስጠኛውን ውበት አጣ። ይህ ውበት በሌለበት የእግዚአብሔር ፀጋ ከአዳም ጋር ይኖር ዘንድ አልቻለም። ስለዚህ የፀጋ ልዩነቱን በሀጢአት ምክንያት አስወሰደው እናም የተወለደበትን ልዩነት ማስመለስ አልቻለም ።

ስለዚህ የአዳምን የፀጋ ልዩነት ያስመልስ ዘንድ ከሦስቱ አካላት አንዱ አካል ወልድ ሥጋን ተዋህዶ። በዚህም ወልድ አብ በመሆኑ የእግዚአብሔር የባህሪ ልዩ /በመለኮት/ ይባላል። በትስብዕቱ /በሥጋው/ የሰው ልዩ ይባላል። እነዚህ ሁለቱ ማንነቶች የየራሳቸው ባህሪያት አሏቸው የሚደንቀው ግን የአንደኛው ባህሪይ ከሌላው ው ባህሪ ጋር አብሮ የመኖር ማንነት ሳይኖራቸው ተዋህደው መገኘታቸው ነው።

ቃል በተዋህደ ጊዜ ሁለትነት/ምንታዊ/ ጠፋ። ሥጋንም ከተዋህደበት ቅጽበት እንስቶ አንድ ልዩ አንድ አካል ይባላል እንደ ሁለት አካላት ሁለት ልዩነት የለውም። እነዚህ ጥንታዊያኑ የቤተ-ክርስቲያን አባቶች ምክንያቱን ሲያስረዱ የቃልና የሥጋ ባህሪያት በተአቅቦ አንድ በመሆናቸው እንደሆነ ይናገራሉ። ቃል የሥጋን ባህሪ በተዋህደ ገንዘብ ሲያደርግ የመጀመሪያው አዳም ያስወሰደውን ፀጋ ገንዘብ አድርጓል። ለዚህም መጽሐፍ ሲያስረግጥ ዳግማይ አዳም ከመ ያግብዖ ለአዳም ቀዳሚ ብዕሊ እምድር ውስተ ገነት ይለዋል። በዚህም የመጀመሪያው አዳም ማስተላለፍ ያልቻለውን የእግዚአብሔር ልዩ የመሆንን ፀጋ በሁለተኛው አዳም በኢየሱስ ክርስቶስ አማካኝነት ተላለፈልን በማለት ያስተምሩ ነበር።

የመጀመሪያው አዳም ከእግዚአብሔር የተቀበለውን ፀጋ በአካሉ ውስጥ ከነበረችው ከሔዋን በስተቀር ለማንም አላስተላለፈም። ሔዋንም ያገኘችውን ፀጋ ለልዩ ልዩች ልታስተላልፍ አልቻለችም። እንደውም አርጋ ጥላ የፀጋውን ምንጭ ተቀባይ አዳምን ለማስጣል ምክንያት ሆነች። ከዚህ የተነሳ አዳምና ሔዋን ለዘራቸው ሲያወርሱት የነበረው የእግዚአብሔርን ፀጋ ሳይሆን ሀጢአትንና ርግማንን ነበር። መጽሐፍም እንዲህ እንዳለ “...ልዩንም በምሳሌው እንደ መልኩ ወለደ” ዘፍ5+3። በመጀመሪያው አዳም ሀጢአት ምክንያት የመንፈስ ድህነት! ኩነኔ! ሞት! እርግማን! ወደ ሰው ልዩች ሁሉ ደረሰ።

ስለዚህ እግዚአብሔር እነዚህን ነገሮች አስወግዶ በምትካቸው ዕድቱን ባለፀገነትንና ሀይላትን ለሰው ልዩች የሚያመጣ ሌላ አካል ፈለገ። ነገር ግን እነዚህን ነገሮች ሊያሟላ የቻለ ከሰው ዘር ሊያገኝ አልቻለም። ለዚህ መፍትሔ ሆኖ የተገኘው ደግሞ አብ አካላዊ ቃሉን በሰው የዘር ሀረግ ትውልድ ውስጥ እንዲቆጠር ማድረግ ነበር። እናም የባሕሪይ ልዩን ሁለተኛ አዳም አድርጎ ወደዚህ ምድር ላከው። ቃል ሁለተኛ አዳም ሊሆን የሚችለው ደግሞ በተዋህደ ነው። ተዋህዶ በሌለበት ቃል ሁለተኛ አዳም የሚባል ስም አጠራር ሊኖረው አይችልም። ይህም ብቻ አይደለም በኩረ ምዕመናን፣ ንጉስ፣ ሊቀ-ካህናት፣ ነብይ፣ ብቸኛ አዳኝም ባልተገኘ ነበር። ነገር ግን እነዚህ ነገሮች ሁሉ ቃል የሥጋን ባህሪ በተዋህደ ገንዘብ በማድረጉ የርሱ ሊሆኑ ተገባቸው።

ስለዚህ ወልድ አብ በመለኮቱ በባሕሪው ባለ ፀጋ ሲሆን ባንፃሩ ወልድ ዳዊት ወልድ አብርሐም በትስብዕቱ ድሃ ሆነ። ድሃ የባለፀጋውን ባህሪ ገንዘብ ለማድረግ ይፈልጋል። ባለ ፀጋ ግን የድሀውን ባህሪ ገንዘብ ማድረግ አይፈልግም። ቃል ግን እጅግ የተዋረደውን ሥጋ በተዋህደ ገንዘብ ያደርግ ዘንድ ፈቀደ /ወደደ/ በዚህም ለሰው ልዩች ሁሉ ያለውን ፍቅርን አሳየ ገለጠ ዮሐንስም እንዲህ እንዳለ “ ከዚህ የሚበልጥ ፍቅር ለማንም የለውም ” ዮሐ15+13 ።

በጽድቅ በቅድስናና በዘላለማዊ ሕይወት እጦት ለዘመናት ሊሰቃይ የነበረው ሥጋ በተዋህደ መቀላቀልና መለወጥ ሳያገኘው ከመላዕክት እጅግ ከፍ አለ። ከስምም በላይ የሆነን ስም አገኘ ፊልጵ 2+10። ሁሉን ወራሽ ባደረገውም ጊዜ ተባለለት ዕብ1+2-4። መናብርትን፣ እጋዕዝትን፣ ሊቃናትን መላዕክትን ይገዛ ዘንድም ስልጣንን ሁሉ አስረከበው። ባንፃሩ የአብ አካላዊ ቃል የሥጋን ባህሪ በተዋህደ ገንዘብ ሲያደርግ የመላዕክት ፈጣሪ ከመላዕክት አንሶ ተገኘ ዕብ2+9። ከሀጢአት በስተቀር ሰው የሆነውን ሁሉ ሆነ። ቃል የሥጋን ባህሪ በተዋህደ ገንዘብ ባያደርግ ኖሮ ያለ ልክ ከፍ ከፍ አደረገው ባልተባለለት ነበር። ምክንያቱም ቃል በባህሪው ከፍ ብሎ ዝቅ ማለት ዝቅ ብሎም ከፍ ማለት የለበትምና ።

ስለዚህ ቃል በተዋህደ ሥጋን የራሱ ገንዘብ በማድረጉ ኢየሱስ አማካኝነት የሚል ስምን ያዘ። ቃል በባህሪው ቅባትና ሽ-መት ዳግመኛ መወለድ እንደማያስፈልገው ሁሉ ሥጋ ቅባትና ሽ-መት መንገስም ከቃል የተነሳ አገኘ። በዚህም ሥጋ የቃልን ባህሪ ገንዘብ በማድረጉ ለሰው ዘር በሙሉ በኩር ሆኖ

ወደፊት በእግዚአብሔር እቅድ ውስጥ የታሰባቸውን የመንግስተ-ሰማይ ኑሮ በኩር በመሆን ታየላቸው።

ይህን የተዋሀደ ሀሳብ የሚያብራሩ አርቶዶክሳዊያን አሸውም ስለ መጻፉ ያላቸውን አስተምሮ በቅዱሳት መጻሕፍት ተመስርተው ሲያትቱ፡-“የክርስቶስ ሞት ስለ ራሱ እንደሆነ በፈቃዱ በእምነት የተሰማማና አራሱን የሰጠ ሁሉ ሳይሞት በመፍቀዱ ብቻ በክርስቶስ ሞት ፅድቅን ያገኛል” ይሉ ነበር ዮሐንስ 16:18፤ ሮሜ 8:1፤ ኦሪ. 2:5። ይህ ማለት ደግሞ በክርስቶስ ሞት በማመን ይህንን ሰማዊነትም በመጠበቅ የፅድቅ አክሊልን እንደምቀበል የምናውቀው በምድር እያለን ነው እናም እርግጠኛች በመሆን ሥጋን በድለን ለሰማያዊው ኑሮ እንኖራለን ይሉ ነበር። የትምክህታቸው መሠረትም ከእነሱ በመነጪ ማንነት ሳይሆን ከእግዚአብሔር የሆነ የእጋ ሥጦታ እንደሆነ በተደጋጋሚ ይናገሩ ስለነበር ፀጎች /ፀጋዎች/ ይላቸው እንደነበር ከታሪክ ድርሳናት መረዳት እንችላለን።

8 ስለ ሁለተኛ መወለድ ያላቸውን አስተምሮም እነሁ እባቶች ሲገልጡ፡- በቅባተ መንፈስ ቅዱስ በእምነት የእግዚአብሔር ልጆች ሁነናል። በዚህም ክርስቶስ ወንድሞች ብሎ ሊጠራን አላፈረብንም ዕብ2+13 እንዳለ ሐዋርያው የርስት ተከፋይ በመሆን ከክርስቶስ ጋር አብረን እንገኛለን ኤፌ 2+5-9 ይላሉ። በቤተ-ክርስቲያናችን የሊቀ-ካህንነቱ ፀሎት እየተባለ በሚጠራው የቅዱስ ወንጌል ክፍልም አስረጅ አድርገው “አገተ አባት ሆይ! በኔ እንዳለህ እኔም ባገተ እነርሱም ደግሞ በእኛ አንድ እንዲሆኑ አለምንሃለሁ እኛም አንድ እንደሆን አንድ ይሆኑ ዘንድ እኔም በእነርሱ አገተም በኔ ስትሆን በአንድ ፍጹማን እንዲሆኑ የሰጠኸኝን ክብራን እኔ ለጥቻችሁ እንዲሁም ዓለም አገተ እንደላከኸኝ በወደድኸኝ መጠን እንደወደድሃቸው ያውቃሉ የሰጠኸኝን ክብራንም እንዲያዩ እነርሱም ደግሞ ከኔ ጋር እንዲሆኑ እውዳለሁ” ዮሐ 17+22-25 የሚለውን በማሳየት በሥጋ ስለተዛመደን በመንግስተ-ሰማያት ከወንድማችን ጋር እንገኛለን ይላሉ።

ስለዚህ ተዋሀዶ ስንል በመለኮትነቱ የመለኮትን ባህርይ፤ በሰውነቱ ደግሞ ከምድር የተገኘን ከቅድስት ድንግል ማርያም ያለ ዘር /ያለ ወንድ ዘር/ የነሣውን ሥጋ በተጥታ የሚያሳይ ነው። ይህም መለኮትን እንደመለኮትነቱ ማለትም የማይታየውን፤ የማይቆሰለውን፤ የማይወሰነውን የማንነት ባህርዩን እንደያዘ።

ሥጋም እንደ ሥጋነቱ የሚወሰንና የሚለካ የሚሸነፍና የሚረታ የሰውነት ማንነቱን /ባህርይ/ እንደ ያዘ፤ ከመለኮት ጋር በተዋሀደ አንድ ሆነ። በውህደቱም መለኮት የሥጋን ባህርይ አቅልጦና መጥጦ ሳያጠፋው በተለቅቦ ያለመበረዝና /እግዚአብሔር/ ያለመደበለለት እንዲሁም ያለመደፋፈር ማለትም መለኮት የሥጋን ባህርይ ሳይጥስና ሳይገረሰስ የራሱን ባህርይም ጉልቶ እንዲወጣ ሳያደርግ በመጠባበቅ ከሥጋ ጋር ተዋሀደ።

ሥጋም የመለኮትን ባህርይ ሳያደክም፤ በሀጢያትም ሳይበክል፤ በእራሱ ሳይም የአቋም ፍልሰትና ሽረትን ሳይቀበል፤ ከመለኮት ጋር በመዋሀድ አንድ ሆነ ቆላ 2+9። መለኮት ትስብዕትን ሲዋሀድ ርኩስ ነው ብሎ ሳይፀየፍ፤ ይልቅም ከድንግል ማርያም ማህፀን አብዝቶ ካነ እና ከክለስ በኋላ ተዋሀደ። በዚህም እኛ የሰው ልጆች ከመለኮት ጋር ዝምድናን እገኝ /እግዚአብሔር በሥጋና ደም ተዛመደን/ ሥጋም ከሹመትና /ትቡዕ/ ከውክልና /ሊቀ-ካህናትነት/ ጋር በመለኮት ፊት የተወደደ ሆኖ በመቅረቡ በተኛ መሆንን እገኝ ከፍ ከፍም አልን። መለኮት ሥጋን ሊዋሀድ የጥንት አኗኗሩን ሳይለቅ በዙፋኑ እንደተቀመጠ በሰዎች መካከል ተገኘ። ቅዱሳኑ ሲያወድሱትም በዙፋኑ በሰማያት፤ በምድር በሰዎች መካከል በአንድ ጊዜ ስላገኙት እንዲህ አሉት “ስብሐት ለእግዚአብሔር በሰማያት ወሰላም በምድር ለእኛ እምሕያው ስምረቱ” ማለትም ምስጋና ለእግዚአብሔር በሰማያት በምድርም ሰላም ለሰው ልጆች ሁሉ ሉቃ2+14።

መለኮት ከሥጋ ጋር ሁነትን ያለመለወጥ/ ኩነትን ከእንበለ ውልጠት/ ይዞ ተገኘ ሚል 3+6፤ ዕብ 1+11 ሥጋም ከመለኮት ጋር ከተዋሀደ በኋላ ወደ ልዩነት /መለየት/ ሳይመጣ ለዘላለም ከመለኮት ጋር መኖርን እገኝ። መለኮትም ከሥጋ ጋር ተሰይቶ መኖር እስከማይችል ድረስ ተዋሀደ እንዳለ አትናቱምስ በሃ/አሸው በዚህም በ-ዓዲን /ፍርቅነትን/ አስወገደ። እኛም ምስጋናና ሥግደት እምልከና ውዳሌ ለኢየሱስ ብቻ ይገባል በማለት ዘላለማዊ ምስጋናን ለማቅረብ በቃን። ምክንያቱም ትናንት የነበረው እግዚዕ ኢየሱስ ዛሬም እንደዛው ለዘላለም ባይሆን ኖሮ ለትስብዕት/ሥጋ ማለትም ለፍጡር/ መስገድ ይሆንብን ነበርና። ልባ ለቡሊጂሰኛ በሃ-አሸው እንዲህ እንዳለን “አልቦ ለሥጋሁ ሀላዊ ፍሉጥ እመለኮት ገበ ገጸ ፍና፤ ወኢለመለኮት አልቦቱ ሀላዊ ፍሉጥ እምትስብዕት ገበ ገጸ ፍና፤ እላ ከመ ብዕሊ

ዘሐሐዱ ህላዌሁ ከማሁ ውዕቱ ክርስቶስ ዘክነ በእርሱም እንደሚሆን ይታያል።” ⁵⁹ ትርጉም የክርስቶስ ሥጋ በባዕድነት ረገድ ከመለኮቱ የተለየ አቅዋም የለውም። መለኮትም በባዕድነት ረገድ ከሥጋው የተለየ አቅዋም የለውም ነገር ግን አንድ ሰው አቅዋሙ አንድ እንደሚሆን ሁሉ ክርስቶስም እንዲሁ ሆነ።

ስለዚህ ለአንዱ የሚሰገድለት /ለመለኮቱ/ ለሌላውም የማይሰገድለት /ለሥጋ/ ሁለት ክርስቶስ አንልም። በሌላ በኩልም መለኮት ከአዳም ሥጋን ብቻ እንደ ነፍስና መንፈስን አልነሣም በነፍሱ ፋንታ መለኮት ከሥጋ ጋር ተዋህዶ አንልም እንደ *ለቡሊናርያስ*፡ እንዲህ ቢሆን ኖሮስ ሀጢአትን በነፍስና በሥጋው ስርቶ ከእግዚአብሔር የተለየውን /የሞተውን /አዳምን እንደምን በነፍስና በሥጋ አዳነው? ተለዋጭና ቤዛስ እንዴት ሆነው? በሥጋው የተከለከለውን ዕፅ /ዛፍ/ በመብላቱ፤ በነፍሱ እንደ እግዚአብሔር የመሆንን ምኞት በመመኘቱ የበደለውን አዳምን እንደምን ከበደሉ ሁሉ አነሳው? /ነፃ አወጣው/። ስለዚህ አዳምንና ዘርቹን /የሰውን ልጅ ሥጋና ነፍስ ነስቶ /ፍፁም ሰው ሆኖ/ ሙሉ ጠባቂነትን ፈጠረን ዮሐ 19+30። ሥጋ ከመለኮት ጋር ከተዋህደ በኋላ ወደ መርቀቅ /ርቃቱ/ ሳይለወጥ የትንሣኤ በኩር ሆኖ ከሞት ተነሣ። ሥጋነትን /ትስብዕትነትን/ እንደያዘ ወደ ሰማይ አረገ፤ ከፍ ከፍ አለ፤ በአብ ቀኝም ተቀመጠ። ስለዚህ ተዋህዶ ዘላለማዊ እንደ ሕዝብ መስቀል ድረስ ብቻ አልነበረም አይደለምም።

ይህንንም በሐዋርያት እግር የተተካው የቤተ-ክርስቲያን ምሰሶ (pillar of the church) የተባለው አባት አትናቴዎስ ዘእስክንድርያ እንዲህ ሲል በስፋት ያብራራልናል። “ወይሂሉ ለዝሉፋ ለቢሶ ሥጋን ሰዓለም” ትርጉም ... ለዘላለሙ ሥጋን ተዋህዶ ይኖራል ⁶⁰። እንዲሁም በሌላ ክፍል “በከመ ይቤ ጴጥሮስ ሐዋርያ እስመ ኢክህለ ሞት አጊዞቶ ወእዕርግ ውስተ ሰማያት ወነበረ በየማነ አብ ዘሙዕቱ ቃል በሥጋሁ ዘአልአሉ እምነ ምድር” ትርጉም ሐዋርያ ጴጥሮስ እንደተናገረ ሞት ሊይዘው አልቻለምና ወደ ሰማይ አረገ በአብ ዕሪና ተቀመጠ ቃል ከአዳም ነሥቶ በተዋህደው ሥጋ ፈፀመው ይላል ⁶¹።

⁵⁹ . ሃ.አሸው ዘአባ እቡሊዲስ

⁶⁰ . ሃ.አሸው ዘአትናቴዎስ ምዕ 26 ክፍል 7 ቁጥር 7

⁶¹ . ሃ.አሸው ዘአትናቴዎስ ምዕ 23 ክፍል 1 ቁጥር 12

ስለዚህ ቃል ሥጋን የተዋህደበት ዓላማ የሰውን ልጅ ሀጢአት ይቅር ያለኝ ዘንድ ነው። ስለዚህም በአባቱና በሰው ልጆች መካከልም አስታራቂ /ሊቀ-ካህናት/ ሆኖ ተገኘ። ከዚህ የተነሣ ለሥጋው ስልጣን ወይም ማዕርግ ተሰጠ ከመለኮት ጋርም ለዘላለም ተዋህዶ እንዲኖር አባቱ በመሐላ አፀናለት በቀኝም ተቀምጦ አለው። ይህ በሰማያት ያለ /የተቀመጠው/ ሥጋ የቀደመ ግብሩን /ማላጅነቱን/ እንደያዘ ያለ ሀጢአት ያስታርቅ ዘንድ በአባቱ ፊት ለሚያምኑበት ስዎች ሁሉ ዳግመኛ ይታይ ዘንድ አበቃው ዕብ 9+28። ምክንያቱ ደግሞ ስላልተለወጠ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ከተነሣ በኋላ /በትንሣኤ/ የሥጋ ባህርይ የለውም ካልን መጽሐፍ የትንሣኤ በኩር 1ቆሮ 15+20 ይላልና ቅዱስ መጽሐፍን መቃወም ይሆናል። በተጨማሪም ይለዋወጣል ማለት ነው ሉቱ ስብሐት እርሱስ ክብር ይግባውና ትናትም ዛሬም ለዘላለም ያው ነው ዕብ 13+8 አይለወጥም አይለዋወጥም።

8 2ኛ. ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሀጢአትን አስከፊ ቅጣት ካልወሰደ የሰው ልጅ እንዴት ፀደቀ ? እርሱስ አትብሉ /ሀጢአትን አትስሩ/ ካለ ሀጢአት የሰራውን ሰው እንደ ሀጢአቱ ካልቀጣ ዳኝነቱ እንዴት ይታወቃል? ስለዚህ በፅኑ ሥቃይና መከራ ውስጥ አልፎ ፅኑ ፍቅሩን በመግለጥ የበደል ዋጋችንን አወራርዶ ነፃ አወጣገ። ሥጋ ከመለኮት ጋር ተዋህዶ መከራን ሲቀበል ሰውነቱን ሳያጣ ሳይለወጥ ነበር። ብሎ የማያምን ሁሉ ኢየሱስ በወንጌል እንደተናገረ “ወኩሉ መንፈስ እንተ ኢትትእመን በኢየሱስ ክርስቶስ ከመ መጽእ በሥጋ ኢኮነት እምነ እግዚአብሔር ወዘንቱ ውዕቱ ሐሰዊ መሲህ ዘሰማዕክሙ ከመ ይመጽእ ወይእዚኒ ወድኦ መጽእ ወውስተ ዓለም ሀሉ” ትርጉም ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ እንደመጣ የማይታመን መንፈስ ሁሉ ከእግዚአብሔር አይደለም እንዳለ ሐዋርያው ዮሐ 4+3 የሆነ ሰው ነው ማለት ነው።

ከእግዚአብሔር ያልሆነ መንፈስ ደግሞ የክርስቶስ ተቃዋሚ ነው። ይህ እንደሚሆንም ከብዙ ሺህ ዓመታት በፊት ቀድሞ ስለተነገረ የተረዳውን የሕይወታችንን ዘላለማዊ መዳን ተጠንቅቀን ልንጠብቅ ይገባናል። እንዲህ ያለውን የክርስቶስን ዘላለማዊነት በመለወጥና በመለዋወጥ ትናንት ያማልድ ነበር ዛሬንን አያማልድም ትናንት ይከራከር ነበር ዛሬንን ... እያሉ ዘላለማዊነቱን ከሚያፋልሱ መናፍቃን አራፋችንን ልንጠብቅ እውነተኛዋን ርትዕት አርቶዶክሳዊት ዕምነታችንንም ልንይዝ ይገባል።

ከ1599ዓ.ም. ገዳማ ጀምሮ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያን ውስጥ ለየት ያለ አስተምህሮ የሚከተሉ አማኞች የተከሰቱበት ዘመን ነው። የልዩነታቸው መነሻም ምሥጢረ-ትስጉትን በተመለከተ ነበር። ምንም እንኳን የአስተምህሮ ልዩነታቸውን ለአንድ ምዕተ ዓመት ያህል በይፋ ሳይገልጡት ቢቆዩም በ1698ዓ.ም. በገንብ እን ተክሉ-ገይማኖት ገንብና ዘመን ወደ አደባባይ አውጥተውታል። ይህ አስተምህሮአቸውም አስከ ገንብ እን ዳዊት ሦስተኛ የገንብና ዘመን መጨረሻ 1713 ዓ.ም ድረስ በስፋት ታወጀ። በአዋጁ የእምነት አዳማቸውን ቢቀይሩ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ የሚለውን መጠሪያ ግን እንዳለ ይጠቀሙበት ነበር። በዚህም የቤተ-ክህነቱን ሥልጣን ሙሉ በሙሉ ከመቆጣጠራቸውም በላይ ጥንታዊያን የተዋህዶ አማኞችን ከአገልግሎት ሥፍራቸው አፈናቅለዋቸዋል።

ጥንታዊያኑ የተዋህዶ አባቶች አዲሱን አስተምህሮ በግልጽ በመቃወማቸው እንዲለቁ ተደርገዋል። እነዚህ አባቶችም አስተምህሮቸውን በመመርመር ቃላት የሚል ስያሜ ሰጧቸው። የቅባት ባህል ትምህርት በጥንታዊያን የተዋህዶ ተከታዮች ብቻ ሳይሆን በራሳቸው ተከታዮችም መካከል በተደጋጋሚ ተቃውሞ ገጥሞታል። ከዚህ የተነሳ በየዘመናቱ በአስተምህሮአቸው ላይ ማሻሻያ ያደርጉ ነበር። በተለይም በአባ ዘኢየሱስ /ቤተ-ዘኢየሱስ/ የተስፋፋው አስተምህሮ ማለትም “ታእምሩ ፀጋሁ ለእግዚዕን ኢየሱስ ክርስቶስ በእንቲአክሙ ለንደደ ርሳሳ እገዝ ባዕል ውዕቱ ከመ አንትሙ ትብዕሉ በንደተ ዚአሁ” 2ቆሮ 8+9 ትርጉም የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስ ቸር ስጦታ ስለ እናገተ ደህ ሆነ /እራሱን ደህ አደረገ/ የሚለውን የሐዋርያ ጳውሎስ አስተምህሮ መነሻ በማድረግ አራሱን ደህ አደረገ ስለዚህም ቃል ወደ ሥጋ ሲመጣና ሲዋህድ ክብሩን ለቀቀ ደሉና መንፈስ ቅዱስን ሲቀበል ግን ወደ ጥንት ማንነቱ በመመለስ ያጣውን /የለቀቀውን/ ክብር መልሶ በመያዙ የባህሪይ ልዩነትን አገኘ የሚለው ትምህርታቸው ከፍተኛ ተቃውሞ ገጥሞት ነበር።

የጥንቶቹ ተዋህዶዎች ቃል ሥጋን ሲዋህድ «ዜን» ካልነው ባህርይውን ወደ መለወጥ /ውላጤ/ እናደርስዋለን በማለት ስህተት መሆኑን ሲናገሩ። የራሳቸው ተከታዮች ደግሞ ከጊዜ በኋላ “ዜ” የሚለውን አስተምህሮ ስህተትነት በመረዳታቸው በ1659 ዓ.ም. በእነ አባ አካል-ክርስቶስ አማካኝነት ዜገ የሚለው

አስተምህሮ ምንታዊን ማለትም መንታነትንና ውላጤን /መለወጥን/ ያመጣልና ስህተት ነው። ከዚህ ይልቅ “ሥጋ በተዋህዶ አንድ አካል ሆነ እንጅ የአምላክነትን ክብር አላገኘም። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ ሲወርድለት ክብር ተላለፈለት ተፈጥሮአዊ የሥጋ ባህርይውም ጠፍቶለት በቅብአት /በመቀባቱ/ የባህርይ ልጅ እና የባህርይ አምላክ ሆነ” ብለን እናሻሽለው በማለት አወጁ። በዚህ ምክንያትም በቤተ-መንግስትና በሕዝቡ ዘንድ ሰፊ ተቀባይነትን አስገኝለቸው።

ይሁን እንጅ የጥንቶቹ ተዋህዶዎች ይህንንም ቢሆን በጊዜው በስፋት ተቃውመውታል። እንዲህ ሲሉ “በመንፈስ ቅዱስ በማህፀን ድንግል ክብር ሲተላለፍለት ተፈጥሮ ጠፍቶለት በቅብላት የባህርይ ልጅና የባህርይ አምላክ ሆነ ካልን ቅባቱና መለወጡ ለሥጋ ብቻ ስለሚሆን መሲሕነቱን ለሥጋ ብቻ መስጠት ይሆንበናል ቃልንም /ወልድንም/ ከመሲህነት ይለየዋል በዚህም ከፍርቅነት/ምንታዊ/ ከሀደት ዘወር አላላችሁም” በማለት የተቃውሞ ድምፃቸውን በቅዱሳት መጻሕፍት አስረጅነት አቀረቡ። ቅባቶችም ለሦስተኛ ጊዜ ይህንን አስተምህሮአቸውን ማሻሻያ በማድረግ በተለምዶ አራት ዓይና በሚባሉት አለቃ ጉሹ እንዲህ ተብሎ ቀረበ። “በቅብላት ብቻ ሳይሆን የከበረው በተዋህዶም ጭምር ነው፤ ይህ ካልሆነ ፍርቅነት ይለማዋል የእነ ቤተ-ዘኢየሱስም ሆነ የእነ-አካል-ክርስቶስ ሐሳብ መሻሻል ይገባዋል” ሲሉ አቀረቡ። በመሠረታዊ ሐሳቡ ተሻሽሎ የቀረበው የአራት ዓይና ጉሹ አስተምህሮ ካለፉት የተሻለ እንደሆነ የጥንቶቹ ተዋህዶዎች ቢለማሙም ሙሉ በሙሉ ግን ሊቀበሉት አልደፈሩም።

የአራት ዓይና ጉሹ ማሻሻሪያ- ቅብላት ያለ ተዋሕዶ ብቻውን አያከብርም፤ ተዋህዶም ያለ ቅብላት ብቻውን አያከብርም ስለዚህ በቅብላትና በተዋህዶ የአምላክነትን ክብር አግኝቶ /ክብር/ የባህርይ ልጅ ሆነ የሚል ነበር። ይህንንም የጥንቶቹ ተዋህዶዎች “ኢየሱስ በማህፀን ድንግል ሲቀባ ገንብነትን መሲህና ሊቀ-ክህንነትን አገኘ እንጅ የባህርይ ልዩነትማ ጥንትም ገንዘቡ ነበር” በማለት “የባህርይ ልዩነትን አገኘ” የሚለውን አስተምህሮ አምርረው ተቃውመውታል። በተደጋጋሚ በሚነሳ ክርክር ሂደት ላይ በገንብታቱና በመኳንንቱ ፊት አልፎ አልፎም ሀገረ ገዢዎች እየቀረቡ ያከራክሯቸው ነበር። በእነ አዛዥ ዘድንግልና በእነ አባ ዘክርስቶስ በኋላም በእነ አባዚኑ ደብተራ በትሩና በአለቃ ዐምደ መንሱት አጋዥነት የተስፋፋው

የቅባት ባህል ትምህርት በጥንታዊያን የተቀረበ ለባቶች ክርክር ቢረታም፤ በሀሳባቸውና በትምህርቱ ጎንላገን የሥጋ ሀሳብ እየገባበት ይደባደቡ ነበር።

8 ቅባት እየተባሉ የሚጠሩት ኦርቶዶክሳዊያን ዛሬም እንኳ በጥቂት የጉጃም አካባቢ እንዲሁም አልፎ አልፎ በሸዋና በወሎ ከመገኘት በስተቀር በጅግ ተመናግነው ይገኛሉ።

8 ተቃህደ ከዘመነ-አፄ ቴዎድሮስ - አፄ ዮሐንስ 4ኛ /ከ1845-1881 ዓ.ም

ከላይ በጥቂቱ እንዳየነው የቅባት ባህል ትምህርት በክርክርና በመጻሕፍት ምስክርነት ከመጻክማቸውም በተጨማሪ በጥንታዊያን ኦርቶዶክስ ተቃህደ ለማድረግ ዘንድ የተጠሉ ሆኑ። ጥንታዊያን የተቃህደ ተከታዮችም ክርስቶስንና መጻሕፍትን የሚመለከቱት ለክርክር እንደ ለሕይወት ካለመሆኑ የተነሳ በእጅጉ እየተዳከመ ተከታዮቻቸውም እየተመናመት ሂዱ።

ከ1845ዓ.ም. በፊት በሀገራችን በኢትዮጵያ የክርስትና ዕምነት ውስጥ የሚፈጠሩ ግጭቶች ሁሉ ጉልተው የሚታዩት በሊቃውንቱ መንደር በመጽሐፍት ሀሳቦች ዙሪያ በሚነሳ ክርክርና አተካራዎች ላይ ብቻ ያነጣጠረ ነበር።⁶² ከዚህ ዓ.ም በኋላ ግን በኦርቶዶክስ ተቃህደ ቤተ-ክርስቲያን ውስጥ አዲስ ክስተት ብቅ አለ ይኸውም በሁለቱ /ቅባትና ጥንታዊያን ተቃህደዎች/ በነበራቸው ክርክር ክፍተት ምክንያት አዲስ የዕምነት አቋም የያዙ ተነሱ እነዚህም የመጽሐፍትን ምስክርነት የማይቀበሉ፤ ማንኛውንም ሀሳብ በመጻሕፍት ተወያይተው ከመፍታት ይልቅ የጦ መሣሪያን ማንሳት የሚቀላቸው በመሆናቸው የቆየውን የክርስትና ታሪክ ገፅ በእጅጉ ቀየሩት።

ሀሳባቸውን የማይቀበል ማንኛውም አካል ቢሆን በካራና በጎራጌ እንገ- መከለል፤ ብልቱን መገንደሽ፤ ለፍንጫውን መፈነን፤ የተለመደና የዕለት ሥራች አድርገው ተያያዙት። በእንዲህ ዓይነቱ ግብር በዓለም አብያተ-ክርስቲያናት ታዘንድ ተሳትፋ የተገኘቸው ከእስክንድርያ ቤ/ክ ቀጥላ የተጠቀሙት የክርስ- ተከታይ ቤተ-ክርስቲያን ብትኖር የእኛዋ ሀገር የኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን ነች።

⁶² . የኢትዮጵያ ታሪክ ከአፄ ልብነ-ድንግል እስከ አጼ ቴዎድሮስ

ምክንያቱም የገዛ ለማዋቅን በተለይም የታላላቅ ገዳማትና አድባራት የመጽሐፍት መምራገን ምላስ በመቁረጥ /በመፈነን/ ፤ ወጥተው ወርደው እንዲያስተምሩ የእግራቸውን ቅልጥም በመስበር/መቅንን ማፍለስ/፤ ከዚህ አልፈውም አንገታቸውን በሰይፍ በመከለል/በመቀንጠስ/ እንደ ጠላትና ሀገር ወራሪ በገዛ ቤተ- ክርስቲያናቸውና በተወለዱበት ሀገር ደመ-ክልብ የሆኑ ብዙዎች ናቸው። የእነዚህን ሚቶች ቁጥር የቤተ-ክርስቲያን ለፀድና የምዕመንን ቤት ይቆጥረው እንደ ታሪክስ አልዘገበውም እካለ ጉደሉ የሆኑትም እንዲሁ።

8 ክርስቲያኖች በዘመነ-ኒሮን ቁላር ጊዜ ስለዕምነታቸው አንገታቸውን ለሰይፍ ሲሰጡ በእሳት ሲቃጠሉ የስድብ ቃል እንኳን ሳይመልሱ የሚያምኑ ጓደኞቻቸውን እያበረታቱ የፈሩትን በዕምነት እያፀኑ “የተጠራነው በስሙ ልናምን ብቻ ሳይሆን አምነንም በስሙ መከራን ልንቀበል ነው” ፊልጵ1+29 እያሉ የሚለድቧቸውን ሲመርቁ የሚያሳድዷቸውን እግዚአብሔር ልቡናቸውን ወደ በጉ ነገር እንዲመልሱ ሲፀልዩላቸው እንደነበር የቤተ-ክርስቲያንን ታሪክም ሆነ የዓለምን ታሪክ ማየቱ በቂ ማስረጃችን ነበር።

ይሁን እንደ በ1845ዓ.ም. የተነሱት ኦርቶዶክሳዊያንና ክርስቲያኖች ነን ባዮች የክርስትናቸው መሠረት በስደትና በእንግልት ታሪክ ወደ እነርሱ እንደደረሰ ሳይረዱ። በመሰደድ ፋንታ ማሳደድ በመሞት ፋንታ በመግደል ኃይማኖትን ማስፋፋት ጀመሩ። ለክርስትና ዕምነት ተቃራኒ የሆነን ድርጊትም ፈፀሙ። ዛሬም እንኳን በዚህ ዘመን ሲወርድ ሲዋረድ የተላለፈላቸውን የደም አፍላሽነት ባህርይ በማህበር እየተደራጁ ሲተገብሩ የሚታዩ ወገኖቻችን ቁጥር ቀላል አይደለም። ማህበረ ቅዱሳን በማለት እራሱን በቤ/ክያኒ ውስጥ ያደራጀው ማህበርም የዚሁ አካል መሆኑን በተለያየ ጊዜ የፈጸማቸውና እየፈጸማቸው ያለውን ወንጀሎች መመልከቱ በቂ ነው።⁶³

በዘመነ አፄ ቴዎድሮስ እስከ አፄ ዮሐንስ 4ኛ ድረስ ቤተ-ክርስቲያኗን በሙሉ ስልጣን ተረክበው ይመሩና ያስተዳድሩ የነበሩት ኦርቶዶክሳዊያን መሠረታዊ እስተምህርታቸውን ስናይ በየጊዜውና በየዘመናቱ ተለዋዋጭነት ነበረው። ከእስተምህርዎች መካከልም 5ት ያህል እንኳ ነጥቦችን በአጭር በአጭሩ ከፍላገ እንመልከት፡-

⁶³ . ገድል ወደሰ ገደል ገጽ 204 የኢትዮጵያ ሬድዮ ፖሊስ ፕሮግራም 1983 ዓ.ም

15. መጽሐፍ “ሥጋን የፈጠረ መንፈስ ቅዱስ ነው” ስለሚል መንፈስ ቅዱስ ቃል የተዋሀደውን ሥጋ ያለ ዘርዕ ስለከፈለና ስለፈጠረው ቅብዕ ይባላል የሚል ነው። (መንፈስ ቅዱስ ሥጋን በማህፀን ድንገል በመፍጠሩ ብቻ ነው ቅብዕ የሚባለው ማለታቸው ነው)

25. በሱቃ 1+35 ላይ “መንፈስ ቅዱስ ይከልልሻል የለውም ሀይልም ያድርብሻል” ስለሚል ኢየሱስ ክርስቶስ ከድንገል ሲፀነስ መንፈስ ቅዱስ የአዳምን መርገም ስላነጸው “ቅብዕ” ይባላል የሚል ነው። (ቃል በማህፀን ድንገል ሲፀነስ መንፈስ ቅዱስ ማንፃቱና መከለሱ የአዳምን መርገም ለማስወገድ ብቻ ስለሆነ ቅብዕ ይባላል ማለታቸው ነው።)

35. ቃልና ሥጋን በክርስቶስ ሕይወት ላይ መንፈስ ቅዱስ ስለዋሀዳቸው “ቅብዕ” ይባላል የሚል ነው። (መንፈስ ቅዱስ ቃልና ሥጋን በማዋሀዱ ብቻ ነው ቅብዕ የሚባለው ሊሉ ነው)

45. “ቃል ከሥጋ ጋር በመዋሐዱ የአራሱን ክብር ለሥጋ ለጥቶታል ወይም አስተላልፎለታል። ስለዚህ በምድር ላይ የተከናወነት ድርጊቶች ሁሉ በክርስቶስ ሕይወት አልተፈፀሙም። ነገር ግን በሰውነቱ መንፈስ ቅዱስን የተቀበለው ለእኛ አርአያ ምሳሌ /አብነት በክርነት/ ለመሆን ብቻ ነው” የሚል ነው። ይህም አርአያነትና ምሳሌነት 40 ቀንና 40 ሴሊት የያመውን፤ በ30 ዓመቱ የተጠመቀውን፤ በጅራፍ የተገረፈውን፤ በመስቀል የተሰቀለውን፤ የሞተና የተቀበረውን ሁሉ ያጠቃልላል።

55. “ተቀብዓ” ማለት ተዋህዶ ማለት እንጅ አብ ቀቢዕ ወልድ ተቀቢዕ መንፈስ ቅዱስ ቅብዓት የሚባል ነገር የለም። የሚል ሲሆን ይህ የመጨረሻው ባህላ ትምህርታቸው መሆኑ ነው። ማለትም ወልድ አራሱን በራሱ ያከብራል እንጂ ሌላ አካባሪ ሺሜ አያስፈልገውም ማለታቸው ነው ጥንታዊያናቹ የተዋሀዱ ሊቃውንት ግን በዚህ አስተምህራቸው የመረረ ተቃውሞ ነበራቸው። ምክንያቱን ደግሞ ሲገልጹ የቅዱስ ወንጌልን መሠረታዊ ሀሳብ የሚያፋልስና “ተቀብዓ” የሚለውን የቃሉን /የግሱን/ ትርጉምም ሳይከተል የተሰጠ በመሆኑ ነው። ተቀብዓ ማለት ተቀባ ማለት ነው እንጂ ተዋህዶ ማለት አይደለምና ተዋህዶ የሚለው ግስም መነሻው ውሀድ የሚል ሆኖ ከአደራራጊ ግስ የሚወጣ ነው በማለት በቃላት ትርጉም ሳይቀር አስረጅ እያቀረቡ ኑፋቱያቸውን በግልጽ ያሳዩቸው ነበር።

የእነዚህን የአምስቱንም አስተምህሮዎች ፍሬ ነጥብ በጥቂቱ በቅዱሳት መጽሐፍት እየመዘን እንመልከት።

ከተ.ቁ. 1-4 ድረስ የተጠቀሙት እነዚህ አርቶዶክሳዊ ክርስቲያኖች ነን የሚሉት ሰዎች ትምህርት መንፈስ ቅዱስን ቅብዕ አድርገው የገለፁበት ነው። ማለትም አብ ቀቢዕ ወልድ ተቀቢዕ መንፈስ ቅዱስ ቅባት ብለው ያምናሉ። ይሁን እንጂ የመንፈስ ቅዱስን ቅብዕነት ቢቀበሉም ከበፊቶቹ ማለት ከተዋሀደዎች የሚለዩበት አንኳር ነጥብ ክርስቶስ በሰውነቱ ቅብዕተ-መንፈስ ቅዱስን የተቀበለው /የተቀባው/ ለእኛ አብነት ለመሆን፤ በክር ለመሆን ነው በማለታቸው ነው።

በዚህ አስተምህሮአቸው በተለይም ክርስቶስ ለእኛ አብነትና ምሳሌ ሊሆን ገደብ በሚለው ላይ የጥንቶቹ ተዋህዶዎች ያዘኑ ነበር። ምክንያቱን ደግሞ ሲያስረዱ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም ለእኛ አርአያና ምሳሌ ለመሆን ከመጣ፤ የሀጢያታችን ዋጋ አልተከፈለም ሀጢያትም ገና አልተቀጣም ማለት ነው። ይህ ደግሞ የሰው ልጅ ሁሉ ከሀጢያት ፍጻሜ ስላልተላቀቀ ክርስቶስ የሰራውን ሥራ በማመን ሳይሆን እርሱ በምድር ላይ የፈጸመውን ሁሉ በመፈጸም ነው ገነት መንግስተ-ሰማኝነት የሚገባው የሚል አቋም ስለነበረው ነው ክህደት ነው ይሉ ነበር። ስለዚህ ክርስቶስ ለእኛ ሀጢያት ሲል በመስቀል ላይ የከፈለውን የደም ዋጋ ትርጉም ማሳጣት ነው በማለት ቅዱሳት መጻሕፍትን አስረጅ አድርገው ስህተታቸውን ይናገሩ ነበር። በዚህ የአስተምህሮ ተቃውሞ ላይም ጥንታዊያናቹ ተዋህዶዎች እና ቅባቶቹ ይሰማሙ ነበር።

በተ.ቁ. 5 የተቀመጠው ባህላ ትምህርታቸው ከላይ ካኖቸው ከተ.ቁ. 1-4 ከተገለፁት ፈፅሞ የሚቃረን ነው። ይኸውም “ለሊሁ ተባፂ ወለሊሁ ተባፂ ለሊሁ ቅብዕ” “የሚል ሲሆን ትርጉሙም ቀቢውም ተቀቢውም ወልድ ነው ቅብዓቱም /ቅባቱም/ ለምዕመናን የሚያድለው ፀጋውና በረከቱ ነው በማለታቸው ነው። በትምህርተ-ሥላሴ አብ አብ እንጂ ወልድና መንፈስ ቅዱስ አይባልም የሚለውን አስተምህሮ እቀጠለሁ ላለ አማኝ። ቀቢውም ተቀቢውም ወልድ ነው ማለት ግራ መጋባትን ከማመልከት ያለፈ ትርጉም የለውም። ምክንያቱም አብ አባት ወልድ ልጅ መንፈስ ቅዱስ ሰራፂ /አስገኝ/ ብሎ ሳመነና ለተቀበለ ክርስቲያን የዕምነቱን መሠረት አለመረዳቱን ከማሳየት በቀር ቀቢውም ተቀቢውም ቅባቱም እርሱ ነው

“ትምህርተ-ክርስትና ሁለተኛ መጽሐፍ ገጽ 35

ማለት አይቻልም። ምክንያቱም ሥላሴ የሚባል ነገር የለም አባትም ልጅም ሠራጊም ኢየሱስ ነው ማለታቸው ነውና። በዚህ ደግሞ አገላለጽ (only Juses) የሚባሉት የዘመኑ መናፍቃን ጋር የዕምነት እንድንታቸው ተመሳሳይ ይሆናል።

በአጠቃላይ እይታ ከጥንቶቹ ተዋህዶችም ሆነ ከቅባት ኦርቶዶክሳዊያን ጋር የሚያደርጉትን የመጽሐፍት ክርክር ስለማይቀበሉ ሀሳባቸውን ይናገሩና እኛ ትክክል ስለሆነ ይህንን ተቀብሎ በማለት ካራና ከዘራ ያነሱ ስለነበር ከላይ የጠቀስናቸው ሁለቱም ኦርቶዶክሳዊያን “ካራ” የሚል መጠሪያ አወጡላቸው። በሌላ መልኩም አንዱን ማንነት ማለትም የመለኮት ባህርይውን አጉልተው በመተረክ የሥጋ /ትስብዕት/ ማንነቱን በመተው ያስተምሩ ስለነበር የካራ ስለቱ በአንድ ወገን እንደሆነ ሁሉ የጌታችን መድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን የሰውነት ዘላለማዊ ዓላማና ተልዕኮ ስለሚቃወሙ የተዋህደን አስተምህሮ ሳይሆን የአውጣኬን አርቀት ነው የምትቀበሉ ሲባሉ አውጣኬን እናወግዘዋለን ይሉ ነበር። ምንም እንኳ አውጣኬን በአፍኦ እንደማትቀበሉት ብታስተምሩም የትምህርታችሁ አጠቃላይ መሠረት አንድ ነውና ከግብራችሁና ከዕምነት አስተምህሮአችሁ ጋርም ይመሳሰላልና ካሮች ናችሁ ሲሉ ስያሜ ሰጥተዋቸዋል።

የአውጣኬ ባህሉትምህርት ተከታዮች ማለትም የዘመኑ ተዋህዶ ነን ባዮች ቀቢውም ተቀቢውም ትብባቱም አርሱ ነው የሚለው ክህደታቸው ዛሬም በአደባባይ የሚያስተምሩትና የሚጽፉት አቋማቸው ሆኖአል።

ካሮች ዛሬም እንኳን በበተ-ክርስቲያናችን ውስጥ ሰፊ ቦታ ከመያዛቸው የተነሣ እውነተኛውንና በቅዱስ ወንጌል መሠረትነት ላይ ብቻ የተመሰረተውን የተዋህዶ ዕምነት አቋም በመቃወምና በማሳደድ ላይ ናቸው። የዚህ መሠረታዊ ምክንያቱ ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ የመሆኑን ሚስጥር ካለመረዳትና ወንጌልንም ከመመርመር ይልቅ በገድላ ገድል ጊዜያቸውና አዕምሮአቸው በመያዙ ነው።

ኢየሱስ ማለት መድኃኒት ማለት ነው ይህም ቃል በኛ ሀገር ቋንቋ ስለተረገገው እራሱን የቻለ የስም ዘርፍ ሰጥተን እያየነው ነው እንጂ ለተፀውያ መጠሪያነት የወጣለት አልነበረም። ሥሙ ግብሩን ገላጭ ነውና። ለተጸውያ መጠሪያነት ቢሆን ኑሮ የሚጠቀመው ጆሽዋ /ኢያሱ/ የሚለውን ነበር። በወንጌልም “ሕዝቡን ከሀጢያታቸው ያድናቸዋልና ስሙን ኢየሱስ ትለዋለሁ...” ማቴ1+21

እንዲሁም ክርስቶስ ማለትም እንደዚሁ ከሌላ ቋንቋ የመጣ ሲሆን በዕብራይስጥ መሠረት በግሪኩ ደግሞ የተቀባ የሚለውን የግዕዝ ቃል የሚያሳይ ነው። የቃሉን ሙሉ ትርጉም የምንረዳውም በተቀደሰ ዘይት የተቀበሉትን ነገስታትንና ክህናትን ታሪክ ስናጠና ነው።

ስለዚህ ክርስቶስ ማለት የተቀባ ማለት እንጂ የተዋህደ ማለት ስላልሆነ በመቀባቱ ክርስቶስ የሚለውን ስያሜ ሊያገኝ በመዋህዱ ደግሞ አማኑኤልና ኢየሱስ የሚለውን ስያሜ አግኝቶአል። በግዕዙም ቅብዕ ማለት የተቀባ ማለት ሲሆን ከቅብቱ የተነሳም መክበሩን እንረዳለን። ክብሩን ያመጣውም/ለሥጋ ማለታችን ነው/ መቀባቱ ስለሆነ የወልድን ሥጋ ብቻውን ቅብዕ ማለት ክርስቶስ መባልን ለሥጋ ብቻ መስጠት ይሆንባቸዋል። ስለዚህ መለየትና መከፈል በሌለበት ውህደት ቃል ከሥጋ ጋር ለዘላለም ተዋህዶ ይኖራል። ከዚህ ወጥተን ግን ወልድ/ኢየሱስ ክርስቶስ/ እራሱ አከባሪ ከባሪና ክቡር / ቀቢውም ተቀቢውም ትብባቱም አርሱ ነው /⁶⁵ በማንም በማን አይከብርም ስለዚህ ሌላ ሺሜ እንጋሽ አከባሪ ስለማያስፈልገው አብ ቀቢዕ ወልድ ተቀባሪ መንፈስ ቅዱስ ቅብዕ የሚባል ነገር የለም ብንል ግን ኑፋቱ ነው ።

እኒሁ ጥንታዊያን ተዋህዶች ኑፋቱ ነው ያሉበትን ዋና ፍሬ ነጥብ ሲገልጡም “ሥግው ቃል ቀቢው ሺሜው ፈጣሪ እንጂ ፍጡር ስላልሆነ ግዙፍ ቅባት የለውም እናም ነገስታትና ሊቃነ ክህናት በሚቀበሉበት የተቀደሰ ዘይት ፋንታ ለአርሱ መንፈስ ቅዱስ ቅብዕ ሆኖለታል። በግዘፈ-ቅባት /በሚታይ ዘይት/ አልከበረም። በመንፈስ ቅዱስ እንጂ ሐዋ 10+38 ኢሳፊ1+1 በዚህም ሊቀ-ክህናት፣ሐዋርያ ፣ጉሰ ፣ነቢይ ሊሆን ተገባው ” ይላሉ። ስለዚህ እንዲህ ብሎ አለማመን ወልድ እራሱ ከብር ሰጧ፤ ከብር ተቀባይ፤እራሱም አከባሪ ነው እንደ ማለት ሲሆን ይህ ደግሞ እራሱ ወላጅ፤እራሱ ተወላጅ፤እራሱም ሰራጊ ብሎ ማመንን ያሳያል። ይህ ደግሞ የሥላሴን የግብር ሦስትነት መካድ ነው። በማለት የጥንቶቹ ተዋህዶች የእነዚህን /ካሮች/ አስተምህሮ በቅዱሳት መጻሕፍት አለመመስረቱን በጉልህ ቢያሳዩቸውም በቅዱሳት መጻሕፍት ተወያይተው ለስህተቱ እልባት ሳይሰጡት ካራ እየያዙ በማባረርና በመግደል ብቻ ጊዜያቸውን ያሳልፉ

⁶⁵ .ሁለቱ ኪዳናት ገጽ 143-146

ሰላምና ደህንን ስያሜ ሰጥተዋል። በዚህ ዘመንም ይህ ድርጊት ዘመንን ተሻግሮ እንደደረሰ ለማየት ይቻላል።

ተዋህዶ ባለንበት ዘመን

8 የኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን ካሏት ወርቃማ አስተምህሮዎች ውስጥ አንዱና ዋነኛው ምስጢረ-ትስጉት /ተዋህዶ/ የምንለው ሲሆን አስተምህሮውም የቅዱሳን መጽሐፍትን መሠረትነት ሳይለቅና ሳይለውጥ ቅዱሳን አባቶች የክርስቲያን እጅም ያብራሩበት ስለ ክርስቶስ ሰውነት በጥልቀት ያመለከሩበት ክፍል ነው። ተዋህዶ የሚለው ትርጉም ከላይ አንዳየነው አምላክ ሰው ሰው አምላክ ሆነ የሚለውን አስተምህሮ በጥልቀት የሚያትት ክፍል ነው። ለምሳሌ ቄርሎስ፣ አትናቴዎስ ዘአስክንድርያ፣ ጉርጉርዮስ ዘእንዚናዙ ወዘተ... ስለተዋህዶ ምሥጢር ሰፊ ትንታኔን ሰጥተዋል። ቤተ-ክርስቲያናችንም እኒህን አባቶች ከዋናቸው/ሐዋርያት/ በማስከተል በተግባርም ባይሆን በእጅም /በጽሁፍ/ ደረጃ የዕምነት መመሪያቸውን ተቀብለዋል።

የኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን በአምስቱ እህት አብያተ-ክርስቲያናት ዘንድ ተቀባይነትን ያገኘው በዚህ የተዋህዶ አስተምህሮ ትንታኔ መሰረትና ከላይ የጠቀስናቸውን አባቶች አስተምህሮ በመቀበል ብቻ ነበር። ይሁን እንጂ አንድ የቆየ ነገር ከትውልድ ወደ ትውልድ ሲሸጋገር እንደ ታሪክ ተንታዊነት አባባል ከሦስቱ የታሪክ ሽክርክራቶች ውስጥ በአንደኛው ማለፉ የማይቀር ነው። የኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን በአንደኛው የታሪክ ምዕራፍ በማለፉ በዚህ ዘመን ጥንታዊው አስተምህሮ ሊበረዝና ብሉም ሊጠፋ የተቃረበውን የተዋህዶ አስተምህሮ በጥቂቱም ቢሆን ይህ ትንታኔ።

8 የታሪክ ሂደቶች /ሽክርክራቶች የምገባቸው/ ፡-

1. የነበረው ሀሳብና ድንጋጌ በተሻለ መንገድ ጉልቶና ጽብር ለተጣዩ ትውልድ ተላልፎ ከሆነ፡-
2. የነበረው ሀሳብና ድንጋጌ ሳይጨመርና ሳይቀነስ እንዳለ ከትውልድ ወደ ትውልድ ሊተላለፍ፡-

3. የነበረው ሀሳብና ድንጋጌ የመጀመሪያ ትርፁንና መልኩን ቀይሮ የታለመለትን ወይም የተደነገገለትን አላማና ግብ ስቶ ትርፁንም ቀይሮ ለትውልድ ሊተላለፍ፡- ስለሆነም ከሦስቱ የታሪክ ሽክርክራቶች ውስጥ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ-ክርስቲያን አስተምህሮ በሦስተኛው የታሪክ ሽክርክራት እንዳለፈ እናያለን ምክንያቶቹ ደግሞ ፡-

8 1ኛ. የቤተ-ክርስቲያኒ እና የሀገሪቱ መሪዎች /ገዢዎች/ በጥቅም የተሳሰረ ግንኙነት ከመመስረታቸው የተነሣ ከወንጌል ቃልና ክዕምነት አስተምህሮ ይልቅ ፖለቲካዊ እንቅስቃሴ የየዕለት ተግባራቸው ማድረጋቸው፡-

8 2ኛ. የሀገሪቱ ሥርወ-መንግስት በነአባ ተክለ-ጋይማኖት /ወእጪ/ አማካኝነት ከዛግዌ /የላስታ ግዛት/ ወደ የጁ /የሸዋ ግዛት/ በተዛወረበት ዘመን ለቤተ-ክርስቲያኗ የተሰጣት የመሬት ሥሪት /እርስት ጉልት ወይም ሲሶ መንግስት/ ከመንፈሳዊው ዓላማ ወጥታ ወደ ሥጋዊ አስተዳደር እንድትገባ ማድረግ ፡-

8 3ኛ. ሀገሪቱ ከዘመነ መሣፍንት አገዛዝ ወጥታ ወደ አዲሶቹ አስተዳደር ስትገባ ቤተ-ክርስቲያኗ ከነገስታቱ ጋር በጥቅም መጋጨት መጀመሯ ወዘተ... የሚጠቅሟቸው ጥቂቶቹ ናቸው ፡-

በነዚህ ምክንያቶች የቤተ-ክርስቲያኗ አመራሮችና አገልጋዮች የእግዚአብሔርን ቃል ከማጥናት ለምዕመኑም ወንጌልን ከማስተማር ይልቅ በርስት ጉልት በመነታረካቸው ለእግዚአብሔር መንግስት የተወከሉበትን መንፈሳዊ ሥራ /አገልግሎት/ በመተው ከአዲሶች ጋር የከረረ ጠብንና ጥላቻን ስላፈሩ ቤተ-ክርስቲያኒ ይዛው የነበረውን የመሬት ሥሪት ከማስነጠቃቸውም በተጨማሪ የውስጥ አገልግሎት እንቅስቃሴዋ በአዲሶቹ አዋጆች እንዲፈራርሱ ምክንያት ሆነዋል። አዋጆችም ቤተ-ክርስቲያኒ ትተዳደርባቸው ከነበሩት የአስተዳደር ፍሰት አንጻር ከፍተኛ ውድቀትን አስከትሎባቸዋል። ለአገጣጠሙ የሀሳቡን ጭብጥ ለማስያዝ ያህል ጥቂቶችን እንጠቁም፡-

አዲሶቹ ያወጧቸው አዋጆች ፡-

8 ሀ. ለቤተ-ክርስቲያን ሲሶ መንግስት /1/3 እጅ/ መስጠት የመንግስትን የገቢ ግብር ይቀንሳል ስለዚህ ሲሶ ግዛቱ ወደ መንግስት ካዝና እንዲመለስ ማድረግ፡-

8 ለ ቤተ-ክርስቲያኗ ውስጥ ያሉ አገልጋዮች የቁጥራቸው መብዛት እምራች ኃይልን ስለሚቀንስ በጥቂት አገልጋዮች አገልግሎት ተሸፍኖ ያለ ሥራ የተቀመጠው ኃይል ወደ ምርት ሥራ እንዲሰማራ የሚሉ ነበሩ። በዚህ ምክንያት ቤተ-ክርስቲያኗ የቆየውን ንብረቷን ለማስመለስ ከንጉሱ ጋር ግብግብ መግጠም ጀመረች። በክርስቶስና በወንጌል ፋንታም ፀረ-ንጉስ /ፀረ-አህ/ የሆነን ሰብከት በየዓውደ ምህረቱ ማስተጋባት ጀመረች። ይህንን ክፍተት በመጠቀም ውስጥ ለውስጥ ይሹለክለኩ የነበሩ የአውጣኪ ባህሉ-ምህርት ተከታዮች አስተምህሮአቸውን ወደ አደባባይ ለማውጣት ምቹ ጊዜ ተፈጠረላቸው።

አስተምህሮአቸውን ያለ ገደብ ለማስፋፋት አመች ይሆንላቸው ዘንድም አርቶዶክስ ተዋህዶ የሚለውን ስም በመያዝ የንጉሱ ደጋፊ እና እንደ ራሴዎች ሆነው ተረቡ። የቤተ-ክርስቲያኗን ጉልበት መቋቋም የተሳናቸው የንጉሱ እንደራሴዎችም እነዚህን በተዋህዶ ስም የተነሱ የካራ /የአውጣኪ ተረፈ-ትምህርት/ ተከታዮችን በማሰባሰብ በርስትና ጉልት ማለትም በሊሶ መንግስት ይገባል ጥያቄ ናላቸውን ያዘሯቸውን የቤተ-ክርስቲያን አመራሮች ለመበታተን እነዚህን የአርቶዶክስ ካራ ተከታዮችን በማሰባሰብ የቤተ-ክርስቲያን መንበረ ስልጣን ከአርስትና ጉልት ተሟጋች የቤተ-ክርስቲያን አመራሮች እየነጠቁ አስረክቧቸው።

ምንም እንኳ ጥንታዊያኑ የተዋህዶ አማኞች ንጉሱን በሊሶው መንግስት መቃወም ባይፈልጉም የተዋህዶ ዕምነታቸው መበረዝና መንበረ-ክህነቱን ለአውጣኪ ባህሉ-ትምህርት ተከታዮች መስጠታቸውን ተቃወሙ። መንበረ-ክህነቱን የያዙት አዲሶቹ ተዋህዶ ነን ባዮችን /ካሮችን/ አስተምህሮ በመቃወማቸው በቅዱሳት መፅሐፍት አስረጅነት የዕምነታቸውን ኑፋቱ ሲያስረዱና ምዕመናኑንም ሲያስተምሩ በመገኘታቸው ስደትና እስራት ደረሰባቸው።

እኒሁ መናፍቃንም ከመፅሐፍ ይልቅ ሰይፍ ከጥቅስ ይልቅ ዱላ ይቀናቸው ነበርና ወንድሞቻቸው በወንጌል አስረጅነት ሲከራከሯቸው አንገታቸውን በሰይፍ ይቆርጡ ምላሳቸውንም ይፈንጁቸው ጀመር። ከዚህ የተነሳ ጥንታዊዋ የኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያን የአስተምህሮ ቅርፅና መልክም ሆነ አጠቃላይ የዕምነት አቋሟ ተበራረዘ። እንዲሁም መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮዋን እየረሳች የእኛ አቋም ደጋፊ የሆኑት አቶ እከሌ ስለሞቱ እንደ ቅዱስነታቸው መጠን የመታሰቢያ ቀንና ታቦት ይቀረጽላቸው የሚል ይትባህል በመስፋፋቱ

በአጠቃላይ ይዘቲ ገድልና ድርሳናትን መጻፍ ጀመረች። ይህ አልዘቃ ብሎ የሚሰጥረ ሥላሴ አስተምህሮ በሚከተለው ሁኔታ ተፋለሰ።

1. “ ወልድ /ኢየሱስ ክርስቶስ/ በማንም በማን አይተባህም እርሱ ቀባዔ ተቀባዔ ቅቡዕ ነው” /እራሱ ስጭ እራሱ ተቀባይ እራሱ ስብታ ነው እንደ/ የሚለው ቀዳሚው ጉዳይ ነው። ይህንን መጤ አስተምህሮ በትዱሳት መጽሐፍትና በአበው ጽሁፍ ስንመዝገው የምስጢረ- ትስታትን አስተምህሮ ያልጠበቀ ከመሆኑ የተነሳ የሚሰጥረ ሥላሴን አስተምህሮ ለፍልሰት ዳርጓል።

ይኸውም፡- ሥላሴ በስም፣ በአካል፣ በግብር ሦስት ናቸው እንጅ አንድ አይደለም። ስለዚህ ወልድ እራሱ ቀባዔ ተቀባይና ቅቡዕ ነው ካልን እራሱ ወላጁ ተወላጁና ሠራጊ /አስገኝ/ ነው እንጅ አባት የባህርይ ሕይወት ወይም መንፈስ ቅዱስ የሚባል ነገር የለም ብሎ ማመን ነው። ይህ ደግሞ ሥላሴ በግብር አንድ ናቸው የሚልን አዲስ ትምህርተ-ነፋቱን ያመጣል። የጥንታዊቷ ቤተ-ክርስቲያናችን አባት ይህንን ሊያስረግጥ እንዲህ ብሎ ነበር “እስመ ዘይመፅዕ እምካልዕ እኮ እምርዕሱ ዘይወፅዕ ወዘሰ ኢወፅዖ እምካልዕ በእማን ኢተወለደ ውዕቱ አላ ህልው ውዕቱ ለሊሁ ቦቱ ብሉየ መዋዕልና ገህነኒ ገብል እስመ ወልድ እኮ እምሕላዊሁ ባህቲቱ አላ ውስተ ምህላዊሁ እኮ ዘኢተወልደ ወቦቱ ብሉየ መዋዕልና አንዝ ኢይዴጋር እምአቡሁ...” “ ትርጉም ከአብ ባህርይ የተገኘ ወልድ ከራሱ የተገኘ አይደለምና ነገር ግን ከሌላ ባህርይ ያልተገኘ አብ በእውነት የወለደው ነው። /ወልድንም ያስገኘው አብ ከሌላ አልተገኘም/ እርሱ በወላጁነት ፀንቶ ይኖራል እንጅ ጥንታዊ ማንነቱም ገንዘቡ ነው። እኛ ግን ወልድ ካልተወለደ ከአብ ባህርይ የተገኘ ነው እንጅ እራሱ በራሱ የተገኘ ነው አንልም /ብለን አናምንም/ ከአብ ወደ ጌላ ሳይሆን አስቀድሞ መኖር ለወልድ ገንዘቡ ነው ” በማለት አስረድቷል። ስለዚህ በዚህ ዘመን በቤ/ክያኒ ዓውደ ምህረት ላይ እየተሰጠ ያለው አስተምህሮ ብቻ ሳይሆን አስተምህሮተ-ሥላሴ ጋርም ይፋሰሳል። በዚህም እኛ የተዋህዶ አማኞች ነን የሚሉበትን የሐሰት ስያሜያቸውን ያጋልጥባቸዋል።

2. አስተምህሮተ-አርክያ የሚባለው ነው፡- ይህም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከፅንሰቱ እስከ እርገቱ ድረስ የሰራቸው ሥራዎች ሁሉ ለእኛ አርክያ ምሳሌና ለአብነት ሊሆንን ነው ብሎ ማመን ነው። ይህ

“ 4.አገጃው ምዕ 25 ክፍል 4 ተጥር7

አስተምህሮ ደግሞ አብ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ አሳልፎ የሰጠበትን ዓላማ ትርጉም አልባ የሚያደርግ የከፋ ስህተት ነው። ምክንያቱም ኢየሱስ ክርስቶስ ከመፀለዩ በፊት ፀሎት ነበር። ከመያመም በፊት እንደዚሁ፤ ለአምላካችን ክብር ይሁንና ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የተገለጸው በእርሱ ሞት እኛ ሕይወትን አንድናገኝ አንድ አርአያና ምሳሌ ሊሆን አይደለም። ሕርሱ ሰው የሆነው፤ የተገለጸው፤ የተሰቀለውና የሞተው ለእኛ አርአያ ሊሆን ከሆነ እኛ የእግዚአብሔርን መንግስት ለማግኘት መሞረድ መንገሳታት ብሎም መስቀልና መሞት አለብን ማለት ነው። እንዲህ እንዳንለስ እኛ በእርሱ ሆነን የእግዚአብሔር ጽድቅ እንሆን ዘንድ ኃጢአት ያለውቀው እርሱን ስለኛ ኃጢአት አደረገው ባላለም ነበር 1ቀሮ 5:21

8. 3. አስተምህሮተ-ዕርቀት /አስተምህሮተ-መዋዕለ ስብከት ብቻ/ የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ የሊቀ-ካህንነት አገልግሎት እስከ መዋዕለ-ስብከቱ ብቻ ብሎ ማመን ማለት ነው። ይህ ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ አሁን ሊቀ-ካህናት አይደለም እንደ ማለት ነው። በዚህ አስተምህሮአቸውም ተዋህዶ የሚለውን መሠረታዊ ዕምነት ያፋልሳሉ። የውሳጤንም አስተምሮ ያነግሳሉ። እንዴት? ስንል ደግሞ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍፁም ሰው በመሆን ገንዘቡ የሆነ-ለትን ንጉሰነት፤ ነቢይነት፤ ሊቀ-ካህንነት ሞቶ ከተነሳና ካረጋ በኋላ የምንነሳው ከሆነ ሥጋ ሕረቆ በመለኮት ማንነቱ ብቻ ነው አሁን ያሰው ያሰኝባቸዋል። በዚህ አስተምህሮአቸውም በ451 ዓ.ም. አባቶቻችን አውግዘው ከላዩት መናፍቅ ለውጣኤ ጋር አንድነትን ይመለረታሉ በማለት የጥንቶቹ ተዋህዶዎች ያስተምራሉ። እኒህ አባቶች ከበረ፤ ከፍ ከፍ አለ፤ የእውነተኛይቱ ድንኳን አገልጋይ፤ በእግዚአብሔር ቤት ላይ የተሾመ ታላቅ ሊቀ-ካህናት፤ በአብ ቀኝ የተቀመጠ ሊቀ-ካህናት የሚሉትን የእግዚአብሔር ቃል ሁሉ ዋጋ አልባ ያደርጉታል። ባለማወቅና ባለማስተዋልም “...የወጉት ሁሉ ያዩታል” የሚለውን እንዲሁም “ወይቢሉሙ ንሥትም ለዝንቱ ቤተ-መቅደስ ወበሠሉስ ዕለት አንሥእ” የሚለውን የራሱን ምስክርነት ሁሉ ዮሐ 2+19፤ ማቴ26+61 መካድ ይሆናል።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከእናታችን ከቅድስት ድንግል ማርያም በሁለተኛ ልደት ነፍሰንና ሥጋን ሲነሳ በመለኮቱ ማንነት ላይ ያመጣበት ለውጥ የለም። የቅዱሳት አባቶች ጽሁፍም ይህንኑ ያስረግጣል። “ንህሰ ንትአመን

ቦቱ ከመ ውዕቱ አምሳለ አብ በመለኮት ወኢአምሳለ ዚእነ በትስብዕት ወሰተዋህዶሂ ዘተዋሐደ ቦቱ ኢንብሉ ትድምርተ ወኢቱስሐተ...” ሕባ ዲዮናስዩስ⁶⁷ ዘኢገሪያ በሃ.አገው ትርጉም እኛ ግን እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ በመለኮት እንደ አብ በትስብዕቱም ከጋኢጢት በተር እንደ እኛ እንደሆነ እናምናለን፤ እንድ የሆነበትን ተዋህዶም መደባለት ነው ወይም መቀላቀል ነው አንለውም ሲሉ አለመለወጡን አስረድተው ጽፈዋል።

ስለዚህ ወልድ ሥጋ በመልበሱም ሆነ መለኮት ከሥጋ ጋር በመዋህዱ ምንም የመጣበት ለውጥ የለም። የሥጋን ባህርይ በመተው የመለኮትን ባህርይ በማጉላት ብቻ መናገር ውሳጢን ያመጣል። አባ ኤጲፋንዮስም “ውዕቱ አምላክ ወውዕቱ ሰብዕ” “እርሱ ሰውም ነው አምላክም ነው”⁶⁸ ሲሉ በሃ/አገው ምዕራፍ 57 ክፍል 12 ላይ በስፋት አብራርተዋል። ክርስቶስ ከዛሬ 2000 ዓመት ገደማ በነበረው ማንነቱ ዛሬም ነንም ለዘለዓለም ያው ነው ልብ 13+8 እንዳለ ወንጌል። እርሱ መቼም መቼ መለውጥ የለበትም ማል 3+6።

ስለዚህ ተዋህዶን /ትስጉትን/ ባስታወስን ቁጥር ፍፁም አምላክ ፍፁም ሰውነቱን አንረሳም። እናም ፍፁም አምላክ እንደሆነ ሁሉ ፍፁም ሰው ነው ስንል ዕሩት ብዕሊም ማለታችን አይደለም “እግዚአብሔር ዘኮነ ሰብአ ወአስተርአያ በእርአያ ብዕሊ ወአኮ ብዕሊ ወእግዚአብሔር ህጹር ወስቲቲ ወዓዲ ኢኮነ ከመ አሐዱ ብዕሊ እምጽድቃን አላ ውዕቱ አምላክ ዘኮነ ሥጋ” ማለት ሰው የሆነ በሰው ባህርይ የተገለጠ አምላክ ነው እንደ እግዚአብሔር ያደረበት ዕሩት ብዕሊ አይደለም ሰው የሆነ አምላክ ነው እንደ⁶⁹ ይላል። ስለዚህ ሰው የሆነ አምላክ ነው።

ይሁን እንደ በዚህ ዘመን ያለችዋን የቤ/ክናችንን የዕምነት ገፅታ በጥቂቱ በንመለኮት ጥንታዊ ማንነቷን ከማጣቷም በላይ አርቶዶክሳዊት(ቀጥተኛ) ያለኛ ትን አስተምህሮም በመጣል ላይ ትገኛለች። ምክንያቱም አርቶዶክስ ነኝ ለማለት አርቶዶክስ የሚያሰኘውን የዕምነት አጽም ሳይጨመርበትና ሳይቀነስበት በማንኛውም ቦታ፤ ጊዜና ሁኔታ በቀጥታ ይላ መገኘት ማለት ነውና።

⁶⁷. ሃ.አገው ዘአባ ዲዮናስዩስ ምዕ 101 ክፍል1 ዘኢገሪያ 78 452

⁶⁸. ሃ.አገው ዘኢጲፋንዮስ ምዕ 57 ክፍል 12 ገጽ 198

⁶⁹. ሃ.አገው ዘአትናቲዎስ ምዕ 25 ክፍል 4 ቁጥር 40

ነገር ግን የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያን ከጥንት አባቶች የተላለፈላትን የምስጢረ ትስጉትን አስተምህሮ ወደ ጎን በመተው የመናፍቅን የአውጣኬ ባህል ትምህርት ቅሬታ የሆነውን የካራን አስተምህሮ በማራመድ ላይ ትገኛለች። ምንም እንኳን ቤተ-ክርስቲያናችን አውጣኬን በእፍክ /በአደባባይ/ ብታወግዘውም ስማቸውን ቀይረው የመጡትን አርድዕቶችን ግን ተቀብላ ማስተናገድ ከጀመረች አንድ ክፍለ ዘመናትን አስቆጥራለች።

የካራንና የአውጣኬን አስተምህሮ አንድነቱንና ልዩነቱን ለአገባቢ ማሳየቱ ቤተ-ክርስቲያናችን ያለችበትን ውድቀት በቀላሉ ለማሳየት ስለሚረዳ በጥቂቱም ቢሆን መመልከተ አማራጭ የሌለው ጉዳይ ነው።

● አውጣኬ በቁስጥንጥንያ ሀገር የአንድ ገዳም አስተዳዳሪ የነበረ ግሪካዊ መነኩሴ ሲሆን አስተምህሮውም ኢየሱስ ክርስቶስ ፍፁም ሰው ፍፁም አምላክ ቢሆንም ሥጋና መለኮት በተዋህዱ ጊዜ መለኮት የሥጋን ባህሪ አጥፍቶታል /መጥጣታል/ የሚል ነበር።፡፡ በአንፃሩ የካራን አስተምህሮ ስናይ ደግሞ የካራ ስለቱ በአንድ ወገን እንደሆነ ሁሉ ስለክርስቶስ ሲያስተምሩ በብሉይና በአዲስ ኪዳን በሊቃውንት አባቶችም ስለትስብዕቱ ከተነገረው በመሸሽ የአምላክነቱን ግብር ብቻ አጉልተው በማስተማር ከመስቀል በኋላ ያለውን የሥጋ /የሰውነት/ ማንነቱን ከደው መለኮታዊ ማንነቱን ብቻ አተኩረው ያስተምራሉ። ከዚህ የተነሳ ፍፁም ሰው በመሆኑ በመንፈስ ቅዱስ ቅባትነት ወይም አከባሪነት የተሰጠውን መጽሐፍትም የመለከሩለትን በኩራምዕመናን፣ንጉስነት፣ሊቀ-ካህንነት፣ ነቢይነት፣ ዳግማይ አዳምነቱን አይቀበሉም።

ካራዎች አንተ እንደመልክ ጼዴቅ ለዘለዓለም ካህን ነህ ተብሎ በመሀላ የተረጋገጠለትን የክህነት ሹመት ካልተቀበሉ፤ወይነግስ ላዕለ ቤተ-ያዕቆብ ለዓለም ሉቃ13+32-33፤ኤር23+5። ለዘለዓለም ይነግሳል የተባለለትን ከጣሉ፤ ኢይደልዎ ለነቢይ መዊት በእፍክ ዘእንበለ በኢየሩሳሌም ሉቃ13+35 የሚለውን ነቢይነቱን ለዘለዓለም ካልያዙ በአጠቃላይ እነዚህንና መሰል ዘለዓለማዊ የሹመት ማዕርጎችን አንቀበልም ስላሉ የክርስቶስን ሰው የመሆን ዓላማና ከሞት በኋላ ያለውን ሰውነቱን የካዱ ናቸው። ስለዚህ የአውጣኬን አስተምህሮ የሚቀበሉ ለመሆናቸው

፡፡ የቤ/ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ ገጽ 153

እነርሱም እስካሁን ድረስ እየተከራከሩበት ስለሚገኙ አገባቢ ጣጋ ብሎ በማስተዋል ሊመረምራቸው ይችላል።

የካራ አስተምህሮ የክህደት ምንጭም “ለሊሁ ቀባዒ ወለሊሁ ተቀባዒ ለሊሁ ቅብዕ ” ማለትም እራሱ ወልድ አከባሪ ከባሪና ክብር ነው የሚል ነው። “አብ ቀባዒ ወልድ ተቀባዒ መንፈስ ቅዱስ ቅብዕ” ብለን የሚለውን የጥንቶቹን የተዋህዶ አማኞች አስተምህሮም ሊነቅፉ የአምላክነቱን ክብር ያሳንሱታል በማለት ነው።

ካሮች /ካራዎች/ ጌታችን ኢየሱስን የሚቀባው /የሚሾመው/ የለም። ቀባው ብለን የምናምን ከሆነ ጌታ ኢየሱስን ከመንፈስ ቅዱስ ማሳነስ ይሆንብናል ይላሉ። የጥንቶቹ ተዋህዶዎችም ይህንን አስተምህሮ ሲቃወሙ መጸሕፍትን ካለመመርመር ያመጣችሁት እንጅ መጸሕፍት የመለከትነቱን ያህል እንደመለከሩለት ሁሉ በፍፁም ሰውነቱ አብ እንዳከበረው መንፈስ ቅዱስም ክብር እንደሆነለት የናዝሬቱ ኢየሱስን በጋይልና በመንፈስ ቅዱስ ቀባው ሐዋ 10+ ኢሳ61+1። እያሉ ማስረጃዎችን በግልጽ ጽፈዋል ይሉ ነበር።

ካራዎች አብ አከበረው ስንል ከአባቱም ሆነ ከመንፈስ ቅዱስ ያንሳል የሚል ሥጋት በልባቸው ከገባ ለምን የሠለስቱ ምዕትን ድንጋጌ እንቀበላለን ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ነን ለምን ይላሉ? ጥንታዊ አባቶቻችን(318ቱ አባቶች) ጌታችን ኢየሱስን ሲገልጡት “አምላክ ዘእም አምላክ ዘበአማን ” ከእውነተኛ አምላክ የተገኘ እውነተኛ አምላክ ነው፤ እንዲሁም “ብርሃን ዘእምብርሃን ” ክብርሃን የተገኘ እውነተኛ ብርሃን ነው ብለው ነው። ይህ ማለት ደግሞ ከአምላክ የተገኘ አምላክ ነው የሚል ነው የተዋህዶ የዕምነት አቋምም ይህው ነው። ስለዚህ ይህንን ከተቀበሉና በፍጹም ልባቸው አምነው እንመራበታለን ካሉ እንዲህ ያለውን ስጋት ከየት አመጡት? በግልፅ አማርኛ ይህንን ፍፁም አምላክና ፍፁም ሰው የሆነ ጌታ ከፍለውና ዘለዓለማዊ ውህደቱን ነጥለው በሰማያት ያለው መለኮት ብቻ ነው እያሉ የትስብዕቱን /የሥጋውን ማንነት ከነግብሩ ካልተቀበሉ/ መለኮቱ ሥውን መጠጠው ከሚለው መናፍቅ ጋር ልዩነት የላቸውም።

ምክንያቱም የቅዱሳት መጻሕፍትን ቃልና በሐዋርያት እግር ሥር የተተኩ አባቶችን የዕምነትና ድንጋጌ በሙሉ ልብ አለመቀበል ለእግዚአብሔርም ቃል

አለመገዛት ነፋቱነት ነው። በዚህ ዘመን የካራን አስተምህሮ እንዲያሰራራ በማድረግ ላይ የሚገኘው ማህበረ-ትዱላን ያለአብ ተባብሮ አርሱ መሲህነትን ገንዘብ ማድረግ ካልተቻለው እንደምን አድርጎ እግዚአብሔር ነው? በማለት “ሁለቱ ኪዳናት” በተባለው መጽሐፉ ላይ ጽፏል። የዚህን ማህበር አቋምና የመጽሐፋቸውን ስህተታዊ ሀሳብ በዚህ አስተምህሮ ላይ ስላነሱት እግረ መንገዳችንን እንደው ብለን እንጅ እነርሱ የቤተ-ክርስቲያናችንን አስተምህሮ ያውቁታል ቤተ-ክርስቲያኒቱንም ይወክላሉ ማለት አይደለም። - - ማህበሩ የሚረወን ነፋቱ እንደ ቤተ-ክርስቲያን አስተምህሮ በመረጃነት እንዳላቀረብነው አንባቢ ሊረዳልን ይገባል። ወደተነሳንበት ሀሳብ ስንመለስ፡ “ያለአብ ተባብሮ አርሱ መሲህነትን ገንዘብ ማድረግ ካልተቻለው እንደምን አድርጎ እግዚአብሔር ነው?” የሚል ነው። አብ አባት/ወላጁ/ ወልድ ልጅ/ተወላጁ/ ነው ሲባል ምን ለማለት እንደሆነ የተረዳው አይመስለንም። ምክንያቱም ጌታ በወንጌል “እግዚአብሔር አባቱ ነው” ዮሐ 5+18 “እኔን የተቀበለ የላከኝን ይቀበላል” ማቴ10+40 “የላከኝን የሚያምን የዘለዓለም ሕይወት አለው” ዮሐ 5+24 ማለቱና አብም በደመና ሆኖ “የምወደው ልጅ እርሱ ነው” ማቴ3+ “እንተ ልጄ ነህ እኔ ዛሬ ወለድሁሁ...” ዕብ 1+5 ወዘተ... የሚሉትን የእግዚአብሔር ቃላት እንዴት እንቀበላለን ይላሉ? ምክንያቱም ተቀባ ከበረ ከማለት ይልቅ ተገኝ ማለት ይከብዳልና። እንዴትስ ምሥጢረ-ሥላሴን እናምናለን ይላሉ?

በዚህ ሁለቱ ኪዳናት በሚባለው መጽሐፋቸው ላይ በሌላ ክፍል “አብ ተባብሮ ወልድ ደግሞ ተቀባዩ ከሆኑ ጌታችን የፆጋ አምላክ ነውና አብና ወልድ በስልጣን እኩል /እሩያን/ አያሉንም” ። በማለት ጽፈዋል። አብን ተባብሮ ወልድን ደግሞ ተቀባዩ ካልን እኩል ናቸው ማለት አንችልም ለማለት የፈለጉ ይመስለናል። መጽሐፉ የማህበሩን የዕምነት አቋም የሚያንጸባርቅ ስለሆነ በእውነተኛ የተዋህደ አባቶች አስተምህሮና በትዱላት መጽሐፍት ሚዛንነት ስናየው ፈጽሞ የተዋህደን ዕምነት የለቀቀ የአውጣኬን ፍልስፍና (ኃሪ) አማኝነታቸውንም በግልፅ ያሳየ ነው።

ጥንቱንም ስህተታቸው የተወጣነው ፍጡርን ከፈጣሪ ሲያመላስሉ እንጅ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን የባህሪ አምላክነትን ለዘለዓለም ገንዘቡ ያደረገ

፡፡ ሁለቱ ኪዳናት ገጽ 82 ና 87

ለፍጡራን የፆጋን አምላክነት የሚያድል ነው። በአባቱ መተባብሮም ከአባቱና ከመንፈስ ቅዱስ ማነሱን አያሳይም። ለምን ስንል ደግሞ “ከእውነተኛ አምላክ የተገኘ እውነተኛ አምላክ” ከብርሃን የተገኘ እውነተኛ ብርሃን ነውና አባት ማለትም ምንጭ መገኛ ማለት ሲሆን ቅባቱም ከመለኮት ጋር የተዋህደው ሥጋ ወደ ጥንተ ማንነቱ በመመለስ በኩረ ምዕመናን ዘለዓለማዊ ሊተ-ከህንነትና ንግስናን ለዘለዓለም ከአባቱ መቀበሉን የሚያሳይ ነው።

ይህንንም ተዕልኮ ከመጣው ከትዱስ ገብርኤል ቃል መረዳት በቻሉ ነበር። “...ጌታ አምላክ የአባቱ የዳዊትን ዘፋን ይሰጠዋል በያዕቆብም ቤት ላይም ለዘለዓለም ይነግሳል ለመንግስቱም ፍፃሜ የለውም” ሉቃ1+32 ብሏል። ይሰጠዋል ማለት ምን ማለት ነው? ያልነበረውን አሁን አገኝ ተቀበለ ማለት ሲሆን ይኸውም ለሰብዕናው የተሰጠ መሆንን ይገልጻል። ይህንን ቃል ከትዱስ ወንጌል ለማቅ የነፋቱ ትምህርት ሲባል እንሰርዘው? ወይስ እንደ ጥንታዊዋ የተዋህደ ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ቃል እንዳለ ተቀብለን በማመን የተዋህደ ተከታዮች ነን እንበል? አንሁን?

ማጠቃለያ መዝ 2+1 “የምድር ነገስታት ተነሱ አለቆችም በእግዚአብሔርና በመሲሁ ላይ ተማክሩ” በእግዚአብሔርና በመሲሁ ላይ ሲል አምላክነትና ሰውነትን መግለጡ ነው።

ኢሳ 61+1 ሉቃ 4+27-29 የጌታ የእግዚአብሔር መንፈስ በእኔ ላይ ነው ለድሆች የምስራች /ወንጌልን/ እሰብክ ዘንድ እግዚአብሔር ቀብቶኛልና ልባቸው የተሰበረውን እጠግን ዘንድ ለተማረኩት/በሰይጣን/ ለታሰሩት መፈታትን እናገር ዘንድ ልኮኛል ይላል።

ዕብ 1+2-13 ቆላ 2+9 “ በእርሱ የመለኮት መላት ሁሉ በሰውነቱ ተገልጦ ይኖራል” ያለመቀላቀልና ያለመለየት አንዱ ባህርይ በአንዱ ባህርይ ላይ ሳይጸፋፈር የበላይነት ሳይሰማው /ሳይኖረው/ በሥጋው የመለኮት መላት ተገልጦበት ይኖራል ተገልጦበት ነበር አይልም ይኖራል ነው የሚለን። ስለዚህ ተዋህዶ ማለትም ፍፁም አምላክነት በፍፁም ስብዕነት ያለመጠፋፋትና ያለመቀላቀል በሥጋው አማላጅ በመለኮቱ ተማላጅ ሆኖ ይኖራል ፊልጵ 2+7-9 ማለት ነው። “የባርያውን መልክ ይዞ በሰውም ምሳሌ ሆኖ ራሱን ዝቅ አደረገ በምስሉም እንደሰው ተገኝቶ ራሱን አዋረደ ለሞትም ይኸውም የመስቀል ሞት

እንኳን የታዘዘ ሆነ በዚህም ምክንያት/ በመታዘዙ/ አግዚአብሔር ያለ ልክ ከፍ ከፍ አደረገው ሲል መጽሐፍ አምላክ እያለ ሰው መሆኑንና ሰው በመሆኑም መታዘዙን ለመግለጽ ነው።

ከዚህ በኋላም እግዚአብሔር ከከፍታዎች ሁሉ በላይ ከፍ ከፍ እንዳደረገው ከሰም ሁሉ በላይ ስምን እንደሰጠው ማለትም እንደተቀበለ ለዘለዓለም ይኖራል። አባቶቻችንም ሥጋን ተዋህዶ ለዘለዓለም ይኖራል እያሉ ያስተማሩት ለዚህ ነው። ምክንያቱም ይህ የተዋረደና ሞት የተወሰነበት ሥጋ ከፍ ማለቱንና ለዘለዓለም በሕይወት መኖሩን ለመጠቀም እንጅ እግዚአብሔር ወልድስ በመለኮቱ /በእግዚአብሔርነቱ/ ከፍና ዝቅ ማለት ክብርና ውርደት የለበትም።

ክፍል አምስት ቤተ-ክርስቲያን

ቤተ-ክርስቲያን :- የሚለው ቃል ከሁለት ሥርወ-ቃላት የተገኘ ነው። እነርሱም ቤትና ክርስቲያን የሚሉት ናቸው። ቤት፡- ቤተ- ከሚለው የግዝ ግስ የተገለሰ ሲሆን ትርጉሙም አደረ ማደሪያ ማክተሚያ ማረፊያ ማለትን ያሳያል። ስለዚህ ቤት ለሰው ልጅ ከፀሐይ ሐሩርና ከሌት ቁር እንዲሁም ከአራዊት የምንጠለልበትና ለነጋሪው አስፈላጊ የሆኑ ነገሮችን ለማከናወኛ የሚረዳ ከግዑዛን ነገሮች ተገጣጥሞ የሚሰራ ነገር ነው። በሌላኛው ፅንሰ ባህርያዊ ትርጉም ስንመለከተው ደግሞ ቤት የአንድን የዘር-ትውልድ/ሥርወ-ሐረገ/የሚያመለክት ነው። ለምሳሌ ቤተ-ያዕቆብ፣ ቤተ-እስራኤል እንደ ማለት ነው። ይህም የያዕቆብን ዘር ወይም ትውልድ ያመለክታል። ቤተ-እስራኤል የሚለውም ነገደ-እስራኤል የሚለውን ትርጉም ይሰጠናል። ከዚህ አንጻር ቤተ-ክርስቲያን ማለት ነገደ ክርስቶስ ወይም የክርስቶስ ተከታዮች በደሙ የተዋጁ የተሰሩ ነገዶች ማለት ነው ።

ሐዋርያው ጴጥሮስ በጳጳሱ፣ በጳጳሱና በቅዱሳን ለተበተኑ ምዕመናን በጻፈው መልዕክቱ ሲናገር እናንተ ደግሞ እንደ ሕያዋን ደንጋዮች ሆናችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ለእግዚአብሔር ደስ የሚያሰኝ መንፈሳዊ መስዋዕትን ታቀርቡ ዘንድ ቅዱሳን ካህናት እንድትሆኑ መንፈሳዊ ቤት ለመሆን ተሰሩ 1ኛ ጴጥ 2+5-6ይላል። ሕያው ከሆነው ከእርሱ የተነሳ ሕያዋን ደንጋዮች በመሆን እግዚአብሔርን ደስ ለማለኝትና መንፈሳዊ የሆነን የምስጋና መስዋዕትን ለማቅረብ በእርሱ ተገጣጥመን የእርሱ ማደሪያዎች እንሆን ዘንድ መንፈሳዊ ቤት ለመሆን መሠራት ያስፈልገናል። መሠራት የሚለውን ስናነሳ እንዴትና በምን መሠራት እንደምንችል ማየቱ ተገቢ ነው።

አንድ ሰው ኢየሱስ ክርስቶስን ብቸኛ አፋኝ፣ ገዥና ፈጣሪዬ ነው ብሎ ሲያምን በዚህ እምነቱ ላይም ተጨማሪ ተለዋጭ ደባል የሆነን ሌላ ነገር ሳይጨምር ከያዘ ሕያው በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ይነፃል። ከዚህም የተነሳ በማዕዘኑ ደንጋይ ይገጣጠማል። እንዲሁም ከሌሎች ሕያዋን ደንጋዮች /ክርስቲያኖች/ ጋር ሕብረትን ይመሰርታል። ይህም በቅዱስ ወንጌል መሠራት ተብሎ ተጽፏል። እንዲህ እየሆነ በሚገነባው ቤት ውስጥ ማን ያድራል? የሚለውን ጥያቄ ስናነሳ ደግሞ ከላይ እንጸዩነው ከግዑዛን ቁሳቁሶች በተሰራው ቤት ሰራው እንደሚደርሱት ሁሉ በጌታችን

በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ መሠረትነትና የመገጣጠሚያው የማዕዘን ደንጋይነት በተሰራው ሕያው ቤት ሕያዋን እንድንሆን አድርጎ የገጣጠመን እግዚአብሔር አምላክ ብቻ ያድርጋል።

ማደሪያና አዳሪን ስንመለከት ማደሪያው ከሕያዋን ደንጋዮች የተገጣጠመውን ቤት (ክርስቲያኖችን) ሊሆን፤ አዳሪው ደግሞ ሕያው ደንጋይ የሆነው አንድ አምላክ ነው። ሕያው የሆነው እግዚአብሔር ግዑዝ በሆነው ቤተ መቅደስ ማለት በምድራዊ ቁሳቁስ በተሰራ ቤት ክብሩን ሲገልጥ ኖሮአል። ይህም የሆነው በአንዱ አዳም አለመታዘዝ የተነሣ የሰው ዘር ሁሉ በኃጢአት ስለሞተና ሕያዋን ደንጋዮችን ሊያገኝ ባለመቻሉ ነው 2ኛ ዜና 7-12-18 ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ሰው በሰራው ቤተ-መቅደስ ለዘላለም/ቤት/መኖርን አልወደደም።

ስለዚህም ኢየሱስን ክርስቶስንወደ እዚህ ምድር በመላክ ሰዎች ሕያው ቤት የሆነው ለልዑል ማደሪያ እንዲሆኑ ወሰነ፤፤ ለእግዚአብሔር ማደሪያ እንዳይሆኑ ለይታቸው የነበረችውን ሀጢአትም በልጁ በኢየሱስ መስቀል አስወግደ ። ኤፌ 2+15-16 ። ከዚህ እርቅና ስምምነት በኋላ ግን እግዚአብሔር ሰው በሰራው ቤተ-መቅደስ ላይሆን በልጁ ደም በታነፀች ከሕያዋን ደንጋዮች ተገጣጥሟ በተሰመረተች ቤተ-መቅደስ አደረ። አስቀድሞ በትንቢትም “ልዑል የሰው እጅ በሰራችው አይኖርም” ኢሳ 66 +1 ሐዋን 49 ተብሎ ተጽፎ ነበርና። ይህም እግዚአብሔር እጅ የሰራችው እንጂ ፍጡር የሰራው ለእኔ ማደሪያ ሊሆን አይችልም ማለቱ ነው። አንባቢ ሆይ እንዲህ የሚለውን የቅዱስ መጽሐፍ ሀሳብ ካለመገንዘብ የተነሳ ክርስቲያኖች የሚሰባሰቡበት ቤት አያስፈለግም ብለው ጸሐፉ የሚሉ ወገኖች አይጠፉም።

ይህ ደግሞ በቤተ-ክርስቲያን እና በቤተ-ክርስቲያን ቤት /የቤተ-ክርስቲያን መሰባሰቢያ/ በሚለው መካከል ያለውን ልዩነት ያለመረዳት ችግር ነው። ክርስቲያኖች የሚሰባሰቡበት ቤት ወይም ሕንፃ የእግዚአብሔር ማደሪያ አይደለም የእግዚአብሔር ማደሪያዎች/ክርስቲያኖች/መሰባሰቢያ ሕንፃ አንድ። ሕንፃ መንፈሳዊያን ሰዎች መንፈሳዊ ሥራዎችን ለማከናወን ማለትም በሕብረት ሆኖ የምስጋና መስዋዕትን ለማቅረብ፤ የቤተ-ክርስቲያንን አስተዳደር ለማከናወን ወዘተ... የሚጠቀሙበት ወይም የሚገለገሉበት ነው። ከዚህ አልፎ ግን ሕንጻው የቤተ-ክርስቲያንን ጽንሰ በሀሪያዊ ተርጉም ሊይዝ አይገባውም ፡ በዚህ ህንጻ

እግዚአብሔር ያድርጋል /የእግዚአብሔር ማደሪያ ነው/ ብሎ ማመንም ሆነ መናገር የመድኃኒዓለምን ወደዚህ ዓለም መምጣት በመስቀል መሞቱን እንደ ከንቱና ተራ ነገር ቆጥሮ በፊት የነበረው /የሕገ-አሪት/ ነገር ምርጫ ማድረግ ነው።

በሕገ-አሪት የነበረው ቤተ-መቅደስ በእግዚአብሔር ትዕዛዝ የተሰራ ስለሆነ ለነፍስ ድህነት አያስገኝ እንጂ ለሥጋ ከጊዜያዊ መቅሰፍት መዳን ምክንያት ሆኖላቸው ነበር። ምክንያቱም በዚያ እግዚአብሔር ልመናችሁን እስማላሁ ብሎ ነበርና 2ዜና7+15። ያሁኑ ሕንጻ /የክርስቲያኖች መሰባሰቢያ ቤት/ “የእግዚአብሔር ማደሪያ ቤት ነው” እየተባለ የሚሰጠው ትርጉም ከሁለቱም ኪዳናት መመሪያ ውጭ ነው ይህ አይነቱ አካሄድ ከየት እንደመጣ በግልጽ የሚታወቅ ነገር በየኖረም ምን አልባትም አሕዛብ ግዑዝን ነገር እንደ አምላክ ቆጥረው ይስገዱ ስለነበር ከዛ የተወረሰ ላይሆን አይቀርም የሚል መላምት አለ። ሕንጻው የእግዚአብሔር ማደሪያ ነው ተብሎ እንዲጠራ መነሻ ይሆነው የብሉይ ኪዳን ስርዓት ነው እንዳይባል እግዚአብሔር የሚያድርበት ቤተ-መቅደስ እንዲሰራ የታዘዘው በኢየሩሳሌም ብቻ ነው። ኪዳንም ለእስራኤላውያን ብቻ የተሰጠ ነበር። እስራኤልም ቢሆን ከአንድ በላይ ቤተ መቅደስ እንዲሰሩ አልተፈቀደላቸውም በእርግጥ ለፀሎትና ለአምልኮ፤ ሕንጻም ለማዳመጥ የሚገለገሉበት በየቦታው ምክራብ ነበራቸው የእግዚአብሔርን ቤት ወይም ቤተ መቅደሱን ሊተክ የሚችል ግን አልነበረም።

ከዚህ የተነሳም በምክራብ ለሀጢአታቸው ይቅርታ መስዋት ሰውተው አያውቁም ነበር። በሊቀ-ካህናቱ አማካኝነት የሚገኘውን የሀጢአት ሥርየትና ምሕረት ይከናውን የነበረው ኢየሩሳሌም በሚገኘው በአንዱ ቤተ መቅደስ ብቻ ነበር እንጂ በየቦታውና በየሽለቆው ጎጆ እየተለሱ የእግዚአብሔር ማደሪያ ነው ይሉ ዘንድ የእግዚአብሔር ሕግ አይፈቅድላቸውም ዘፀ 25+40። በዘመናችን በብዙ ገንዘብና በተለያዩ ቅርጻዊ ይዘት ሲታነጹ የምናያቸው ሕንጻዎች ከአራቱ ጋር የሚመሳሰል ዝምንድና የላቸውም ። ምክንያቱም ቤተ መቅደሱ እየተሰራ ያለው

1ኛ. በኢየሩሳሌም አይደለም።

2ኛ. በእግዚአብሔር ትዕዛዝ አይደለም።

3ኛ. አሰራሩ ከእግዚአብሔር መመሪያ ጋር ተመሳሳይነት የለውም። በሐዲስ ኪዳን ሆነን ስለ እግዚአብሔር ማደሪያ ስናስብ ግን እንዲህ አይነት ቤተ-መቅደስም ሆነ ሌላ የእግዚአብሔር ማደሪያ አለመኖሩን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለሰውራዊቷ ሴት የሰጠውን መመሪያ ማየቱ ለአማኝ በቂ ይሆናል ።

ለዚህች ዕድቅን ለተራበች ሴት ሲናገራት “አንቺ ሴት እመኝ በዚህ ተራራ ወይም በገራዛን ወይም በኢየሩሳሌም /በቤተ-መቅደሱ/ ለአብ የማትሰግዱበት ጊዜ ይመጣል” ዮሐ 4+21 ከዚህ ቃል እንደምንረዳው ሳምራውያን እግዚአብሔር ለሙሴ በረከትንና መርገምን በፊት ለኖራለሁ በረከቱን በገራዛን መርገሙን በጊዛል ተራራ አነር ተብሎ ስለነበር በረከት የተቀመጠበት ተራራ /ገራዛን/ ስለሆነ ለእግዚአብሔር የሚሰግድበት እና አምልኮም የሚቀርብለት በዚያ ነው የሚል ዕምነት ነበራቸው ዘፀ 11+29። ሴቲቱ ይህን ታሪክ መነሻ በማድረግ ለጌታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ጥያቄ አቀረበችለት ኢየሱስ ክርስቶስም በሁለቱ ቦታ ማለትም በኢየሩሳሌም /በቤተ መቅደሱ/ እነዚሁም በገራዛን ተራራ ለእግዚአብሔር የማትሰግዱበት ጊዜ ይመጣል አሁንም ሆኖአል አላት። የተነሳንበት መሠረታዊ ሀሳብ በአይሁዳውያን የብሉይ ኪዳን ሕግም ሆነ በሳምራውያን የአምልኮት ስርዓት ዘንድ ያልታየ ተወራራሽነትም የሌለው አስከፊና መጤ የሆነ ባዕድ አምልኮ በቤተ-ክርስቲያን መታየቱ ለማሳየት ነው።

ኢትዮጵያ ባዕድ አምልኮ አምልካ ለጣዖትም ሰግዳ አታውቅም ይባላል። የሚገርመው ግን ዛሬም በዚህ ውስጥ መሆኗ ነው። ነገሩን ግልፅ ለማድረግ ሕንጻው የእግዚአብሔር ማደሪያ ነው ተብሎ እግዚአብሔርን በዚያ ውስጥ ማምለክና ማመስገን የአይሁዳዊና የሳምራዊ ስርዓት የነበረ መሆኑ ይታወቃል። ሆኖም ግን ፀሎት ለሚደረግበት ቤት /ለሕንፃው/ ስግደትን ማቅረብና በዛም ውስጥ ከእግዚአብሔር ውጭ ለሆነ አካል ውዳሴንና ምስጋናን ማቅረብ ግን የአይሁድም ሆነ የሳምራዊያን ስርዓት አልነበረም።

ከአንዱ ከእግዚአብሔር ውጭ አምልኮን፣ ምስጋናና ውዳሴን ማቅረብ የአሕዛብ ስርዓት እንጅ በክርስትናስ ፈጽሞ የለምና ባዕድ አምልኮ ነው። ጠቅላላ አድርገን ስንመለከተው በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔር የሚመለከው በእውነትና በመንፈስ እንጅ መልካም ምድርን ወይም የማረ ሕንጻን መሠረት በማድረግ አይደለም። ለዚህ ማስተባበያ ይሆነን ዘንድም የምንሰገደው ለሕንጻው ሳይሆን የቃል ኪዳን ታቦት ስላለበት በቃል ኪዳን ታቦት ሳይም ስሙ ስለተጻፈበት ወዘተ... እነዚህንና እነዚህ የመሳሰሉ ሙግቶችን በማንሳት እራሳችንን ከእውነትና ከጽድቅ አርቀን የዋህ ምዕመናንን ብናርቅ ፍጻሜው ከእግዚአብሔር ጋር መጣለት ይሆንብናል። ስለ ቃል ኪዳንን ታቦት በክፍል ሦስት ቅድስተ ቅዱሳን በተሰኘው ርዕስ ሥር በስፋት መመልከታችን ይታወሳል። ይሁን እንጅ እስግድ ለዚ አ ቅድስት

ቤተ-ክርስቲያን . . . እለልን ታቦቱ ላለበት ስዕሉ ስለተሳለለበት የሚል መላምት መደርደሩ አግባብነት ያለው አይመስለንም። ቅድስት ቤተ-ክርስቲያን ሆይ ስግደት ላንች ይገባል ... እራሳችን የሰራናቸውን ሕንፃዎች ለአባ ለገብርኤል፤ ለተክልየ እያደልን... ጎንበስ ቀና ማለቱ ከእግዚአብሔር ብቻ ሳይሆን ከቅዱሳኑ ጋርም ያጣናልና በእግዚአብሔር ቃል መላ ልንለው ይገባል። በቤተ-ክርስቲያንም ስጊደት ይገባል ማለት ክርስቲያን የሆነው ሁሉ በክርስቶስ አምነው ለተሰበሰቡት አማኞች ይሰገድላቸው እንደማለት ነው። ይኸውም አንዱ ሌላውን ያምልከው ይሰገድለት እንደማለት ነው። መቼም ይህንን አንብቦና ተረድቶ ወደ አዕምሮው ለተመለሰ ሁሉ በምን አይነት አስከፊ የስህተት አስተምህሮ ውስጥ ቤተ-ክርስቲያናችን እንደገባች በመገንዘብ በእግዚአብሔር ፊት በንስሐ ይወድቃል ብለን እናምናለን። ስለዚህ ነገሩ እውነት ይሆንን? በማለት ቃሉን በማሰላለፍ በመመርመር እንደ ቤርያ ክርስቲያኖች ልበሰፊዎችና አስተዋዮች ሆነን ወደ እውነት እንድንደርስ እግዚአብሔር ይርዳን።

የተጠራ ጉባዔ /ኤክሌሽያ/ ቤተ-ክርስቲያን በግሪክ ኤክሌሽያ የሚለውን ቃል የሚተካ ሲሆን ትርጉሙም ተጠርቶ የተሰበሰበ ሕዝብ ማለት ነው። ለዚህም የጥንቱ መጽሐፍ ቅዱስ በእንግሊዝኛው ይህንን ሲያብራራ “This is he who in the congregation in the wilderness the angel who spoke to him at mount Sinai.”⁷² Act 7+38 “congregation” a group of people gathered to gether⁷³ ቃሉም በአንድ ላይ የሆነን የለዎች ስብስብ ለኃይማኖታዊ ጉዳይ ለአምልኮ በአንድ ላይ መሆንን ያመለክታል። ቤተ-ክርስቲያን ወይም ኤክሌሽያ ማለት ተጠርቶ የተሰበሰበ ሕዝብ የሚያመላክት እንጅ ደብር፣ ገዳም፣ ተብለው የሚሰሩትን ህንጻዎች /የተሰበሰበ ደንጋይ አሸዋና ቆርቆሮ/ አይደለም። ምክንያቱም ለሕንጻ ጠሪም አይኖረውም ተጠሪም አይሆንም ግዑዝ የእጅ ሥራ ነውና። ቤተ-ክርስቲያን የተጠራች ጉባዔ ናት ካልን ጠሪና ተጠሪ ወይም ሁለት አካል እንዳሉ መገንዘብ ያሻል። ይህን ስንል ጠሪው ማን ነው? ተጠሪውስ የሚለውን በዝርዝር ማየቱ ጠቃሚ ይሆናል።

ሀ. ጠሪው ማነው ቤተ-ክርስቲያን ማለት ተጠርቶ የተሰበሰበ ሕዝብ /ኤክሌሽያ/ ማለት ነው ካልን ማን ጠሪው? የሚለውን ጥያቄ ማንሳት ተገቢነት አለው ሐዋርያው ጴጥሮስ 1ጴጥ 2+9 “እናንተ ግን ከጩላማ ወደ ሚደነት ብርሃኑ

⁷². KJV HOLY BIBLE
⁷³. longman dictionary English

የጠራችሁን የእርሱን በጉነት እንድትናገሩ የተመረጠ ትውልድ የገዙ ካህናት ቅዱስ ሕዝብ ለርስቱ የተለየ ወገን ናችሁ... እናንተ ቀድሞ ወገን አልነበራችሁም አሁን የእግዚአብሔር ወገን ናችሁ ምህረት ያገኛችሁ አልነበራችሁም አሁን ግን ምሕረትን አግኝታችኋል” ይላል ከዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እንደምንረዳው ጠራው ወይም የጉባዔው ባለቤት እግዚአብሔር ሲሆን ጥሪውንም በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ልኮልናል /ደርሰናል/ እግዚአብሔር በጌታችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ሲጠራን ለመጠራት የሚያበቃ መልካም ነፃሮች የሚታዩብን /የተገኙበትን/ ሆነን ሳይሆን እንዲሁ ከወደደን ከታላቅ ፍቅሩ የተነሣ በምሕረቱ ባዕለ ፀጋ ስለሆነ ነው ኤፌ 2+4::

ስለዚህ ሐዋርያው እንደተናገረው በጨለማ ውስጥ ለዘመናት የኖርነውን እኛን ወደሚደነት ብርሃኑ ነጥቆ ሲያወጣን ምሕረት ሊደረግልን የማይገባንን ምሕረት አድርጎ! ወገን ዘመድ የለሽ ባይተዋር ሆነን የነበርነውን ለማይና ምድርን ለፈጠረ ለልዑል እግዚአብሔር ወገኑ እንሆን ዘንድ በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ተዛመደን:: ምንም እንኳን ከተጠራው ሕዝብ የጠራውን ታላቅነትና አባትነት ባለማወቅ ለጥሪው ተካፋይ ለመሆን የልብ መሻትና ፈቃደኝነት ባይታይም እግዚአብሔር ግን በተጠሪዎች ማንነት ሳይሆን በራሱ ማንነት በመታመን እንዲህ አለ “ሕዝቤ ያልሆነውን ሕዝቤ ብዬ ያልተወደደችውንም የተወደደችው ብዬ እጠራለሁ እናንተ ሕዝቤ አይደላችሁም በተባለላቸው ስፍራ በዚያ የሕያው እግዚአብሔር ልጆች ተብለው ይጠራሉ” ሆሴዕ 2+25 እንዲሁም በኢሳይያስ “ላልፈለጉኝ ተገኝሁ ላልጠየቁኝም ተገለጥሁ” ኢሳ 65+1:

ይህንን ጥሪ ስናይ ሁለት አብረው /ተስማምተው/ ሊሄዱ የማይችሉ አካላት አንድ ሆነው ሲገለጡ እናያለን:: ሕዝብ ያልሆነን ሕዝቤ ብሎ መጥራት! ያልተወደደን የተወደደ /ውደ/ ብሎ መገለግ! የራስን ጥቅም መሠረት አድርጎ ያልፈለገን ተጠሪ /ሕዝብ/ ጠራው የተጠራውን /የሕዝቡን/ ጥቅም መሠረት አድርጎ መጥራት ወይም መፈለግን የያዙ ሀሳቦችን በዚህ ክፍል እናነባለን:: በእነዚህ ሁለት ተቃራኒ ሀሳቦች መካከል ያሉትን ነገሮች ስናይ ሕዝብህ መሆን እፈልጋለሁ/ይገባኛል/ል/ልጅህ ተብዩ እንደጠራ እሻለሁ!በድድቅ ጨለማ ነኝና ብርሃንህ ያስፈልገኛል! ወገን አልባኝና ወገንህ ልሁን! ምሕረትህን እሻለሁ ወዘተ... በማለት መጠየቅ መለመን መማፀን ደጅ መጥናት የሚገባው ተጠሪው /ሕዝቡ/ መሆን

ነበረበት!ወገኖቹ ተብለንም ልንጠራ የማይገባንንና አሳፋሪ የሆነውን እኛን ሳያፍርብን ሕዝቤ! ወንጌ /ወገኖቹ/!ወንድሞቹ ብሎ ጠራን ዕብ 2+13::

ሊ ተጠሪዎቹ እነማን ናቸው? ጠሪውን ከላይ በጥቂቱ እንዳየን ሁሉ ተጠሪዎቹ እነማን ናቸው? ለምንስ ተጠሩ? የሚለውን እንመልከት:: ይህ ክፍል የቤተ-ክርስቲያንን ምንነት በሰፊው የምናይበት ማራኪና ውብ ክፍል ነው እግዚአብሔር እምላክ በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ የአዳምን ዘር /የሰውን ልጆች/ ሁሉ ባሪያ ጨዋ ጥቁር ነጭ አፍሪካዊ አውሮፓዊ ሳይል ጠርቷል:: የጥሪው ታዳሚዎች ሁሉ ለጥሪው ብቁ የሚያደርግ አንዳች ነገር ሳይገኝባቸው ከጠሪው የርህራሄ ብዛት የተነሣ ለጥሪው ተጋባዥ ሆነው ተግኝተዋል:: ስለ ጠሪና ተጠሪ /ጋባዥና ተጋባዥ/ በምናይበት ጊዜ በሁለቱ አካላት መካከል ፍቅር:መግባባት:አንድነትና የጠበቀን ግንኙነት መኖሩን የሚሳይ ነው::

እነዚህ ነገሮች በሌሉበት ጠሪው አይጠራም:: ጠሪው ጥሪ ባላደረገበት ሁኔታ ደግሞ ታዳሚ(ተጠሪ) ሊኖር አይችልም:: በሰው ልጆችና በእግዚአብሔር መካከል ያለውን ጥሪ ስናይ ግን ከዚህ የተለየ ሆኖ እናገኘዋለን:: ይኸውም እግዚአብሔር እኛ ን ወደ መንግስቱ እንድንፈልስ በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ጥሪን ሲልክልን በወቅቱ ለእርሱ ጠላቶቹ ነበርን:: ሐዋርያው ጳውሎስ ስለዚህ ነገር ሲናገር ገና ሀጢያተኞች ሳለን ክርስቶስ ስለ እኛ ሞቶአልና እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን የራሱን ፍቅር ያስረዳል ይልቁን እንግዲህ አሁን በደሙ ከፀደቅን በእርሱ ከቆጣው እንድናለን...ጠላቶቹ ሳለን ከእግዚአብሔር በልጁ ሞት ከታረቅን ይልቁንም ከታረቅን በጋላ በሕይወቱ እንድናለን... ሮሜ5+8 ይላል:: ይህ ክፍል የሰው ልጆች በምን ዓይነት ሁኔታ እንደነበሩ ያሳየናል:: ሰዎች ለጠሪው ጠላቶች /የክፉ ሰይጣን መንግስት አካላት/ኃጢያተኞች ሆነው በተገኙ በት ጊዜ እግዚአብሔር ለአንድያ ልጁ ሳይራራ ስለእኛ ኅጢያት ለውጥ ይሆን ዘንድ ተላልፎ እንዲሰጥ ፈቀደ ዮሐ 3+16-18:: እግዚአብሔር አብ ጻድቅ ቅዱስ ታዛዥና ፈቃዱን ፈጻሚ የሆነውን የባህርይ ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስን ለሞት አላልፎ ላለመስጠት ሲራራለት ይገባው ነበር:: ነገር ግን ይህን ርህራሄ እንዳያደርግ ሰውን የወደደበት ፍቅር ከለከለችው:: በዚህም ምክንያት የኢየሱስን የጌታ ሊማኒ ፀሎት “አባት ሆይ ብትወድስ ይህች ፅዋ/ሞት/ ከእኔ ትለፍ” ብሎ በፀለየ ጊዜ የልጁን ልመና አልተቀበለም::

ሰውን ከማፍቀሩና ከመውደዱ የተነሳ በራሱ ማንነት ለእኛ ያለውን ጥልቅ ፍቅር ያሳይ ዘንድ እንዲሁም የዘላለም ሞትን ሊያስቀርልን አንድያ ልጁን በእኛ የሀጢአት ሞት ፈንታ ቢዛ አድርጎ ሰጠን። ስለዚህ ከእግዚአብሔር ጠላትነት ወጥተን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ታርቀን የእርቁ ተጠቃሚዎች ልንሆን ቻልን። ከዚህ የምንረዳው ተጠሪዎች ሀጢአተኛና ጠላቶች የቁጣም ልጆች ምህረት የለሹት ብንሆንም እግዚአብሔር እንደተጠሪዎቹ ባህርይ ፍርድን ሳይሰጥ የራሱን ፍቅር መሠረት በማድረግ የሰውን ልጆቹ ሁሉ የሚድኑበትን የፍቅር ጥሪ /ግብዣ/ በመስቀል ላይ አቆመልን። ይህንን የፍቅር ጥሪ /ግብዣ/ አክብሮ ወይም ተቀብሎ ወደ መስቀሉ ሥፍራ በመምጣት የተሰበሰበ ሕዝብ ሁሉ ልክሌሽያ /ቤተ-ክርስቲያን/ ይባላል። ስለዚህ ተጠሪዎች እነማናቸው? ለሚለው ጥያቄ መልሱ የሰው ልጆች ሁሉ ሲሆን ለጥሪው ታዳሚ ሆነው የተገኙት ደግሞ በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ብቸኛ አዳኝነት የሚያምኑ ብቻ ናቸው የሚል መልስን ያስገኛልናል።

የጠሪውና የተጠሪዎች ግንኙነት አክሌሽያ ወይም ቤተ-ክርስቲያን ማለት ተጠርቶ የተሰበሰበ ሕዝብ መሆኑን ከላይ አይተናል በተለያዩ ርዕሰ ጉዳዮች ማለትም ለአድር፣ ለፖለቲካ ጉዳይ፣ ለልማት ወዘተ... ተጠርቶ ሊወያይ የተሰበሰበ ሕዝብ ሁሉ ቤተ-ክርስቲያን ሊሆን አይችልም። ምክንያቱም ተሰባሳቢ /ተጠሪ/ ባለበት ሁሉ ሰብሳቢ /ጠሪ/ አካል መኖሩ የታወቀ ስለሆነ። ሰብሳቢው ወደ ተሰባሳቢው ይዞት የሚቀርበው አጀንዳ የሰብሳቢውን ዓላማና ምንነት ያንፀባርቃል። ተሰባሳቢዎችም ከተጠሩበት ዓላማና ግብ ውጭ የሆነን አጀንዳ እንከቶ መናገር /መወያየት/ የሰብሳቢን መመሪያና ሥርዓት አለማወቅ ነው። ከዚህ በመነሳት ቤተ-ክርስቲያንና ሌላ ጉባኤን መለየት በቀላሉ ይቻላል። ስለዚህ የቤተ-ክርስቲያን /የአማኞች/ ሰብሳቢያቸው ማን ነው? አጀንዳቸው ምንድን ነው? የትስ ይሰባሰባሉ? የሰብሳቢው ሥርዓት በምን መልኩ ይካሄዳል? ወዘተ... የሚሉትን ሀሳቦች በጥቂቱ ስንመለከት፡-

የአማኞች /የቤተ-ክርስቲያን/ ሰብሳቢ ማን ነው? የሐዲስ ኪዳን ቤተ-ክርስቲያን ባለቤቷና መሰራቿ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለሆነ ሰብሳቢዋም እርሱ ነው። ቤተ-ክርስቲያን/ የአማኞች ስብስብ/ የሚባለው ከቃሉ እንደምንረዳው ሁለትና ከሁለት በላይ የሆነን የሰዎች አንድነትን /ጉባኤን/ ያመለክታል። ቤተ-ክርስቲያን የአማኞች ስብስብ ነው ለማለት የሰዎች መብዛትና ማነስ አይወሰነውም። ይህም ሲባል አንድን ሰው ብቻ ቤተ-ክርስቲያን አለንድንል የእግዚአብሔር ቃል አይፈቅድልንም።

ምክንያቱም አክሌሽያ /ቤተ-ክርስቲያን/ ማለት ስብስብ /ጉባኤ/ ማለት ነውና። በሌላ ጉዳይ የሚሰባሰቡ ሰዎችን አክሌሽያ እንላቸውም ካልን ይህ ጉባኤ በእግዚአብሔር ተጠርቶ የተሰበሰበ ወይም ቤተ-ክርስቲያን ነው ለማለት ልዩ የሚያደርግት መርሆዎችም፡-

- 1ኛ. በኢየሱስ ክርስቶስ ስም መሰባሰብ
- 2ኛ. በጉባኤው የሰብሰባው መሪና ራስ ወይም አለቃ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑ
- 3ኛ. በሰብሰባው መንፈስ ቅዱስ በሙሉት መመላለስ መቻሉ /ያለመክልከል እንዲመላለስ ስፍራውን ለእርሱ መልቀቅ/
- 4ኛ. የሰብሰባው አጀንዳ /ማዕከል/ የኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ መሆኑ ናቸው። ከላይ የተጠቀሱትን መሠረታዊ መርሆዎች በዝርዝር ስናይ፡-

1ኛ. በጌታችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም መሰባሰብ፡- የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ስም በሰማይም ይሁን በምድር ከምድርም በታች ከሰም ሁሉ በላይ የሆነ ስም ነው። ስለሆነም ፍጥረት ሁሉ ለዚህ ታላቅ ስም መግዛትና መንበርከክ እንደሚገባውና የፍጥረታት አንደባትም ሁሉ ለዚህ ታላቅ እና ልዩ ስምክብር መስጠት እንዳለበት መጽሐፍ ይናገራል ፊል 2+9-11። የሰሙ ባለቤትም በማቴዎስ ወንጌል ምዕ. 18 ቁጥር 20 እስመ ንብ ንለው ክልኤቱ መሠለሱት ጉበኤን በስምዮ ህየ ሀለውኩ እነ ማዕከሉሙ " ትርጉም " "ሁለት ወይም ሦስት በስሜ በሚሰባሰቡበት በዚያ በመካከላቸው እሆናለሁና" ስለዚህ አማኞች /ቤተ-ክርስቲያን/ መሰባሰብ ያለባቸው በዚህ ስም መሆን እንደሚገባ የእግዚአብሔር ቃል አስገንዝቦናል።

ይህንን ታላቅና ልዩ ስም ማዕከል አድርጎ በመሰባሰብ የሚገኘውን ጠቀሜታ የእግዚአብሔር ቃል ሲያስረዳ "....ወኩሉ ዘሰልልከሙ በስምዮ እንብር ለከሙ" በስሜ የምትለምኑትን ሁሉ እነ አደርገዋለሁ ማናቸውንም ነገር በስሜ ብትለምኑ እነ አደርገዋለሁ ዮሐ 14+13-14 በሌላ ክፍልም "እብ በስሜ የምትለምኑትን ሁሉ ይሰጣችኋል" ዮሐ 16+23-24 ይላል። በነዚህ ክፍሎች እንደተገነዘብነው በዚህ ከስም ሁሉ በላይ በሆነው ስም ተሰባስበን በሰሙ ስንፀልይ በሰሙ ስንለምን ልመናችን በእግዚአብሔር ዘንድ ተደማጭነትን አግኝቶ ለልመናችን መፍትሔ ወይም ምላሽ ይመጣል። በዚህ ስም እስከ ተሰባሰብን ድረስ ቤተ-ክርስቲያን እንባላለን። ቤተ-ክርስቲያን ደግሞ የምታደርገውን ማንኛውንም ነገር ሁሉ ውጤት ያለው ሥራ

እንዲሆንላት ከተፈለገ /ከፈለገች/ በዚህ ድንቅ መካር፤ ጋያል አምላክ፤ የዘለዓለም አባት፤ የሰላም አለቃ ተብሎ በተነገረለት ስም ማድረግ ተገቢ መሆኑን ሐዋርያ ጳውሎስ እንዲህ ሲል መመሪያ ሰጥቷል። “...እግዚአብሔር አብን በእርሱ እያመሰገናችሁ በቃል ቢሆን ወይም በሥራ የምታደርጉትን ሁሉ በጌታ በኢየሱስ ስም አድርጉት ይላል” ቆላ 3+17። የመሰብሰብ ዓለማ በአንድ ጉዳይ ላይ ተወያይቶ ወደተግባር በመግባት ውጤት ለይ ለመድረስ ነው። ይህ ካልሆነ ስብሰባው ትርጉም አየናረውም። ስለዚህ ቤተ-ክርስቲያን በኢየሱስ ስም ካለተሰበሰበች ልመናዋ ሁሉ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ስለማይኖረው ናለላማየሰማላት መሰባሰቧ ትርጉም አልባ ይሆንባታል።

2ኛ. የስብሰባው /ጉባኤው/ ራስና መሪ /አለቃ/ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑ። የቤተ-ክርስቲያን /የምዕመናን/ አለቃ ማለት ገዥዋ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን የቤተ-ክርስቲያናችን አባት ቅዱስ ቱርሎስ “ወውዕቱ ህልው እመቅድመ ከሉ ወበቱ ከሉ ቆመ ወርዕላ ወውዕቱ ለቤተ-ክርስቲያን ወውዕቱ በኩር እምነ ምውታን ከመ ይኩን ርዕሰ ለኩሉ እስመ ኮነ በኩር ለዘለከበ” “ ትርጉም “ሁሉ በእርሱ ፀንቶ ይኖራል ለምዕመናን ገዥዋ እርሱ ነው የሁሉ ገዥ ይሆን ዘንድ ከመታን አስቀድሞ የተነሣ እርሱ ነው ለሞተው ሁሉ በኩር ሆኖአልና” እንዳለ።

ከዚህ ጥንታዊ አባት የምንረዳው የምዕመናን /አማኞች/ ገዥ አለቃዋ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ መሆኑን ነው። በሕግ መጽሐፍ ኢየሱስ ክርስቶስ ለዘለዓለም የአማኞች ገዥ እንደሚሆን የይስሐት ልጅ ያዕቆብ እንዲህ በማለት ትገቢት ተናግሮ ነበር። “አይጠፍዕ ምስፍና ወምልክና እምአባሉ ለይሁዳ” ዘፍ 49+10 ትርጉም በትረ መንግስት ከይሁዳ አይጠፋም የገዥም ዘንግ ከእግሮቹ መካከል... ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የቤተ-ክርስቲያን /የአማኞች/ መስራችና መሠረት እንደሆነ ሁሉ የቤተ-ክርስቲያንም እራስ ነው ኢፌ 1+23 ገዥዋም ነው። ራስ /ጭንቅላት አናት/ የሰውነት ትልቁ ክፍል የእያንዳንዱን ብልቶች እንቅስቃሴ የሚያዝዝና የሚቆጣጠር እንዲሁም መመሪያን የሚለጥ የእያንዳንዱን ብልቶች ችግርና ስሜት የሚያደምጥ ለችግሩም መፍትሄ የሚሰጥና ለደረሰው ችግርም ተካፋይ የሚሆን ማለት ነው። ለምሳሌ በአንድ ሰው አውራ ጣቱ ጫፍ ላይ የሚነድ

ሻማን ብናስጠጋና ይህችው ብልቶ ከነዲዱ እሳት ለመዳን ከአጠገቧ /የሚገዳ/ ነገር እንደደረሰባት /እንደ ተጠጋት/ ለአዕምሮ /ራስ/ ስታመለክት በጥያቄዋ መሰረት ከእሳቱ /ከአደጋው/ እንድታመልጥ ክንድ የሚሰበስብበትን ወይም ከእሳቱ የሚርቅበትን መመሪያ ራስ ያስተላልፋል ይህም ክንውን /የጡንቻዎች መከማተር (nerves system) / ይባላል።

ወደ መንፈሳዊው ትርጉም ስንመለስ ራስ የሚለው ቃል የስልጣንን ምንጭ እና የበላይነትን ገዥነትን አለቅነት ያመለክታል መሳፍንት 11+11 ከዚህ አንጻር የምዕመናን /የቤተ-ክርስቲያን/ ሁሉ ራስ ክርስቶስ እንደሆነ ቅዱሳት መጽሐፍት በብዙ ክፍሎቻቸው ዘግበዋል ቆላ 1+18 2+10 2+19-20 ኢፌ 1+23 5+23-1። ብልቶች /አካል/ ከራስ ጋር እስካልተገጣጠሙ ድረስ ሕይወት የላቸውም። በሚደርስባቸው ማንኛውም ችግር መፍትሔን ሊያገኙም አይችሉም። ምክንያቱም የብልቶች ሁሉ አለቃና አዛዥ እንቀሳቃሽ እርሱ/ራስ/ በመሆኑ ነው። ከራስ ጋር ግንኙነትን ያቋረጠች ብልቶ ለምሳሌ አጅ ወይም እግር የነርቭ መዋቅር ከተቋረጠ የማትንቀሳቀስ በድን ለቀሪዎችም ብልቶች ሽኩም እንደ አንዳች ነገር አትጠቅምም። ብልቶች በነርቭ መዋቅር ከራስ ጋር እስከተገጣጠሙ ድረስ ጥቅማቸው ከራሳቸው አልፎ ለሌሎች ብልቶችም ጭምር ይረዳሉ ለምሳሌ እግር ጫማን ለመጫማት የግድ የሁለቱን እጆች ትብብር ይጠይቃል።

በአንፃሩ የራቀውን ለማቅረብ እጅ ከፈለገ በእግር እስካልተራመደ ድረስ ከቦታ ቦታ ተንቀሳቅሶ ማቅረብ አይችልም። ስለዚህ እግር ለቀሪዎቹ ብልቶች ደግሞ ወላንነት አለው ማለት ነው። በአጠቃላይ ሕያው ለሆነ አካል ሕያዋን ብልቶች ያስፈልጋሉ ሕያዋን ብልቶች እንዲኖሩ ደግሞ ሕያው ከሆነው ራስ ጋራ ሽርቭ የመዋቅር ግንኙነት ውስጥ የግድ መዋቀር አለባቸው። ይህ በሌለበት ሕያው አካል አይኖርም። እንደዚሁ ሁሉ ሞትን ድል አድርጎ የተነሣው ሕያው ጌታ እራስነት የሚምኑ ክርስቲያኖች ሁሉ ሕያዋን ብልቶች ላላቸው ናቸው። የክርስቲያኖች ስብሰባ ደግሞ ሕያው አካል /ቤተ-ክርስቲያን/ ይሰኛል። ቤተ-ክርስቲያን ደግሞ ሕያውነቷን ጠብቃ ለመኖር በመንፈስ ቅዱስ የግንኙነት መስመር አማካኝነት ራስ ከሆነላት ከክርስቶስ ኢየሱስ መመሪያና ትዕዛዝን እየተቀበለች ሕያውነቷን ጠብቃ ትኖራለች። በአንፃሩ የመንፈስ ቅዱስን ድምፅ አለማዳመጥና ሕያውነትን /ሕይወትን/ ካገኘችበት ራሷ ክርስቶስ የሚተላለፍላትን መመሪያ የማትቀበል በትዕዛዙም

“ . ሃ.አሸወ ዘቱርሎስ ክፍል 1 ቀጥር 8 ገጽ 255 እና ቆላ 1+15

የማትኖር ከሆነ ጉባዔ-ምውት ወይም ሕይወት አልባ ስለምትሆን ወደ እድር ወይም አቁብ ተሸጋገረች ማለት ነው።

ቤተ-ክርስቲያን የምትሰባለበው በኢየሱስ ስም ከሆነ ራሷ /ገዢ/ እርሱ ራሱ ነው ማለት ነው። ቤተ-ክርስቲያን እራሷን አሳልፋ ለገዢዋ ከሰጠች ደግሞ የኢየሱስ ክርስቶስ ናት ማለት ነው። እናም ማንም ለራሱ መጠሪያው ሊያደርጋት አልተፈቀደም እርሷም በሌላ ስም ትጠራ ዘንድ መብቱም ስልጣኑ የላትም የሞተላት እርሱ ብቻ ነው። በየሀገሩ በየጉጡ ያለች ጉባዔ ሁሉ በኢየሱስ ስም እስከተሰባለበች ድረስ እንዲት ብሔራዊት ጉባዔ /ቤተ-ክርስቲያን/ ናት ኤፌ 4+4። ከዚህ አልፎ የፖስተር እክሌ ቤተ-ክርስቲያን፣የቅዱስ እክሌ ቤተ-ክርስቲያን፣የቅድስት እክሌት ቤተ-ክርስቲያን ማለት ግን በክርስቶስ አምነው ጸድቃን ቅዱሳን የተባሉ ብልቶችን ሁሉ የቤተ-ክርስቲያን ራሶች ሆኑ ማለት ነው። እንዲህ እይነቱ ደግሞ ቅዱስ ወንጌልንና የሐዲስ ኪዳንን መስራች እግዚዕ ኢየሱስን አምና ከተቀበለች ቤተ-ክርስቲያን መታየቱ ወይም መገኘቱ የነፍሷ እንቅጥጥ ካልተፈታላት ከአሕዛብ ጉባዔ ተሰይታ የምትታይበት አንዳች ነገር አይኖራትምና ወደ ነፍሷ ጠባቂ ዘወር እንድትልና ወደ ንስሐ እንድትመለስ እራሷን መፈተሽ ይገባታል እንላለን።

3ኛ. በስብሰባው መንፈስ ቅዱስ በሙላት መመላለስ፡- ስለ ቅድስት ቤተ-ክርስቲያን /ስለ ተለዩ አማኝ ምዕመናን/ ባነሣን ጊዜ ሁሉ ማንነቷን ያወቀችበትን አንቀሳቃሽ ሕይወቷ የሆነውን መንፈስ ቅዱስን ማንላት አግባብነት ይኖረዋል። የመጀመሪያዎቹ የሐዲስ ኪዳን አማኞች በጌታችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም የተሰባሰቡ ቢሆኑም እንኳን ስብሰባቸው ቤተ-ክርስቲያን የሚለውን ስያሜ አላስገኘላቸውም ነበር። ይህም መንፈስ ቅዱስ ገና ባለመውረዱ ነው። በርግጥ ደቀ-መዛሙርት ይባሉ ነበር። ከዚህ የተነሣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለደቀ-መዛሙርቱ እንዲህ ሲል አስጠንቅቋቸዋል “ወአንትሙስ ንበሩ ሀገረ ኢየሩሳሌም እስከ ትሰብሉ ኃይለ እምአርአያም...” ሉቃ24+49 ሐዋ 1+45 ትርጉም ከላይ /ከአርዓያም/ ኃይልን እስከትሰብሉ ድረስ በኢየሩሳሌም ከተማ ቆዩ። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደቀ-መዛሙርቱን ቆዩ የሚለውን ትዕዛዝ ያስተላለፈበትን ዓብይ ጉዳይ ስናጠና ከመንፈስ ቅዱስ መምጣት ጋር የተያያዘ ነው። ለማያዊ የሆነን ነገር ለመግለጥ ለማያዊ የሆነ ኃይልና ድፍረት ያስፈልግ ነበርና።

የጌታችን ደቀ-መዛሙርት ሦስት አመት ከጥቂት ወራት ያህል በእግሩ ስር ቢማሩም እንደተማሩት አድርገው ለሌላ አካል ለመግለጥ የምስክርነት ብቃቱ /ድፍረቱ/ አልነበራቸውም። ስለዚህ ይህ ብቃት ከላይ እስኪላክላቸው ድረስ በነበሩበት መቆየት አግባብነት ነበረው። ይህ ኃይል /መንፈስ ቅዱስ/ ሐዋርያት ከጌታችን እግር ስር የተማሩትን ለማስታወስ ያመነበትንም ለመመስከር ድፍረትና ብቃት ሆኖአቸዋል። እንዲሁም ምስክርነታቸውን ለሚሰሙት ሁሉ የእግዚአብሔር እውነት መሆኑን የሚያስረግጥላቸው ይህ ከላይ የሚላከው ኃይል /እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ/ ነበር።ስለ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ብዙ ማለት ቢቻልም በዚህ ክፍል ግን የምናየው ከቤተ-ክርስቲያን /ከአማኞች ስብሰባ/ አንጻር ብቻ ይሆናል።

ቤተ-ክርስቲያን /እክሌገሪ/ በዚህች ዓለም የመኖሯ ምስጢር የእግዚአብሔርን መንግስት ወክላ ስለ እግዚአብሔር እውነት ማሳወቅ ነው። ቤተ-ክርስቲያንን ወደዚህ እውነት የሚያደርሳት መንፈስ ቅዱስ ነው። መጽሐፍም እንዲህ ይላል «የምነግራችሁ ገና ብዙ አለኝ ነገር ግን አሁን ልትሸከሙት አትችሉም ነገርግን እርሱ የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ ወደ እውነት ሁሉ ይመራችኋል» ዮሐ 16+12-13 ስለዚህ ቤተ-ክርስቲያን /የአማኞች ስብሰባ/ የእግዚአብሔርን እውነት በዚህ ምድር ለመግለጥ /የአምባሳደርነት ስራዋን ለመስራት/ ክርስቶስ የተናገረውን ቃል ለማሳሰብ፤ ሳትናገር ስትቀር ማለትም እግዚአብሔርን ስትበድል በመውቀስ፤ ከዓለም በሚደርስበት መሳደድና እንግልትም እንድትበረታ ለማፅናት፤ ለአምባሳደርነት ስራዋም በጉዳላት ሁሉ እርሱ እንደወደደ አስፈላጊ ሆኖ በተገኘው ነገር ሁሉ ፀጋን በመስጠት ይመራታል ዮሐ 14+16።

ኢየሱስ ክርስቶስ መሠረቷ እና እራሷ የሆነላት ቤተ-ክርስቲያን /የአማኞች ስብሰባ/ መንፈስ ቅዱስ በሥራ ተገልጦ እስካልመራትና እስካላንቀሳቀሳት ድረስ ቤተ-ክርስቲያን ነኝ ስለ ክርስቶስም እመስክራለሁ ለእግዚአብሔር መንግስትም አምባሳደር እኔ ነኝ ልትል የምትችልበት አንዳች ኃይል ወይም ጉልበት ሊኖራት አይችልም። ምክንያቱም መሠረቷንና ራሷ ክርስቶስ እንደሆነ ሊመስከር የሚችለው አካል መንፈስ ቅዱስ ነው። መንፈስ ቅዱስ እስካልመራት ድረስ ክርስቶስን ወይም ወንጌልን የምታውቀው በእውቀትና በንባብ ወይም በፊደል ብቻ ይሆናል ማለት ነው። ይህ ደግሞ የሚገድለውን ፊደል ተቀብላ ሕይወት የሚሰጠውን መንፈስ አለማወቁን ወይም አለመቀበሏን የሚያሳይ ይሆናል። 2ኛ. ቆሮ 3+6 እንዲህ ከሆነ ፊደላዊዋን ቤተ-ክርስቲያን ከመንፈሳዊቷ ቤተ-ክርስቲያን በምን መለየት እንችላለን

የሚል ጥያቄ ማገላት መጽሐፍትን ለሚመረምሩ ለአስተዋይ ሰዎች ተገቢ ይመስለናልና እነሆ፡-

መንፈሳዊቷ ቤተ-ክርስቲያን መንፈሳዊነቷ የሚመዘገበት በቅዱሳት መጽሐፍት ብቻ ነው። በዮሐንስ ወንጌል 2ታችን የተናገረው እንደተዘገበለን “እርሱ ስለ እኔ ይመስክራልን” ዮሐ 15+27 እንዳለን መንፈስ ቅዱስ ወደዚህ ምድር የመምጣቱ ዓላማ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ለመመስከር ብቻ ነው። እናም የቤተ-ክርስቲያን ልደት በርደተ መንፈስ ቅዱስ ሆነ ። ምክንያቱም በዚህ ምድር 2ታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰላባቱ ማንነትና ስለሰራው እንደ መስከረ መንፈስ ቅዱስም እንዲሁ ስለኢየሱስ ማንነትና በመስቀል ላይ ስለሰራው ስራ ይመስክራል። ። ።

ስለዚህ 2ታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተላከበትን ዋነኛ መሠረታዊ ዓላማውን አከናውኖ ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ ይህንን በቃልም ሆነ በሥራ የተገለጠውን እውነት ለእያንዳንዱ የሰው ልጆች ለማድረስ የሚያስችል አካል መኖር አስፈላጊ ነበር። ስለዚህም መንፈስ ቅዱስ መጥቶ ይህንን የመጻን መንገድ ለዓለም ማሳወቅ የምትችለዋን ቤተ-ክርስቲያንን መሠረተ። ዮሐ 2+1 ከዚህ በፊት ግን /ከመምጣቱ በፊት/ ማለት ነው ሐዋርያት በኢየሩሳሌም በእንድ ልብ በእንድ ቤት ውስጥ ተሰባስበው ተሰፋቸው የነበረውን ኢየሱስን ስትሉ ከገደው ዓለም ተለይተው ይጠባበቁ ነበር። ይህ መንፈስ መጥቶ በእሳት እጥምቆ እንድ አካል አድርጎ ገጣጥሞ አስካልሰራቸው ድረስ የክርስቶስ አምላጪ ሊሆኑ አይችሉም ነበር።

ይህችን አካል /የተገጣጠመች ብልት/ መንፈስ ቅዱስ ከሰራት በኋላ እንዲህ አያለ ያሳስባታል ፡- የሞተልሽ! በደሙ ሀጢያትሽን ያጠበ! ለአባቱ መንግስት ነውርና ነቀፋ የሌለሽ ሆነሽ እንድትቀርቢ ብቃት የሆነሽ! መንገድሽ! እውነትሽ! ሕይወትሽ! አረፍትሽ /ለንበትሽ/ ብርሃንሽ! ወደ መንግስተ ሰማያት መግቢያ በርሽ! እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ /መድኃኒዓለም/ ነው ይላታል። እርሷ /ቤተ-ክርስቲያን/ ደግሞ መንፈስ ቅዱስ ያሳስባትን፣ የገለጠላትን፣ ያስተማራትን በመንፈስ ቅዱስ ሆና ለዓለም እንዲህ ስትል ታውቋለች። መድኃኒቱ! ብርሃኑ! ሕይወቱ! ወደ መንግስተ-ሰማያት የሚወስድ ብቸኛ መንገዱና መግቢያ በፊት ወደ ለምላም መስከፍ ወደ አረፍት ውሃ ያስማራኝ አረኛዬ! ለንዘቱ /አረፍቱ/ የሆነልኝ መድኃኒዓለም ስለሆነ ለእኔ የሆነልኝ ለእናንተም ይሆንላችሁ ዘንድ ወደ ኢየሱስ

ክርስቶስ/መድኃኒዓለም/ ቅረቡ በማለት ታውቋለች። ድምጹን የሰሙ ሁሉ ወደ እርሷ /ወደ እክሌሽያ ወይም ቤተ-ክርስቲያን/ በመምጣት ይዋህዳሉ ወይም ይገጣጠማሉ እንድ አካል ራስ ክርስቶስ የሆነላት ይሆናሉ።

ቤተ-ክርስቲያን ከላይ ከተዘረዘሩት ወይም ኢየሱስ ክርስቶስን ማዕከል ያላደረገ ትምህርት የምትሰጥ /የምትመስክር/ ከሆነ የመንፈስ ቅዱስን የመምጣት ዓላማ ትርጉም አልባ አደረገችው ማለት ነው። ምክንያቱም እርሱ ስለ ኢየሱስ ሊመስከር፣ ሊያሳስብና ሊመራ ዘወትር ከእኛ ጋር ነውና እንዳለ ቅዱስ ወንጌል። ዮሐ 14+25-26 ባለንበት ዘመን የክርስቶስ ቤተ-ክርስቲያን ተብሎ ከመጠራት ይልቅ የቅድስት እክሊት የቅዱስ እክሌ ቤተ-ክርስቲያን መባል የተለመደ አጠራር ሆኖ እናያለን። ደሙን አፍሰሶ ሥጋውን ቆርሶ ሕይወቱን በመስቀል ላይ ሰጥቶ የመሠረታትን ቤተ-ክርስቲያን ለሰም አጠራር የባለቤትነት መብቱ እንኳን ተነፍጎትና በእርሱ ቤተ-ክርስቲያን ስለ እርሱ /ስለ ወንጌል/ መመስከር ወይም መናገር እንደ መናፍቅነት ተቆጥሮ ስለ ቅድስት እክሊትና ስለ ቅዱስ እክሌ መተረክ ግን እንደ ኃይማኖተኛነት /እንደ አማኝ/ የሚታይበት አላዛኝ ዘመን ላይ ደርሰናል።

ውድ አንባቢ! ማንም በክርስቶስ ክርስቲያን ነኝ ብሎ የሚያምን ሰው ስለ ክርስቶስ ሲነገር ሊከነክነው /ሊረብሽውና ሊያውከው/ ይገባል ትላለህ? ጊዜው ተቀንሶ ለእክሌና እክሊት ታሪክ ገድልና ድርሳን እንዲሁም ታምሯ ይነገርበት ይተረክበት ብሎ መሟገትስ ተገቢ ነው ትላለህ? ምክንያቱም ሐዋርያ ጳውሎስ ስለ ቅዱሳን አባቶች የዕምነት ተጋድሎ ለመተረክ በጀመረ ጊዜ ስለ እነርሱ ለመተረክ ጊዜ የለኝም... ዕብ 11+1 ። ብሎ ወደዋናው ነጥብ ማለትም ማስተላለፍ ወደሚገው ሀሳብ እንደተመለሰ እናነባለን። እኛም እንደዚህ ቅዱስ አባት /ሐዋርያ/ ጊዜያችንንና ዘመናችንን ሁሉ በማይሰለቸው የሕይወት 2ታ መድኃኒዓለም ምንነትና ማንነት ላይ በመተረክ እርሱንም በማወደስ እና በመቀደስ ልናሳልፍ ይገባ ነበር ካለፋት ቅዱሳን አሸውም የተማርነው ይህን ነውና።

4ኛ. የስብሰባው አጀንዳ /ማዕከል/ የኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ መሆኑ፡- ሰብሳቢውንና ተሰብሳቢውን እንድ አድርጎ ሊያግባባ የሚችለው የስብሰባ አጀንዳ ሲኖር ነው። እግዚአብሔርም ቤተ-ክርስቲያንን የመጥራቱ ዓላማ በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ የሆነን አጀንዳ ይዞ ነው። በክርስቶስ የተሰበሰበች ጉባዔ /እክሌሽያም/ ደግሞ አጀንዳዋ የኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ነው።

ቤተ-ክርስቲያን የኢየሱስ ክርስቶስን ሞት ለምን አጀንዳዋ አደረገች? ቤተ-ክርስቲያን ስንል የሰዎች ሰብስብ /ጉባዔ/ መሆኑ ግልጽ ነው። እነዚህ ሰዎች በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ነፅተው ክርስቲያን ከመሆናቸው በፊት በአዳም በደልና ሀጢአት ምክንያት ውርደት ጉስቱልናና አራቱትነት በመጨረሻም ሞት ነግሰዋቸው ይኖር ነበር። ይህ ውርደት በዘመናት ውስጥ ሁሉ እነርሱንና የልጅ ልጆቻቸውን ወደ ሰይጣን ግዛት ሲያግዝ /ሲያፈልስ/ ኖሮአል። በዚህ ድርጊትም ብዙዎች አሸውና ነቢያት ሲያማርሩ እንደነበር ማስታወስ ይቻላል ኢዮብ 3+3-13 ኢሳ 64+1-8። እናም ከዚህ መከራና ስቃይ /ምሪት/ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ነፅተው በእምነት የሚገኘውን ጽድቅ የወረሱ ሰዎች ሰብስብ ቤተ-ክርስቲያን ይባላል። ስለዚህ በሞቱ ሞታቸውን የወሰደውን፤ በፀጋው እርቃናቸውን የሸፈነውን፤ የዘመናት የጽድቅ ረሀብና ጥም በተራገዱ በቆረሰው ሥጋና ባፈለሰው ደም ያጠፋላቸውን፤ ተዋርደው ከሚኖሩበት የፍጻ ዓለም አንስቶ በሰማያዊ ሥፈራ በአብ ቀኝ ያስቀመጣቸውን ኢየሱስ ክርስቶስንና በእርሱ እግዚአብሔርን ማመስገን የቤተ-ክርስቲያን ዋነኛ አጀንዳዋ ነው ኤፌ 2+6-7።

ትንሣኤውን ለሰዎች ትተርክለች? ትንሣኤ ስንል ከዚህ ድርጊት /ከትንሣኤ በፊት/ የተከናወነ ነገር አንዳል ያመለክተናል። ይኸውም ሞት ነው። እንደ ሞት ደግሞ በዚህ ምድር ላይ /በሰው ሕይወት ውስጥ/ አስፈሪ ነገር የለም። ይህ አስፈሪ የሆነው ሞት ደግሞ በትንሣኤ ኃይል ድል ይነሣል። በሞት ውስጥ መኖር እጅግ አስፈሪ እንደሆነው ሁሉ በትንሣኤ ውስጥ መኖር ደግሞ እጅግ አስደላች መሆኑን በሞት አስፈሪነት እንረዳለን።

እናም ቤተ-ክርስቲያን ሞትን ድል የምንትነሳበት ስልጣን ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ወርሳለች /ወራሽ ሆናለች/። ምክንያቱም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድል በማድረግ የትንሣኤ በኩር ሆኖአልና። ቤተ-ክርስቲያንም /ተከታዮቹም/ ከእርሱ የተነሣ እርሱ ቀዳሚ ሆኖ በተነሳበት ትንሣኤ አልፋ /ተከትላ/ ቀዳሚ ሆኖ ወደገባበት ቅድስት ሀገር ትገባለች። ዕብ 6+20 ውድ አገገቢ ከዚህ ማራኪና አስደላች ልብንም ከሚያሳርፍ ነገር የበለጠ ለቤተ-ክርስቲያን ምን ተሰለፋ አላት ትላለሁ ስለዚህ ዛሬም አንተ የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች የሰብከታቸው መሠረት /ዋነኛ አጀንዳ/ ይህ እንደነበር ሁሉ ያንተም ዛሬ እንዲህ ሊሆን ይገባል። “ይህንን ኢየሱስን እግዚአብሔር አስነሳው ለዚህም ነገር እኛ ሁላችን ምስክሮች

ነን እንዳሉ ..” ሐዋ 1+32 ቤተ-ክርስቲያንም /የክርስቲያኖች ጉባዔ/ ገዢ ምተክ እግዚአ ወትንሣኤክ ቅድስት ከማለት ያለፈ አጀንዳ ሊኖራት አይገባም 1ኛ ቆሮ 11+26 1ኛ ቆሮ 15+23።

ይሁን እንጅ ዛሬ ዛሬ እየሆነ ያለው ከዚህ በተቃረኑ መልኩ ነው። የኢየሱስ ክርስቶስን ሞትና ትንሣኤ ከመናገር ይልቅ የመላዕክትን፤ የመኳንንትን እንዲሁም የሀገር መርገም የቤተ-ክርስቲያን ጥፋት የሆኑ ነገስታትን ታሪክ ቤተ-ክርስቲያን አጀንዳዋ አድርጋ ይዛ ትገኛለች። በመድረኳም /በአውደ ምሕረቷ/ ላይ ማስተማር የዝውትር አጀንዳዋ ሆኗለች።

ቤተ-ክርስቲያን ከላይ ካየነው አጀንዳዋ ውጭ ሆኖ የነገስታትን የመኳንንትን በአጠቃላይ የፍጡራንን ታሪክና ምስጋና ታቀርብ ዘንድ አልተጠራችም አልተሰበሰበችምም። ይሁን እንጅ አሁን ባለገበት ዘመን ያለቸው የኢትዮጵያ ቤተ-ክርስቲያን አካሄድ ከዚህ በተቃራኒ መልኩ መሆኑ ለማናችንም ተከታዮቿ ግልጽ ነው። በቤተ-ክርስቲያኖችን ለእግዚአብሔር የምስጋና መስዋዕት የሚቀርብበት ቅኔ ማህሌት ተብሎ በሚጠራው ሥፍራ ውስጥ ለእግዚአብሔር የምስጋና መስዋዕት ከማቅረብ ይልቅ የብዙ ሺህ ሰዎችን ደም ያፈሰሰውን በዚህችው ቤተ-ክርስቲያን ውስጥም ሁለት ሚስቶችን በተክለል በማግባት ጋብቻን የሚያህል ቅዱስ ሥርአትን ያረከሰውን የንጉስ እፄ ዘርዓደዕቆብን የምስጋና መልክዕ ማድረሻ አድርጋው ትገኛለች። በዚህ ቦታ ላይ /ቅኔ ማህሌት/ ቤተ-ክርስቲያኗ እንደ እግዚአብሔር ቃል ብትመራ ኖሮ ማድረግ የነበረባት እፄ ዘርዓደዕቆብ በምድሪቱና በቤተ-ክርስቲያኗ ላይ ያመጣውን መርገም በእግዚአብሔር ፊት በንስሐ ለሕዝቧና ለሀገሪቱ ባለቀሰች ነበር።

ይሁን እንጅ ለዚህ አልታደልንምና ይህ ሰው መርገም መስራቱን እንኳ እያወቅን በዘረኝነት መንፈስና ይህንን ብናገር ጥቅሜ ይነካል በማለት መሸከማችን አልበቃ ብሎ ለእርሱ ምስጋና እያቀረብን በመርገም ላይ ሌላ መርገም በሀዘባችን ላይ እንጭናለን። ዛሬም እግዚአብሔር ከዚህ እንዲፈታን ቃሉን የተረዳን ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት እንድናነባ በእግዚአብሔር ፍቅር አደራ እያልን ለእንደዚህ ዓይነቱ መርገም እንደ ነቢዩ ዳንኤል ስለ እኛና ስለ አባቶቻችን በደል በእግዚአብሔር ፊት ልገዝን ያስፈልጋል ትዝቢተ ዳንኤል 8ኛ። መልክዕ /የምስጋና ግጥም/ በዜማ የተደረሰላቸው ሌሎች ብዙ ሰዎችም እንዳሉ ለብዙዎቻችን ግልጽ ነው።

75. መጽሐፈ ቅዱስ ገጽ 48

የቤተ-ክርስቲያናችን ዝቅጠትና ውድቀት የሚመራውም አጀንዳዋ የሆነውን የኢየሱስ ክርስቶስን ሞትና ትግሉ ትታ የፍጡራንን ምስጋናና ውዳሌ ስታቀርብ ነው። የሚገርመው በእነዚህ የምስጋና ስርዓቶቿ ውስጥ የሚጨበጥ የሚጻለክ ግዑዝ የሆነ አካላት የሌላቸውን /ረቂቃን መናፍስት/ ማለትም ቅዱሳን መልዕክትን አካል እንዳላቸው አድርጋ /በማቅረብ ለክንፈርህ/ ለጉንጭህ/ ለሆድህ ወዘተ... ሰላምታ ይገባሃል። በማለት ለእግዚአብሔር ተላላኪዎች ምስጋናን ስታቀርብ መገኘቱ ነው። የዛሬዋ ቤተ-ክርስቲያናችን እንዲህ ዓይነቱን አላፋሪ ሁኔታ ዓውደ ምሕረት በሚባለው ቦታ ላይ ስለ ሀይማኖቱ ተኝና ግራውን ለማያውቁ የዋሃን ምዕመናን እያስተማረችው ትገኛለች። ስለዚህ ቤተ-ክርስቲያናችን ከተመሰረተችበትና ከተጠራችበት ውጭ የሆነን አጀንዳ መተረክን ትታ ውክልና ያገኘችበትን ስልጣን በእግባቡ ልታከናውን ይገባታል። ውክልናዋም የእግዚአብሔርን መንግስት በምድር መግለጥና ማስፋፋት ብቻና ብቻ ነው። ከዚህ ውጭ የምትንቀሳቀስ ቤተ-ክርስቲያን ወይም የአማኞች ስብስብ መንፈሳዊት ጉባዔ አይደለችም ቤተ-ክርስቲያንም ልትባል አትችልም።

ቤተ-ክርስቲያንና ምድሩ ላይ ሀይወቷ ቤተ-ክርስቲያን በክርስቶስ ኢየሱስ የታጩች ስለሆነ ለእውሃዋ ታማኝ ሆና የሰርጓን ቀን /የጋብቻዋን ዕለት/ በተስፋ ትጠባበቃለች። በሰርጊቱን እንዳታፍር የጮኻችንት ኑሮዋን እንደ እንደእግዚአብሔር ቃል ልታደርግ የገባታል እውሃችንት ሊጋቡ ቀንን የቀጠሩ ሰዎች ለጋብቻቸው ቅድመ ሁኔታን ለማመቻቸት የሚጋቡት ውል ውይም ስምምነት ነው። በመንፈሳዊው ነገርም ስናየው ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን ቤተ-ክርስቲያንም ለክርስቶስ ልትሆን አዲስ ውል አዲስ ስምምነት ተመስርቶአል። ቤተ-ክርስቲያን በእውሃችንት ዘመኗ እንዴ ቃሏን ለሰጠችው ታማኝ ሆና ትገኝ ዘንድ ይገባታል። እውሃችንት ከድንግልና ጋር የተያያዘ ጉዳይ አለው ስለሆነም ቤተ-ክርስቲያን ለክርስቶስ ስለታጩች በሙሽርነት ጊዜዋ /በምትሞሽርበት ዕለት/ የማታሳፍር ሙሽራ ሆና ትገኝ ዘንድ ድንግልናዋን መጠበቅ አለበት።

የቤተ-ክርስቲያን ድንግልና ሲባል በክርስቶስ የተሰጣትን ክብር ቅድስናና ጽድቅ የጋብቻዋ ዕለት ይዛ መገኘት ማለት ነው። በእውሃችንት ዘመኗ ሁሉ እነዚህን ይዛ ተገኘች የሚባለው በአብርሃተ-መንፈስ ቅዱስ እየተመራች አብን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እያመለከንች የእውሃችን የኢየሱስን ቃል እየሰማችና እየጠበቀች ስትቆይ ብቻ ነው። ከዚህ ውጭ፡-

1. በምንዝርና ከተገኘት ፡- ማለትም ጣዖትን ወይም ለተቀረፀ ምስልና እንጨት ክብሯን አላለፋ ከሰጠች።
2. በሰላሳነት ከተገኘት፡- ማለትም ከእውሃዋ ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር ሌላ አዳጣጠኝነት የሌለችበት፤ አማላጅነቷ ከያዘች ሌላነት ማለት ነው። ምክንያቱም እርሱ ለቤተ ክርስቲያን ብቸኛ አዳኝ አምላክ ነው፤ ለማላጅ ነው።
3. በዝመት ከተገኘት፡- በክርስቶስ ደም ከተመሰረተች በኋላ መስራቿ የሆነውን ጌታ በጌትነቱ መያዝ ትታ በሥጋዊና ደማዊ ሀሳብ ማለትም ያለመንፈስ ቅዱስ ምሪት በመሄድ አትጣጫዋን ስታና ለቃ ዓለማዊ ከሆነች ራሷና መሠረቷን አጀንዳዋን ኢየሱስ ክርስቶስን ከተወች ቤተ-ክርስቲያን መሆኗ ይቀራል ከዛይ ከተዘረዘሩት ከጓቴ እራሷን የለየች ቤተ-ክርስቲያን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመላዕክት አለቃ ድምፅ በእግዚአብሔርም መለከት ከሰማይ ሲወርድ እርሱን በአየር ለመቀበል ከእርሱ ጋር በደመና ትነጠቃለች ከእርሱም ጋር አብራ ትሆናለች 1ኛተስ 4+16-18።

ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ ሙሽሪት ናት

ለመጀመሪያ ጊዜ የምታገባ ሴት ሙሽሪት ትባላለች ሙሽሪት ያለችው እርሱ ደግሞ ሙሽራ ይባላል ሙሽሪትና ሙሽራው አንደኛው በሌላኛው አካል የመኖር ምስጢር የሚመሰርበት የሙሽርነት ዕለት ይባላል ከዚህ ዕለት ጀምሮ ሁለቱ በእግዚአብሔር ፊት እንደ ሁለት አካላት አይታዩም እንደ አንድ አካል እንደ ምክንያቱም ሴቲቱ በወንዱ አካል ውስጥ ትገኛለችና የመጀመሪያዎቹን ሰዎች የጋብቻ ሁኔታ ስንመለከት በጋብቻ ውስጥ ያለውን አንድነት ግልጽ ያደርገዋል። *

ይህ ደግሞ በቤተ-ክርስቲያንና በክርስቶስ መካከል ያለውን ግንኙነት ለምን በጋብቻ መመሰል አስፈላጊው የሚል ጥያቄ ለሚያነሳ ህሊና መልስ ይሰጣል። እግዚአብሔር አለ ሰውን እንደመልካችን እንደምሳሌያችን እንፍጠር በማለት ወንድና ሴት አድርጉ ፈጠራቸው ዘፍ 1+26-28 እዚህ ቦታ ላይ አዳምና ሔዋንም ተፈጥረዋል ነገር ግን የሔዋን ህልውና በአዳም ህልውና ላይ የተመሠረተ ስለነበር

*. The Assembly of GOD H.L.HELJKOOP Page 28

መልካ ውበቷና አቋጧ አይታዩም ነበር በእርሱ ህልውና ላይ ተመሥርታ የመግዛት ሥልጣንን ዘፍ 1+27 የህይወት እስትንፋስን ዘፍ 2+7 በገነት የመኖርን 2+6 መብት አግኝታለች።

ምንም እንኳን ሔዋን በአዳም አካል ውስጥ ብትገኝም አረዳት ትሆነው ዘንድ አልቻለችም ነበር ስለዚህ እንደርሱ ያለረዳት አልተገኘችም ተባለ ዘፍ 2+21 እንደ እርሱ ረዳት ለማግኘት በአካሉ ውስጥ ሆኖ በረከቱንና ሥልጣኑን ከተካፈለችው ከሔዋን የተሻለ አረዳት ሊገኝለት አልተቻለም። ስለዚህ እግዚአብሔር በአዳም ከባድ ዕንቅልፍ ጣለበት ከጉኑም አንዲት አጥንት ወስዶ ሥፍራውን በሥጋ ዘጋው እግዚአብሔር እምላክ ከአዳም አጥንት የወሰዳትን ሥጋ ሴት አድርጎ ለራት ወደ አዳምም አመጣት አዳምም ይህች አጥንት ከአጥንቱ ናት ሥጋዋም ከሥጋዬ ናት አለ። ሔዋን የተፈጠረችው በአዳም አካል ውስጥ ነው ውበቷን መልካን የአገኘችው ደግሞ ከእርሱ አካል ከተወሰደችው አጥንት ነው በዚህ በኩል አዳም ለሔዋን ህልውና በእርሱ ፊት ውበትና አስደሳች ነውር የሌላት ሆኖ ትታይ ዘንድ ዋጋ ከፍሏል። አጥንትን ለሌላው ሰው ህልውና አሳልፎ መስጠት አራስን አሳልፎ መስጠት ነው። ለዚህ ነው መጽሐፍ የገዛ ሚስቱን የሚወድ እራሱን ይወዳል ማንም የገዛ ሥጋውን የሚጠላ የለምና ያለው ኤፌ 5+28።

ስለዚህ ጋብቻ ሴቷ በወንዱ አካል ውስጥ ወንዱም በሴቷ አካል ውስጥ የመገኘት ምስጢር ነው። የሁለተኛው አዳም ጋብቻም እንዲሁ ነው የተባረከውን የሁለተኛው አዳምና የቤተ-ክርስቲያን ግንኙነት በትዱስ መጽሐፍት ጋብቻ ተብሏል። ይህም ስያሜ መስጠቱ ያለምክንያት አይደለም ግንኙነቱን በሁለተኛዊ መልኩ የሚገልጠው ስለሆነ እንደ ሔዋን ሁለተኛዊ መልካም ነገርቿን በአዳም አካል ውስጥ ሆኖ እንደአገኘች ቤተ-ክርስቲያንም ሁለተኛዊ ክብሯን ከሁለተኛ አዳም /ክርስቶስ አግኝታለች/ ሔዋን የህይወት እስትንፋሷን በአዳም አካል ውስጥ ሆኖ አግኝታለች። ቤተ-ክርስቲያንም የዘላለም የህይወት እስትንፋሷን በሁለተኛ አዳም /ክርስቶስ/ አካል ከመሆኗ የተነሳ ልትገኝ ችላለች። ሴቱ በአዳም አካል ውስጥ ከመኖሯ የተነሳ በእግዚአብሔር ገነት የመኖር መብትን አስገኝቶለታል ቤተ-ክርስቲያንም በክርስቶስ አካል ውስጥ ከመሆኗ የተነሳ በአብ ቀኝ የመቀመጥ ሥልጣን አግኝታለች ኤፌ.2+7።

አዳም ሔዋንን የራሱ ሲያደርጋት እንዲሁ አልነበረም የጉድን አጥንቷን በመስጠት እንደ እንደዚሁ ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ-ክርስቲያንን ለራሱ ሲያደርጋት እንዲሁ ያለዋጋ አይደለም ስለ እርሷ እራሱን አሳልፎ በመስጠት ነው እንደ ኤፌ 5+27። ስለዚህ የቤተ-ክርስቲያን ሕይወቷ ክብሯና ጌሟ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው።

ቤተ-ክርስቲያንም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር የጋብቻ ሥነ-ሰርዓት በምትፈፅምበት ዕለት እጅግ የከበረውን ልብሷን ክርስቶስን ለብላ በፊቱ ትቀማለች ራሱ 19+8። እጅግ የተዋረደውን ሥጋችንን ይሰውጣል ከቡር የሆነውን ሥጋውን ያለብሰናል እንዳለ ጳውሎስ ሐዋርያ ፊሊ 3+21። የቤተ-ክርስቲያንና የክርስቶስ ጋብቻ እሁን ገና አልተፈፀመም ገና ወደ ፊት ሊሆን ቀን ተቀጥሮለታል ጋብቻቸውን ለመፈፀም ቀንን የቀጠሩ ተጋቢዎች ደግሞ አሮኝሞች ይባላሉ። አሮኝነት ቃል ኪዳን መገባባት ነው ሴቷ ለሌላ ወንድ ላትሆን ወንዱም ለሌላ ሴት ላይሆን ስምምነት የሚካሄዱበት ሥነ-ሰርዓት ነው።

ከሁለቱ አካላት አንዱ የሰጠውን ቃል ቸላ በማለት ኪዳኑን በያፈርስ ጋብቻው በተቀጠረለት ቀን አይካሄድም። ለምሳሌ ሴቷ ቃል የሰጠችውን ሰው ቸላ በማለት ቃሏን ለሌላ ሰው ብትሰጥ ወይም መጀመሪያ በገባችው ቃል ላይ ለሌላ ሰው በተደራቢ ቃል ብትገባ ሁለቱም በጋብቻ ሕግ መሠረት አፀያፊና ተቀባይነት የሌላቸው በመሆናቸው የጋብቻ ሥርዓት ይከለክላል።

ምክንያቱም እርሷ ቃሏን አፍርሳ አመንዝራለችና ስለዚህ አመንዝራና የፈከሰ ሰው ደግሞ ከከበረና ከተቀደሰ አካል ጋር እንድነትን መፍጠር አይችልም። እንዲሁ የቤተ-ክርስቲያንና የክርስቶስ ጋብቻ ሊካሄድ የሚችለው ቤተ-ክርስቲያን የፊት መጨማደድና ያለነውር አድርጎ ያቆመባትን ትድስና ይዛ እስከተገኘች ድረስ ብቻ ነው። ቤተ-ክርስቲያን ጌታዋ እምላክ መልካ ውበቷ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ከእርሱ ውጭ ሌላ አዳኝ መድጋኒት አለኝ ብላ የምታምን ከሆነ አመንዝራለች ማለት ነው። እንደዚህ ያለች ቤተ-ክርስቲያን ደግሞ ለክርስቶስ አትሆንም። ጋብቻም ከእርሷ ጋር አይፈጽምም። ምክንያቱም ጋብቻ አብሮ የመኖር ምስጢር ነው። እናም ክርስቶስ ከአመንዝራ ቤተ-ክርስቲያን ጋር አብሮ ይኖር ዘንድ ባህሪው አይፈቅድለትም። ስለዚህ የመላዕክትና የሙታን መኖሩን አምልኮን የምትወድ ቤተ-ክርስቲያን የኢየሱስ ክርስቶስ ሚስት ትሆን ዘንድ ብቃት የላትም። ቤተ-

ክርስቲያን መንፈሳዊ ምንዝርና ምንዝርና በክርስቶስ ኢየሱስ ደም አወጣጥ ወደ እውነተኛ ውስጥ በወንጌል ወደ ተመሳሳይነት አምልኮ ዘወር ትል ዘንድ ይገባታል። ከክርስቶስ ጋር ጋብቻን ለመፈጸም የምትችሉት ቤተ-ክርስቲያን እራሷን ከመንፈሳዊ ምንዝርና ትጠብቃለች። ነገር ግን መንፈሳዊ ምንዝርና ያለባት ቤተ-ክርስቲያን ብትገኝ አንች እርጉም የተረጎምን ለሰይጣንና ለመላዕክቱ ወደ ተዘጋጀው ቦታ ሂዶ ከመጣ በፊት እራሷን በንኪሐ ልትመልስ እገል ተሰጥቷታልና ከእንትልፏ ልትነቃ ይገባታል።

የቤተ-ክርስቲያን ትልቁና የመጨረሻ ደስታዋ በሰማይ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር የምታደርገው የከፈለ የጋብቻ ሥራዎች ልታካሂድ ተን የተቀጠረላት መሆኑ ነው። የእግዚአብሔር ቃል ይህን ሲያሰራጭ የቡን ስርገን ስለደረሰ ግሪቶም ራስዋን ስለዘጋጀች ደስ ይበላን ሐሳብም እናድርግ ከዘርገንም ለእረሱ እናትረብ ይላል ራዕ 19፡7፻8። መላኩ ለየሐገስ በራዕዩ ካደረገለት ገለጻ መረዳት እንደሚቻለው ግሪቶም ለርስዋን ስለዘጋጀች የሚለውን ቤተ-ክርስቲያን ትኩረት ልትሰጠው የሚገባት ቃል ነው። ከዚህ በመነሳት ቤተ ክርስቲያን አሁን በዚህ ምድር የምትኖረው ኑሮዋ የዝገደት ጊዜ መሆኑን ልናስታውስ እንወዳለን። ስለዚህም በእግዚአብሔር ቃል ኑሮዋን እየመረመረች እንደ እግዚአብሔር ቃል ዝገደቲን እጠናቃ የሰርጊን ተን በመጠበቅ መሽራዋን ለሚን ቶሎና እያለች በመፀለይ ልትናፍት ይገባታል።

ለቤተ-ክርስቲያን ሦስት ትርጉሞች አሏት። አሁን ባለቸው የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን አስተምህሮ ቤተ-ክርስቲያን የሚለውን ስያሜ ሦስት ዓይነት ትርጉም ተሰጥቶት ይገኛል። እነዚህም ትርጉሞች በትፋስ ወንጌል እየመዘን በስፋት እንመልከታቸው ፡-

1ኛ. ሕገ ቤተ ክርስቲያን ሕገ ከእንጨት፣ ከደንጋይ ወዘተ ተገጣጥሞ የሚሰራ ነው አገልግሎትም ለሰዎች፣ መሰብሰቢያ ለእንስሳት መጠለያ እንዲሁም ለቀሳቄስ ግዝግብነት ይውላል። የሕገ አገልግሎት ከሰዎች አገዳሪ ሲታይ ከዘርድ ከፀሐይና ከሚተናኩሉ እራጂት ለመከላከል ያገለግላል። ስለዚህ የክርስቲያኖች ስብስብም /ቤተ-ክርስቲያንም/ ለእንደዚህ ዓይነቱ አገልግሎት የሚጠቀሙበት ቤት ሕገ ያስፈልጋቸዋል። አንድ ሕገ የእኩል ቤት እንደሚባል ሁሉ ክርስቲያኖች የሚሰባሰቡበት ቤትም ሀገ ደግሞ የክርስቲያኖች ቤት ወይም ሕገ ቤተ-ክርስቲያን

ይባላል። ይህ ደግሞ የባለቤተነትን መብት የሚገልፅ እንደ ከመንፈሳዊ ትርጉም አገዳሪ አገዳችም የተያያዘ ነገር የለውም።

ሕገን ቤተ-ክርስቲያን ብለን የምንተረጉም ከሆነ ጳውሎስ ሐዋርያ በቤታቸው ላለች ቤተ-ክርስቲያን እያለ ባልፃፈም ነበር። “ አቲላና ጽርስትላ በቤታቸው ካለች ቤተ-ክርስቲያን ጋር በጌታ እጅግ ሰላምታ ያቀርቡላችኋል” 1ኛ ቶር 16፡19 “ በክርስቶስ ኢየሱስ አብረውኝ ለሚሰሩ ለጽርስትላና ለአቲላ ሰላምታ አቅርቦልኝ በቤታቸው ላለች ቤተ-ክርስቲያንም ሰላምታ አቅርቦልኝ ” ሮሜ 16፡19 ም “ በሉዊትያ ላሉት ወንድሞችና ለንግዳን በቤተም ላለች ቤተ-ክርስቲያን ሰላምታ አቅርቦልኝ ” 2ቆር4፡15 በማለት በብዙ ክፍሎች ተገልጿል።

ቤተ-ክርስቲያን ማለት ሕገ ቢሆን ኖሮ ወይም ሕገ ማለት ነው ከተባለ ከላይ በተገለፁት ግለሰቦች ቤት ውስጥ ሰዎች የሚሳለሙት ወይም የሚያስተድሱበትና የሚታደሱበት ሕገ ተሰርቲል ማለት ነው። ሰላምታ አቅርቦልኝ ብሎ የጻፈውም ለሕገጸው ነው የሚልን ትርጉም ያመጣል። የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ ጳውሎስ ደግሞ ግዑዝ ለሆነ ሕገ ሰላምታ እንዲያቀርቡለት መልዕክት አይፅፍም ስለዚህ ሕገጸው ክርስቲያኖች የሚሰባሰቡበት ቤት ወይም የጸሎት ቤት ይባላል እንደ ቤተ ክርስቲያን ሊባል አይችልም።

2ኛ. ገለልሳ አንድ ግለሰብ ክርስቲያን ሊባል ይችላል እንደ ቤተ-ክርስቲያን አይባልም። ይህ አንድ ክርስቲያን ሕያው ድንጋይ ሊባል ሕያው ቤተ-መቅደስ ግን አይሆንም። ግለሰብ የቤተ-ክርስቲያን ብልት ሲሆን አካል የሚሆንበት አገዳችም መንገድ አይኖርም ምክንያቱም የብልቶች መግጣጠም አካልን ያመጣል እንደ አንድ ብልት አካል መሆን ስለማይችል ነው።

ስለዚህ የክርስቶስ ኢየሱስ ቤተ-ክርስቲያን ተብሎ ለመጠራት ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ የአማኞች ስብስብ መኖር አለበት። ሐዋርያው ጳውሎስም በቤታቸው ላለች ቤተ-ክርስቲያን ሲል በአቲላና በጽርስትላ መኖሪያ ቤት ውስጥ ሁለትና ከሁለት በላይ የሆኑ አማኞች እየተገናኙ እግዚአብሔርን ያመስገኑ ይፀልዩና ይዘምሩ ስለነበር ነው። በቤታችሁ ላለች ቤተ-ክርስቲያን /በቤታችሁ ውስጥ ላሉት ለሁሉም አማኞች/ ሰላምታ አቅርቦልኝ ማለቱ ነው ሮሜ 16፡1-5

35. የክርስቲያናት ስብሰባ /ጉባዔ/ ይህን ሦስተኛውን ትርጉም የቤተ-ክርስቲያንን ምንነት ባየንበት ማብራሪያ ላይ በስፋት የተገለፀ ስለሆነ እንባቢያንን እንዳያነብ እየጋበዝን ትርጉሙም መጽሐፍ ቅዱሳዊና ከጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን ጋር የተስማማ ዕውነት ነው። ስለሆነም ቤተ-ክርስቲያን ማለት የክርስቲያናት ጉባዔ ስብሰባ የሚለውን አንድና አንድ ትርጉም እንጅ ሌላ አማራጭ የሆነ ወይም እንደ ሥጋ ሀሳብና ፈቃዳችን የሚያመችን መንትዮሽ ትርጓሜ ልንሰጠው ቅዱስ ወንጌል አይፈቅድልንም። የእግዚአብሔርን እውነት ብቻ ይዘን የመንግስቱ ወራሾች ሆንን በቀኙ እንድንቆም እግዚአብሔር ይርዳን አሜን!

አ ሜ ን ወ አ ሜ ን ለ ይ ኩ ን ለ ይ ኩ ን ! ! !

ዋቢ መጻሕፍት

- መጽሐፍ ቅዱስ 1954 ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት
- መጽሐፍ ቅዱስ (81ዱ) 1980 በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያን የታተመ ናይርቢ ኬንያ
- መጽሐፍ ቅዱስ አዲሱ መደበኛ ትርጉም 1993 በኢንተርናሽናል መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር ታላቋ ብሪታንያ
- መልክ ጼዴቅ (ቢተ-ዳዲስ) ትምህርተ-ክርስትና 2ኛ መጽሐፍ 1984 ትንሣኤ ዘገባዊ ማተሚያ ቤት
- መሰረት ስብሐት ለአብ ስምዓ ጽድቅ ብሔራዊ 1951 ኦርቲኮቲክ ማ/ቤት
- ማህበረ ቅዱሳን ሁለቱ ኪዳናት 1995 ሚጋ ማተሚያ ቤት
- አለማየሁ ጥገስ /ረዳት ፕሮፌሰር/ ስምጊ ስልሰሰምኩም 1990 ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት
- ቢጅ ኤን ኤል ጂ የአዲስ ኪዳን መካከለኛ 1992 ንግድ ማተሚያ ቤት
- ተክለ ጻድቅ መኩሪያ የኢትዮጵያ ታሪክ ከሀገራዊት ድንገጥ ለሰባ አገ ቴዎድሮስ 1961 ቀዳማዊ ኃ.ሥ.ማ.ቤት
- ታምራ-ማርያም 1956 በተስፋ ገብረ ሥላሴ ማተሚያ ቤት
- አያሌው ታምሩ (አለቃ) ምልጃ አርቅና ሰላም 1992
- በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ት/ቢሮ የሥርዓተ-ትምህርት ዝግጅት ጥናትና ምርምር የሕብረተሰብ መማሪያ 1989 ባህር-ዳር
- በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ታላት 1972 በባናዊ ማተሚያ ቤት
- በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤ/ክ ሃይማኖተ አሸው 1986 ትንሣኤ ዘገባዊ ማተሚያ ቤት
- በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤ/ክ ወንጌል ቅዱስ ዘላንድምታ 1997 ትንሣኤ ማተሚያ ቤት
- በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤ/ክ የጳውሎስ መልዕክት ገብቶ ከነትርጓሜው 1988 ትንሣኤ ዘገባዊ ማተሚያ ቤት
- የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤ/ክ አምነት ሥርዓተ አምልኮና የውጭ ፖለቲካ 1988 ትንሣኤ ዘገባዊ ማተሚያ ቤት

- ኪዳነ ወልድ ክፍሉ /አለቃ/ መ/ሰዋሰው ወገስ ወመዝገበ ታላት ሐዲስ 1948 አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት
- ወገኒል ቅዱስ ዘሐዲስ ኪዳን በልሳነ ገፅዝ 1949 ታላቋ ብሪታኒያ
- ዘመንፈስ ቅዱስ አብርሃ ተግሃድኖ ምክር 1941 አርቲግራፊክ ማተሚያ ቤት
- ድርሳነ ሚካኤል ግዕዝና አማርኛ 1992 ተስፋ ገ/ሥላሴ ማ/ቤት
- ዘጉንዳጉንዶ ደብረ ገሪዛን ማርያም ገዳም ገደስ ሐሳ አስጢፋኖስ 1996
- ጂቢቪ ደብተራ ለሪት 1989 ብርሃንና ሠላም ማተሚያ ቤት
- ግርማ ዘውዴ ሊትዮጵስ 1985
- ጌታቸው ምትኩ /መምህር/ ገደል ወይስ ገደል 1995 አፍሪካ ማ/ ቤት
- ጎርጎርዮስ (ሊቀ-ጳጳስ) የቤ/ክ ታሪክ በዓለም መድረክ 1978 ትግሣኤ ዘጉባዔ ማተሚያ ቤት
- ፍትሐ-ብሔር ሕግ 1952 ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ማተሚያ ቤት
- ፍትሐ- ነገስት ገብብና ትርጓሜው 1990 ትግሣኤ ዘጉባዔ ማ/ቤት
- E.C. PRESSLAND Foreshadows 1895 Germany
- HOLY BIBLE (Revised Standard Version) 1952 Great Britain Bible Society.
- H.L. HEIJKOOP The assembly of God (fifthe ed.) 1994 Germany
- KING JAMES VERSION Holy Bible 1989 World Bible Publisher USA
- PROF. SIR RANDOLPE QURIK Long man Dictionary of Contemporary English 1979 Great Bretian